Zboróí vár

romjai

kępe repr

Márki Sándor dr

II Rákoczi Ferenc

I. k. 1676-1707.

Bp. 1907. 135. l

Zboróí Rákóczi-

kastély

kępe repr-

u. o. 136. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Zborói vár

képe repr.

Szentiványi Frigyes:

Sáros vármegyei album.

Eperjes é. n. 22. l.

A m. kir. vallás- és köz

9477/1934. szám.
III.

A Müemlékek Országos Bizot

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Zboróí várrom

Gregnos János rajza
utáni repr.

Nagy Magyarép

II. r. 308. l.

Zboróí Szerédy - emlék
kaje repr.

u. o. II. 309. l.

r és
ayas.

1. 32.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Zborói vk templom

falképei

(Sáros vm)

Gerecze falképek

522. h.

~~Szilády Zoltán dr.~~ ~~IV. 127.~~

Zboró vár

Kőnyöki

580, 581 l.

Zboró vára

Takfelvárak

87.1 –

Zboró vára

(Hrad Zborov, ináč Makovica)
Sáros vm.
kepekkel és alap-
rajzzal

Janota III
280 – 287 l.

LE MONU

DE MARIE-T

À POZSO

OEUVRE DU SCU

JEAN FADI

DETRUIT PAR LES TCHÈQUES

JEAN FADRUSZ naquit en 1858 à Pozsony,[1]) c
bourse de la caisse d'épargne de Pozsony, il
Tilgner et plus tard chez Hellmer. A l'occasi
1896, il fut chargé par la Ville de Pozsony d'ébauc
Cette statue équestre, l'une des plus importantes c
1897 en présence du roi Francois-Joseph. Entretem
ouvert pour l'érection à Kolozsvár (le Cluj de la

Zborói üveghuta

XVIII. sz.

l.

Bárányné

589, 652. l.

Zboró vár

Sáros vm.

l.

Hadtört. Közl

1914. 628-l.

Magyarok tömeges szökése Magyarországból

A pesti kommün ideje alatt, amig ami szerencsétlen fővárosunk a terror válogatott szenvedései alatt nyögött, amig Pesten tököt és gerstlit ettek, kommandóra éltek, illetőleg lézengtek az emberek, addig Bécs, a volt császárváros talán fennállásának legnagyobb konjunktúráját élvezte. A proletárdiktatura második hetének a végén érkeztünk meg Bécsbe, amint erről már korábban részletesen beszámoltam, később hallottam, hogy ugyanekkor Éber Antal, az Agrárbank vezérigazgatója gyalog indult el Szegedre. Éber és mi lehettünk az elsők — eltekintve azoktól, akik már a Károlyi-éra alatt számüzetésbe mentek, — akik megelégeltük a Kun Béla-féle zavaros és tolakodó despotizmust s nem voltunk hajlandók a nyakunkat ennek alávetni. Bécsben a köruti nagy szállókban laktak azok a magyarok, többnyire persze budapesti emberek, akiknek sikerült az ország határait átlépni. Én előbb a Metropol-szállóban laktam Grossmann barátommal, majd mikor a befutó magyarok sorai erősebben fel-

Zboröi rk. pléb. templom

Emlkassaiegyhm

I. K. 275 sikvll.

Nejedkel

IRODALOM

-Sourek: Kunst in der Slowakei. 371 á. 58 old.

JEGYZET

Zboroi Rákóczy-
kastély
kepe repr -
Szilágyi Sándor
II. Rákóczy György
1621 – 1660
M. Tört. Elektr.
Bp. 1891. 59. l

isség.

00.K.

14.5 cm
28.5 "

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

rampozott. Ékkő utánzat
elgy

Zborói Rákóczi-
kastély

Kepe repr.

Szutóris Frigyes

Sárosvármegyei album.
Eperjes é. n. 21. l.

oktatásügyi minisztertől.

tságának

Budapest.

Állatkerti út 1.

Zborói Rákoczy-Gastély

Cserna Károly rajza

Repr.

Bilágyi: Magy. nemzet
tört. VII. 585. l.

Zboró II k. magyar és k. László tisztelete Járos

r. k. templom
(plébánia?)

Mythovanky 1886.

1) kis alapraja és tárlati kép M. a.

2 alapraja } M 1890 ból
3 } hagy sándor festőművész unik.
4

5 déli homlokzat 12 mm = 1 m

6 Rákóczi kápolna homlokzata 9 cm = 1 m

7 " " alapraja " = " stuccodiszítőnyik

8. A templom fő oltára (szics kép. 75 mm = 1 m

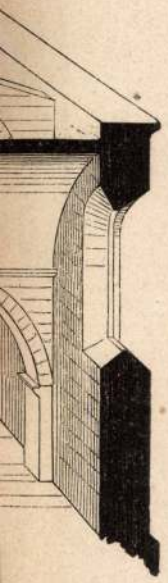

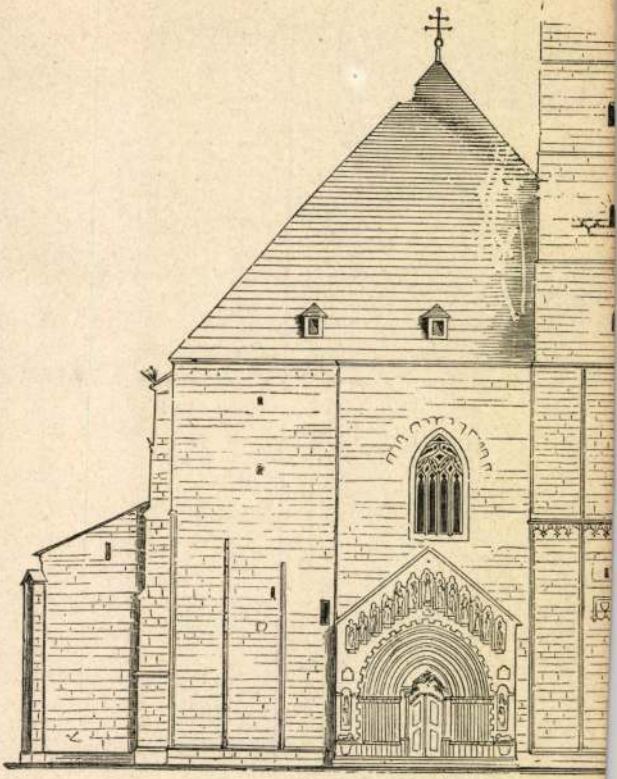

2.

Zboró I

Sáros.

várrom Myskovsky 1887.

1) a vár alaprajza 3 mm = 1 m

2) a vár keleti oldala szemlestáblati kép

3) " rom északi oldala " " "

4) " déli oldala

5) Részletek: lőrések, (2) (vázlatok) öntött öndombormű

Mária kép sárkány feletti és serafitó tábla 1653. ból (vázlat)

vártemplom Myskovsky 1875

r. kath. 1) alaprajz 7½ mm = 1 m és tárlati kép

Zux kálmán

1) alaprajz 1:100 nyugati és északi oldal, kerentvetnet 1:100

2) északi és nyugati homlokrat 1:100 restauráls torónyi sakkal

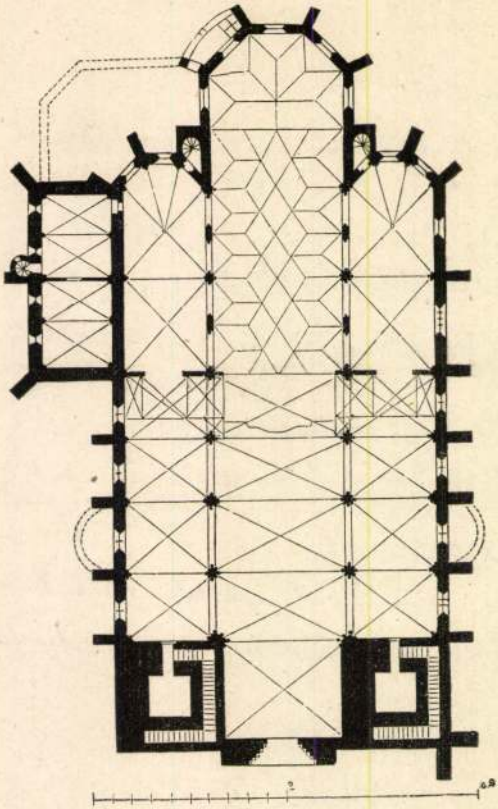

3.

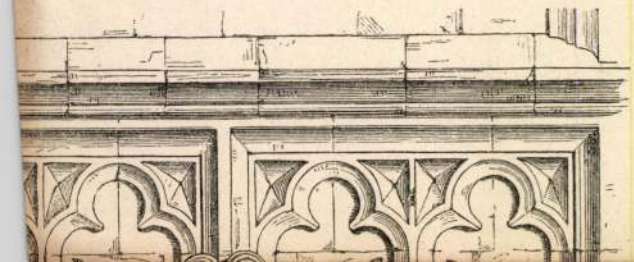

ZBORÓ.

A bártfai fürdőtől, a mely a magyar királyné látogatása révén az utóbbi hetekben oly gyakori emlegetés tárgya volt, éjszak felé pompás út vezet Gácsországnak. Balról az Osztrahorka meredezik az égnek. Fent a hegyoldalakon zúgó fenyvesek, alant a hegy lábjában. a honnan a fenyveseket elpusztitotta a fejsze, fiatalos bükkerdők. Jobbra az úton túl a hosszú völgy mélyén végig futó patak s a patak tulsó oldalán ismét erdős hegyek, közbe-közbe sovány szántóföldek. Majd *Hosszúrét* marad el mellettünk, egy régi udvarházzal, s csakhamar *Zborón* vagyunk.

Zboró kicsiny városka. A legfőbb nevezetesség benne, hogy abból a kétezer emberből, kik a Kamenicza partján szétszórt házaikban e városkát lakják, senki sem tud magyarul.

Másik nevezetessége, hogy van egy fényes multu kastélya. Ma egyszerű, lakatlan szobasorok, szegényes, múltszázadvégi bútorokkal. Nincs múzeuma, nincs benne egy szoba, mely

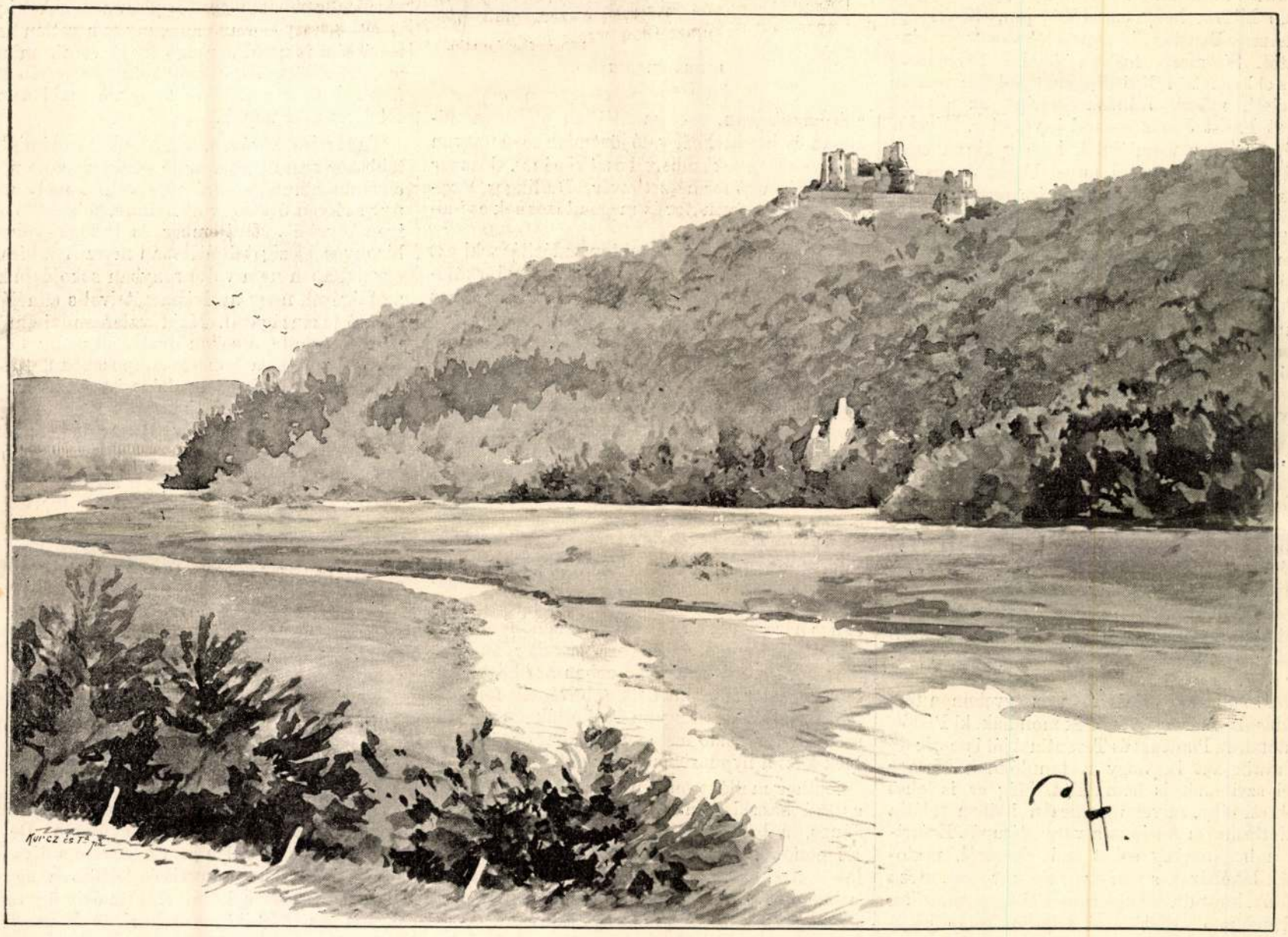

A ZBORÓI VÁR. — Háry Gyula rajza.

a régi tulajdonosok emlékeit mutogatná a látogatóknak. A kéttornyú templomon is látszik az idő vas foga. Ebben van egy-két Aspremont-sirkő s aztán egyéb semmi. Nem beszél itt a letűnt időkről semmi emlék s magyar szót is csak a látogatóktól hallanak e falak.

Hej, ha az a száz hársfa beszélni tudna! De vajjon nem tud-e, vajjon a magyar fül a lombok zúgásában nem hallja-e a Rákóczyak szavát, mint az utolsónak maradt öreg Mikes a tenger zúgásában?!

A száz hársfa kívül a kastély udvarán, ma már nem is száz, újabb ültetések is vannak közte, de a vén óriások közül is maradt még.

«Datum sub centum tiliis.»

Hagyjuk ott Zborót, nehéz lent a völgyben a levegő, menjünk *Makoviczára*. Igy hivták a zboróí várat, mely a városkától délkeletre a Hradszki hegy legéjszakibb pontján egy 460 méter magas csúcson feküdt.

A Kamenicza patakon átgázolva, a hegy lejtős oldalán jutunk fel a romhoz. Az út, mely a vár alatt elvonul, magyarázza meg Makovicza hajdani fontosságát. A ki e várat birta, ura volt az egész környéknek.

Már IV. Béla adományozza a sajói ütközet után valami Makó nevü kedvelt hivének. Azután a Zudaroké volt s Zudar Simon 1443-ban 30 éves háborut folytatott innen Bártfával. A XVI. században Serédy György jutott a birtokába, de a Tárczayak is jogot tartottak hozzá. Egy Serédy kisasszony, a szép Zsuzsánna (bizonyosan szép volt), az ostrogi lengyel herczegnek Janussiusnak vitte hozományul. Ettől vette aztán meg 1601-ben 14 ezer aranyért Rákóczy Zsigmond, de a Tárczayak sem hagyták magukat s a jó békesség kedvéért Zsigmond fejedelem örökösei, élükön Rákóczy Györgygyel, 1611-ben nekik is adtak a birtokjogért 13 ezer forintot. 1683-ban a Zrinyi Ilona kezén volt a vár, ő tőle vették meg ostrommal a császáriak s aztán le is rontották. Később az Aspremontoké s azután az Erdődyeké lett.

De a monda nem törődik a krónikás dátumokkal s másképp beszéli el, hogy mikép került a Serédyekről Rákóczy-kézre a vár. Zsigmond úrnak szüksége volt Makoviczára, megüzente hát Serédy Gáspárnak, hogy szabja meg az árát. Gáspár nem mert a hatalmas embernek ellenállani s megszabta az árát, de kikötötte, hogy a 13 ezer darab arany mind, Körmöczről kerüljön ki s mind egy ugyanazon évbeli verés legyen. Zsigmond fejedelem a mondott időre megküldte az aranyakat. Körmöczi volt mind s ugyanazon évben verték mindet. Gáspár odahagyta kedves várát, de a bártfai útról visszanézett a Hradszki hegy felé s ugy járt mint Lóth felesége. Az érzelmek oly hatalmas árral tódultak rá, hogy szive megszakadt.

Milyen szép volna, ha az ezt a mondát nem könyvből tanultuk volna, ha irás helyett pásztor emberek, csillagos ég alatt, kinn a tűznél, az édes hazai nyelven beszélnék el nekünk!

Makovicza vára, vagy a zboróí vár, terjedelmes nagy épület volt. Ma is ott nyúlik fel az éjszaki részén egy nagy darab fal, talán egy erős szél majd ledönti. A bástyák még erősek. Itt-ott láthatni egy-egy terem körfalait, de ép nincs benne semmi.

Hanem a kilátás, az szép, s a levegő üde, tiszta.

Dr. Kiss Áron.

FAUST, A HIRES BOSZORKÁNYMESTER.

Goethe és Gounod világhirűvé tették Faust nevét, mely már évtizedek óta igazi typusa a «boszorkánymesterek»-nek s bizonyos fokig a rejtélyes jövőt és titokzatos dolgokat kutató embereknek is. Régóta tudjuk azonban, hogy ennek a hires Faustnak volt valódi élő őse, kit kortársai közül oly kitünőségek, mint Luther, Melanchton is emlegetnek s kinek boszorkánykodásai a köznépre igen nagy hatásuak voltak, úgy, hogy a ponyvairodalomban neve, mint valami legenda hőseét előkelő helyet foglal el s hogy ez a ponyvairodalom költötte fel Lessing s más irók figyelmét az érdekes alak iránt, melyet azután Goethe tett világhirűvé.

Bármily csekély kapcsolat van is Goethe Faustja és a XVI-ik században élt hasonnevű boszorkánymester közt, ki csak alkalmi ok volt a nagy költőnek az ideális alak megteremtésére: a dolog természetében van, hogy az egykori boszorkánymesterről is szeretnének az emberek minél többet tudni; ezért a német tudósok egész legiója foglalkozik a régi Faustról itt-ott fenmaradt emlékek összegyüjtésével s azok kritikai feldolgozásával. A munka nehéz, mivel az adatok nagyon szórványosak s egymással ellenkezők, de azért ma már eléggé tisztázva van a dolog. Az addig kiderített eredményeket az egyik legbuzgóbb kutató, Kiesewetter Károly után a a következőkben állitjuk össze.

Faust nevét legelőször *Trithemius* János apát emliti egy 1507 aug. 20-án kelt levelében, elmondván, hogy 1505-ben Speierbe útazván, épen Faust után érkezett Gelnhausenbe s ott egy polgárnál látta az ő névjegyforma hirdetését ezzel a szélhámos felirással: «Magister Georg Sabellicus, Faustus junior, Quellbrunn der Nekromanten, Astrolog, zweiter der Magier, Chiromant, Aeronant, Pyromant, zweiter in der Hydromantie.» Elmondja azután, hogy ez a szélhámos Faust Würzburgban azzal dicsekedett, hogy Krisztus csudatetteit ő is képes megtenni s Gelnhausenben azt mondta, hogy Plato és Aristoteles műveit, ha elvesznének, ő emlékezetből képes volna még jobban megirni.

A tudós apát csavargónak, üres fecsegőnek és csalónak nevezi Faustot s azt mondja róla, hogy Sickingen Ferencz eszközlésére Kreuznachban tanitói állást nyert, melyről azonban erkölcstelen magaviselete miatt elkergették.

Ebből az első tudósitásból, mely azonban némi vetélytársi irigységből származott, mivel Trithemius a maga korában szintén híres bűvész volt, azt lehetne következtetni, hogy az itt emlitett boszorkánymester nem Faust volt, hanem Sabellicus György s a Faust nevet csak művészetére való tekintettel vette fel más híres Faust után, ki talán Gutenberg társa, Fust János mainzi könyvnyomdász lehetett.

Valóságal azonban Fust nyomdásznak semmi köze sem volt a magiához; Trithemius embere volt Goethe Faustjának híres őse.

Legközelebb ezután 1513-ban tünik fel Faust neve. Mutianus Rufus gothai kanonok írja 1513 okt. 7-én, hogy 8 nappal azelőtt találkozott egy chiromantessel, ki magát «Faust György a heidelbergi félisten» néven emlegette. Ebből kiindulva kutattak a heidelbergi egyetem iratai közt, s kitűnt, hogy ott 1509 jan. 15-én egy «Johannes Faust ex Simmern» tett theologiai vizsgálatot. Simmern hajdan önálló herczegség volt s ebben feküdt Knittlingen, a hol Melanchton született, mások állítása szerint az általok ismert Faust János boszorkánymester. Mivel a közép-korban a tanulóknak igen gyakran csak hazáját jelölték meg, s mivel Faust Jánosnak második neve lehetett György is: nagyon valószinű, hogy ez a heidelbergi theologus volt Goethe hősének őse. A Sabellicus név egy igen ismert olasz humanistáé s nem lehetetlen, hogy a szédelgő kezdetben ezzel dicsekedett, mignem a sikerek által felbuzditva, saját nevét kezdette használni.

Ezután már sűrűbben találkozunk vele. 1516-ban Maulbronnban lakott, hol Entenfuss János apát tanulótársa volt, ki arról ismeretes, hogy nagy épitkezések miatt megüresedett pénztárát alchimia segítségével akarta megtölteni. Egyik hagyomány szerint Faust itt halt volna meg, de ez tévedés. Valószinűbb, hogy a zárdának Faust-torony nevű részében volt lakása.

1519-ben Faust Bambergben élt, hol a püspök a régi számadási könyv szerint 10 forintot adott neki kérésére. Ez a püspök, III. György, jó barátságban volt I. Miksa császárral s nem lehetetlen, hogy általa Faust is megismerkedett a császárral, a mint hogy erről a néprege többször szól.

1520-ban Faust Erfurtban az egyetemen tart előadásokat s híres tudósnak mondják, ki Platót, Aristotelest, Plautust és Terentiust jól ismeri; de fölemlitik azt is, hogy a tanulóknak Homer hősei szellemét is bemutatta. Még ez is lehet történeti tény, mivel ugyanezen időben találta fel Nettesheym Agrippa a varázslámpát. Erfurtban a hagyomány sokat tud Faustról, mutogatják lakóházát, s van egy róla nevezett utcza is. Tény, hogy dr. Klinge franciskánus guardian s udvari pap áskálódásai folytán innen csakhamar el kellett mennie.

1525-ben Gast János protestans pap egy estét töltött Fausttal. Már ekkor Faustnak ördöngös híre volt, s Gast borzalommal beszél lováról és kutyájáról, melyeket ördögöknek tartott, valamint az asztalra került madarakról is azt hiszi, hogy pokoli eredetűek. Mondja még azt is, hogy Faust az őt visszautasitó barátok zárdájába büntetésül kisérteteket küldött.

Ugyanezen évben volt a hagyomány szerint Faust Lipcsében az Auerbach-féle pinczében. De ez a hagyomány, melyet legelőször egy Vogel nevű krónikás emlit 1717-ben, nagyon bizonytalan, mivel az Auerbach-féle ház 1530-ban épült. Igaz, hogy e pinczében vannak képek Faustról, de feltünő, hogy e képeken a tanulók öltözete a következő századi. Valószinű, hogy e képeket 1636-ban festették s későbbi iratokból használták fel Faust nevét és az évszámokat. Goethe ezt természetesen még nem tudhatta s azért a legendát valónak vette.

1528-ból emlitik, hogy a franczia király egy híres német boszorkánymestert hívott udvarába; nagyon valószinű, hogy ez Faust volt. Begardi wormsi városi orvos 1539-ben emliti, hogy Faust több év óta kószál különböző országokban, magát «Philosophus philosophorum»-nak czimezi; dicsekszik, hogy az orvoslás művészetében,

Ellinger fényképe után.

BARNA FERDINÁND.

chiromantiában, nekromantiában, physiognomikában és jegeczekből való jövendölésben nagyon járatos s igen sok embertől csal ki pénzt. Geszner zürichi ismert természetbuvár, Bullinger Henrik svájczi reformator is megemlékeznek ez időben róla.

Érdekes a híres Melanchton tudósitása, ki azt állitja, hogy ismert egy Kundling nevű, szülőhelyéhez közel levő városból való Faust János nevű embert, ki Krakkóban tanulta a magiát s tudományát használva több országban járt. Velenczében repülni is akart s ekkor csaknem kitört a nyaka. Ez az ember szerinte igen kicsapongó életet élt, Wittenbergből és Nürnbergből meg kellett szöknie gonoszságai miatt. Dicsekedett azzal, hogy az ő varázslatával sikerült a császárnak Olaszországban diadalmaskodnia. Állandó kisérője volt egy ördöngös kutya. Végre a gonosz szellem megölte egy würtembergi faluban. Ez a híres tudós tehát kétségkivül megállapítja Faust szülőhelyét s hogy Wittembergában is élt. Itt csakugyan mutogatják egykori lakóházát, mely a Bürgermeistergasséban volt Lufft János háza mellett, ki Luther bibliáját nyomatta. Hogy Krakkóban csakugyan tanult-e, az lehet dicsekedése, mivel Krakkó ebben az időben, Toledo és Salamanca mellett, a bűvészek főhelyének tartatott s csakugyan tanitották itt a bűvészetet holmi zsidó hagyományokkal együtt, melyek közt a hypnosis is előfordult.

Luther mellékesen emlékezik meg Faustról asztali beszédeiben. Bővebben szól róla Wier János, a boszorkányperek híres megtámadója. Ez elmondja, hogy Faust Knittlingenben született, Krakkóban tanulta a magiát s 1540 körül halt meg egy würtembergi faluban. Camerarius Fülöp jogász beszél Faust egy csinyjéről, ki — mint az auerbachi pincze-jelenetben előfordul— az ivók orrait fölcseréli. Ez is lehetett hypnotikus mutatvány. Prätorius János theologus is mond róla egy pár adomát, melyek a népkönyvekben is előfordulnak. Zimmern Froben Kristóf gróf pedig 1567-ben azt irja, hogy 1541-ben halt meg Stauffen városban a Breisgauban.

Ez az utolsó kortárs tudósitó, ki azt is emliti, hogy Faustnak könyvei reá maradtak. Ezek közt van egy pár eredeti műve is. A leghitelesebb a gothai könyvtárban levő, pergament papirra 1540-ben Wittenbergben nyomtatott «Höllenzwang», mely 28 nyolczadrét lapon tanácsokat ad, hogyan lehet elővarázsolni a hat gonosz szellemet és a kisérteties lovagokat. A könyvet fatáblákba kötötték érczsarkokkal s zár van rajta. A mű tartalma nem eredeti, hanem II. Frigyes császár udvari bűvésze, az 1266-ban elhúnyt Scotus Mihály latin nyelven irt varázskönyvének forditása. Érdekes, hogy a könyv boritékán van egy holló, mely csőrében egy levelet tart. Hasonló rajzot találtak két egykorú más varázskönyvön is, melyek czime «Magia naturalis et innaturalis nigra» és «Miracul-Kunst- und Wunderbuch oder die schwartze Rabe». Mindkét könyvet a hagyomány is Faustnak tulajdonitja s igy Faust legalább három varázsló-munkát hagyott hátra.

Faust egyéniségét Widmann púpos, sovány alaknak irja le rövid szürke szakállal. Ezt a leirást használta fel Rembrandt Faust képében, melyet tanitványa, Jan Joris van Vlient, 1630 körül rézbe metszett.

BARNA FERDINÁND.

1825—1895.

Egy kiváló tehetségű magyar tudóst kisértünk e hónap 23-ikán az örök nyugalom helyére, a ki mintegy húsz évig művelte a magyar nyelvtudományt és összehasonlitó mythologiát nem kevesebb kitartással, mint sikerrel. De a mily jól ismert volt neve tudósaink, ép oly ismeretlen maradt a nagy közönség előtt. Barna Ferdinánd első föllépésétől kezdve jóformán soha sem hagyta el szaktudományának szigorú körét, és a hírnév csillogó fénye egy pillanatra sem csábitotta. A magyar és összehasonlitó nyelvészet és mythologia legfontosabb kérdéseihez beható alapossággal szólt, sőt a rokon népek ősvallásának egész világa fölelevenült képzeletében, s az ebből levont következményekkel igyekezett a mi pogány vallásunk ismeretlen szertartásaira is némi derengő fényt vetni, miután meggyőződött, hogy krónikáink és egyéb kútfőink e fölötte érdekes kérdésre majd semmi feleletet nem adnak.

Tudósaink körében, a M. Tud. Akadémiában, többször aratott nem múló sikert a rokon népek életének ethnographiai rajzával, a mely téren úgy szólván úttörő volt nálunk, s később sem igen követték. Mint ember és tudós egyformán bizonyos elszigetelt állásban maradt, s hírneve egyáltalában nem volt arányban sokoldalú képzettségével, nagy nyelvismereteivel s elméjének átható józanságával. Majd valamennyi európai nyelvet értette, a rokon nyelveket pedig fölléptekor senki sem ismerte alaposabban, mint ő. Tehetsége és tudománya képesíthették volna őt arra, hogy első rangú tudósaink sorában foglaljon helyet, minő Hunfalvy Pál és Budenz József voltak: de az ember túlságos szerénysége s naiv félénksége folyvást nagy akadályai voltak a tudományos pályán való haladásának. Igénytelen, egyszerű ember volt, de nemes szívű, a ki a múzeumi könyvtárban körülötte dolgozó fiatal embereket nemcsak irodalmi törekvéseikben segitette, hanem sokszor anyagilag is.

Barna Ferdinánd már meglett ember volt, midőn mint nyelvtudós magára vonta a figyelmet. 1825. május 23-ikán született Nagy-Károlyban s részint szülővárosában, részint Debreczenben végezte középiskoláit, honnan Nagy-Váradra és Szatmárba ment a philosophiai tanfolyamra, majd aztán Pesten kezdte a jogot hallgatni. Már mint joghallgató kétkedni kezdett: vajjon tudhat-e majd boldogúlni a jogi pályán s így ment a keszthelyi Georgikonba, hogy gazdasági ismereteket gyüjtsön. De belátta, hogy e a pálya sem neki való s újra folytatta előbbi tanulmányait és 1846-ban ügyvédi oklevelet nyert s körülbelül tíz évig ügyvédkedett is. Az 1848-iki mozgalmak őt is magukkal ragadták, s mint önkéntes nemzetőr az erdélyi seregnél szolgált. 1859-ben pénzügyi fogalmazónak neveztetett ki, de már a következő évben a M. N. Múzeum könyvtárának segédőre lett és itt szolgált 1889-ig. A múzeumi könyvtárnak a müncheni könyvtár mintájára való rendezése az ő nevéhez van fűzve. Roppant hasznára voltak e téren széleskörű nyelvismeretei, mert a szakok szerinti felosztásban különben nem is boldogúlhatott volna, ha a legkülönfélébb tárgyú könyvek tartalmát röviden föl nem fogja egyszeri átlapozgatás után. A nagy munkát hat év alatt fejezte be Barna, s akkor, 1875-ben, czímzetes őrré nevezte ki a miniszter.

Irói működésének kezdete huszonhároméves korára esik. Mint nemzetőr a használandó vezényszavakról irt a Pesti Divatlapban; de innentől egészen a hatvanas évek elejéig semmit sem bocsátott nyilvánosságra. A könyvekkel való hivatalos foglalkozás tette őt tudóssá. Midőn 1868-ban az Akadémia levelező tagjai közé választotta, még nagyon keveset irt; de a bizalmat annál nagyobb mértékben iparkodott kiérdemelni ezutáni működésével. A *Kalevalát*, a finnek nemzeti eposzát ő forditotta le nyelvünkre, s terjedelmes tanulmányokban foglalkozott a finn költészettel, hogy a magyar ősköltészetre is vonhasson némi következmé-

A GYERMEKNAP BUDAPESTEN MÁJUS 8—9-ÉN. — Balogh Rudolf felvételei.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. *(Folytatás.)*

Irta *Lagerlöf Selma.* — Svéd eredetiből fordította *L. B.*

— Elmehetsz — mondta a lelkész. — Először nem értettem, hogy miért nem Maja Liza kézirása a levél. De most már világos. Most elmehetsz hozzá és megmondhatod neki.

Csöppség nem mozdult.

— Mégis a *tiszteletesné* az, a ki a levelet megiratta velem — mondotta. — És a *tiszteletesné* az, a ki bezárt a szekrénybe.

— Ugy-e összebeszéltetek, hogy ezt mondjátok, te meg Maja Liza?

A lelkész nagyon haragosnak látszott. Belátta, hogy hamarosan kiutasítja, ha valamiképen meg nem győzi. Tanácstalanul tekintett össze-vissza. Ekkor szemébe ötlött a szegényasszony, a ki épen ott ment el az ablak előtt. beleütközött, a ki szorosan ott állott. A tiszteletesné volt.

Ránézett, megállt és azután még egyszer megnézte, mintha biztos akarna lenni, hogy ő az, azután kiment a lépcsőre és néhány kérdést intézett az öreghez. Midőn visszatért, a tiszteletesné már eltünt.

Leült az iróasztal mellé és magához hivta Csöppséget.

— No most már beszéld el, hogy hogyan is irtad a levelet! — mondta.

Csöppség azután részletesen elmondta az egészet, hogy most már a legcsekélyebb kétsége sem maradt a dolog felől.

— Látom, hogy igazságtalanul bántam veled kis Viharka — mondta a lelkész — de most megkapod a jutalmadat, hogy lemehetsz Maja Lizához és mindent elmondhatsz neki.

Ezt már nem kellett kétszer mondani Csöpp-

És nem a tegnapi meg a mai édes apa volt, hanem a régi jó édes apa, egy kedves, szerető édes apa állt ott és tárta ki karjait feléje.

A pihenő-kőnél.

Néhány nap múlva a nagy eset után Maja Liza a szokott időben kiment az országútra Csöppséggel.

De ma este már nem ballagott olyan fáradt, erőtlen léptekkel, hanem most mind a ketten kiáltoztak az echónak, ketten kerestek csillámot a homokbányában, ketten hánytak gátat a pataknál és ketten téptek kökörcsint a ligetben.

De már a fülesbagolylyal nem volt kedve ingerkedni, hanem ott hagyta Csöppséget a nagy nyirfánál és egyedül ment a Pihenő-kő felé. Úgy látszik, a bagoly ma különösen barátságos kedvében volt, mert Csöppség nem szaladt utána a kisértő kőfalnál, sem pedig azután.

A LEÉGETT ZBORÓI RÁKÓCZI-KASTÉLY.

rigó, hogy észre sem vették, a mint oda közeledett. Egy darabig csöndben állott és hallgatta, és szinte csodálkozva figyelte meg őt. Valahányszor eddig találkozott vele, mindig tele volt gonddal. Csak ma este vette észre, hogy alig lehet több huszonöt évesnél. Valósággal gyermeknek látszott. Ez annyira meglepte, hogy hangosan fölkaczagott.

Fölemelte erre a fejét és hallgatózott, de egy másik fa csúcsára nézett, mert azt hitte, hogy onnan jött a hang.

Erre újból kitört Maja Lizából a nevetés. Most már tudta, hogy mi volt. Leugrott a kőről és feléje ment. Épen őt várta, mondotta. Meglátogatta Britta barátnőjét Lobyban, hogy megtudja, mint lehetne Maja Liza kisasszonynyal egyedül találkozni. És Britta árulta el, hogy minden este ki szokott sétálni ide, a Pihenő-kőhöz.

Szive olyan gyorsan dobogott, mintha valami kisasszonytól kérni — szólt és a pénztárczájából kivett egy jól lepecsételt levelet, melyet a kezében tartott, a nélkül, hogy a czímet megláthatta volna. — Mondja meg Maja Liza kisasszony, föltegyem ezt a levelet a postára, vagy pedig összetépjem?

Maja Liza nem válaszolt semmit. Arra a reggelre gondolt, midőn leugrott a farkasverembe. Egy ütés ide, egy ütés oda, mind egy pillanat műve volt. «Miért nem tesz most is egy hirtelen ugrást — gondolta magában — és miért nem üt egyenesen oda, hogy megtudja, mit akar? Minek ez a nagy körülményesség?

— Ezt a levelet, Maja Liza kisasszony, — folytatta még sokkal hidegebb és üzletszerűbb hangon, mint az előbb — egy fiatal ember irta néhány évvel azután, hogy a menyasszonya sírjánál állott, a hol megfogadta, hogy egyedül küzdi át az életet, nehogy valaha őt elfelejtse. Azóta a fiatal embernek egy pillanatig sem jutott eszébe, hogy megszegje fogadalmát, sőt úgy vagyok, látom, hogy csak azokra tudok igazán megharagudni, a kik szeretnek.»

De Maja Lizát annyi minden érte már azóta, mióta édes apa és Raklitza ellen támadt, hogy most uralkodni tudott magán. Csak lecsúszott a kőről, a levelet az útra ejtette és azután szó nélkül lefelé indult.

Jó darabig mehetett, egészen a kőkerítésig, a nélkül, hogy valaki utána ment volna.

Csak mikor itt volt, vette észre, hogy micsoda szép este van. Madárdal a bokrok között, szunyogtáncz a levegőben, fényes friss lomb, vizcsobogás a patakban, zizegés-zirrenés a fű között, úgy tetszett, mintha az ember hallaná a növésüket. De lám, ez még jobban növelte haragját! Megérthette volna, hogy épen egy ilyen estén kellett volna igazán egyenesen kezdeni, ha már meg akarta mondani. Ah, ha ilyen okos lett volna! Ilyen boldogtalan nem volt, a míg csak álmodott felőle.

Annyi belátása lehetett volna, hogy előbb utána néz a helyzetnek, míg ezt a megaláztatást elébe terjeszti. Ha tudta volna, hogy már kibékült édes apával és hogy édes anya még azon este megszökött, mikor ő meg Liljecrona tiszteletesné Lövdalában voltak, megszökött szó nélkül és még nem jött vissza, úgy hogy Maja Lizának nincs szüksége az ő könyörületességére.

De hát ez egyre megy. Még ha a legnagyobb szükségben volna is, akkor is haragudnék rá, mert csak szánalomból kérte meg. Másvalakire nem haragudott volna így meg, lám a bátyja nem haragította volna föl, ha ugyanezt cselekszi.

Hirtelen megállt. De miért is haragudott meg rá? Egyszerre, mint valami kinyilatkozás, eszébe jutott a felelet. Azért, mert *szereti* őt!

Igen, igen! Ez volt a szerelem. Olvasta a könyvekből, énekelte a dalokban, de eddig sohasem érezte magában. Pedig ott lappangott, mint gyönge parázs egész tavaszszal a lelkében, de nem tudta minek elnevezni. Most föllobbant benne a szerelem, mint lobogó láng. Szinte csodálkozott, hogy nem fénylett és ragyogott.

Megfordult. Minden megváltozott egyszerre. A szerelem égett benne. Mióta ez a nagy csoda megesett, nem volt már ugyanaz. Nem tudott

A HÉTRŐL.

Báró Prónay Dezső. Pestvármegye megfesttette Vastagh Györgygyel székháza diszéül báró Prónay Dezső arczképét, melyet a héten lepleztek le meleg ünnepséggel abban a nevezetes ülésteremben, mely a nemrég lefolyt nemzeti küzdelmek idején oly izgalmas csatáknak volt szinhelye. Érdekes a hely, érdekes a kép, legérdekesebb az ember, a kiről festették és kit ünnepeltek. Nagyon rászolgált, hogy megörökíttessék, mert bár szomorú lenne elgondolni vagy föltenni is, hogy jöhet egy kor Magyarországra, a mely a Prónay Dezsők fajtáját már nem találja a nemzet fiai között, ennek a fajtának teljesebb, karakterisztikusabb, egészebb képviselője akkor is ritkán akadhat, ha a vele hasonlóan érező és gondolkodó magyarok száma meg szaporodik is. Értjük e meghatározásban azokat a férfiakat, a kiknek hazafias érzése egy örök lobogás, oly forró tűz, hogy megolvad benne és ennek a lángját táplálja a szivük minden érzése. Puritán lelkek, mert a maguk számára semmi igényük és semmi kívánságuk, minden a nemzetüké, a fajuké, a hazájuké, ennek a históriai egyéniségében élnek, gondolkoznak, örülnek és szenvednek. Ennek a sorsa az ő sorsuk, szerencséje az ő szerencséjük, szerencsétlensége az ő szerencsétlenségük. Báró Prónay Dezső oly nemzet fia, a melynek a szenvedésből több jutott, mint az örömből, a melynek több volt a csalódása, mint a szerencséje és a mely hogy megmaradhatott, a maga szivós keménységének köszönheti. És ime e sors minden tanulsága, mint tulajdonság ott van az ő érdekes egyéniségében. Szenvedéseink emléke és csalódásaink emléke táplálta harczos, kurucz tüzét lelkének, mikor sok izben egész egyedül viaskodott a főrendiházban egy hatalom, egy rendszer ellen, a melyet nemzetére veszedelmesnek itélt. És a história tanulságai adták szivósságát, meggyőződése keménységét, a melylyel készen volt minden viadalra és minden önfeláldozásra az ő hazájáért, szabadságáért, alkotmányosságáért. A magyar ruha, a melyet mindig visel, az egyetlen harmónikus köntöse az ő egyéniségének. Komor, kemény, tüzes és puritán magyar, csupa rajongás, hűség, készség nemzetéhez és csupa égő gyülölet azok ellen, a kiket nemzete ellenségeinek tart. Ünnepi alkalomból szólván róla, nem neki kell minden jót és szerencsét kivánnunk, hanem nemzetének: mert ha a nemzet szerencsés lesz és boldog, boldog lesz báró Prónay Dezső is.

*

Dicsőség. Az a hamisság, hogy valakinek a nevével visszaélnek, nem tartozik a legújabb keletű és a legritkábban előforduló bűncselekmények közé. Ennek a hamisságnak temérdek a formája és óriási a fokozata. Kezdődik ott, a hol a vállalkozó kedvű idegen valaki másnak a nevét kanyaritja egy darab papirosra és végződik — a köpenicki kapitány eseténél. De egy általános hasonlósága, törvénye megvan az összes ilyen eseteknek. Az t. i., hogy a visszaélés mindig *emelkedő* irányzatot követ. Egyetlen egy szélhámos se adja ki magát olyan embernek, a ki kevesebb, kisebb, értéktelenebb nála. A ki váltót hamisit, az is olyan ember nevét rajzolja oda az «ürlapra», a kinek a neve módban, hitelben, megbizhatóságban nála többet jelent. Megtörtént már, hogy egy borbélylegény vagy örökké faczér kereskedősegéd grófnak adta ki magát, hogy hiszékeny embereket becsaphasson; de arra még soha se volt eset, hogy hasonló czélból egy gróf borbélylegénynek vagy kereskedősegédnek adja ki magát. Ebből a valóságból egyenes logikával következik, hogy a kinek a nevével visszaélnek, annak ez a tény bizonyos elismerést is jelent. Elismerését annak, hogy a neve érték, a mit be lehet váltani. Igy állván a dolog, Kecskeméthy Győző úr, a kiváló lappangó, a héten egy olyan dicsőség örömét élvezheti nagyszerűen megőrzött magányában, a milyenről e nagysikerű férfiú képzeletének legmerészebb szárnyalásában is alig ábrándozhatott. A kitünő tolvajnak ime egy *erkölcsi sikert* is tartogatott derüs és pajzán végzete. Kiderült, hogy — visszaéltek a nevével. Akadt egy szélhámos, a ki azzal csapott be egy jámbor atyafit, hogy ő Kecskeméthy Győző. Ezzel vasalt ki tőle pénzt, bizalmat, barátságot és Amerikából Európába szóló hajójegyet. A félmilliós sikkasztására nem lehet olyan büszke Kecskeméthy Győző úr, mint erre az eredményre. Mert félmilliót már sikkasztott más is, de hogy ezzel a cselekedetével szerezzen a nevének bizalmat és hitelt, az alighanem most történt a világ teremtése óta legelőször.

*

Az ambiczió. Nem lehet még csak kétséges sem, hogy Strassnoff Ignácz, kitünő és hirhedt honfitársunk, a ki megint a rendőrségi börtön lakója, ezuttal tisztára a művészi becsvágya áldozata. Ez a Strassnoff Ignácz tudvalevőleg hosszú, változatos és eredményekben példátlanul gazdag kalandori működésével kiérdemelte és kivivta magának azt, hogy az egész világon elismerték a szélhámosok fejedelmének. Miután magának a jó Strassnoff sok nagyszerű bravour árán ezt az elismerést megszerezte:

KITASZÍTVA. — Neogrády Antal rajza.

nyugalomba vonult és pihent a babérjain. Egy-egy halkabb csalást, hunczutságot olykor-olykor bizonyára pihenőjében is elkövetett — már csak azért is, hogy a talentuma be ne rozsdásodjék — de nagyobb akcióktól óvatosan tartózkodott. És talán nem is művel ilyet soha, ha közbe nem jő a köpenicki kapitány. Egy olyan szélhámos-bravour, a mely nagyon alkalmas volt rá, hogy homályba borítsa Strassnoff Ignácz minden dicsőségét, detronizálja és második helyre szoritsa őt a szélhámosok birodalmában. Ez a veszedelem volt az, a mely megmozgatta Strassnoff Ignáczot. Rehabilitálnia kellett magát. Tennie kellett valamit, még pedig valami nagyot, sőt valami még nagyobbat. Igy született meg a nagy Ignácz legújabb hőstette: a zágrábi kaland. El kell ismerni, hogy konczepcziójában nem áll mögötte a köpenicki esetnek. Olyan vállalkozás volt, a milyet csak mester merhet: széles, erős, lendületes és vakmerő. A vége az lett, hogy Strassnoff Ignáczot nyakon csipték. De megvigasztalódhatik azzal, hogy immár a köpenicki kapitány is börtönben ül. Tehát nem fenyegeti az a veszedelem, hogy «időközben» lefőzheti.

AZ OSZTRÁK DELEGÁCZIÓ BUDAPESTI HÁZA AZ AKADÉMIA-UTCZÁBAN.

A BUDAPESTI OSZTRÁK HÁZ.

A mi házat a dualizmus a közös intézmények számára emelt: egy se épült magyar földön. Bécsben van a palotája a közös külügyminiszternek, a közös hadügyminiszternek, a közös pénzügyminiszternek. Egyiknek se Budapesten.

Van azonban a magyar fővárosban is egy palota, a melyet a Hatvanhéttel szabályozott dualizmus emelt. De ez a palota nem közös. Ez egészen osztrák. Az egyetlen ház Budapesten, a melyre ki lehet tűzni a fekete-sárga zászlót, a nélkül, hogy bárkinek is eszébe juthatna megharagudni érte.

Ez a palota a bécsi Magyar Ház pendantja. Az Osztrák Ház. Sokkal fiatalabb, mint a mienk az osztrák fővárosban. A magyar államkincstár már száz esztendőnél nagyobb idő óta háziúr volt Bécsben, mikor a császári királyi osztrák kincstár is háziúr lett Budapesten.

A delegációk intézménye is megvolt már három évtizednél tovább, a nélkül, hogy az osztrák delegátusok tanácskozásának a magyar fővárosban saját hajléka lett volna. A magyar országos bizottság készen találta az intézmény tanyáját a bécsi Magyar Házban, de az osztrák delegáczió, ha Budapesten ülésezett, «partáj»-sorba került: a «Hungária-szálló» nagytermét bérelte ki ülésezése idejére minden második esztendőben. Csak nehezen és nagysokára tudták magukat rászánni az osztrákok, hogy Budapesten házat építsenek. Lehet, hogy nem bíztak az egész intézmény hosszú életében; lehet, nem igen akarózott nekik hozzájárulni a magyar főváros diszítéséhez.

De mikor látták, hogy a delegációk intézménye csak nem akar elhervadni és hogy épül Budapesten annyi ház, hogy meg se kottyan, ha egy hiányoznék, végre mégis csak rászánták magukat a budapesti háziuraságra. Az Osztrák Ház ott áll nem messze a magyar parlament hatalmas palotájától, a Lipótvárosban, az Akadémia-utcza 17. számával a kapuján. Nem valami óriási, nem is valami díszes, de határozottan jó izléssel épült ház; a berendezése pedig kitünően megfelel a rendelkezésének. Csöndes épület, minden két esztendőben egyszer van benne elevenség, akkor is csak napokig. Azután megint becsukják az ablaktáblákat és az Osztrák Ház békében alszik tovább.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tompa Mihály élete és művei. Tompa életét megírni szép és hálás feladat, nemcsak a költő érdekes, rokonszenves alakjánál fogva, hanem azért is, mert nagy költőink közül talán őt hanyagolták el legjobban az irodalomtörténetírók és kritikusok. Lévay József följegyzésein kívül jóformán semmi érdemleges dolgot nem irtak róla s költészetéről. Jó alkalma lett volna tehát *Lengyel* Miklósnak, a ki most elég terjedelmes könyvben vállalkozik Tompa méltatására, hogy mint fiatal iró gyors és szép sikert arasson. Buzgalmában nincs is hiányosság; a kérdésre vonatkozó irodalmat alaposan áttanulmányozta s magával Tompával is sokat foglalkozott. Könyve mégsem mondható jó könyvnek. Életrajzi részeiben még csak élvezhető, a szerzőnek elég élénk, világos a stilusa, az adatokat jól tudja csoportosítani s érdekesen elbeszélni. Hiányok és hézagok itt is vannak; pl. Tompa betegségéről sokat beszél, de az olvasó mégsem tudja meg, miféle természetű bajban sinylődött a költő egész életén át. Haldoklását pedig sokkal erőteljesebben, drámaibban lehetett volna megírni a közismert adatok alapján. Mindennél azonban sokkal nagyobb baj az, hogy a könyv alig ad fogalmat Tompa egyéniségéről, lelki életéről és költészetéről. Beszélni sokat beszél ezekről, de keveset mond, inkább frázisokkal dolgozik, mint megelevenítő erejű penetráczióval. Arról, hogy miként függ össze Tompa költészetének fejlődése kora társadalmi, politikai és irodalmi életével, hogy mi volt költői hitvallása, mi a lelke költészetének, nem hallunk egy komoly szót sem. Leggyöngébb pedig a kritikában. Költeményeit sorra veszi és majdnem valamennyit ismerteti, birálja, de ez a kritika oly alacsony színvonalú, annyira iskolás ízű, hogy nem magyaráz semmit és nem ad fogalmat semmiről. Mikor pl. Tompa költészetének legfontosabb részéről szól, a hazafias allegoriákról, előbb hosszas és meglehetős üres általánosságokat kell olvasnunk az allegoriáról általában, azután sorban következik az egyes allegoriák tárgyalása: előbb tartalmuk összefoglalása, azután egy kis gáncs, meg egy kis dicséret. Az egész kritika csupa mozaik-darab, melyet az olvasónak kell nagy fáradsággal összerakni s a mikor összerakta, akkor derül ki, hogy semmit mondó, semmit nem jellemző a kép. Ez nem a mai kritika színvonalán álló módszer, mi a költő lelkét akarjuk meglátni költeményeiben s az életrajzirótól ennek felmutatását várjuk; ennek hiányáért nem kárpótol az, ha megtudjuk, hogy az egyik költeménynek jó a szerkezete, de nem elég költői a befejezése, a másiknak pedig kitünő a feldolgozása, de nem logikus a gondolata. A jó életrajz legyen olyan, mint a jó arczkép: a tárgyalt alak lépjen ki megelevenedve a könyv sorai közül, a maga egész testi és lelki valóságában, mert különben az egész dolog nem sokat ér. Ezt megcsinálni Lengyel Miklósnak nem volt elég ereje, felfogása nem elég érett, szempontjai nem elég magasak, tekintete nem hat elég mélyre. Tompa életrajzát még majd csak ezután fogják megirni s a ki ma akar róla annyira-mennyire tájékozódni,

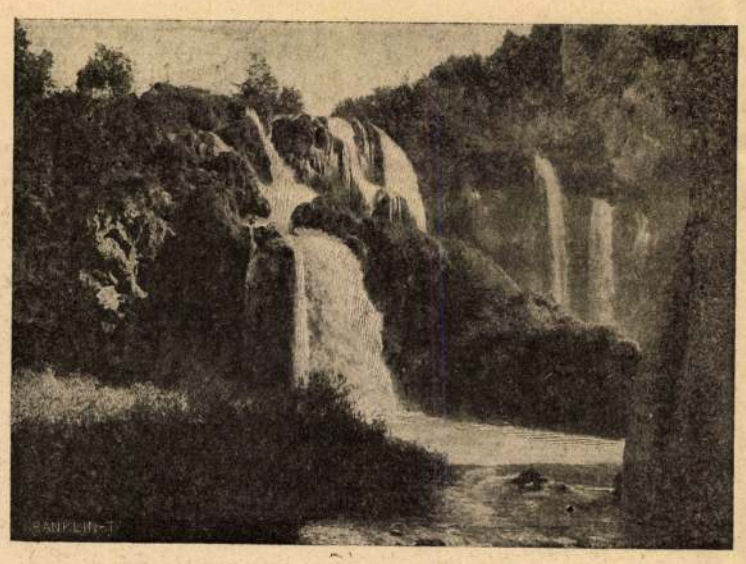

PLITVICZAI VIZESÉS. — Unger Emil fényképe.

MALOM MELLETT. — Csitáry Kálmán fényképe.

A FŐISKOLAI HALLGATÓK AMATEUR-FÉNYKÉPÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Zboroi vár

MMÉE Kojl

1913.428.l.

Zboró vára

Varjú: Magyar várak

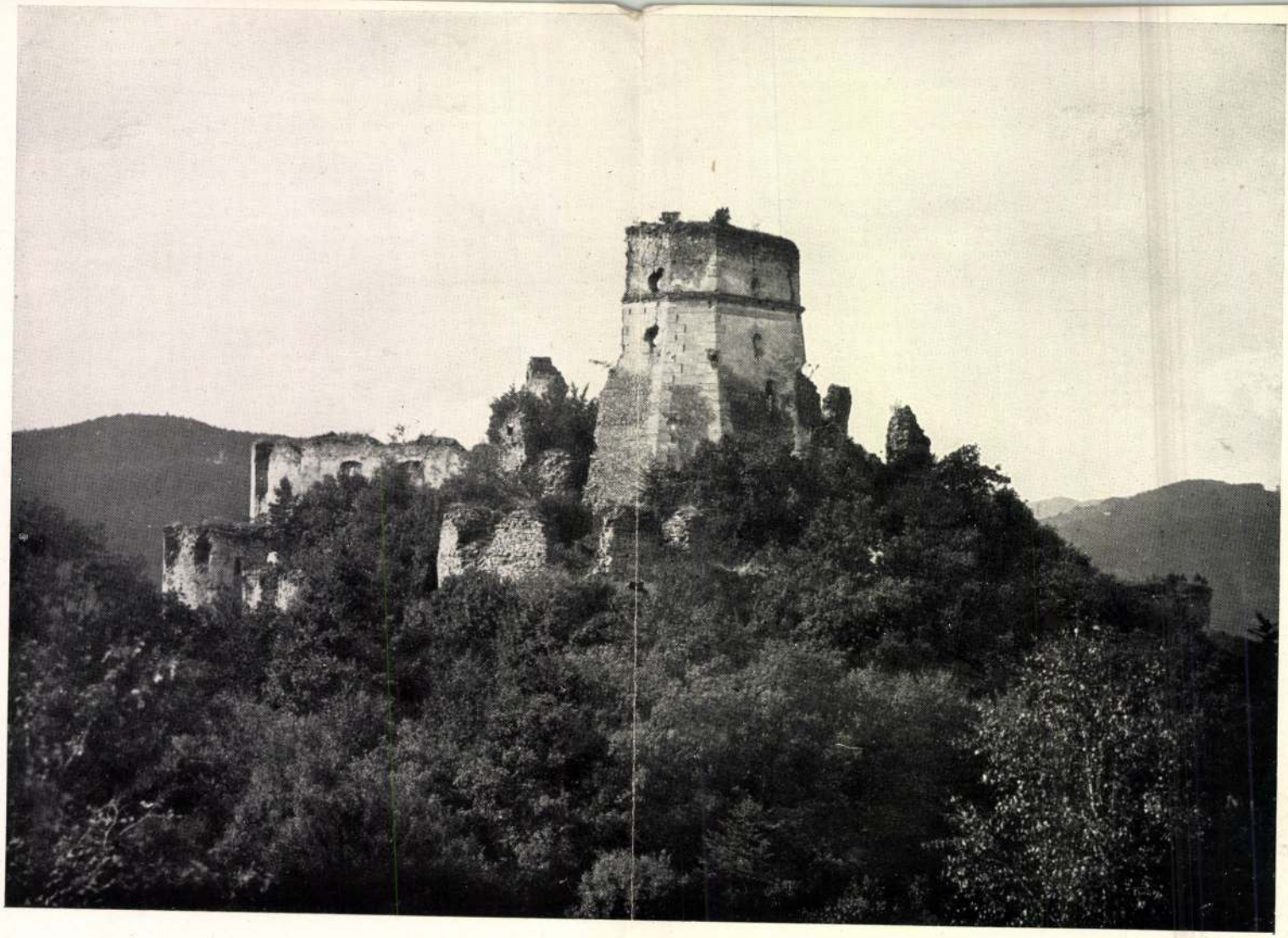

Zborov

A nagykövet megérkezése.

Indulás a nagykövetségre.

PALLAVICINI JÁNOS ŐRGRÓF, ÚJ OSZTRÁK-MAGYAR NAGYKÖVET FOGADTATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.

Bilse hadnagy. Szerencsés embernek lenni bizonyára kellemes dolog, de jaj annak az embernek, a ki játékot űz a szerencséjével és még inkább jaj annak, a kivel játékot űz a szerencse. A siker csak annak jelent igazán jót, a kinek az érdeme, a tehetsége révén eredendő és valóságos joga van hozzá, a kinek megadatott az erő, hogy maga alá törje és minden szükséges alkalommal újra meg újra meghódítsa. A kit azonban csak a véletlen, a tréfás szerencsének egy játékos ötlete emelt egyszer a nyergébe, annak jobb lett volna gyalogszerrel maradnia, mert a mélységbe rohan, ha azt hiszi is, hogy a magasságba emelkedik. A szegény fiatal Bilse hadnagy énekelhetne erről egy hiteles dalt, ha csakugyan tudna dalolni. Ezzel a boldogtalan kis hadnagygyal megesett, hogy egy csodálatos reggelen egyszerre csak a hirnév és a dicsőség nyergében találta magát. Irt egy könyvet egy kis garnizon titkairól. Nem volt iró munkája és a mi benne volt, nem volt irodalom. Csak hűséges följegyzése olyan dolgoknak, a melyeket mindenki sejtett, de kevesen láthatták. Művészietlen, de hiteles. Nem poema, de dokumentum olyan dolgokról, a melyek rengeteg embert érdekeltek és a melyekre mindenki kiváncsi volt. Nem egy nagy kitalálás, de egy nagy leleplezés. A szenzácció, a melyet keltett, inkább egy brosurának a sikere volt, mint egy regényé: de azért szenzácció volt és siker. És mert vád, üldöztetés, dicsőség, hirnév és arany egy könyv lapjairól ömlött Bilse hadnagy felé, ő irodalmi eredménynek érezte azt, a mi igazában csak egy indiscretio eredménye volt. A kis Bilse abba a nagyon érthető tévedésbe esett, hogy ő próféta, holott alig volt más, mint fecsegő. A mint kitették a hadseregből és nem tudott többé pletykákat elmondani, nem is tudott többé elmondani semmit, a mi az embereket érdekelhette volna. A karrierja úgy mult el, a hogyan egy botrány elmulik és kifogyván a mások botrányaiból a szegény kis Bilse hadnagy, immár legfölebb a maga botrányaival foglalkoztathatta az embereket, a kiket a vizenyős új regényei nem érdekeltek többé. Először váltót hamisított, azután szélhámoskodott és végül a héten — megszökött. A siker paripája egyszer a hátára kapta, azután ledobta, mostan el is gázolta. A nóta régi, de hisz Bilse hadnagynak épen az volt a végzete, hogy — nem tudott új nótát.

II. RÁKÓCZI FERENCZ MAKOVICZAI URADALMA.

II. Rákóczi Ferencz dicső fejedelmünknek Sáros vármegyében nagysárosi birtokán kivül még Makoviczán (jelenleg Zboró) is jelentékeny birtoka volt.

Zboró Sáros vármegyének legészakibb részén, a makoviczai járásban Lengyelország határától alig néhány kilométernyire, a festői, fenyőerdőkkel borított Beszkidek hegylánczai közepette fekszik.

A szegényes külsejű tót falu legfőbb, úgyszólván egyedüli nevezetessége a Rákócziak hires várkastélya és a községtől északra emelkedő erdőshegyen Makovicza várnak — mintegy 460 méter magasságban fekvő — festői romjai.

A vár azon fontos forgalmi és közlekedési útvonal mentén épült, mely a Fekete-tengert a Keletivel összeköti. Ez az útvonal a duklai szoroshoz vezet, miért is hadászati szempontból még manap is jelentékeny; 1849-ben, a muszka inváziókor is ezen az úton jött be az orosz hadsereg zöme.

A vár keletkezési ideje az ős homályba vész el. A monda szerint az itt lakó szlávok építették. Történetére vonatkozó hiteles adataink csak a XI. századtól kezdve vannak, a mikor is IV. Béla király a sajói vereség után sárosi tartózkodásakor azt Makónak, Detrik atyjának adományozta.

A bártfai városi levéltárban őrzött XV-ik századbeli okmányok arról tanuskodnak, hogy a vár birtoklása az 1430. év körül az olnódi Zudar család tulajdonába ment át. De a XVI. században már a Tarczay családé egészen 1548-ig, a mikor is I. Ferdinánd a Szapolyai-párti Tarczay Györgyöt a vártól megfosztja és azt hivének, Serédy Györgynek, Kassa város főkapitányának adományozza. 1550-ben Tarczay Katalin, Podmaniczky Mihály özvegye és Tarczay János leánya, valamint Hagymásy Kristóf, Tarczay Luczának, szinte Tarczay János leányának fia, pörbe idézik Serédy Györgyöt a makoviczai-zborói vár birtoklása miatt. S bár a pör az ő javukra dől el, Serédy még sem engedi a jussát. Erre végrehajtásra kerül a sor, de a végrehajtó bizottság tagjait Serédy György várnagya Elek, urának utasítása folytán, kivont karddal fogadja s a végrehajtásnak ellene szegül.

Serédy György halála után Serédy Gáspár, a felvidék egyik leghatalmasabb és leggazdagabb embere, lett a vár ura. Unokáinak gyámja, Janussius ostrogi herczeg a Rákócziaknak adta el 80,000 aranyért a hozzá tartozó uradalommal együtt a várat, melyet 1684 október 14-ikén Schultz császári tábornok Zrinyi Ilonától elfoglalt és lerombolt.

Később az Aspremont-család birtokába került, de annak magvaszakadtával Erdődy Juliára szállott. Ma pedig Clary osztrák gróf birtoka.

A vár nemcsak hadászati, hanem műtörténeti és építészeti szempontból is érdekes és számottevő szép műemlék.

Hármas körfalból álló erődítménye, bástyatornyai, — melyeken szgraffitó diszítményű keretekben a fal vakolatrétegébe illesztett, de már alig olvasható feliratok maradványai vehetők ki, nemkülönben hatalmas és még most is daczos kinézésű donjonja, öregtornya, melynek alját kősziklába vájt üregek (valószinűleg börtön helyiségek) foglalják el, — valóban nagyszerű látványt nyujtanak.

Az egyik bástyatornyon levő: «ANDREANS-KVNTZ ANNO 1L79». felirat azt bizonyítja, hogy Kuntz András, ki bártfai (XVII. századbeli) építész volt, a vár javitásán dolgozott.

Sajnos, e nevezetes, nagyszerű és hajdan fontos vár ma már teljesen romban hever, s a mit még a romboló emberi kéz abból hátrahagyott, annak elmulását sietteti a pusztító vihar és a mindent megemésztő enyészet.

A mennyire érdekes még jelenlegi állapotában is a vár, ép oly nagyszerű a községben levő várkastély, kéttornyú vártemplomával, hires hársfáival és óriási istállóival. Rákócziak nemcsak kedvelték, de szivesen is időztek és tartózkodtak ezek közt, a most oly csendes és elhagyatott falak között.

1666-ban I. Rákóczi Ferencz menyasszonyát, Zrinyi Ilonát Zboróra hozza. Bártfán való átutaztukban a polgárság a városházán fényesen megvendégeli őket. A lakoma 154 frt 60 denárjába került a városnak s ezenfelül a Magistratus a bájos menyasszonynak még egy 94 frt 75 denárért készült arany serleget is adott ajándékba. De alig 10 évi boldog házasság után a csontkezű halál zörgetett be a zborói vár kapuján.

A végtelen csapás ellenére, mely a dicső emlékű Zrinyi Ilonát e helyen 1676. év julius 8-án, férje I. Rákóczi Ferencz erdély fejedelmének elhunytával érte, már 1679. év szeptember első napjaiban gyermekei és udvarnépe kiséretében Zboróra utazik, hol részint a kastélyban, részint pedig az e fölött uralgó Makovicza várában tölti el az év hátralévő részét, sőt még a következő 1680-iki tavasz is itt érte őt.

Péchy Gábor Hertnekről, ugyszintén Kazinczy Péter is 1680 márczius 21-én Bártfáról Zboróra ír Zrinyi Ilonának, ki maga is «In castello Zboró» írja leveleit.

Itt Makoviczán találkozik először személyesen gróf Thököly Imrével, a kurucz királylyal, — ki ekkor már ország világ tudomása szerint — mátkája.

Thököly február hó 19-ikén hétfőn felizent, hogy személyesen fogja előtte hódolatát kifejezni. Zrinyi Ilona fejedelmi pompával ebédre várta jegyesét, ki fényes kisérete élén megjelent előtte.

Thököly leendő mostoha fiát, az akkor még csak négy éves Ferkőt e napon látta legelőször az akkor még csak nyolcz éves Juliánkával együtt, kikkel igen szeretetteljesen bánt.

Thököly 1683 május 6-ikán Zborón keltezi rendeleteit a szepesi kamarához, de Zrinyi Ilona is május 13-ikán resolválja hátiratilag a Bártfáról férje által kiűzött s most Sztropkón ideiglenes menhelyet talált szt. Ferencz-rendű barátok kérvényére, hogy az elhunyt első hitestársa lelki üdveért mondandó misék fejében számukra tett kegyes alapitványának kamatai továbbra is kijárjanak nekik.

Nem csoda tehát, ha e kedvelt tartózkodási helyet azután nagyobbitották és diszítették.

A zborói inventariumból megtudjuk, hogy 1662-ben Rákóczi László építtette a parochialis templom boltozatát és tornyát.

1663-ban azon templom sirboltját öregebb Rákóczi Erzsébet építette, beteges állapotban.

E sirbolt a főoltártól a szentély mellett jobbra áll, melyben az Aspremont-család tagjai közül

A HÉTRŐL.

Báró Prónay Dezső. Pestvármegye megfesttette Vastagh Györgygyel székháza diszéül báró Prónay Dezső arczképét, melyet a héten lepleztek le meleg ünnepséggel abban a nevezetes ülésteremben, mely a nemrég lefolyt nemzeti küzdelmek idején oly izgalmas csatáknak volt szinhelye. Érdekes a hely, érdekes a kép, legérdekesebb az ember, a kiről festették és kit ünnepeltek. Nagyon rászolgált, hogy megörökittessék, mert bár szomorú lenne elgondolni vagy föltenni is, hogy jöhet egy kor Magyarországra, a mely a Prónay Dezsők fajtáját már nem találja a nemzet fiai között, ennek a fajtának teljesebb, karakterisztikusabb, egészebb képviselője akkor is ritkán akadhat, ha a vele hasonlóan érező és gondolkodó magyarok száma meg szaporodik is. Értjük e meghatározásban azokat a férfiakat, a kiknek hazafias érzése egy örök lobogás, oly forró tűz, hogy megolvad benne és ennek a lángját táplálja a szivük minden érzése. Puritán lelkek, mert a maguk számára semmi igényük és semmi kivánságuk, minden a nemzetüké, a fajuké, a hazájuké, ennek a históriai egyéniségében élnek, gondolkoznak, örülnek és szenvednek. Ennek a sorsa az ő sorsuk, szerencséje az ő szerencséjük, szerencsétlensége az ő szerencsétlenségük. Báró Prónay Dezső oly nemzet fia, a melynek a szenvedésből több jutott, mint az örömből, a melynek több volt a csalódása, mint a szerencséje és a mely hogy megmaradhatott, a maga szivós keménységének köszönheti. És ime e sors minden tanulsága, mint tulajdonság ott van az ő érdekes egyéniségében. Szenvedéseink emléke és csalódásaink emléke táplálta harczos, kurucz tüzét lelkének, mikor sok izben egész egyedül viaskodott a főrendiházban egy hatalom, egy rendszer ellen, a melyet nemzetére veszedelmesnek itélt. És a história tanulságai adták szivósságát, meggyőződése keménységét, a melylyel készen volt minden viadalra és minden önfeláldozásra az ő hazájáért, szabadságáért, alkotmányosságáért. A magyar ruha, a melyet mindig visel, az egyetlen harmónikus köntöse az ő egyéniségének. Komor, kemény, tüzes és puritán magyar, csupa rajongás, hűség, készség nemzetéhez és csupa égő gyülölet azok ellen, a kiket nemzete ellenségeinek tart. Ünnepi alkalomból szólván róla, nem neki kell minden jót és szerencsét kivánnunk, hanem nemzetének: mert ha a nemzet szerencsés lesz és boldog, boldog lesz báró Prónay Dezső is.

*

Dicsőség. Az a hamisság, hogy valakinek a nevével visszaélnek, nem tartozik a legújabb keletű és a legritkábban előforduló bűncselekmények közé. Ennek a hamisságnak temérdek a formája és óriási a fokozata. Kezdődik ott, a hol a vállalkozó kedvű idegen valaki másnak a nevét kanyarítja egy darab papirosra és végződik — a köpenicki kapitány eseténél. De egy általános hasonlósága, törvénye megvan az összes ilyen eseteknek. Az t. i., hogy a visszaélés mindig *emelkedő* irányzatot követ. Egyetlen egy szélhámos se adja ki magát olyan embernek, a ki kevesebb, kisebb, értéktelenebb nála. A ki váltót hamisit, az is olyan ember nevét rajzolja oda az «ürlapra», a kinek a neve módban, hitelben, megbizhatóságban nála többet jelent. Megtörtént már, hogy egy borbélylegény vagy örökké faczér kereskedősegéd grófnak adta ki magát, hogy hiszékeny embereket becsaphasson; de arra még soha se volt eset, hogy hasonló czélból egy gróf borbélylegénynek vagy kereskedősegédnek adja ki magát. Ebből a valóságból egyenes logikával következik, hogy a kinek a nevével visszaélnek, annak ez a tény bizonyos elismerést is jelent. Elismerését annak, hogy a neve érték, a mit be lehet váltani. Igy állván a dolog, Kecskeméthy Győző úr, a kiváló lappangó, a héten egy olyan dicsőség örömét élvezheti nagyszerűen megőrzött magányában, a milyenről e nagysikerű férfiú képzeletének legmerészebb szárnyalásában is alig ábrándozhatott. A kitünő tolvajnak ime egy *erkölcsi sikert* is tartogatott derüs és pajzán végzete. Kiderült, hogy — visszaéltek a nevével. Akadt egy szélhámos, a ki azzal csapott be egy jámbor atyafit, hogy ő Kecskeméthy Győző. Ezzel vasalt ki tőle pénzt, bizalmat, barátságot és Amerikából Európába szóló hajójegyet. A félmilliós sikkasztására nem lehet olyan büszke Kecskeméthy Győző úr, mint erre az eredményre. Mert félmilliót már sikkasztott más is, de hogy ezzel a cselekedetével szerezzen a nevének bizalmat és hitelt, az alighanem most történt a világ teremtése óta legelőször.

*

Az ambiczió. Nem lehet még csak kétséges sem, hogy Strassnoff Ignácz, kitünő és hirhedt honfitársunk, a ki megint a rendőrségi börtön lakója, ezuttal tisztára a művészi becsvágya áldozata. Ez a Strassnoff Ignácz tudvalevőleg hosszú, változatos és eredményekben példátlanul gazdag kalandori működésével kiérdemelte és kivivta magának azt, hogy az egész világon elismerték a szélhámosok fejedelmének. Miután magának a jó Strassnoff sok nagyszerű bravour árán ezt az elismerést megszerezte:

KITASZÍTVA. — Neogrády Antal rajza.

len egy szélhámos se adja ki magát olyan embernek, a ki kevesebb, kisebb, értéktelenebb nála. A ki váltót hamisit, az is olyan ember nevét rajzolja oda az «ürlapra», a kinek a neve módban, hitelben, megbizhatóságban nála többet jelent. Megtörtént már, hogy egy borbélylegény vagy örökké faczér kereskedősegéd grófnak adta ki magát, hogy hiszékeny embereket becsaphasson; de arra még soha se volt eset, hogy hasonló czélból egy gróf borbélylegénynek vagy kereskedősegédnek adja ki magát. Ebből a valóságból egyenes logikával következik, hogy a kinek a nevével visszaélnek, annak ez a tény bizonyos elismerést is jelent. Elismerését annak, hogy a neve érték, a mit be lehet váltani. Igy állván a dolog, Kecskeméthy Győző úr, a kiváló lappangó, a héten egy olyan dicsőség örömét élvezheti nagyszerűen megőrzött magányában, a milyenről e nagysikerű férfiú képzeletének legmerészebb szárnyalásában is alig ábrándozhatott. A kitünő tolvajnak ime egy *erkölcsi sikert* is tartogatott derüs és pajzán végzete. Kiderült, hogy — visszaéltek a nevével. Akadt egy szélhámos, a ki azzal csapott be egy jámbor atyafit, hogy ő Kecskeméthy nyugalomba vonult és pihent a babérjain. Egyegy halkabb csalást, hunczutságot olykor-olykor bizonyára pihenőjében is elkövetett — már csak azért is, hogy a talentuma be ne rozsdásodjék — de nagyobb akcióktól óvatosan tartózkodott. És talán nem is művel ilyet soha, ha közbe nem jő a köpenicki kapitány. Egy olyan szélhámos-bravour, a mely nagyon alkalmas volt rá, hogy homályba boritsa Strassnoff Ignácz minden dicsőségét, detronizálja és második helyre szoritsa őt a szélhámosok birodalmában. Ez a veszedelem volt az, a mely megmozgatta Strassnoff Ignáczot. Rehabilitálnia kellett magát. Tennie kellett valamit, még pedig valami nagyot, sőt valami még nagyobbat. Igy született meg a nagy Ignácz legújabb hőstette: a zágrábi kaland. El kell ismerni, hogy konczepcziójában nem áll mögötte a köpenicki esetnek. Olyan vállalkozás volt, a milyet csak mester merhet: széles, erős, lendületes és vakmerő. A vége az lett, hogy Strassnoff Ignáczot nyakon csipték. De megvigasztalódhatik azzal, hogy immár a köpenicki kapitány is börtönben ül. Tehát nem fenyegeti az a veszedelem, hogy «időközben» lefőzheti.

A ZBORÓI VÁR.

A ZBORÓI KASTÉLY.

hárman — az utolsó három sarj — aluszsza örök álmát.

1691-ben az anyatemplom nyugati oldalán egy kis kápolnát Rákóczi Julianna építtetett.

E zborói úgynevezett «udvari kápolná»-ban alapítványi isteni szolgálatokat tartottak és tartanak a következő sorrendben: Május 19-én halotti istenitiszteletet Rákóczi Juliáért, ki 1717-ben halt meg, junius 14-ikén Báthory Zsófiáért, julius 8-ikán II. Rákóczi Ferenczért.

Ezen adatokat a zborói anyakönyv alapítványos isteni szolgálatokat tartalmazó tábláján találjuk.

A templom déli tornyán függő XVII. századból származó harangot, mely II. Rákóczi Feroncznek Kassán most lezajlott temetésén oly meghatóan szólott, Rákóczi György öntette.

Felirata:

NON EST CVRRENTIS NE QUE VOLENTIS
SED MISERENTIS DEI.

A templom egyházi öltözetei közül csaknem minden régibb darab a Rákócziak ajándéka. Különösen szép az az érdekes és művészi aranyhimzésekkel borított palást, mely 1873-ban a bécsi világkiállításon is feltűnt és mely 1696-ban készült s Rákóczi Julia saját kezemunkája.

A hatalmas, tágas istállók keletkezési ideje is a Rákócziak korára esik. Egyik gotikus bejáró ajtó fölött a következő chronosticon olvasható:

FRANCISCVS: RAKOCZY: ELECT. PRINCEPS
TRANS: ANNO: DNI: 1660: D: 1 JVLI.

A várkastély mögött két hársfasétány áll, azon száz hársfa, melyet a fejedelem okleveleiben is megemlít: datum Zboroviae sub centum tiliis. Igaz, sok kiveszett már közülök, de pótolják ujakkal.

A Bártfa és Zboró között levő országút mentén találunk egy kápolna alakú háromszögletű emléket, az úgy nevezett Serédy-emléket.

Az emléket a hozzája fűzött monda nemcsak

A ZBORÓI TEMPLOM.

érdekessé, hanem az a körülmény, hogy alkalmasint a XIII. század végéről, — vagy a XIV. század elejéről származó s hazánkban egyedül álló román stilű úti kápolna, — egyúttal becsessé is teszi.

A kápolna háromszögű felépítménye áttört kettős félkörivű ablakai, lapos kövekből álló tetőzetével határozottan emlékeztet a román-kori építményekre.

Az emlék keleti, illetőleg délkeleti oldalán beállított táblán féldomborműben egy feszület alatt két oldalt Janussius pánczélos alakja és neje Serédy Zsuzsánna térdelnek, a másik oldalán Serédy Gáspár oroszlánon álló pánczélos alakja látható, alatta: HOC EST SEREDY GÁSPÁR. felirattal. A harmadik oldalon levő táblára pedig a következő szöveg van bevésve:

ILLVSTRISSIMUS | PRINCEPS. DOMI | NVS. D. JANUSSIUS | DUX IN. OBSTROG | COMES DE TARNO | PALATINUS WOLYHI | NIAE ETC CUM SUSANN | SEREDI CONSORTE | SUA HOC OPUS RE | NOVARI CURAVIT | A.D.M.590. | DIE DECIMA NONA | JULII.

A szép népmonda szerint, 1640-ben I. Rákóczi György meglátogatja rokonát, Zboró várának akkori urát Serédy Gáspárt.

Ez alkalommal nagyon megtetszett Rákóczi Györgynek a regényes fekvésű, gyönyörű vár és eltökélte, hogy bármily áron is megveszi Serédytől. S mindjárt ajánlott is tett a vár megvételére. Serédyt nagyon meglepte a fejedelem kivánsága, de mert ajánlatát nem akarta visszautasitani, oly feltételhez kötötte, melynek teljesitését lehetetlenségnek tartotta. Azt kötötte ki ugyanis, hogy ő a várat a fejedelemnek átengedi, ha az neki Zborón azon naptól számított egy esztendő alatt lefizet 30,000 darab aranyat, melyeket mind ugyanegy évben vertek s melyeken rajtok legyen úgy Erdélyország, mint a Rákóczi-ház czimere.

A fejedelem e föltétellel is megkötötte az alkut.

Serédynek egy év mulva, — akkor már rég elfelejtette az alkut — jelentik, hogy az úton társzekerek tartanak a vár felé, melyeket a fejedelem «kék» lovassága kiséri.

Ekkor hirtelen eszébe jut az alku s a mikor a szekerek fölérkeztek a vár udvarába, elrendeli, hogy a hatalmas bőrzsákok tartalmát egyik termében üritsék ki. Ott aztán megolvasta, megvizsgálta az aranyakat s miután meggyőződött, hogy egytől-egyig az alku szerint verettek, nemes emberhez illően átengedte a várat a fejedelemnek. De a mikor pejparipáján a várból kivonult, végtelen keserűség lepte el szivét s arra a helyre érve, hol jelenleg az emlékkápolna áll, még egy búcsú pillantást vetett volt kedvencz várára, a mikor is szive fájdalmában megrepedt.

Eme gyászos elmulásának emlékére építtette özvegye, Mérey Anna ezen kis kápolnát.

Kuhárszky László.

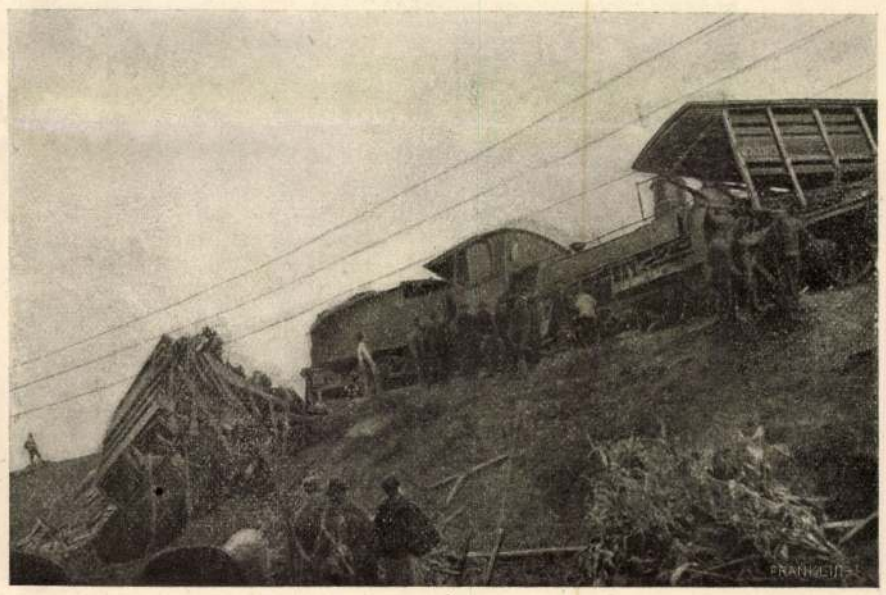

A MISKOLCZI GÖMÖRI PÁLYAUDVARON TÖRTÉNT VASUTI ÖSSZEÜTKÖZÉSRŐL.

AZ OSZTRÁK DELEGÁCZIÓ BUDAPESTI HÁZA AZ AKADÉMIA-UTCZÁBAN.

A BUDAPESTI OSZTRÁK HÁZ.

A mi házat a dualizmus a közös intézmények számára emelt: egy se épült magyar földön. Bécsben van a palotája a közös külügyminiszternek, a közös hadügyminiszternek, a közös pénzügyminiszternek. Egyiknek se Budapesten.

Van azonban a magyar fővárosban is egy palota, a melyet a Hatvanhéttel szabályozott dualizmus emelt. De ez a palota nem közös. Ez egészen osztrák. Az egyetlen ház Budapesten, a melyre ki lehet tűzni a fekete-sárga zászlót, a nélkül, hogy bárkinek is eszébe juthatna megharagudni érte.

Ez a palota a bécsi Magyar Ház pendantja. Az Osztrák Ház. Sokkal fiatalabb, mint a mienk az osztrák fővárosban. A magyar államkincstár már száz esztendőnél nagyobb idő óta háziúr volt Bécsben, mikor a császári királyi osztrák kincstár is háziúr lett Budapesten.

A delegációk intézménye is megvolt már három évtizednél tovább, a nélkül, hogy az osztrák delegátusok tanácskozásának a magyar fővárosban saját hajléka lett volna. A magyar országos bizottság készen találta az intézmény tanyáját a bécsi Magyar Házban, de az osztrák delegáczió, ha Budapesten ülésezett, «partáj»-sorba került: a «Hungária-szálló» nagytermét bérelte ki ülésezése idejére minden második esztendőben. Csak nehezen és nagysokára tudták magukat rászánni az osztrákok, hogy Budapesten házat építsenek. Lehet, hogy nem bíztak az egész intézmény hosszú életében; lehet, nem igen akarózott nekik hozzájárulni a magyar főváros diszítéséhez.

De mikor látták, hogy a delegációk intézménye csak nem akar elhervadni és hogy épül Budapesten annyi ház, hogy meg se kottyan, ha egy hiányoznék, végre mégis csak rászánták magukat a budapesti háziuraságra. Az Osztrák Ház ott áll nem messze a magyar parlament hatalmas palotájától, a Lipótvárosban, az Akadémia-utcza 17. számával a kapuján. Nem valami óriási, nem is valami díszes, de határozottan jó izléssel épült ház; a berendezése pedig kitünően megfelel a rendelkezésének. Csöndes épület, minden két esztendőben egyszer van benne elevenség, akkor is csak napokig. Azután megint becsukják az ablaktáblákat és az Osztrák Ház békében alszik tovább.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tompa Mihály élete és művei. Tompa életét megírni szép és hálás feladat, nemcsak a költő érdekes, rokonszenves alakjánál fogva, hanem azért is, mert nagy költőink közül talán őt hanyagolták el legjobban az irodalomtörténetírók és kritikusok. Lévay József följegyzésein kívül jóformán semmi érdemleges dolgot nem irtak róla s költészetéről. Jó alkalma lett volna tehát *Lengyel* Miklósnak, a ki most elég terjedelmes könyvben vállalkozik Tompa méltatására, hogy mint fiatal iró gyors és szép sikert arasson. Buzgalmában nincs is hiányosság; a kérdésre vonatkozó irodalmat alaposan áttanulmányozta s magával Tompával is sokat foglalkozott. Könyve mégsem mondható jó könyvnek. Életrajzi részeiben még csak élvezhető, a szerzőnek elég élénk, világos a stilusa, az adatokat jól tudja csoportosítani s érdekesen elbeszélni. Hiányok és hézagok itt is vannak; pl. Tompa betegségéről sokat beszél, de az olvasó mégsem tudja meg, miféle természetű bajban sinylődött a költő egész életén át. Haldoklását pedig sokkal erőteljesebben, drámaibban lehetett volna megírni a közismert adatok alapján. Mindennél azonban sokkal nagyobb baj az, hogy a könyv alig ad fogalmat Tompa egyéniségéről, lelki életéről és költészetéről. Beszélni sokat beszél ezekről, de keveset mond, inkább frázisokkal dolgozik, mint megelevenítő erejű penetráczióval. Arról, hogy miként függ össze Tompa költészetének fejlődése kora társadalmi, politikai és irodalmi életével, hogy mi volt költői hitvallása, mi a lelke költészetének, nem hallunk egy komoly szót sem. Leggyöngébb pedig a kritikában. Költeményeit sorra veszi és majdnem valamennyit ismerteti, birálja, de ez a kritika oly alacsony színvonalú, annyira iskolás ízű, hogy nem magyaráz semmit és nem ad fogalmat semmiről. Mikor pl. Tompa költészetének legfontosabb részéről szól, a hazafias allegoriákról, előbb hosszas és meglehetős üres általánosságokat kell olvasnunk az allegoriáról általában, azután sorban következik az egyes allegoriák tárgyalása: előbb tartalmuk összefoglalása, azután egy kis gáncs, meg egy kis dicséret. Az egész kritika csupa mozaik-darab, melyet az olvasónak kell nagy fáradsággal összerakni s a mikor összerakta, akkor derül ki, hogy semmit mondó, semmit nem jellemző a kép. Ez nem a mai kritika színvonalán álló módszer, mi a költő lelkét akarjuk meglátni költeményeiben s az életrajzirótól ennek felmutatását várjuk; ennek hiányáért nem kárpótol az, ha megtudjuk, hogy az egyik költeménynek jó a szerkezete, de nem elég költői a befejezése, a másiknak pedig kitünő a feldolgozása, de nem logikus a gondolata. A jó életrajz legyen olyan, mint a jó arczkép: a tárgyalt alak lépjen ki megelevenedve a könyv sorai közül, a maga egész testi és lelki valóságában, mert különben az egész dolog nem sokat ér. Ezt megcsinálni Lengyel Miklósnak nem volt elég ereje, felfogása nem elég érett, szempontjai nem elég magasak, tekintete nem hat elég mélyre. Tompa életrajzát még majd csak ezután fogják megirni s a ki ma akar róla annyira-mennyire tájékozódni,

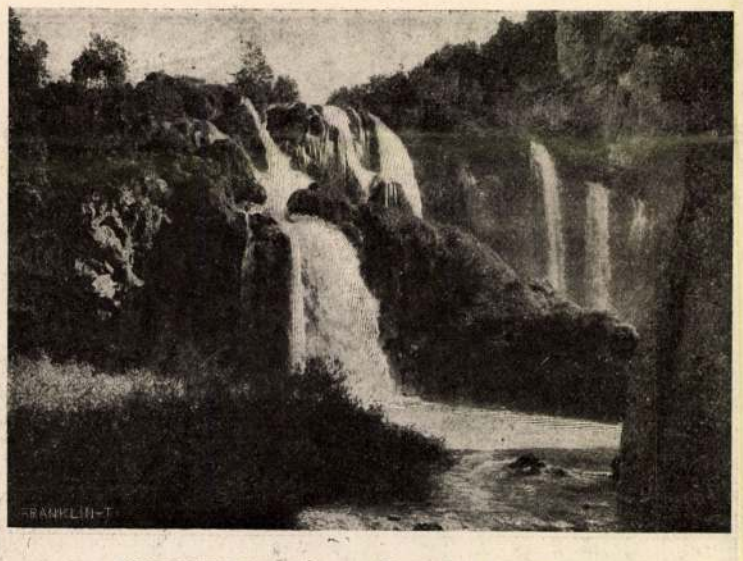

PLITVICZAI VIZESÉS. — Unger Emil fényképe.

MALOM MELLETT. — Csitáry Kálmán fényképe.

A FŐISKOLAI HALLGATÓK AMATEUR-FÉNYKÉPÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Kerek-Anna temploma Esztergomban.

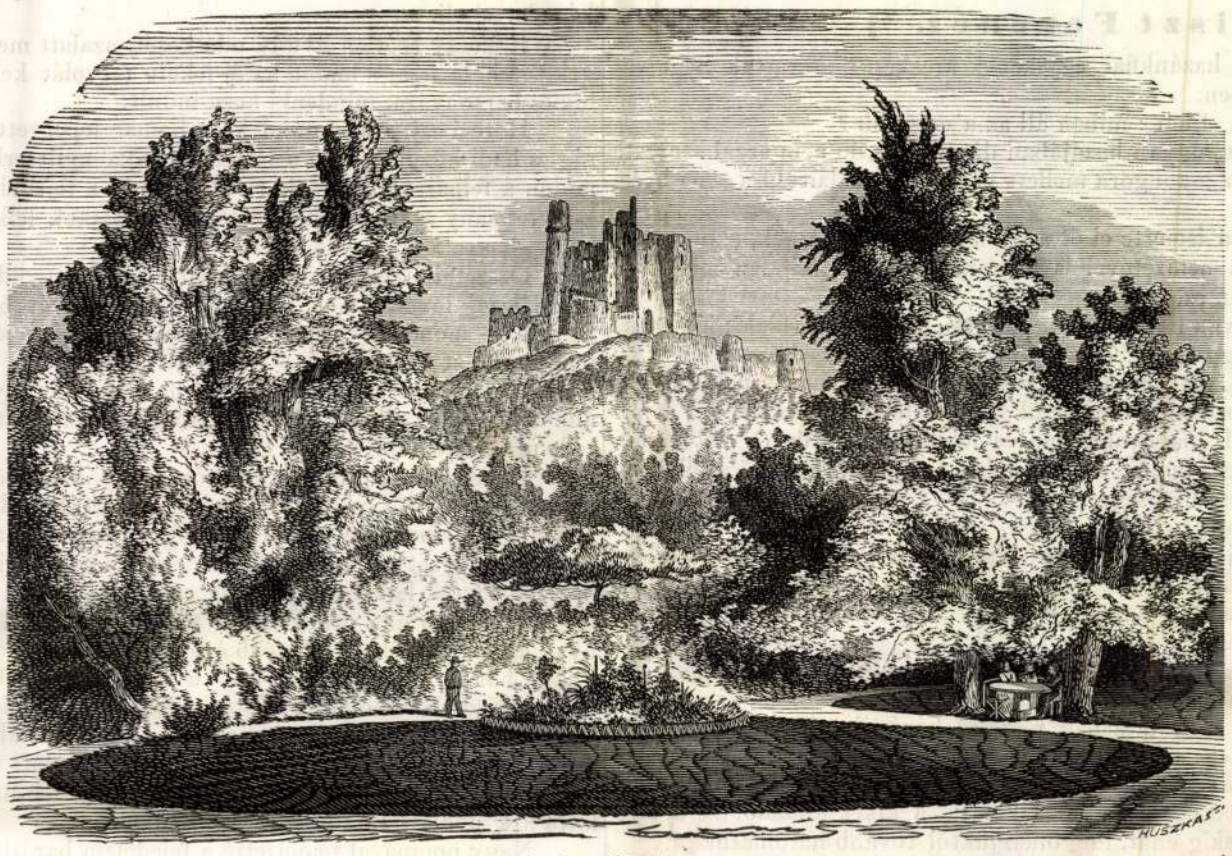

A zborrói várrom.

,Beszélhet nekem az úr,' folytatja amaz, ,ha tetszik az úrnak, az úrral is fogadok.'

„De mibe?" kérdi az öreg.

„Ebbe a zöld dolmányba, ha tetszik, s ha én nyerek, elviszem az úr mentéjét.'

„„Áll!"" mondja Németh hátra sem fordúlva, hanem levetvén a mentét hátranyujtá.

,De hát hadd lássuk egymást,' mondja a fiatal ember, midőn a két ruhadarabot összetevé, ,kicsoda az úr?'

„Én Németh septemvir vagyok!"

A fiatal ember majd kiesett ijedtében abból a ruhából, a miben nem fogadott, s minthogy most pörén állt a septemvir előtt, önkénytelenül a dolmány után kapott.

,De, domine frater, azt nem viszi el; mert azt én nyertem meg,' mondja Németh, s egész nyugalommal fölöltvén saját mentéjét, a másikat szintén vállára vetvén azt mondja: ,ma csak menjen öcsém mente nélkül haza, holnap aztán eljöhet érette.'

A fiatal ember másnap kénytelen volt a dolmányért elmenni, s az öreg úr nevetve adta vissza neki. — Megszokott természetén a rang nem változtatott, egyéb szabályt nem ösmert, mint a becsületet, s igy a sok fejhajtás és csuszásmászástól, vagy apró illedelmi szokásoktól nem korlátoltatta magát. — Nyáron, ha megérezte a nap melegét, a legnépesebb utczán levetette mentéjét, s panyókára vetvén ballagott az utczán, de még böszáju ingét is szabadon ereszté, mi természetesen igen sok szájtátót állított meg, mivel ő épen nem törödött.

Lábfájása miatt gyakran lejárt a Dunapartra a hajóhidon fölül az akkori Kemniczer kávéházon túl, ott megvolt az ő szokott köve, mellyre lehuzódott, mentéje könnyedén lógott vállairól, s midőn egész kényelemmel elhelyezkedék, ezüstsarkantyús csizmáit maga mellé rakta a partra, aztán pedig a lefolyó Dunába lógatta lábait.

Akkor is volt elég ollyan ember, kinek nagy kedve lett volna a levegőben sétálni, ha csakugyan megbirná az embert; az illyenek nagyon örrolták ezt a dolgot, csakhogy nem igen mertek neki szólni, mert az öreg úrnak nagyon kurta feleletei voltak. — Utóbb kiszemeltek egyet, ki a megszólitást magára vállalja a tekintély megmentése végett. Ennek azonban nem volt kedve, mert azt mondja:

,Én nem vagyok vele igen bizalmas, hanem szóljon neki barátom uram!'

„Én még flatalabb vagyok, mint ö." Mentegetölödzék amaz, hanem utalt egy harmadikra:

„„Már én csak megvallom öszintén, hogy az öreg urral nem szeretek ellenkezni, mert ö igen okos ember, aztán a bolondot is igen okosan tudná védelmezni.""

Sok rábeszélés után mégis ajánlkozott egy, ki megigérte, hogy mindjárt a Dunaparton beszél az öreggel, s majd megérteti vele, milly illetlen dolog az.

Az öreg urat igen könnyü volt ott megtalálni, s már messziről lobogott a böszáju ing, a lebegö menteújjak, tehát a vállalkozó illö komolysággal léptetett Németh felé, ki apró kavicsokat dobált a vízbe, az egyhangu mulatságot ekkép tevén változatosabbá.

Már az igen nagy baj volt, hogy Németh hátra sem tekintett, pedig a járást könnyen meghallhatta, azért kénytelen volt köszöntéssel jelenteni magát.

,No, üljön ide mellém,' mondja Németh vendéghivásképen egy követ mutatván, mellyre a másik méltóságos úr kényelmesen leülhetne.

„Köszönöm alásan," mondja sértett méltósággal amaz, „már én csak állva maradok, ha megengedi méltóságod."

,Sohase teketóriázzunk,' mondja Németh, ,hanem ha tán velem beszélgetni akar, minthogy én még egy darabig itt maradok, inkább üljön, mint álljunk.'

„De mit mondanak majd az emberek?"

,Biz azok sok bolondot beszélnek, de már azt csak az eszük höz mérem,' válaszol Németh.

„És méltóságos barátom uram nem röstel itt a Duna mellett ülni?" kérdi amaz.

,Nem én; mert nekem ez jól esik?'

„De ha az emberek megösmerik igy csizma nélkül, hogy septemvir."

,Hát barátom uram, megösmert-e?'

„Már száz lépésről láttam, hogy méltóságod ül itt a kövön és lábait mosogatja."

,Na, lássa amice, ez már világos bizonysága annak, hogy *én csizmában is septemvir vagyok, meg csizma nélkül is!*'

Ennyi elég volt egy nyelésre, s a másik nem merte vitatni a dolgot, Németh pedig észrevévén, hogy ez mit akar, még tovább ült a kövön, s a rekkenö melegben állni hagyta a másikat, szüntelen beszéddel tartván, mitől az nem szabadúlhatott.

Vas. Ujs. 1856.

Pörös dolgokban a hajszálhasogatásig szigorú és megvesztegethetlen volt. Történt egy ízben, hogy valaki ügyét minden módon meg akarván nyerni, először is Némethhez ment, tudva hogy annak megnyerése az ügyre főleg döntő leend.

Sokat beszélt Némethnek, ki az egész dolgok ügyeit igen jól ösmerte, s nehogy ellentmondásával az illetőnek beszélgetését még inkább megnyujtsa, minden megállapodásnál azt mondá :

‚Jól van biz az!'

A pörös fél nagyon megörült, s hogy igazságtalan ügyét még bizonyosabban megnyerje, egy papircsomagot *„felejtett az asztalon,"* mint mondani szokták. — Németh nagyon megboszonkodott, s egyenesen a curiára ment, hol az ügy végtárgyaláson volt. Németh tudakozolódott, s látta, hogy a ravasz félnek feles számu jó barátja van, azért midőn az ügy itélet alá került, Németh szavazatát adván a másik fél javára, toldalékul még azt mondja :

‚Méltóságos uraim! Megtörténhetik, hogy én kisebbségben maradok, azon esetre azon fél, kinek javára én szavazok, koldúsbotra jut, minthogy pedig az ellenfél tegnap ezen bankjegycsomót *„asztalomon feledte"* (a többi rögtön megértette), ezen összeget még bizonyosan nélkülözheti, ezt az összeget adjuk a bukott félnek!

Egyetlenegy sem akadt, ki ez ügyben az igazság ellen mert volna szavazni, Némethnek e fellépése valamennyit meghódította.

Eljárt ő a legszegényebb vendéglőkbe is, hol a polgárok gyülhelye volt, a hol aztán az öreg urat mindenki jóravaló csizmadiamesternek nézte, mi a septemvirt rendkivül mulattatta.

Egy ízben Svoboda kereskedő is oda tévedt, s a septemvirt messziről köszönté, s épen ezért Németh maga mellé inté, és megsugá neki, hogy el ne árulja; mert épen előtte *ostáblázott* két polgár ember, egyik asztalos, a másik paszomántos.

Németh igen érdekelte magát, még pedig annyira, hogy a mint az egyik roszul akart huzni, a kezéhez kapott. Ezen a másik boszonkodni kezdett, s azt mondja a másiknak :

‚Was will der Csizmenmacher da?'

Németh nem törődött a gunyolódással, hanem nézte sokáig a játékot, s im az előbbeni megint valami ostoba huzást tesz, és nem tudja megállni, hogy kezéhez ne kapjon; erre a másik nagy mérgesen azt mondja :

‚Halten's Maul, sonst werd' ich Ihnen sagen, was für ein' Csizmenmacher gnua wird.'

Németh hátrahuzódott; Svobodával beszélt, kitől aztán megtudta, hogy amaz asztalos, söt azt is, hol lakik. (Folytatása következik.)

Liszt Ferencz. *)

A leghirhedettebb hazánkfiai egyikének arczképét mutattuk be olvasóinknak Liszt Ferenczben.

Már most mondjuk el hát : miben áll az a nagy hír?

Liszt Ferencz kapott ugyan hazájában díszkardot, de nem azzal szerezte dicsőségét; Liszt Ferencz a zongora mellett vívta ki diadalait. Ő a zene hősei között a fejedelem.

Elébb egész Európa ismerte el őt a legnagyobb müvésznek, azután tért hozzánk, hogy koszorúit nemzetével is megoszsza, miket minden mivelt és nem mivelt nép hazájában szerze.

Ám hiszen hangja van minden hangszernek; mondhatja valaki; jó zenész is van elég a világon, hogy szerezhet valaki ez által világdicsőséget? Egy szóval megmondható az : Liszt Ferencz *lelket* tud adni a hangszernek, hogy a mikor az megszólal, a szíveden keresztül hallod; lelkeddel azt teszi, a mit akar : elbüvöl és felemel, magával ragad és felvillanyoz; tűz és élet van a hangban, mellyet a világ minden népe megért, és a melly által ő a félvilágnak hirdeté a magyar név dicsőségét.

Ez Liszt Ferencz híre.

Midőn hazájában járt, koszorúk és kincsek épen úgy hullottak lábaihoz, mint a külföldön. Liszt Ferencz büszke volt a koszorúkra; a kincseket pedig ezrekre menő összegekig pazarlá jótékony alapitványokra.

Ez Liszt Ferencz hire.

Most külföldön él, a weimari udvarnál hiréhez méltó állást tölt be. Liszt Ferencz a külföldön sem feledi hazája szeretetét. Minden honfia, ki őt meglátogatja, a legszivesebb fogadtatásban részesül házánál, s ha akadnak fiatal művészek, kiknél sokat tesz az első pártfogás, arra mindig bizton számithatnak Liszt részéről. Mindig van egy pár választott honfia, kiben zenére, vagy festészetre, vagy tudományosságra lát hivatást, a kiket állandó anyagi és szellemi segélyezéssel évekig ellát, mig önerejüktől tovább hatolhatnak.

Ez Liszt Ferencz legkevésbé emlegetett, de legdicsőségesebb hire.

Jelenleg az esztergomi székesegyház felszentelésének ünnepélye hozta őt hazánkba vissza, mellyre a primás ő eminencziája megbizásából ő készité a misei zenét. Igy illett össze válogatni a legnagyobbszerüeket. Az esztergomi bazilika felszenteléséhez Liszt miséje illik.

*) Arczképét mult számunkban közlöttük.

A zborrói várrom.

Felső Magyarország kies tére gazdag természeti szépségekben, s az elszórt váromladékokról kitekintve olly kilátás kinálkozik szemeinknek, mellynél szebbet az annyira magasztalt Helvetzia sem nyujthat.

Azon hős nemzetségek közt, mellyek hajdan ezen büszke várak széditő csúcsairól a völgyek tekenőibe elalá tekintének, a Betlenek, Bocskaiak, és Bátoriak mellett legnevezetesebbek, s leghatalmasabbak valának a Rákócziak. Ezen nemzetség őseinek lánczsora nem nyúlik vissza a hunnok mesés korába, ez egy ujdon faj, melly munka, s szorgalom által meggazdagult, s bátorsága, vitézsége által retteget hatalomra emelkedett.

Az öreg első György már hűbéres fejedelem volt, kinek ezeren hódoltak, s ki bajnokul harczolt Erdély, és Morvaországban. Legkedvesebb mulató helye a sárosi vár vala, mellynek ablakain kitekintve olly vidéken andalodott el a szem, hogy a leghatalmasabb s legfinnyásabb vágy sem kivánhatott ennél hiresebb s paradicsomibb tartózkodási helyet. Ettől nem messze áll a hajdan olly pompás, olly szép Zborró.

Zborró vára virágzó korában Rákóczy legbajnokabb vezére, az ősz Serédy tulajdona volt. Az ősz fejedelem meglátogatta egykor az ő szolgálatában megaggott, s általa mindig kedvelt Serédyt zborrói várában. Zajos ünnep tartatott a szép vár odonszerü teremeiben, az otthonos tokaji patakként folyt, s a különben is vigult kedélyek még magasabb lángra lobogtak.

Az öreg fejedelem, kinek nyugtalan lelke még az öröm rivalgás közt sem hagyott békét, elhagyva a zajongó társaságot, egy nyilt erkelyre állt, honnan a kies, s az alkonyuló naptól müveszileg diszesitett vidékre elmerengvén, annak bája lelkét leirhatlan kéj, és gyögyörbe ringatá el. Hallgatag állt mellette az őszbe csavarodott várúr, kinek mély sebhelyeit a leáldozó nap veres sugarai mintegy kiujítani, kivérezni látszának. Csak ketten állanak ott, két óriás cser, mellyeknek tekintete mutatá hogy sok villám sujtá derekukat, és sok vihar ingatá lombjaikat .... de azért állnak! Arczukon még most is harczvágy tükrözé magát.

Minél tovább merengett Rákóczy a vidék bájain, annál nyugtalanabbul tekingetett maga körül, végre nem állhatván ellent, hirtelen a vár urához fordult ezen szavakkal : — Serédy! gyönyörü várad van! mond meg nekem eladó-e? megadom érte a mit kivánsz. —

Seredy lelke azon őszerü mohos falakhoz vala tapadva, hol ősei századok óta tanyáztak, hol ifjusága aranyévei folydogálának, hol ő is halálálomra kivánta szemeit hunyni. Serédy azon hévvel szerette fejedelmét melylyel bajnok katona szeretheti hős vezérét : de Zborró kedvesebb vala előtte életénél.

Talán kissé bortól is hevülve önélégülten hunyorított Serédy vára dicséretére, s közbe közbe egyet simitott mellét verdeső ősz szakálán.

Az épen olly ravasz mint vitéz fejedelem figyelmét nem kerülte ez ki, s annál jobban sarkalta fejedelmi látogatása által különben is megtisztelt szolgáját. — A vén kardmarkolat, ki egész életét hadi zaj, s tábori lárma, és nem tentanyalók közt tölté, az gondolván hogy valami rendkivülit mond, igy válaszolt :

— Nagyságos fejedelem! Zborró várát minden hozzátartozó birtokkal neked adom, ha mához esztendőre húsz ezer aranyat fizetsz, melly mind a te képedet viseli. —

Rákóczy szótlan nyujtá oda kezét, azalatt megzendült a mulató vendégek tomboló zaja, s midőn az éj fekete fátyolát kezdé teregetni a kies vidék hímes bársonyára, mindenki haza indult.

Harczi zaj, s más gond közt hamar lepergett az egy év. Annyi fáradság, s hadi küzdelem után ismét ősi laka nyilt erkelyén ült az agg Serédy, midőn a felharsogó kürtök rivalgása ura s fejedelme látogatását hirdeté. A kürt harsány szava viszhangzott az ősz bajnok lelkében, s kiséretével eleibe lovagolt ura s fejedelmének.

Összetalálkozván a két csapat, ifjui könnyüdséggel ugrott le a fejedelem délczeg lováról, s eleibe sietö bajnoka kezét barátságosan rázá meg. — Serédy — mondá — egy évig nem ment ki fejemből szavad, s most azért jöttem hogy azt betöltsem! —

Mintha a villám sujtotta volna meg Serédyt e szavakra, dermedten álla ott. Nap és vihar barnitotta arcza halálsáppadt lőn, s kőbálványkép meredt ura s fejedelmére.

Rákóczy oda inté kincstárnokát, s kifizetteté a húsz ezer uj aranyat, melly mindegyik György képével diszelgett, Serédy mindig fagyosabban nézett maga eleibe. Mintha lélekharangot huztak volna, midőn a pengő aranyak tompa csengését hallá. Ős fészkének szerelme, és fejedelméhezi hűsége iszonyú harczot vívtak lelkében. Már tiz ezeret leszámlált a kincstárnok, és Serédy még dermedten álla ott; s minél több fényt s csillogást árasztának az aranyak, annál sötétebb s feketébb árnyak támadtak Serédy lelkében. E gondolat hogy Zborrótól válnia kell iszonyú harczot költe keblében, erei kidagadtak, szive hangosan dobogott, s jobbja önkénytelen rángozott. Már a másik tiz ezer is leszámláltatott, Serédy szemei előtt elhomályosult a világ, s az utósó arany pengése szivét megrepeszté, s holtan omlott ura s fejedelme lábaihoz.

Öröm helyett gyász vonult az ünnepélyesen diszitett várba. Serédy nem látta azt többé, s Rákóczy vette birtokába.

Nagy pompával temettette a fejedelem barátja holt testét a bártfai egyház főoltára alá, mellynek töredezett márvány lapján alig olvasható betükkel következő felirás látható.

Nulla fides patriae, nulla est reverentia legum
Quam bona nunc mors est, quam bona certa quies

(Ha nem méltányoltatik a haza iránti hüség, ha nem tiszteltetnek a törvények; legkivánatosabb a halál, legjobb annak nyugalma.)

Zboró

Vas. Ujs. 1891. 84 l.

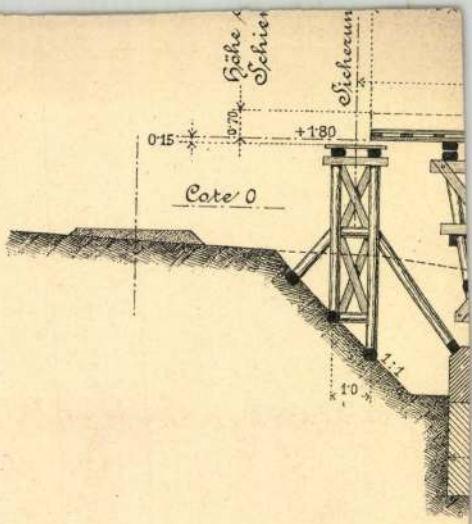
Höhe
Schie
Sicherun
0·15
0·70
+1·80
Cote 0
1:1
1·0

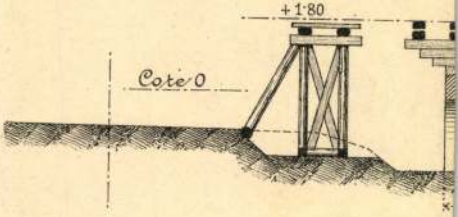
+1·80
Cote 0

+1·80
Cote 0

A GYERMEKNAP BUDAPESTEN MÁJUS 8—9-ÉN. — Balogh Rudolf felvételei.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. *(Folytatás.)*

Irta *Lagerlöf Selma.* — Svéd eredetiből fordította *L. B.*

— Elmehetsz — mondta a lelkész. — Először nem értettem, hogy miért nem Maja Liza kézirása a levél. De most már világos. Most elmehetsz hozzá és megmondhatod neki.

Csöppség nem mozdult.

— Mégis a *tiszteletesné* az, a ki a levelet megiratta velem — mondotta. — És a *tiszteletesné* az, a ki bezárt a szekrénybe.

— Ugy-e összebeszéltetek, hogy ezt mondjátok, te meg Maja Liza?

A lelkész nagyon haragosnak látszott. Belátta, hogy hamarosan kiutasítja, ha valamiképen meg nem győzi. Tanácstalanul tekintett össze-vissza. Ekkor szemébe ötlött a szegényasszony, a ki épen ott ment el az ablak előtt. beleütközött, a ki szorosan ott állott. A tiszteletesné volt.

Ránézett, megállt és azután még egyszer megnézte, mintha biztos akarna lenni, hogy ő az, azután kiment a lépcsőre és néhány kérdést intézett az öreghez. Midőn visszatért, a tiszteletesné már eltünt.

Leült az iróasztal mellé és magához hivta Csöppséget.

— No most már beszéld el, hogy hogyan is irtad a levelet! — mondta.

Csöppség azután részletesen elmondta az egészet, hogy most már a legcsekélyebb kétsége sem maradt a dolog felől.

— Látom, hogy igazságtalanul bántam veled kis Viharka — mondta a lelkész — de most megkapod a jutalmadat, hogy lemehetsz Maja Lizához és mindent elmondhatsz neki.

Ezt már nem kellett kétszer mondani Csöpp-

És nem a tegnapi meg a mai édes apa volt, hanem a régi jó édes apa, egy kedves, szerető édes apa állt ott és tárta ki karjait feléje.

A pihenő-kőnél.

Néhány nap múlva a nagy eset után Maja Liza a szokott időben kiment az országútra Csöppséggel.

De ma este már nem ballagott olyan fáradt, erőtlen léptekkel, hanem most mind a ketten kiáltoztak az echónak, ketten kerestek csillámot a homokbányában, ketten hánytak gátat a pataknál és ketten téptek kökörcsint a ligetben.

De már a fülesbagolylyal nem volt kedve ingerkedni, hanem ott hagyta Csöppséget a nagy nyirfánál és egyedül ment a Pihenő-kő felé. Úgy látszik, a bagoly ma különösen barátságos kedvében volt, mert Csöppség nem szaladt utána a kisértő kőfalnál, sem pedig azután.

A LEÉGETT ZBORÓI RÁKÓCZI-KASTÉLY.

rigó, hogy észre sem vették, a mint oda közeledett. Egy darabig csöndben állott és hallgatta, és szinte csodálkozva figyelte meg őt. Valahányszor eddig találkozott vele, mindig tele volt gonddal. Csak ma este vette észre, hogy alig lehet több huszonöt évesnél. Valósággal gyermeknek látszott. Ez annyira meglepte, hogy hangosan fölkaczagott.

Fölemelte erre a fejét és hallgatózott, de egy másik fa csúcsára nézett, mert azt hitte, hogy onnan jött a hang.

Erre újból kitört Maja Lizából a nevetés. Most már tudta, hogy mi volt. Leugrott a kőről és feléje ment. Épen őt várta, mondotta. Meglátogatta Britta barátnőjét Lobyban, hogy megtudja, mint lehetne Maja Liza kisasszonynyal egyedül találkozni. És Britta árulta el, hogy minden este ki szokott sétálni ide, a Pihenő-kőhöz.

Szive olyan gyorsan dobogott, mintha valami nagy örömet várna. Ah, ah, de hogy lehet kisasszonytól kérni — szólt és a pénztárczájából kivett egy jól lepecsételt levelet, melyet a kezében tartott, a nélkül, hogy a czímet megláthatta volna. — Mondja meg Maja Liza kisasszony, föltegyem ezt a levelet a postára, vagy pedig összetépjem?

Maja Liza nem válaszolt semmit. Arra a reggelre gondolt, midőn leugrott a farkasverembe. Egy ütés ide, egy ütés oda, mind egy pillanat műve volt. «Miért nem tesz most is egy hirtelen ugrást — gondolta magában — és miért nem üt egyenesen oda, hogy megtudja, mit akar? Minek ez a nagy körülményesség?

— Ezt a levelet, Maja Liza kisasszony, — folytatta még sokkal hidegebb és üzletszerűbb hangon, mint az előbb — egy fiatal ember irta néhány évvel azután, hogy a menyasszonya sírjánál állott, a hol megfogadta, hogy egyedül küzdi át az életet, nehogy valaha őt elfelejtse. Azóta a fiatal embernek egy pillanatig sem jutott eszébe, hogy megszegje fogadalmát, sőt úgy vagyok, látom, hogy csak azokra tudok igazán megharagudni, a kik szeretnek.»

De Maja Lizát annyi minden érte már azóta, mióta édes apa és Raklitza ellen támadt, hogy most uralkodni tudott magán. Csak lecsúszott a kőről, a levelet az útra ejtette és azután szó nélkül lefelé indult.

Jó darabig mehetett, egészen a kőkerítésig, a nélkül, hogy valaki utána ment volna.

Csak mikor itt volt, vette észre, hogy micsoda szép este van. Madárdal a bokrok között, szunyogtáncz a levegőben, fényes friss lomb, vizcsobogás a patakban, zizegés-zirrenés a fű között, úgy tetszett, mintha az ember hallaná a növésüket. De lám, ez még jobban növelte haragját! Megérthette volna, hogy épen egy ilyen estén kellett volna igazán egyenesen kezdeni, ha már meg akarta mondani. Ah, ha ilyen okos lett volna! Ilyen boldogtalan nem volt, a míg csak álmodott felőle.

Annyi belátása lehetett volna, hogy előbb utána néz a helyzetnek, míg ezt a megaláztatást elébe terjeszti. Ha tudta volna, hogy már kibékült édes apával és hogy édes anya még azon este megszökött, mikor ő meg Liljecrona tiszteletesné Lövdalában voltak, megszökött szó nélkül és még nem jött vissza, úgy hogy Maja Lizának nincs szüksége az ő könyörületességére.

De hát ez egyre megy. Még ha a legnagyobb szükségben volna is, akkor is haragudnék rá, mert csak szánalomból kérte meg. Másvalakire nem haragudott volna így meg, lám a bátyja nem haragította volna föl, ha ugyanezt cselekszi.

Hirtelen megállt. De miért is haragudott meg rá? Egyszerre, mint valami kinyilatkozás, eszébe jutott a felelet. Azért, mert *szereti* őt!

Igen, igen! Ez volt a szerelem. Olvasta a könyvekből, énekelte a dalokban, de eddig sohasem érezte magában. Pedig ott lappangott, mint gyönge parázs egész tavaszszal a lelkében, de nem tudta minek elnevezni. Most föllobbant benne a szerelem, mint lobogó láng. Szinte csodálkozott, hogy nem fénylett és ragyogott.

Megfordult. Minden megváltozott egyszerre. A szerelem égett benne. Mióta ez a nagy csoda megesett, nem volt már ugyanaz. Nem tudott

kivül a rabnők és szolgálók is, kiknek száma majd több, majd kevesebb a háremtulajdonos gazdagságához képest. Ezek a legkülönbözőbb nemzetek tagjai. Tinne kisasszonyt is, mint valami keleti hölgyet, számos rabnő vette körül, s oly sokféle, a milyeneket ritka egyptomi háremben találni. Még pedig ezeket Tinne kisasszony nem is ugy vette, hanem olyan helyeken, a hol hosszasabb ideig tartózkodott, önkényt csatlakoztak hozzá. A naiv, fiatal szépségek egyre mutogatták nekem karjaikat és melleiket, hogy megcsudáltassák az oda tättovirozott kigyókat, skorpiókat és krokodilokat. Egy csinos gallas leányka Afrika legszebb fajából, oly magasan hordta köztük a fejét, mint valami királynő; ez később megbetegedett, mert az éghajlat még itt is igen hideg volt neki.

Tinne kisasszony is abban a véleményben van, hogy a keleti nők igen távol vannak attól, hogysem férjeik és uraik előtt reszkessenek. Összehasonlitva kelet nőinek állapotát a nyugatéival, kétségtelen, hogy mind fény, mind árny ide is, oda is jut. A keleti férjek megosztják nejeikkel állásuk tisztességét, életöket, vagyonukat, lakásukat; gondot viselnek rájok s biztosak ezek még azon esetben is, ha férjök politikai vétségbe keverednék. Ugyanazon nevelést nyerik, a mit a férfiak s csak oly önállóan, vagy még tán önállóbban mennek férjhez, mint a nyugati nők. Vagyonuk nem lesz a férj tulajdonává; sőt ellenkezőleg ennek vagyonából egy rész, mint kiházasitás, melyet nem a leány szülői adnak, ennek birtokába jut s igy a nő majdnem teljesen független állást nyer. Egészen szabadon rendelkezik saját vagyona felett és nem kezeskedik férje adósságaiért. A férj halála után pedig még ennek vagyonából is jelentékeny részt kap s tisztelt állást foglal. Mindezek oly körülmények, melyek kelet hölgyvilágának helyzetét csak olyannak, sőt sok tekintetben jobbnak tüntetik föl, mint a nyugatiaké. Különben ők korántsem tartják magukat boldogtalanoknak és nyugati testvéreik szabadabb helyzetét épen nem irigylik.

Képek a hazai népéletből.

I. Falusi disznótor.

Mihelyt elmult Erzsébet napja, beállottak a hidegek: azonnal elkezdődik a disznó-ölés. — A házbeliek közül apraja nagyja, három-négy órakor már talpon van; a férfiak köszörülik a késeket; a nők lótnak-futnak, a szolgáló most dugta be az utolsó dugatot a kemenczébe, a gazdasszony a menyecskével együtt hordja ki a kamrából a tegnap este csinált rétest, alig várják, hogy kisüljön; az apróság a meleg kemencze mellett a kuczkóban zsibolyog, mindegyik arcza oly vidám, oly mosolygó, örülnek, hisz ma disznótor lesz; a legkisebbik is, az a kis szöszke lány, most nem a bubával gondol, — ott heverhet ma a Dócziné ládájában (az ágy alatt), most egészen más foglalkoztatja, — de mondja is egyre: „hurkát eszünk estére, hurkát eszünk estére!“ ezáltal fejezi ki örömében mindazt, mit a mai naptól vár.

Éles már mind a kés, mind a bárd. Gazduram behozza a pálinkás butyéllát, a böllérök isznak, egyet-kettőt falnak utána, avval mennek az udvarra, az ólból kieresztik a disznót. Nemsokára van sikoltás meg sikoltás, a gyermekek beszaladnak, s csak midőn lobog már rajta a láng, merik kiütni az orrukat. A nagyobbfiu öllel hordja a tüzre a szalmát, Marczi pedig, az iskolás, melegszik a lobogó lángnál; ott a könyv a hóna alatt, de sehogy sem akar haladni az iskola felé, olyan jó volna otthon maradni, ha megengedné az apja, hisz ma disznót öltek náluk, — hja most eszébe se jut, hogy sietni kéne, pedig ha elkésik, nem állok jót érte, hogy *rekť uram* föl nem fenekeli. A bojszi kutya is ott serteperétől a perzselők körül, nyalja a vért, s az elhányt disznóköröm után csóválja a farkát. A varjak pedig lerakodtak a háztetőn a kalodára, ők is várják a konczot.

Képek a hazai népeletből: I. Disznó-perzselés. — (*Greguss* János rajza.)

Meg van perzselve s tisztitva a disznó; az igaz, itt-ott kirepedt a bőre, más helyt meg rajta maradt a szőr, hanem:

Isten néki! ha szőrös,
Majd mögöszi a bérös.

azután felszedik s behordják a házba. A férfiak egész nap a hússal, kolbászszal, szalonnával bajlódnak, az asszonyoknak pedig a béltisztitás és a hurka-töltés, meg a sütés, főzés ad dolgot, ugy hogy öreg este van, kivált ha kevesen vannak rá, mikorára elvégzik a dolgot.

Egész nyáron át a szegény ember is zsöndit, ha többet nem, legalább egy malaczocskát, hogy legyen egy kis nyálazó télire; a módosabb pedig tiz-tizenöt disznót is öl. Egyik ugy mint a másik, ha megöli, disznótort csap, meghijja rá az ösmerősöket, szomszédokat s jó barátot; a világért sem állaná meg, inkább elbujdosnék a föld hátáról, minthogy azt mondják róla: „azt biz a szomszéd kutyája se tudta meg!“ Kitesz mindegyik magáért; nem sajnálja, a mi szegénységétől telik.

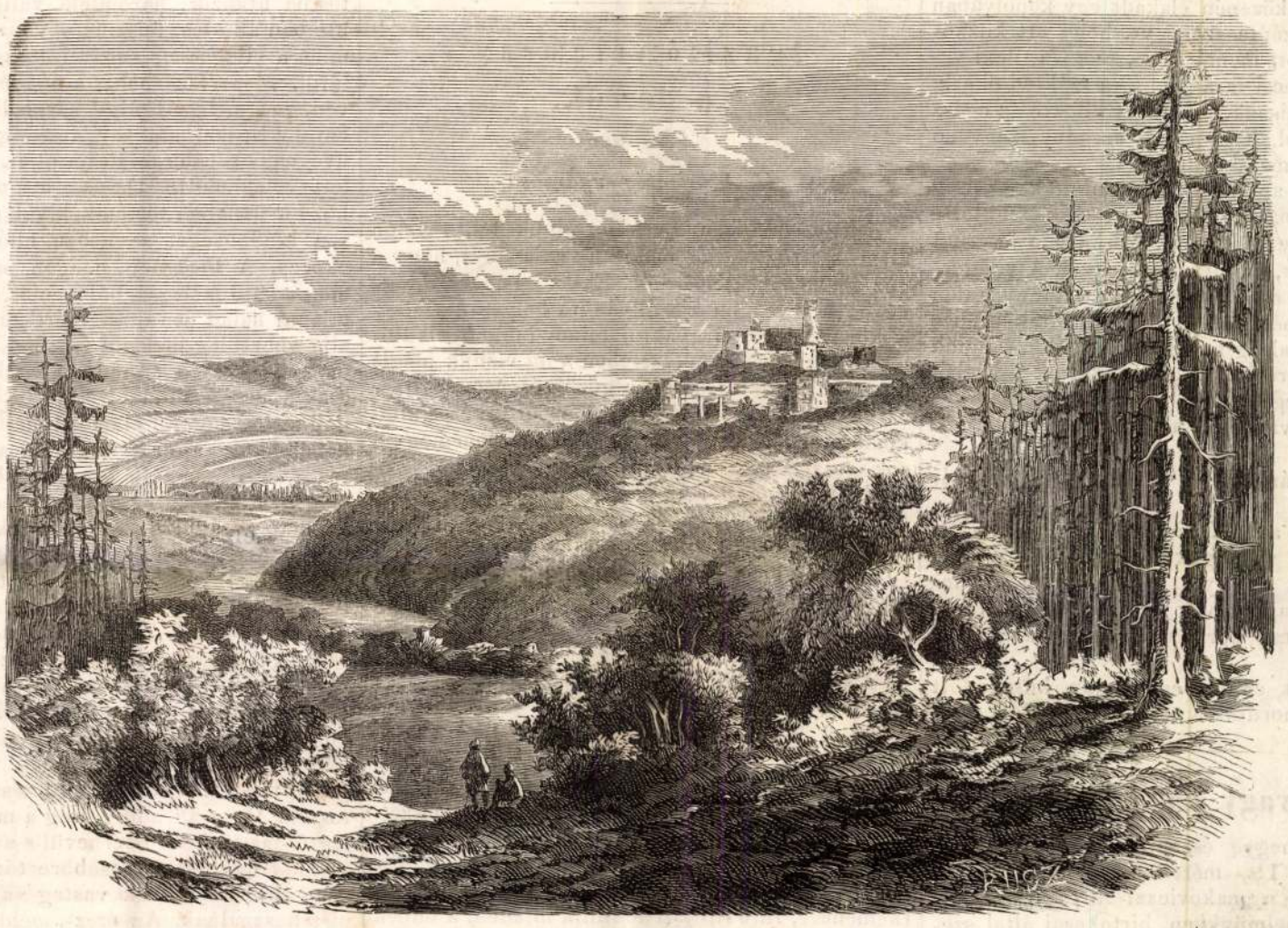

Makovicza várromjai. (Sárosmegyében) — *Greguss* János rajza.

Délben csak egy kis keménymagos- vagy riskása-levest és a disznó fejét főzik meg papri-

kásnak; hanem este, no akkor van leves, szárma (töltött káposzta), kicsinált, becsinált, sült hús, sütemény, meg még kitudná hogy mi, aztán az a jó kerti karczos! — Ugy hat óra tájt mennek a vendégekért; a meghivottak közül, ha csak halálán nincs, nem maradotthon egy sem; a volna még csak a szép, ha megvetné az ember szives barátságát! Az ugyan várhatná, mig ő hozzá valami alkalmatosságba elmenne aztán más! Körülülik a megrakott asztalokat, hozzá látnak amúgy isten igazában. Vacsora után elbeszélgetnek, dalolgatnak, közbe-közbe járja a kulacs meg a nagy zöld mihók.

— Igyál szó'gám Miska, — biztatja a gazda a bérest, — mit búsúlsz, tán valami bajod van?

— Nincs nekem gazduram, semmi, csak a kezem rándúlt meg egy kicsit, mikor reggel a szalonnát hordtuk befelé.

— Talán bizony nehéz volt?

— Meghiszem azt, hogy az volt!

— Ejnye kutya-foganású! hát aztán ki mered a szádon ereszteni fiatal ember létedre, hisz az ilyen korásunak mint te vagy, birni kell, csak a föld birja. Én fiatalabb koromban nem azt a fél, de az egész szalonnát, még ha te a tetejébe ültél volna is, elvittem volna, ha nem tovább, a tizedik ház ellen!

— Szerettem volna látni, — mondja rá a béres.

— Már pedig azt, fiam, megláthattad volna.

— Nem azt mondom én, gazduram, van itt az átelleni háznál tizenkét pár malomkő, próbáljon meg belőlök vagy egy párt az utczán átguritani.

— Haj, fiam, a hetven felé ballagok én már, hanem azért fogadjunk tiz itcze borban, hogy egy óra alatt nem egy párt, de mind a tizenkettőt ide hajtom az ablak alá.

— Jó, nem bánom, fogadjunk, itt a kezem nem disznóláb!

Fogadtak. Hogy is ne mert volna Miska fogadni, hisz a mult vasárnap egy jó markos czimborájával együtt ketten sem birtak egy követ talpra állitani. Iszunk, gondolta magában, a gazduram rovására. Nagyon *veti* az öreg, hanem majd megválik, hány zsákkal telik. — De a gazda is tudta, hogy mit csinál; fiatal korán nem volt az a szilaj ló, a melyik, ha megmarkolta a két fülét, a körme közt megmozdult volna, megszelidült az mint a bárány, s ugy tették rá a nyerget. — Egyszer a többi közt rút sáros tavasz volt, az utczán egy szegény ember két girhes gebén vitt volna valahova öt vagy hat köböl buzát a kocsi derékban, aztán az ut közepén elakadt egy kopolyában (kátyú), ő megszánta szegényt, hogy ott küzködött s nem tudott menni se ti, se tova, neki vetette a hátát a kocsi farának. „Na szólitsd őket!“ — mondta a kocsisnak, avval ugy kilökte az egész kocsit a kátyúból, hogy a két szegény szénvonó majd az orrán támaszkodott.

A vendégek az alatt ittak s daloltak; az öreg gazda pedig nem szólt semmit, csak felöltötte magára a bekecset s kiment. Miska sem ügyitett oda se, ő is ivott, dalolt a többiekkel. A világosságra és a zajra oda bötönt négy czigány, talán épen a korcsmából jöttek, — rárántották kinn a pitvarban; a fiatalság nosza felkerekedik, roppták ugyancsak a csárdást. Aztán kihordtak a házból asztalt, ágyat s egyetmást, rakták ugyancsak.

Fél óra mulva bejön az öreg, azt mondja a béresnek:

— Na szó'gám a lelke fijáját, ide át van már mind!

Miska nem akarta hinni a dolgot, kiment, hogy megnézi, a vendégek is kicsődültek utána.

Hát ott volt az egytől egyig, pedig ugyancsak ormótlan nagy kövek voltak. A béres meghozatta a tiz itcze bort, aztán mulattak hajnal feléig.

Másnap hat ember egész nap küszködött vele, mig visszahordták a malomköveket.

T—k K—ly.

A zborói vagy makoviczai vár.

Sáros vármegye északi részében Galiczia felé, Bártfához $1\frac{1}{2}$ mértföldre fekszik Zboró, mezőváros, feje a makoviczai hires uradalomnak, mely történelmünkben birtokosai által szerepelt. Zboró átellenében magas hegyen düledeznek a hires *Makoviczai vár* romjai, melyet képünkön láthatni, és mely régi okmányok tanusága szerint Zemelnye (v. Smilno) helység határában feküdt. Eredetét a tatárjárásig fölvihetni; sőt némelyek szerint nevét is Makó-tól nyeré, ki állitólag 1241-ben kapta volna IV. Béla királytól. A XIV. században már a kihalt Olnodi Zudar nemzetség birta, elég tanuság erre az, hogy 1412-ben Zudar Benedek már mint országzászlós, Zsigmond király egy oklevelében magát „*de Makovicza*“ irta alá. (Fejér, Cod. X. 5. 301.) A Zudar nemzetség ivadéka birta Makoviczát magvaszakadtáig. E nemzetség 1470-ben Zudar Jakabban kihalván, utána a makoviczai urodalmat királyi adomány mellett a Rozgonyi család, Ónodot pedig a Tárkői v. Tárczay család örökölte. A Rozgonyiak kimultával Makovicza is a Tárczay-aké lőn 1522-ben. De 26 év mulva Tárczay Györgyöt, ki János király pártját követte, I. Ferdinánd király hütlennek bélyegezve, javaitól megfosztá és Makovicza várával és urodalmával 1548-ban saját hivét, az élelmes Serédy Györgyöt boldogitá. Utóbb a Tarczay örökösök megperlették Serédyt, meg is nyerték a pert, de az itéletet végre nem hajthatták, mert Makovicza várnagya kivont karddal szegült ellene, és a végrehajtókat elűzte.

Serédy György magtalanul halván el, utána unokaöcscse Gáspár örökösödött. De ennek csak leányai maradtak életben. Ezek egyike Zsuzsána Janusius osztrogi lengyel herczeghez menvén férjhez, ez neje után, és mint hajadon sógornéi gyámja, volt ura Makoviczának; mig 1601-ben f.-vadászi Rákóczy Zsigmondnak (utóbb erdélyi fejedelemnek) 80 ezer aranyért a szepesi káptalan előtt örökösen eladta. Utóbb 1611-ben a Rákóczy örökösök felfizetés mellett a Tarczay család leányágával is kiegyeztek.

Igy jutott a Makoviczai vár és urodalom a hires Rákóczyak birtokába, kik közül Zsigmondnak fia I. *György* mint Sáros vármegye főispánja, Makovicza várát lakásúl választotta. Időjártával pedig a Rákóczyak a várról és urodalomról makoviczai herczeg czimet viseltek. 1683-ban Rákóczy I. Ferencz özvegye Zrinyi Ilona korában a makoviczai vár is hősi ostrom után, feladás mellett a császáriak kezébe esett, és ekkor felgyujtatott, leromboltatott; azóta küzdnek romjai az idők emésztő fogával.

II. Rákóczy Ferencz, a rodostói számüzött, még birta e nagy urodalmat, és szebb napjaiban gyakran időzött a makoviczai urodalom székhelyén, a zborói kastélyban, mely most örökösödés utján az Erdődy grófoké, és melynek udvarán magasodnak fel két sorban ama szép hársfák, számszerint száz, melyek miatt Rákóczy I. György egykoru levélirásoknál azon ismert kitételt használt: „Datum Zboroviae sub centum tiliis.“

Gy. N. J.

Igazitó vélemény a dérről.

(Folytatás.)

II. A melegség sugárzása.

Egy edényben vizet forralunk fel, s aztán elvevén a tűztől, jól bedugjuk az edényt, hogy a gőz ki ne jöhessen belőle. Ekkor egy lehető legvékonyabb 3 lábu kis állványra helyezzük, hogy a körülte levő tárgyaktól minél inkább elkülönözve legyen. Ily helyzetében a mi vizünk mégis nemsokára kihűl, holott a gőzölgés nem segiti, s az állványnyal s a levegővel az érintkezés által közlött melegség is csekélyebb, mintsem hogy a sok veszteséget megmagyarázhatnók vele. Továbbá felfüggesztettek egy jól (teszem a pirulásig) fölhevitett vasgolyót vékony érczdróton egy nagy terem közepébe s ellesték a kihűlését, mi megint rövidebb idő alatt történt, mintsem a vékony dróton eloszolhatott volna a melegség s a levegő is magába átvehette volna. Tegyük hozzá, hogy csak egy 3 lábnyi hosszu vasrúdnak egyik végét akár megtüzesithetjük, s a másikat bátran foghatjuk a kezünkkel. A mig hát a kezünkig érkezett volna a hőség, valami uton-módon el kellett oszlania.

El is oszlott biz az, de nem enyészett el nyomtalanul. Még pedig nem is kellett természetvizsgáló reá, hogy fölfedezze a nyomát. Kitalálta azt minden ember, a ki valaha érezte és kimondta, hogy „süt a nap,“ „süt a tűz,“ „süt a kályha“ (kemencze, fűtő stb.). Tudniillik minden, a minek távolról — érintkezés nélkül érezzük a melegét, azt mondjuk róla, hogy *süt.**) És nevezetes az, hogy valamennyi előttem ismeretes nyelv közt csak a magyarban lelem népszerü kifejezését ennek a jelenségnek. Kitetszik ez abból is, hogy a természettanárok egy más, de bizonyos tekintetben hasonló jelenségtől kölcsönöztek szót reá, s a *sütést* „sugárzásnak“ nevezik.*)

A sütés, vagyis a meleg test sugárzása — röviden csak a „melegség“ sugárzásának nevezik — abban áll tehát, hogy a meleg test e melegét más, vele nem érintkező testekkel távolra is közli. Azt mondhatná valaki, hogy p. o. a kályha sütését a kályha érintkezésével melegitett levegő eszközli. De ezt az ellenvetést megczáfolja mindjárt az, hogy egy szobában még hűvös lehet a levegő, s ha szembe állunk egy azelőtt kevéssel fűtött kemenczével vagy kandallóval, elől *érezzük* a melegét, hátul fázunk; háttal fordulva megint az ellenkezőt tapasztaljuk. A nyársra huzott pecsenyét is azért forgatják, hogy minden oldalát *süsse* a tűz. Arra se volt példa, hogy a szelet kenyér külső lapja megpirult volna, még ha megszenesedett is a belső. A természettanárok még egyenes kisértvénynyel is megbizonyitják. Egy hevitett érczgolyót beakasztanak egy üvegharangba, s azt aztán a légszivattyura alkalmazván, kiszitatják belőle a levegőt. A golyó körül támadott üresség azonban legkevésbbé sem gátolja, sőt még valamennyire elősegiti a golyó sütését és abból következő meghűlését.

Van, az igaz, egy kis különbség a sütés és a „melegség sugárzása“ közt, de a mely a dolog valóságát nem illeti. A természettanárok ugyanis ott is lelnek sugárzást, a hol testi érzékeink megtagadják a szolgálatot. Erre persze nekik ismét hévmérő kell, sőt ez sem elég a közönséges szerkezetében, hanem egy, e czélra sajátosan módositott ugynevezett „különbségi hévmérő“ szükséges reá. Ennél még sokkal érzékenyebb szerszámot találtak az ujabb időben, melyet hosszas leirásból sem lehetne megérteni, azért csak nevét: „villanyos hévmérő“ mondom meg, és azt, hogy egy foknyi melegségnek ezered részét is nyomozhatni vele.

Mindezekkel a szerszámokkal aztán szépen kitanulták a sütés természetét. Az ezt tárgyaló tudomány főbb igazságai a következők:

1. Minden test, akármily csekély melegség legyen benne, folytonosan süt, azaz sugároz ki belőle a melegség. Annálfogva hát, ha magára hagyják, nem melegitik, folytonosan hűl.

2. A kisugárzó meleg, p. o. egy kályhából, minél messzebb távozik a sütő testtől, annál nagyobb helyet tölt be, tehát szétoszolva kisebb hatásu. Ezt mindennapi tapasztalásból tudhatni.

3. A sütő melegség, ha utjában valamely testbe ütközik, háromfelé válik. Egy része az utjában álló test felszinéről visszapattan, szintugy mint a világosság sugárai, teszem, egy üvegtábláról. Más része behat a testbe, és benne rekedvén, megmelegiti. Egy harmadik része keresztül hatol a testen, mint a világosság a levegőn, vizen, üvegen, s tovább folytatja utját, mintha semmi se lett volna előtte. De ez a megoszlás igen különböző mértékben történik, kivált a két utolsó részé s a különbséget az utban álló test természete okozza. A levegő p. o. igen parányi részt tart meg a sütő melegségből s emez csaknem akadálytalanul halad át rajta. Azért nem is, vagy észre alig vehetőleg melegül fel tőle, s ez az oka, hogy magas helyeken mindig hidegebb a levegő, mert csak a meleg földdel való érintkezése melegiti, a nap meleg sugarai ellenben majdnem hatástalanul haladnak át rajta. — Másfelől a fa, gyolcs, papiros a sütő melegség legnagyobb részét elfogják, magukba rekesztik, megmelegednek tőle s alig sejthető parányi részét bocsátják át. Valamint hát a világosságra nézve vannak átlátszó és át nem látszó testek, ugy a melegség tekintetében is léteznek *átsüthető* és *át nem süthető* testek. A levegő átsüthető, utána kevés különbséggel a kősó (darabban levő konyhasó) következik, mint a mely a reásütő melegségnek $\frac{7}{8}$-adát átbocsátja magán. Egy kősó-tábla tehát nagyon czélszerütlen eszköz volna a kemencze gyakran alkalmatlan sütése felfogására, holott rámára *egy* rétben húzott papiros, mint át nem süthető test, jó szolgálatot teszen. De csak addig, mig a megrekesztett melegtől maga is föl nem hevül s aztán maga is kezd sütni. Hogy hát ez későbbre történjék, ernyőnek vagy sütésellenzőnek vastag vagy több rétü papirt használnak. Az érez-, például vastáblák is, elállitják ugyan a sütő meleg haladását, de mivel, a mint tudjuk, igen csekély melegség elég a fölhevitésökre, hamar is kezdenek ők maguk sütni. Az üveg jórendin középfokot tart az átsüthető és

*) Ajánlom ez észrevételt a Magyar Nyelv Szótára szerkesztője figyelmébe. A magyar-német szótárak irói is számba vehetnék. *B. S.*

**) Hibásan mondják tehát, a kik mondják, hogy „süt a hold,“ vagy „kisütött a hold“; mert a hold oly parányit *süt*, hogy csak a legujabb időben tökélyesitett szerszámokkal lehet észrevenni. *B. S.*

Vas. Ujs. 1869.

csáttattak. Ezeknek számából valók: *Fodor* Gerson Nagy-Kőrösi Professor és *Abafy* Ferencz N. Árva Vármegye Tábla Birája.“ (739—740. l.)

Közli: *Eötvös Lajos.*

A melbourni távcső.

„A túlpart! . . . tengernyomta távol,
Mit nem repül át, meg se lábol
Ki földre született! . . .“

De miért is van az ember e parányi földtekéhez lánczolva? Fején, keményfalú börtönébe zárva egy oly hatalommal, mely előtt meghajlik minden, — s ide béklyózva egy portömeghez, mely alig 18'''000,000''000,000'000,000- (18 trillió)-szor nagyobb ő nála, — nem prometheusi kín-e ez az emberi észnek?

Hisz oda kint világok vannak, melyek ugyanennyiszer nagyobbak e miniszalom-völgyünknél; fényes napok ragyogó légkörökkel, melyeken porszemnek is kicsiny volna a föld urának e gazdag birtoka, sőt ott még a szolgák, a bolygók is nagyobbak, melyekhez ugy viszonylik a föld, mint a borsószem a pompás narancshoz.

Lám! a járni kezdő gyermeket mily ellenállhatlan vágy hajtja a falu megetti első dombra fel, hogy széttekinthessen bölcsője felett, a sikon; — s nekünk nem lehet kilépni bölcsőnk szük légköréből, mikor ott terül még előttünk egy világ, melynek legközelebbi pontja is 4''000,000'000,000 mérföldre van még mitőlünk.

Igy akarták ezt a végzetek, — ki tudja miért? . . . . . Azonban az ember mikor szokott megnyugodni a végzet akaratán? s ezt már tudjuk miért; e jámbor tulajdon a lények egy egészen más osztályának szokása.

Ha testének nem adtak, ki akadályozhatja meg, hogy szellemének ne csináljon szárnyakat, melyeken az messze-messze, ott a magasban, bebolyongja a mindenség terét, hogy aztán kimerülve, fáradtan hulljon alá ismét a gúnyos rideg valóság honába, hol — nincsen elég kenyér.

Szegény Herschel! fent járni oly távolban, hová a fény is (mely 1 billió s 293,817 millió mérföldet repül egy évben) csak 7729 év alatt érne el, bebolyongani annyi birodalmat, a phantasticus ködvilágokkal mulatni, s aztán itt lent egy szinházi zenész kamukával fedett szerény asztalához ülni, — ez valóban nem nagy élvezet. Fent a kettős és négyes csillagokkal társalog a szellem... ide lent egy pár meleg burgonya várja az asztalon — iszonyu ellentét!

Valóban nagy lélek kellett hozzá, nem szédülni el ily magasság és ily mélység között.

Könnyü volt aztán utána haladni a nagy uttörőnek. A „nagy távcső“ csudái még a finom világból is kiváncsi delnőket vontak a *sloughi* kertbe, kik szintén szeretnek kéjelegni az emberi szellem mindenhatósága felett, ha az elhagyott tudós erőfeszitése uralomra juttatta azt.

A bolygók számát, melyekről azt hitte a jámbor halandó, hogy azok gyönyörködtetésére vannak teremtve, hogy ő e szép sereg szemléjében örvendezhessen — egy új megfogott rabszolgával (Uránus) növelni; — a tejutnak, melyen a rettenetes hunnok seregei jönnek, titkait feltárni, hogy ott valóban egy óriás, legyőzhetlen, de csak csillag-sereg vonul el, minden perczben 40,000-évél egy-egy távcső előtt; — a nap és szolga-seregének gyors futását felfedezni, — mindez elég volt arra, hogy a kiváncsiságot tudvágygyá fokozza, s oly tudvágygyá, minő a britt nép jelleméhez illik.

Nem volt elég többé kikutatni az ég azon részét, mely észak felől fejünk fölött terül el. Ismerni kellett a déli ég rejtélyes tájait is, hol az *Argos*, a *kereszt* s a *korona* oly varázs-fénynyel ragyog, mint sehol északon. Már 1834-ben az öreg Vilmos urnak fia, János, a Herschel csillagász dynastia második tagja, Dél-Afrika fokára, Capetownba ment, hogy ott folytassa atyjának nagy munkáját, a ködök és kettős csillagok felvételében, s midőn négy év mulva visszavonult, a jól felszerelt várnak egy nem kevésbbé jeles vezért hagyott maga után Sir Thomas *Maclearben*, ki tovább folytatta a csillagok és üstökösök üldözését a vontcsövü lövegekkel.

1849-ben, mig Európában a népek a földi trónokat támadták meg, Dél-Amerikában, Chili magaslatain egy másnemü forradalom tört ki: St.-Jagoban Moeste az égi hatalmakat fogta ostrom alá.

A harmadik pont, honnan ez együttes támadást megkezdték: Ausztrália volt. Már 1822-ben szerelt fel a derék kormányzó *Brisbane* Paramattában, Sydneyhez közel egy csillagdát, de a gyenge lövegek csak kevés szolgálatot tehettek az ügynek, ugy hogy a valódi ostrom csak most kezdődött meg Melbourneból, a Grubb-féle cső megérkezése után.

E hatalmas mű az, mit képünk bemutat. A távcső maga egy u. n. „*reflector*“, a melyben az égi testek képe egy nagy simára csiszolt ércztükör által nagyitva, veretik vissza a távcső felső vége felé, hol egy kis nyiláson betekintve, lehet azt egy másik tükörben észre venni. Ilyen szerkezetü volt Herschel nagy teleskopja is, s az ujabb időben e fémtükörü reflectorokat kezdik inkább késziteni a régebben szokott üveg-lencséjü *refractorok* helyett, mivel ez uton könnyebben, kevesebb költséggel lehet elérni ugyan olyan nagyitást.

A melbourni csőben a fém-tükör átmérője 4, a csőnek magának hossza 7 láb, de felül reá még egy nagy vas rácsozat van illesztve, mely között szabadon járhat a szél. A távcső Fraunhofer módszere szerint van felállitva: egyik tengelyével a világ tengely, másikkal az elhajlási tengellyel egy irányban. Az egész mű, melynek sulya 181 mázsa, Dublinban készült Grubbnál, s ugy van egy óramű által mozgásba hozva, hogy az egyszer felkeresett csillaggal ő is tovább halad. Hozzá még egy photograph és egy spectral-készülék is van alkalmazva a holdnak különböző állásaiban lefényképezésére, továbbá a nap s a többi csillagok szinképeinek és ez uton alkatrészeinek meghatározására.

Ily gyors haladást, s a jövőre ily nagyszerü készülődéseket látva csak a közel mult évtizedekben is: valóban bámulva kérdhetjük, hogy: *hol van határa az emberi észnek?* *D.*

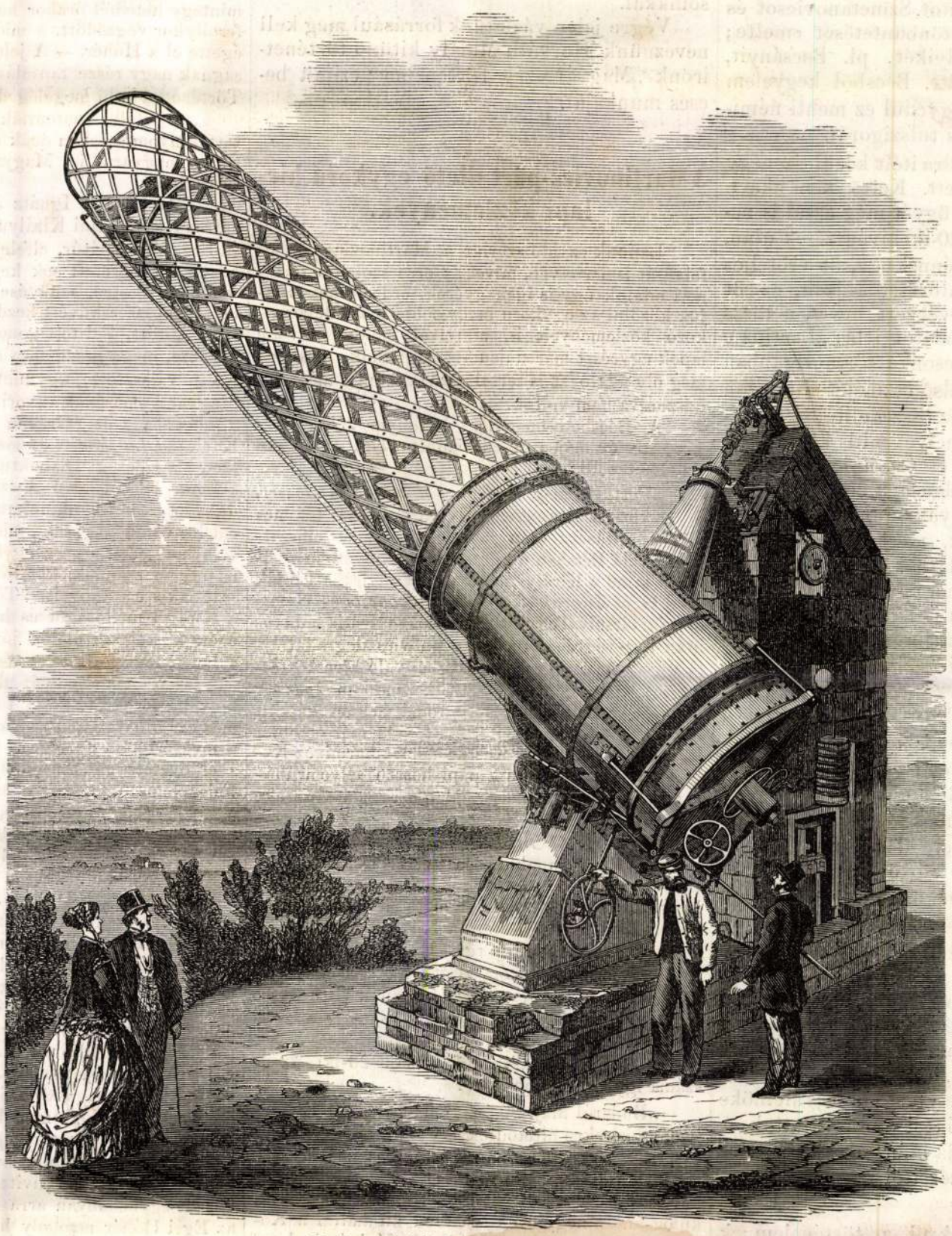

Melbourni óriási távcső (Ausztráliában.)

A zborói kastély.

Sárosvármegyében Bártfától északfelé, a halicsi utban fekszik a kétezer léleknél többet számláló Zboró mezőváros, feje a makoviczai uradalomnak, mely nevét a Zborótól dél-keletnek fekvő és romokban heverő Makovicza várától nyerte, mint ez lapunk egyik mult évi számában le volt irva. Mig Makovicza vára állott, addig Zboró kevésbbé szerepelt. Ki annak ura volt, birta emezt is. A XIV. században a kihalt olnódi Zudar nemzetség birtokában találjuk, a midőn nevezetesen 1443-ban Bártfa városával viszálykodott a hatalmas vár-ur Zudar Simon, mely viszály még harmincz év után is tartott. A XVI. század közepén már a hires Serédy György ült a birtokban azonban nem annyira az igaz, mint a fortély és ököl-jog következtében, mint azt 1550-ben az ellene Tarczay Katalin özvegy Podmaniczky Mihályné és Hagymássy Kristóf felperessége alatt folyt visszahelyezési per igazolja. Utóbb azonban az uradalomnak legalább egy része mégis a Tarczay-ak kezébe került. Hanem Serédy Gáspár leányát Zsuzsannát nőül vevén, e házasság jogán egy időben birta az uradalmat a lengyel Janussius ostrogi herczeg is, mert

Ezuttal csak; mert Thugut politikája még ennyivel nem elégedett meg. A kisebb rendü „bünösök“ perének most kelle elővétetnie. S a királyi tábla még tizet: Szolárcsikot, Őzt, Kazinczy Ferenczet, Verseghyt, Landerert, Verhovszkyt, Szént, Sulyovszkyt, Szlávy Jánost és Szentjóbi Szabót halálra, — a többit egytől tiz évig terjedő fogságra itélte; nehányat azonban bizonyitékok hiánya miatt fölmentett.

Az itéletek, fölebbvitel utján a hétszemélyes tábla elé kerültek. S e legfelsőbb, semmitő törvényszék, hallatlanul, a helyett, hogy mérsékelte volna a kir. tábla amugy is tulszigoru itéleteit, némelyekre nézve azt még sulyosbitotta. A halálra itéltekhez még hármat adott, Hirgeisztot, Szmetanovicsot és Uzát; nehánynak börtönbüntetését emelte; a felmentettek némelyikét, pl. Bacsányit, szintén börtönre itélte. Bécsből kegyelem biztosittatott — s ez, egyedül ez menti némileg a szokatlan eljárás tulszigorát.

A tizenhárom halálra itélt közül tizenegy kegyelemért felebbezett. Kettő nem akart. Szolárcsik, ki a maga ügyét még azzal is nehezitette, hogy a máj. 20-iki kivégezések után, börtöne falára holtszénnel egy öt erőteljes ágában lecsonkult fatörzset rajzolt, az öt csonka ágra az öt kivégzett nevét, a törzs aljára pedig e jelmondatot irta: „Laetius e trunco florebit“ (A csonka törzs vigabban hajt ki majd!), s igy első eszméjét adta azon rajznak, mely utóbb az összes elitéltek neveivel bővittetett ki, s melyet mi is közlöttünk előbbi számunkban, és Őz, a lelkes, bátor fiatal ügyvéd, ki ártatlansága érzetében nem akart kegyelemért folyamodni, igazságot követelve s várva csak, mert ő nem is volt tagja a titkos társulatnak, felszólittatván, azt mint nézeteivel nem egyezőt visszautasitotta. — E kettő nem is kapott kegyelmet s rajtok a véritélet már junius 3-án végre is hajtatott. Ifjuságok virágában valának mind a ketten, amaz 20, ez 25 éves. Bátran, emelt fővel mentek a halálra, Őz szólni akart a néphez, de szavát dobok pergése nyomta el.

A többi halálos itélet fogságra enyhitették, melyet részint Brünnben, részint Kufsteinban, Grätzben, s más várakban töltöttek ki. Irodalmunk jelesei közül Szentjóbi az első évben meghalt börtönében. Bacsányi egy év mulva kiszabadult s államhivatalba alkalmaztatott. Kazinczy 1801-ben, Verseghy 1804-ben látta meg a szabadság napvilágát.

Thugut politikája czélját érte. Az országban síri csend lőn. A patrióták is elnémultak. S még sem kerülhették ki a kormány szigorát. Némely főbb hivatalok viselői, az országbiró gr. Zichy Károly, a királyi személynök Ürményi József s a helytartó tanács alelnöke gróf Haller hivatalaiktól elmozdittattak. A királyi kegyelem napja elfordulni látszott az alkotmányos párt vezéreitől is.

E szomoru napokról a történelemnek csak ezen gyér adatai maradtak fenn. A vádlottak irományai elkoboztattak s vissza sem adattak; a bünvád corpus delictijét képező irományok, röpiratok, söt még némely demokrat eszméket fejtegető önvédelmi s felségfolyamodványi iratok is, a május 20 diki kivégzések után a bakó által nyilvánosan elégettettek. Végre az elitéltek, midőn a börtönből kiszabadultak, szóval és irásban a legmélyebb hallgatásra kötelezteték.

A pör lefolyását tárgyaló négy iromány létezik tudtunkra, melyek az egyedüli forrásokat képezik ez ügyben. Ez iratok a következők:

1. „Der Majestäts-Process in Ungarn 1795.“ Lipcsében névtelenül megjelent röpirat, az igazság szellemében irva, miért példányai, a hol csak találtattak, elkoboztattak. Ritka.

2. *Szirmay* Antal, udvari tanácsos hivatalból készült, de kéziratban tartott latin emlékirata: „Historia Jakobinorum in Hungaria“ — aulicus ember tollából, a kormány védelmére, tények és szempontok ferditésével.

3. *Kazinczy* Ferencz ellenjegyzetei ez utóbbira s

4. Ugyan az ő fogsági naplója, — kéziratban, mely nagybecsü adalékot e szomoru ügyhez, Milesz Béla tisza-füredi ref. tanitó ur szives közléséből, ki az egész kéziratot az eredetiből másolta le, a benne foglaltató rajzokkal együtt, épen most közöljük t. olvasóinkkal.

Végre jelen vázlatunk forrásául meg kell neveznünk Horváth Mihály kitünő történetirónk „Magyaroság Történelme“ czimü becses munkáját. — *á — r* —

A Martinovics-pört illető egykoru hirlapi közlemények.

Lapunk ez idő szerint a Martinovics-pör lefolyását ismertetvén, mivel az erre szolgáló történeti adatok úgy is igen gyérek, érdemesnek tartjuk közölni az egykoru magyar hirlapok idevonatkozó közleményeit is, annyival inkább, mivel e lapok egyrészt már unicumszerü ritkák, másrészt meg oly adatokat is tartalmaznak, a mik még felhasználva nem voltak.

A Bécsben megjelent „*Magyar Hirmondó*“ 1795-dik év május 22-én kiadott 41-ik számában e tudósitás áll:

„Pestről, máj. 18-kán. *Martinovics József*, ki a köz-tsendességnek és bátorságnak tetemes megháboritására erányzott szándékjáért elfogattatott vala Bétsben a mult nyáron: fővételre itéltetett mind a Királyi, mind a Septemvirális Táblák által Gróf *Zsigrai*, *Hajnóczi*, *Latzkovits* és *Szent-Marjai* társaival együtt. A halálos sententia hólnapután fog végrehajtatni. Martinovics degradatiója (vagy az Apáturi tulajdonságból való kivetkeztetése) ma esett meg, következendő módon: A Franciscanusok néhai Klastroma helyén készült házból,*) — a hova vitettetett vala már elébb, a Budai Vár alatt lévő Kaszármából-, harmincz Katonák között vezettetett papi hosszu selyemruhában a Templomba, mely hajdan a Franciscánusoké volt. Béérkezvén a Szentegyházba, körülnézte a Gyülekezetet. Az Oltárnál misemondó ruhák adattak reá. Ezek annakutánna az Ekklesiának Törvényei szerént levonattak róla; fejének azon része, mely Koronának neveztetik, megnyirődött; a szentelt ujjairól ledörgöltetett a bőr s a hosszu ruha helyett Kaput adatott reá. E meglévén, *Szabó* Szolgabirónak vigyázója alatt viszszakisértetett a Bűnös a tömlöczbe. — *Kondé* Püspök vitte végbe Martinovics degradatioját. — Az executio a Bécsi kapu előtt lesz.“ (699. 700. lap.)

A „*Magyar Hirmondó*“ máj. 26-iki 42-ik száma igy ir a kivégzésről:

„Budáról Máj. 20-án. A halálra itélt Személyek szekerekre ültetődtek ma jókor reggel, lehozattattak a Várból, a Bécsi Kapuhoz nem messze eső Generalis-kaszálló vagy rét (General-Wiesen) nevezetü térségre. Az öt Rabok közzül mindegyik, külön-külön négylovas szekéren ült háttal a Kocsisnak és szembe a Papjával. Hajnóczi Jósef Evangelika Valláson lévén, T. Mólnár nevü Prédikátort kivánt maga mellé. Nagy bátorságot mutattak Gróf Sigrai Jakabon kivül, ki még a tömlöczben béköttette a maga szemeit. Hajnóczi reá esmért egy Katonára, ki a szekér mellett ment s azt mondotta felőle T. Mólnár Úrnak: Én adtam — ugymond — ezt a Legényt Vitze-Ispán koromban Katonának, s úgy történt, hogy midőn Bécsbe vivének fogva, ő vala egy a mellém adatott Őrzők közzül, s most midőn halálra visznek is: imé ő egy legközelebbről kisérő Strázsám. Az első szekéren Martinovics Jósef ült, s ő vitettetett fel legelőször is az alkotmányra, melyen esett a kivégeztetés. A szekerek ugy állottak, hogy egy Rab a másiknak halálát nem láthatta Martinovicson kivül, kinek, mint legnagyobb Bűnösnek, nézni kellett többi társainak elenyészését. Igen súlyositotta ezen nézést egy véletlen történet. A Budai öreg Hóhér t. i. harmadik vágásra csapta le az első főt, mely látásra szinte magán kivül kezdett lenni egy kevés ideig Martinovics. — Szent-Márjait, Latzkovitsot, Hajnóczit és Martinovicsot egy-egy helyes csapással végezte ki az Egri Hóhér. *Hajnóczi*, minekelőtte leült volna a székre, szemeit a sokaságra, erről pedig az Ég felé forditotta s rövideden imádkozott. Minekutánna béköttettek a szemei: szembetünőképpen folnyújtotta a nyakát. — *Martinovics* fejét a szemkötő keszkenőnél fogva tartván a Hóhérlegény, fel találta rántani a szemfedelet abban a szempillantásban, midőn épen felvonta vala már a Hóhér pallosát, ugy hogy mind a felvont pallos szemébe tünt, mind pedig még egyszer a Néző-Sokaság is Martinovicsnak. Ujra békötődtek tehát a szemei, még pedig úgy, hogy többé világosságot nem láthatának. — Az Executio mintegy hetedfél órakor kezdődött s nyólczra egy fertálykor végződött, a midőn Martinovics Irásait égette el a Hóhér. — A jelen volt temérdek Sokaságnak nagy része tapsolással nyilatkoztatta ezen Történettel való megelégedését.

„A halálos sententiák külön-külön is kiadattattak nyomtatásban deák nyelven, összesummálva pedig magyarúl is. Magyar summájok a sententiáknak ez:

„*Martinovics* Ignátz Jósef, a Felséges Tsászárnak, s Apostoli Királyunknak volt Tanácsossa, és Százvári Apátúr, elfelejtkezvén Ő Felségének bőven reá méretett sok kegyelmeiről, a múlt esztendőben Pesten, születése helyén, iszonyú s embertelen összeesküvést kezdett, és párt-ütő-szövetséget kötött. Fel-tett gonosz szándékának véghez vitelére, maga igazgatása alatt lejendő Fő-Vigyázókat választott, úgymint: A Felséges Udvari Magyar Kamarának akkori Szekretáriusát *Hajnóczi* Jósefet; a vólt (Gréven Huszár Regementbéli) Kapitány *Latzkovits* Jánost; *Szent-Marjai* Ferentzet, s a Kőszegi Distriktuális (kerületi) Táblának számon fellyül lévő Asszeszszorát, Gróf *Sigray* Jakabot, kiket — minekutánna a Pártütők fejévé emelte vólna magát —, mint munkálkodó Társait, arra kötelezett, hogy egybevetett vállal s erővel, istentelen szándékjokat tovább terjesztvén, az országnak szegletköveit, a Törvényeket felforgassák; a Királyi méltóságot és hatalmat eltöröllyék; az egész községnek életét, jószágát kotzkára vessék; a bévett Istenitiszteletnek s Polgári-Rendtartásnak szép Alkotmányát fel-dúllyák, és semmivé tegyék. Ezekről, mind tulajdon Vallások, mind más czáfolhatatlan Próbák által meggyőzettetvén, a megsértetett Felség, és Ország ellen mérészlett s elkövetett gonoszságjok miatt a most emlitett Fejedelem- és Ország ellen Támadók, az Országnak Törvénnye szerént halálra itéltettek, s hogy szörnyü Példájokkal mások jóra intessenek: érdemlett büntetésül Hóhér pallossa által az Élők számából kivégeztetnek.“ (711—714. l.)

Végre a „M. H.“ jun. 2-án kijött 49-dik számában im ezen helyreigazitó tudósitás olvasható:

„Budáról május 30-án. Az itt 20-dik Májusban végbement Executio leirását olvasván a *Hirmondóból*: meg nem állhattam, hogy némely jegyzéseket ne közöljek, ugy mint a ki tudhatom a dolog valóságát, mivel azon Négyszegü keritésen (quaréen) belől állottam, melyet a Végző hely körül formált a Katonaság. — Csak a föld volt ott valami kevés magasságnyira felhányva, a hol megesett az Executio, semmi különös alkotvány ellenben nem készittetett e végre. — Gróf Sigray Jakabnak nem a tömlöczben köttetett bé a szeme, hanem minekutánna kivitetett. — A néző sokaság közzül egynehányan arra kiáltottak Brávót, hogy az Egri Hóhér nem oly hibásan teljesitette kötelességét, mint a Budai. — Executio előtt egy puskaszó hallatszott azon domb felől, melyen igen sokan állottak. Vizsgálásra vétetvén ezen történet: az jött ki, hogy a lövés a szomszéd szőllőskertekben esett. — Mind az öt foglyoknak igen megnőtt volt a szakállok, ugy hogy egy tekintéssel nem mindjárt lehetett volna reájok ismérni. — *Martinovits* nagy ájtatossággal imádkozott s a Feszületet, melyet kezében tartott, mindig csókolta. Meggyónt még kinn is a mezőn. A Budai Hóhér szerencsétlen csapásainak szemlélésére ugy elrémült, hogy két Hajdúnak kellett megfogni két felől. Azután leült a földre s szüntelen könyörgött. — *Latzkovits* oly bátor volt, hogy maga vetkezett le, s az ingét is maga hasitotta le magának. Ellenzette elébb kezeinek összeköthetését is, de végre ugy a nesak megengedte. — *Hajnóczi* is nagy bátorsággal hólt meg.“

„A kivégeztettek vétkében való részvételért fogva volt személyek közül nyolczan szabadonbo-

*) E házba vitetett budai elfogatásakor Kossuth Lajos is 1837-ben, Bártfay Lászlónak egy még kiadatlan eredeti levele szerint. *E. L.*

1601-ben Makovicza várát ettől vette meg tizennyolcz ezer aranyon Rákóczy Zsigmond az utóbb erdélyi fejedelemmé lett borsod- és tornavármegyei főispán a szepesi káptalan előtt. Utóbb azonban mégis, mert a Tarczay-örökösök a Seréd-ek ellen inditott és fölebb emlitett pert nyugodni nem hagyták, Rákóczy Zsigmond örökösei, névszerint *György*, a későbbi erdélyi fejedelem, *Zsigmond* és *Pál* jónak látták az uradalomhoz jogukat a Tarczay-örökösöktől is 1611-ben tizenhárom ezer forintért örökösen megváltani. Igy került e hely a fényes nevü Rákóczy-ak birtokába.

Makovicza vára már romban hever, de Zborón még áll a régi kastély, melynek udvarán — mint képünk is mutatja, — van a régi, gyakran tatarozott két tornyú templom, maradványa még a Rákóczy-kornak, habár alapja és falai régiebbek is lehetnek. Homlokzata 1577. évet mutat. A két kastély körül eme felsőbb a gróf Erdődy családé, mely az Aspremont ágon a Rákóczyak névszerinti örököse és utóda. Most a régi épületek is csak gazdasági czélra használtatnak. Az udvaron kivül két sorban áll a száz hársfa, a Rákóczyak korának maradványa, büszke, terebélyes lombozataikkal árnyalva el a helyet, hol egykor gondoktól menekülve a Rákóczyak merengtek vagy szórakoztak, kik közül Rákóczy György történelmileg is megörökité kedves hársait, fontos levelei alá is oda irván keletül: „Datum Zboroviae sub centum tiliis.“ *N.—n.*

Szentmarjay Ferencz.

A forradalom végnapjaiból.

Legközelebbi számainkban közöltük dr. Sikor „A fehér keresztnél“ czimü érdekes rajzát, a forradalom végnapjaiból, a fegyverletétel szomoru korszakából. Ugyan e gyásznapokra vonatkozik a következő czikk is, melyet *Kerekes Sándor* ur a „Hazánk“ cz. politikai napilap tárczájában nemrég közölt, s melyet onnan egész terjedelmében átveszünk mint érdekes és sok új részletet is tartalmazó adalékot e minden oldalról még kellőleg nem világitott korszak eseményeihez.

„Batthyány Kázmér gróf 1849-diki april 20-dika körül Szabadkáról Debreczenbe felutazván, külügyminiszteri teendőihez hozzálátott. Május 11-kén vette alólirt Szabadkán a levelet, melyben a gróf tudatja, mikép e sorok iróját a külügyi miniszterium irodaigazgatójává kinevezi, és felhivja, hogy a mennyiben nem inkább kivánna megyei jegyzői hivatalában maradni, — nála azonnal jelentkezzék.

A választás könnyü volt; — 15-én már Debreczenben valék, hol a miniszteriumnál Éber Nándort, kivel mint a fővárosból menekülttel még január hóban Kisujszálláson elsőben jöttem össze, — titkári minőségben találtam.

Folytak a külügyéri dolgok meglehetősen; — a miniszter, ki a nyugati nyelvekben tökéletesen jártas volt, fáradhatlan vala a munkában; — kényelemről szó se lehetett. A francziául az időben szerkesztett történelmi okmányok mind aző művei voltak. Jöttek, mentek a sürgönyök és utasitások külföldre diplomatiai ügynökeinkhez. Máj. 25-dike táján Andrássy Gyula gr. a magyar kormány követeül lőn a kellő iratokkal ellátva a „fényes Portához“ kiküldve; Horhy pedig mint ügynök Rómába.

A kormány székhelyén ez idő szerint bámulatos volt az élénkség, a mozgalom. — Az országgyülés folytatá üléseit a kollegium nagy termében, hol egyik napon Sárossy Gyula „Arany trombitáját“ olvasta fel.

Junius 4-én kiadatott a rendelet, miszerint a miniszteriumok Pestre költöznek. 5-kén útra keltünk, és a fővárosba megérkeztünk. A külügy-, kereskedelmi és igazságügyi miniszteriumok az Oszvald-házban — jelenleg szálloda — szállásoltattak el; a külügyi jobbra az első, a többi a második emeleten. — Az üresedésben volt kereskedelmi ügyérséget is ekkor a gróf, mint helyettes vezeté; segédkeztek itt nála Asbóth és Csanády tanácsosok. A külügyi iroda hátul a nagy teremben — a rémuralom idején angol imaházban — volt. Ez ügyérségnél Házmán és Szőllősy tanácsosok, Éber, ifj. Vay Miklós és Kemény bárók mint titkárok, Ribáry és Rőnyi fogalmazók, — alólirt mint irodaigazgató, — Vécsey, b. Simonyi és még egy pár más irnokból állott személyzet végzé a teendőket. A levelek főleg Londonból Pulszkytól és Párisból b. e. Teleki László gróftól külföldi hirlapokkal együtt rendesen érkeztek; — lelkes honfiak nagybecsü közreműködésével s az éjszaki határszélen lakott külhoni tántorithatlan ügybarátok segélyével időnkint küldettek utasitások külföldi ügynökeinkhez, és e futárok vivék egyszersmind Longworth és Brown megbizottak tudósitásaikat Palmerstonhoz. — A kormányzó Csernátonyt is egy másik társával kiküldé Angolhonba, mely kiküldés azonban — mint később értesültünk — egészen felesleges volt.

E közben a vészfelhők hazánk egén mindinkább tornyosultak. Görgei jun. 30-án a miniszternél látogatást tett. — A lengyelek, köztük Brsztranovszky gróf — aggodalmasan váltig nyilváníták, mikép a veszély nagy és nőttön nő. — Szavainak alig birtunk hitelt adni.

Jul. 6-án vettük a hirt, miszerint a kormány addig, mig a veszély tart, Szegedre vonul. — 8-án a Csányitól kapott útlevelekkel ellátva elhagytuk Pestet, — az éjet Czegléden töltöttük, hol Kossuth, Bónis és Zoltán, akkori ref. lelkész Szabó Károlynál a quid consilii felett tanakodtak. — Másnap estére Szolnokra értünk. — Perczel Abony mellett táborozott. — Szolnokon a kormányzó Halassy Kázmér kormánybiztosnál szállván meg, éjjel néhány rémet látott honvéd Rékas felől azon hirrel állitott be, hogy a muszkák az emlitett helységtől nem messze portyáznak; — lőn erre zavar és másnap kora reggel a Tisza hidján átkelve folytattuk útunkat Kun-sz.-Márton, Szentes és H.-M.-Vásárhelyen át Szegedre.

Zborói kastély (Sárosmegyében.) — *Greguss* János eredeti rajza.

E városban ujra berendeztük a hivatalt. — A személyzetből alig egy pár jött le Szegedre. — A szabadságért vivott küzdelmek észlelése végett nálunk tartózkodott angolok, lengyelek, olaszok, németek és románok velünk tartottak. — Belgrádba egy jeles olasz mint „agent diplomatique“ Szegedről lett elküldve, kitől értesitvények a dolgok ottani állásáról rendesen érkeztek.

Forgalom és tolongás, kivált a vendéglőkben, mily rendkivüli lehetett, képzelhető. — Az országgyülés folytatta ülésezéseit. — Ittlétünk ideje alatt Répásy tábornok mindenki fájdalmára elhalt; — történt továbbá ama baleset, hogy túl a Tiszán Zsótér nagyszerü épülete, melyben az ott készitett lőszerek nagy mennyiségben léteztek, — jul. hó utolsó napjai egyikén, reggeli 7 órakor irtóztató robajjal légbe repült, — a Tiszára nyuló ablakok a szobákba több ölnyire becsapódtak, —

a tompa moraj 8—10 mérföldnyi távolban volt halható.

Szemere és Batthyány jul. 25-ke táján Görgeihez utaztak. Ezen eltávozás utáni egyik napon egy magas éltes uri egyén jelent meg a külügyi hivatalban, és mondá, hogy ő Zamojszki gróf és ohajtana a miniszterrel beszélni; sajnálattal adtuk tudtára, hogy a kit látogatni akart, az távol van.

Jablanczy mint futár Szegedről küldetett ki Konstantinápolyba, és átadatott neki 2 czer darab arany az ottani követ számára. — Futár és szállitmány hova lettek? — nem tudjuk.

Nevezetes, hogy Kossuth népszerüsége Szegeden ez időben nagyon alábbszállt, az addig fénylett dicssugarak egészen elhalványultak; — a Kárász-ház erkélyéről egy este tartott beszéde hatástalanul hangzott el; — a nagy többség csak Görgeit dicsőité, mint a haza megmentőjét.

Aug. 1-én jött ismét a rendelet, hogy Aradra megyünk. Ide — a mindenfelől menekültekkel tömött városba — Szőllősyvel megérkezvén, arra kellett gondolnunk: a jelentékeny mennyiségü iratokat hova tegyük? — Nagyobb részét átadtuk a várban, hol a hős Damjanics láb-baja miatt tétlenül feküdt. Itt valánk egy pár nap, azután emlitett utitársammal Lugosra vonultunk.

Aug. 9-én elindultunk Temesvár felé, de utközben már ágyukat Lugos felé kisért huszárokkal találkozva, hallottuk a temesvári ütközet szomoru hirét. — Kiszetóig haladtunk, a hol Vetter tábornokot találtuk; innét Lugosra visszafordultunk, és azt határoztuk, hogy utunkat Karansebes és Mehádia felé veszszük. — Aug. 10-kén este, mielőtt elindulnánk, Batthyány grófnéhoz mentem, hogy izenetét férjéhez megértsem, s azt találkozásunk esetében annak átadjam. A grófné sirt s arra kért fel, hogy a belgrádi basától érkezett, és valószinüleg nyomatékos ügyben irt levelet vinném el férjéhez Görgei táborába. — E nagybecsü megbizás utamnak a Szőllősyétől eltérő irányt adván, társam a kocsiról leszállt, egymástól elbucsuztunk s én Facsétnak indultam; és útközben a pénzügyminiszterium málháit szállitó számos kocsikat elhagyva, 11-én estefelé Lippára értem; hol a nagy tolongás okozta akadályok ellenére, kompon a radnai partra átkelve, s itt számos bácskai, szabadkai ismerősökkel találkozva, kissé megállapodtam; erre csakhamar a révhez két hintó közeledett, az elsőben ült Kossuth maga, — a másodikban Szemere és Batthyány Kázmér gróf. E nem is várt szerencsés találkozás után a levelet a grófnak kézbesitettem, ki azt elolvasván, azon kérdésemre: mit tegyek? válaszolá, hogy Lugosnak tartsak; — ezután az utasok Lippára átszállittattak. — Este lévén az idő, az átkelést a Maroson reggelre halasztám; de reggel arra, hogy Lugos felé utazzék, már senki se gondolhatott, mivel a Maros balpartjáról mindenki az innensőre átmenekülni iparkodott, hozva a hirt, hogy az ellenség a lugosi utat már elfoglalta; azért a kocsik hosszú sorai mind Világos felé vonultak. 12-én délben Gyorokon valánk, hol ebéd alatt ellenséges csapatok közeledésének hire nagy zavart és ijedelmet okozott, mig végre kisült, hogy a közeledő csapat a még mult évben fogolylyá tett horvátokból áll. — Ezuttal hagyott itt ideiglen egy háznál, hol szállva volt, alólirt egy ládát, melynek nyomára jönnie eddigelé nem sikerült; ebben voltak többi közt ama levelezések és okmányok, melyek külföld irányábani akkori viszonyainkra némi világot vethetnének.

Az nap délután Világosra értünk, hol már kozákot huszárral vegyest láttunk. Járt a hire, hogy Paskievics s Rüdiger közbenjárásuk folytán Görgei a császáriakkal kiegyezett, a magyar alkotmány vissza lesz állitva, — mindenki bátran mehet haza, nem lesz semmi bántása. Duschek azoknak, kik illetményeikért a kastélyba felmentek, új magyar ezüst huszasokkal fizetett. A hadjáratnak, melybe igen sokan máris beleuntak, vége; — a fegyvert a mieink holnap a muszkák előtt lerakják, és ezek nem fogják engedni, hogy embereink legkisebb bántalmazást is szenvedjenek. E szerint jól ment, s rendén volt minden! A városban egész vásár volt, a zsidók potom áron szedték és vették a nagy mennyiségü új hadi készleteket. Mondották, s részben láttuk, hogy minden oldalról muszkákkal vagyunk körülvéve, holnap lesz a fegyverlerakás, és előáll a béke! — Nyugodt lett mindenki, t i. a ki ezt elhitte és aludt szép csendesen.

Másnap déltájban elkezdettek a hadcsapatok vonulni ki ama sikra, mely a magasra emelkedett ősvár romjai előtt nyugatra fekszik. — 24 ezer vitézből álló válogatott hadsereg diszruhába öltözött tisztektől vezényeltetve, 144 ágyúval hutódott el a város éjszaki oldalán. — Délután 4 szánkában 15 werstnyire tartoztak elhurczolni. óra táján a gyászos emlékü hely szinén valánk. — E sorok irója huszárok közelében oly térségen, hol zabkeresztek valának, állapodott meg. — A tábori zene harsogott az orosz fővezér hadi szállásán, hová azalatt a csapatok fegyverrel, s onnét vissza a nélkül vonultak helyeikre, hol szivszaggató jelenetek szemtanui valánk, látva: a huszár mint bucsuzik el kedves lovától és fegyverétől; — a csatákban rettenthetlen századosnak könyei miként peregnek alá megbarnult arczán, mintha szülői sirjánál állna; másoknál a mély bánat és elkeseredés átkozatot jelző hangon tört ki; volt, ki hű bajtársát, szeretett lovát fájdalmában agyonlőtte. — A fegyverek letétele után elhangzott a trombiták harsogása észak felől, leáldozott a nap, melynek utolsó sugarai is letüntek a láthatárról, — beállt a siri csend, a ragyogó csillagok közül kelet felől óriási sirkő alakjában mutatkozó várrom gyászosan tekinte alá az alatta elterülő fegyvertelen táborra, a hontalanná vált népre. Tudtuk, hogy az ellenség körmei közé jutánk, és bánhat velünk ugy, a mint neki tetszik. Mi lesz velünk, merre menjünk? E kérdések feletti elmélkedés közben a várrom környékén a hajnali csillag eltünt, mintegy jeléül annak, hogy a nemzetnek is lesz még egykor hajnala. — Reggel lett. Mozgalomnak még semmi jele nem mutatkozván, emberemnek mondám, hogy megyünk arra éjszaknyugatnak, és mentünk, utat találva ezen haladtunk, 2 vagy 3 vizfolyáson átkeltünk, mindenütt többnyire muszkáktól hemzsegő kukoriczák, s ezekből kikandikáló ágyuk közt a nélkül, hogy valaki csak meg is szólitott volna; és igy szerencsésen elértünk Gyulára, onnét a Sárrét szélben országutat kerülve Nádudvaron át Szabolcsba; — Nyir-Bátorban szegény bujdosó lengyelekkel találkoztunk. Az éjszaki óriás hadoszlopainak kivonulása több héten át tartott.

És mindnyájan földönfutókká lettünk. Bajos meghatározni: a külföldre menekültek szenvedtek-e többet, vagy a benszorult hontalanok?“

Aranyásók Szibériában.

1862-ben Szt.-Pétervárt egy könyv jelent meg orosz nyelven e czim alatt: „*Egy aranyásó emlékiratai.*“ E könyv akkortájban mindenfelé nagy figyelmet költött, mert egészen új világba vezeté olvasóit s Kelet-Szibéria népeinek életéről és szokásairól felette érdekes közleményeket foglal magában. A szerző, *Skariatin*, maga is aranyásó volt; keleti Sziberiát minden irányban átbarangolta s meglátogatta a *Taiga* (aranyvidék) terjedelmes területeit is a jenisseiski kormányzóságban. Részletesen előadja, hogy a szibériai arany mily nagyszerü változásokat idézett elő a nép életében. Ez érdekes munkából néhány vázlatot mi is bemutatunk olvasóinknak, már csak azért is, mivel a szibériai aranyasóknál a muszka jelemnek sok sajátságos vonását és különczségét fogjuk fölismerni. Mily egészen másképen hatott az aranyásás Ausztráliában, Uj-Seelandban és Amerika nyugoti partjain, mint orosz Ázsiában! Ott az arany-bányák fölfedezése követ eztében virágzó államok keletkeztek, mig itt a mivelődés jelentékenyebb fejlődésének s tartósabb gazdászati lendületnek még a legcsekélyebb nyomait is alig vehetjük észre.

Egyébiránt a szibériai parasztok a maguk módja szerint derék, becsületes emberek. Többnyire jól birják magukat, büszkék arra, hogy szibériaiak és különbeknek tartják magukat az orosz parasztoknál. Hajdanában patriarchalis egyszerüségben, de azért jól és kényelmesen éltek, csakhogy elkülönözve s minden szellemi foglalkozás nélkül. Ekkor következtek be az arany-felfedezések, melyek lázas izgatottságot hoztak magukkal. A munkás kéz keresetté lőn s igen jól fizették. „Most már,“ irja Skariatin, „a Taiga czárjait, vagyis az aranymosódák birtokosait palotáikban lukullusi ünnepélyek és dobzódások közepette találjuk, melyeknél egyszersmind új terveket is szőnek, hogy mi módon juthassanak még több aranyhoz. Majd e szybarita milliomosok ismét a legfáradhatlanabb munkásokká változnak. Prikacssik-jaikkal, azaz: ügynökeikkel s néhány ezer munkással bemélyednek a csaknem hozzáférhetetlen hegyek, vadonok és *tundrák* (mocsáros, télen át jéglepte pusztaságok) tömkelegébe, hol éhséget, szomjuságot s mindenféle más bajokat kénytelenek szenvedni s a mellett éltöket is gyakran koczkáztatni. Nehány hónappal előbb még Jenisseiskben, Krassnojarskban vagy Tomskban ették a szarvasgomba-pástétomot, s itták a drága pezsgőt, most pedig éhségöket ócska csizmák bőréből készitett levessel vagy valamelyik társuk húsával csillapitják, mert már ilyen eset is adta elé magát. Minél gazdagabb telepet szeretnének fölfedezni. A fejsze, fürész, meg a tűz ugyan csak dolgozik az erdőkben; a lelhelyeken lakásokat épitenek, utakat csinálnak, hogy a hely szinére élelmet szállithassanak. A több ezerre menő munkás alig enged magának néhány órát a nyugalomra és alvásra. És kevéssel azután újból azon Taiga-királyokra ismerünk bennök, a kik tele marokkal szórják az aranyat és hitel papirokat eszeveszett szeszélyeik kielégitésére.“

Ez esztelen pazarlásokról mulatságos példákat hoz fel Skariatin. A gazdag aranyások házait csárdáknak, vagy legjobb esetben szállodáknak tekintették, melyekben mindenki, a ki csak dobzódni vagy kártyázni akart, szives fogadtatásra lelt. Addig maradhatott, a meddig neki tetszett; fizetnie természetesen semmit sem kellett. Éjjel-nappal folytonosan kártyáztak. Megállapodott vagyonu emberek, a kik bőven jövedelmező kereskedelmi vállalatokkal rendelkeztek, a szó szoros értelmében koldusokká tették magokat a kártyán, volt eset rá, hogy egy lapra 45,000 ezüst rubelt is föltettek; jobbágyokra is játszodtak oly feltétel alatt, hogy a ki vesztett, kénytelen volt őket felszabaditani.

Mindig csak valódi pezsgőt ittak; nem egy háznál évnegyedenként 30,000 rubel értékü pezsgőnél is többet elpusztitottak. A pénz ugy szólva minden becsét elvesztette, s a szó legszorosabb értelmében az utczára dobálták azt. Egy Kroezus több napon át minden félórában sürgönyöket küldözgetett üres boritékokkal, csupán csak azért, hogy a postamestert bosszantsa és álmában háborgathassa. Egy másik időtöltésből s hetvenkedésből felpofozott nehányszor egy hivatalnokot s minden pofért egy-egy házat adott neki. Egy harmadik a legfinomabb tüzifecskendőket hozatá külföldről és számos cselédségéből tűzoltó testületet alakitott. A fecskendők megpróbálása végett restelt addig várni, mig valamikor jószántából tűz üt ki, hanem vett egy házat és azt gyujtotta fel. — Egy paraszt igen jövedelmező *priiske*-t, azaz: aranytartalmu eret fedezett föl, melyből egy 11 fontot nyomó aranydarabot ásott ki. Ebbeli örömében végig feküdött a szerencsés találó egy pocsolyában és szolgája által pezsgővel öntözteté magát s folytonosan kiabálta: „Csak töltsed, Wanka! Nem sokára Stepanovics Ivánná teszlek!“ (azaz nemes, előkelő emberré. Mert a törvény szerint csak a nemeseknek szabad atyjok neve után az *ics* végzetet oda tenni. — Különben a közéletben már nem veszik többé e törvényt oly szorosan).

Egy „arany-ember“, ki reggelire becsületesen felhajtott a jó pezsgőből, egykissé pityósan hagyá el lakását. Utközben részeg fővel beleütötte az orrát egy szomszéd ház falába. E ház szemtelensége felbőszitette őt; rögtön megvette azt és lerontatta, hogy máskor ne merészelje *a gazdag embereknek* utját állani.

Egy másik aranyásó meg akarta látni Sz.-Pétervárt, a czár büszke rezidencziáját, mert volt módja hozzá elég. Nyakába vette hát azt a hosszu utat, mely a Jenisseitől a Néváig vezet. Itt meg aztán kedve kerekedett egyuttal Kronstadtot is megtekinteni. *Mint gazdag ember*, a milyen ő vala, méltóságán alólinak tartotta más közönséges halandóval ugyanazon gőzösön egy hitvány rubelért utazni; s kapta tehát magát s kibérelt magának egyet külön. — Megint egy másikat keresztapának hivtak meg egy jómódu családhoz; a csecsemőnek „első fogacskájaért“ 25,000 rubelt ajándékozott. — Végre még egy másikat egészen elragadott egy pár olasz dallam, melyeket egyik ismerősének leánya énekelt és azért két *pai*-t, aranymosó-részvénytársulati jegyet ajándékozott a leánynak, s mivel ez nem tudta, hogy mire valók a jegyek, a két részvényt azonnal visszaváltotta tőle 20,000 rubelért. — „A pénzt és lelkierőt a legbadarabb módon tékozolták“, irja Skariatin, „sokszor oly izetlenségekért és bolondságokért, hogy alig hinné az ember.“

Némely munkás 600—1000 rubellel tért vissza a priiskákból (bányák) s a városokban aztán hallatlan dobzódásnak adták magukat. Csak olyan bort akartak inni, „a milyet az urak isznak“, már t. i. pezsgőt s a *burdá ért* (karczos), melyet a Don mellékén gyártanak, 8 rubelt is örömest adtak. Pár hét alatt nemcsak hogy pénzöket mind elitták, de ruháikat és csizmáikat is. Jenisseisk városában egy paraszt egy finom selyem szövetet vásárolt roppant nagy áron, kifeszitteté azt a legsárosabb utczán keresztül s végig ment rajta — hogy csizmáit be ne piszkolja. Egy másik nagy összeg pénzért számtalan leányt fogadott fel, kik őt egy

‚Beszélhet nekem az úr,' folytatja amaz, ‚ha tetszik az úrnak, az úrral is fogadok.'

„De mibe?" kérdi az öreg.

„Ebbe a zöld dolmányba, ha tetszik, s ha én nyerek, elviszem az úr mentéjét.'

„‚Áll!'" mondja Németh hátra sem fordúlva, hanem levetvén a mentét hátranyujtá.

‚De hát hadd lássuk egymást,' mondja a fiatal ember, midőn a két ruhadarabot összetevé, ‚kicsoda az úr?'

„Én Németh septemvir vagyok!"

A fiatal ember majd kiesett ijedtében abból a ruhából, a miben nem fogadott, s minthogy most pörén állt a septemvir előtt, önkénytelenül a dolmány után kapott.

‚De, domine frater, azt nem viszi el; mert azt én nyertem meg,' mondja Németh, s egész nyugalommal fölöltvén saját mentéjét, a másikat szintén vállára vetvén azt mondja: ‚ma csak menjen öcsém mente nélkül haza, holnap aztán eljöhet érette.'

A fiatal ember másnap kénytelen volt a dolmányért elmenni, s az öreg úr nevetve adta vissza neki. — Megszokott természetén a rang nem változtatott, egyéb szabályt nem ösmert, mint a becsületet, s igy a sok fejhajtás és csuszásmászástól, vagy apró illedelmi szokásoktól nem korlátoltatta magát. — Nyáron, ha megérezte a nap melegét, a legnépesebb utczán levetette mentéjét, s panyókára vetvén ballagott az utczán, de még böszáju ingét is szabadon ereszté, mi természetesen igen sok szájtátót állított meg, mivel ő épen nem törődött.

Lábfájása miatt gyakran lejárt a Dunapartra a hajóhidon fölül az akkori Kemniczer kávéházon túl, ott megvolt az ő szokott köve, mellyre lehuzódott, mentéje könnyedén lógott vállairól, s midőn egész kényelemmel elhelyezkedék, ezüstsarkantyús csizmáit maga mellé rakta a partra, aztán pedig a lefolyó Dunába lógatta lábait.

Akkor is volt elég ollyan ember, kinek nagy kedve lett volna a levegöben sétálni, ha csakugyan megbirná az embert; az illyenek nagyon örrolták ezt a dolgot, csakhogy nem igen mertek neki szólni, mert az öreg úrnak nagyon kurta feleletei voltak. — Utóbb kiszemeltek egyet, ki a megszólitást magára vállalja a tekintély megmentése végett. Ennek azonban nem volt kedve, mert azt mondja:

Kerek-Anna temploma Esztergomban.

‚Én nem vagyok vele igen bizalmas, hanem szóljon neki barátom uram!'

„Én még flatalabb vagyok, mint ö." Mentegetölödzék amaz, hanem utalt egy harmadikra:

„‚Már én csak megvallom öszintén, hogy az öreg urral nem szeretek ellenkezni, mert ő igen okos ember, aztán a bolondot is igen okosan tudná védelmezni.'"

Sok rábeszélés után mégis ajánlkozott egy, ki megigérte, hogy mindjárt a Dunaparton beszél az öreggel, s majd megérteti vele, milly illetlen dolog az.

Az öreg urat igen könnyü volt ott megtalálni, s már messziről lobogott a böszáju ing, a lebegö menteújjak, tehát a vállalkozó illö komolysággal léptetett Németh felé, ki apró kavicsokat dobált a vízbe, az egyhangu mulatságot ekkép tevén változatosabbá.

Már az igen nagy baj volt, hogy Németh hátra sem tekintett, pedig a járást könnyen meghallhatta, azért kénytelen volt köszöntéssel jelenteni magát.

‚No, üljön ide mellém,' mondja Németh vendéghivásképen egy követ mutatván, mellyre a másik méltóságos úr kényelmesen leülhetne.

„Köszönöm alásan," mondja sértett méltósággal amaz, „már én csak állva maradok, ha megengedi méltóságod."

‚Sohase teketóriázzunk,' mondja Németh, ‚hanem ha tán velem beszélgetni akar, minthogy én még egy darabig itt maradok, inkább üljön, mint álljunk.'

„De mit mondanak majd az emberek?"

‚Biz azok sok bolondot beszélnek, de már azt csak az eszükhöz mérem,' válaszol Németh.

„És méltóságos barátom uram nem röstel itt a Duna mellett ülni?" kérdi amaz.

‚Nem én; mert nekem ez jól esik?'

„De ha az emberek megösmerik igy csizma nélkül, hogy septemvir."

‚Hát barátom uram, megösmert-e?'

„Már száz lépésröl láttam, hogy méltóságod ül itt a kövön és lábait mosogatja."

‚Na, lássa amice, ez már világos bizonysága annak, hogy *én csizmában is septemvir vagyok, meg csizma nélkül is!*'

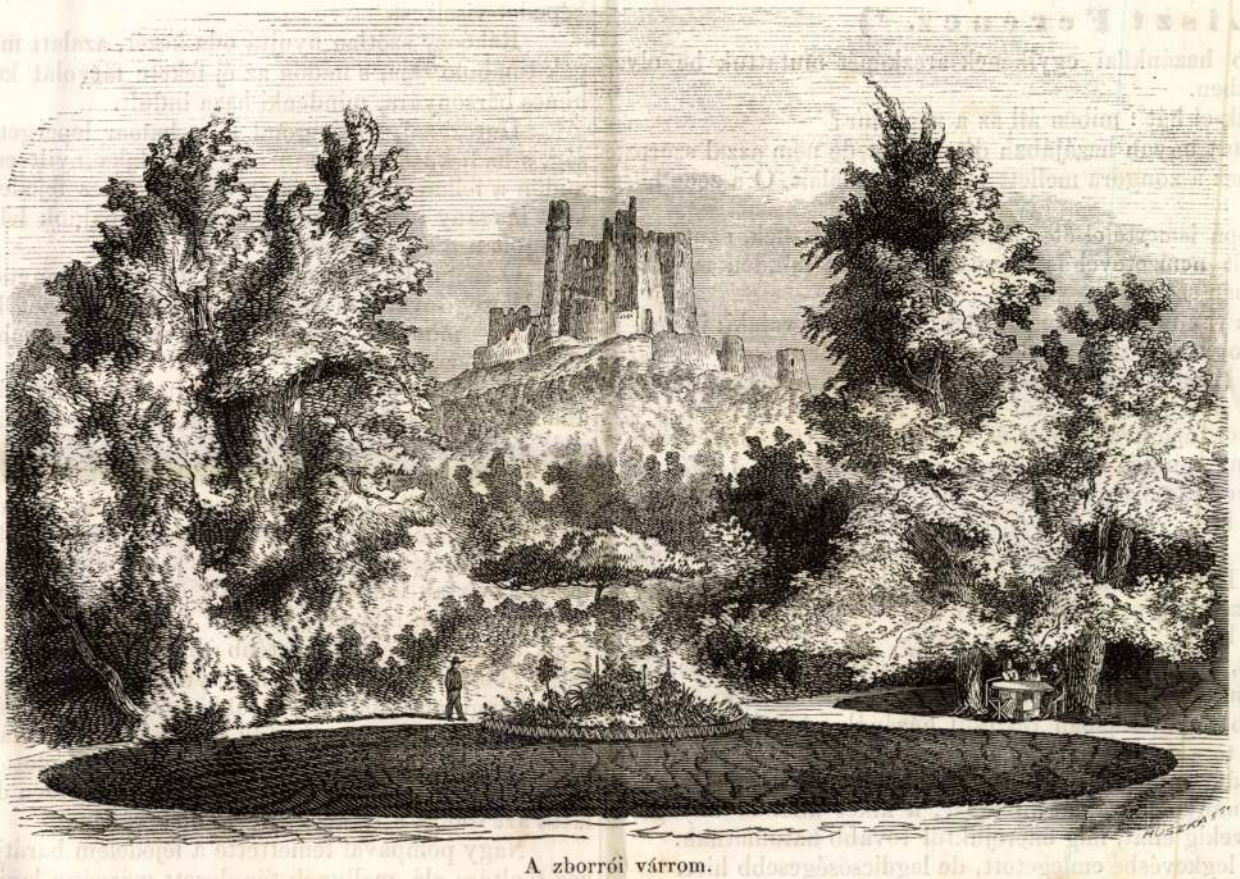

A zborrói várrom.

Ennyi elég volt egy nyelésre, s a másik nem merte vitatni a dolgot, Németh pedig észrevévén, hogy ez mit akar, még tovább ült a kövön, s a rekkenö melegben állni hagyta a másikat, szüntelen beszéddel tartván, mitöl az nem szabadúlhatott.

Vas. Ujs. 1856.

Pörös dolgokban a hajszálhasogatásig szigorú és megvesztegethetlen volt. Történt egy ízben, hogy valaki ügyét minden módon meg akarván nyerni, először is Némethhez ment, tudva hogy annak megnyerése az ügyre főleg döntő leend.

Sokat beszélt Némethnek, ki az egész dolgok ügyeit igen jól ösmerte, s nehogy ellentmondásával az illetőnek beszélgetését még inkább megnyujtsa, minden megállapodásnál azt mondá :

‚Jól van biz az!'

A pörös fél nagyon megörült, s hogy igazságtalan ügyét még bizonyosabban megnyerje, egy papircsomagot *„felejtett az asztalon,"* mint mondani szokták. — Németh nagyon megboszonkodott, s egyenesen a curiára ment, hol az ügy végtárgyaláson volt. Németh tudakozolódott, s látta, hogy a ravasz félnek feles számu jó barátja van, azért midőn az ügy itélet alá került, Németh szavazatát adván a másik fél javára, toldalékul még azt mondja :

‚Méltóságos uraim! Megtörténhetik, hogy én kisebbségben maradok, azon esetre azon fél, kinek javára én szavazok, koldúsbotra jut, minthogy pedig az ellenfél tegnap ezen bankjegycsomót *„asztalomon feledte"* (a többi rögtön megértette), ezen összeget még bizonyosan nélkülözheti, ezt az összeget adjuk a bukott félnek!

Egyetlenegy sem akadt, ki ez ügyben az igazság ellen mert volna szavazni, Némethnek e fellépése valamennyit meghódította.

Eljárt ő a legszegényebb vendéglőkbe is, hol a polgárok gyülhelye volt, a hol aztán az öreg urat mindenki jóravaló csizmadiamesternek nézte, mi a septemvirt rendkivül mulattatta.

Egy ízben Svoboda kereskedő is oda tévedt, s a septemvirt messziről köszönté, s épen ezért Németh maga mellé inté, és megsugá neki, hogy el ne árulja; mert épen előtte *ostáblázott* két polgár ember, egyik asztalos, a másik paszomántos.

Németh igen érdekelte magát, még pedig annyira, hogy a mint az egyik roszul akart huzni, a kezéhez kapott. Ezen a másik boszonkodni kezdett, s azt mondja a másiknak :

‚Was will der Csizmenmacher da?'

Németh nem törődött a gunyolódással, hanem nézte sokáig a játékot, s im az előbbeni megint valami ostoba huzást tesz, és nem tudja megállni, hogy kezéhez ne kapjon; erre a másik nagy mérgesen azt mondja :

‚Halten's Maul, sonst werd' ich Ihnen sagen, was für ein' Csizmenmacher gnua wird.'

Németh hátrahuzódott; Svobodával beszélt, kitől aztán megtudta, hogy amaz asztalos, sőt azt is, hol lakik. (Folytatása következik.)

Liszt Ferencz. *)

A leghirhedettebb hazánkfiai egyikének arczképét mutattuk be olvasóinknak Liszt Ferenczben.

Már most mondjuk el hát : miben áll az a nagy hír?

Liszt Ferencz kapott ugyan hazájában díszkardot, de nem azzal szerezte dicsőségét; Liszt Ferencz a zongora mellett vívta ki diadalait. Ő a zene hősei között a fejedelem.

Elébb egész Európa ismerte el őt a legnagyobb müvésznek, azután tért hozzánk, hogy koszorúit nemzetével is megoszsza, miket minden mivelt és nem mivelt nép hazájában szerze.

Ám hiszen hangja van minden hangszernek; mondhatja valaki; jó zenész is van elég a világon, hogy szerezhet valaki ez által világdicsőséget? Egy szóval megmondható az : Liszt Ferencz *lelket* tud adni a hangszernek, hogy a mikor az megszólal, a szíveden keresztül hallod; lelkeddel azt teszi, a mit akar : elbüvöl és felemel, magával ragad és felvillanyoz; tűz és élet van a hangban, mellyet a világ minden népe megért, és a melly által ő a félvilágnak hirdeté a magyar név dicsőségét.

Ez Liszt Ferencz híre.

Midőn hazájában járt, koszorúk és kincsek épen úgy hullottak lábaihoz, mint a külföldön. Liszt Ferencz büszke volt a koszorúkra; a kincseket pedig ezrekre menő összegekig pazarlá jótékony alapitványokra.

Ez Liszt Ferencz hire.

Most külföldön él, a weimari udvarnál hiréhez méltó állást tölt be. Liszt Ferencz a külföldön sem feledi hazája szeretetét. Minden honfia, ki őt meglátogatja, a legszivesebb fogadtatásban részesül házánál, s ha akadnak fiatal művészek, kiknél sokat tesz az első pártfogás, arra mindig bizton számithatnak Liszt részéről. Mindig van egy pár választott honfia, kiben zenére, vagy festészetre, vagy tudományosságra lát hivatást, a kiket állandó anyagi és szellemi segélyezéssel évekig ellát, mig önerejüktől tovább hatolhatnak.

Ez Liszt Ferencz legkevésbé emlegetett, de legdicsőségesebb hire.

Jelenleg az esztergomi székesegyház felszentelésének ünnepélye hozta őt hazánkba vissza, mellyre a primás ő eminenciája megbizásából ő készité a misei zenét. Igy illett össze válogatni a legnagyobbszerüeket. Az esztergomi bazilika felszenteléséhez Liszt miséje illik.

*) Arczképét mult számunkban közlöttük.

A zborrói várrom.

Felső Magyarország kies tére gazdag természeti szépségekben, s az elszórt váromladékokról kitekintve olly kilátás kinálkozik szemeinknek, mellynél szebbet az annyira magasztalt Helvetzia sem nyujthat.

Azon hős nemzetségek közt, mellyek hajdan ezen büszke várak széditő csúcsairól a völgyek tekenőibe elalá tekintének, a Betlenek, Bocskaiak, és Bátoriak mellett legnevezetesebbek, s leghatalmasabbak valának a Rákócziak. Ezen nemzetség őseinek lánczsora nem nyúlik vissza a hunnok mesés korába, ez egy ujdon faj, melly munka, s szorgalom által meggazdagult, s bátorsága, vitézsége által retteget hatalomra emelkedett.

Az öreg első György már hübéres fejedelem volt, kinek ezeren hódoltak, s ki bajnokul harczolt Erdély, és Morvaországban. Legkedvesebb mulató helye a sárosi vár vala, mellynek ablakain kitekintve olly vidéken andalodott el a szem, hogy a leghatalmasabb s legfinnyásabb vágy sem kivánhatott ennél hiresebb s paradicsomibb tartózkodási helyet. Ettől nem messze áll a hajdan olly pompás, olly szép Zborró.

Zborró vára virágzó korában Rákóczy legbajnokabb vezére, az ősz Serédy tulajdona volt. Az ősz fejedelem meglátogatta egykor az ő szolgálatában megaggott, s általa mindig kedvelt Serédyt zborrói várában. Zajos ünnep tartatott a szép vár odonszerü teremeiben, az otthonos tokaji patakként folyt, s a különben is vigult kedélyek még magasabb lángra lobogtak.

Az öreg fejedelem, kinek nyugtalan lelke még az öröm rivalgás közt sem hagyott békét, elhagyva a zajongó társaságot, egy nyilt erkelyre állt, honnan a kies, s az alkonyuló naptól müveszileg diszesített vidékre elmerengvén, annak bája lelkét leirhatlan kéj, és gyögyörbe ringatá el. Hallgatag állt mellette az őszbe csavarodott várúr, kinek mély sebhelyeit a leáldozó nap veres sugarai mintegy kiujítani, kivérezni látszának. Csak ketten állanak ott, két óriás cser, mellyeknek tekintete mutatá hogy sok villám sujtá derekukat, és sok vihar ingatá lombjaikat .... de azért állnak ! Arczukon még most is harczvágy tükrözé magát.

Minél tovább merengett Rákóczy a vidék bájain, annál nyugtalanabbul tekingetett maga körül, végre nem állhatván ellent, hirtelen a vár urához fordult ezen szavakkal : — Serédy! gyönyörü várad van! mond meg nekem eladó-e? megadom érte a mit kivánsz. —

Seredy lelke azon őszerü mohos falakhoz vala tapadva, hol ősei századok óta tanyáztak, hol ifjusága aranyévei folydogálának, hol ő is halálálomra kivánta szemeit hunyni. Serédy azon hévvel szerette fejedelmét melylyel bajnok katona szeretheti hős vezérét : de Zborró kedvesebb vala előtte életénél.

Talán kissé bortól is hevülve önélégülten hunyorított Serédy vára dicséretére, s közbe közbe egyet simitott mellét verdeső ősz szakálán.

Az épen olly ravasz mint vitéz fejedelem figyelmét nem kerülte ez ki, s annál jobban sarkalta fejedelmi látogatása által különben is megtisztelt szolgáját. — A vén kardmarkolat, ki egész életét hadi zaj, s tábori lárma, és nem tentanyalók közt tölté, az gondolván hogy valami rendkivülit mond, igy válaszolt :

— Nagyságos fejedelem ! Zborró várát minden hozzátartozó birtokkal neked adom, ha mához esztendőre húsz ezer aranyat fizetsz, melly mind a te képedet viseli. —

Rákóczy szótlan nyujtá oda kezét, azalatt megzendült a mulató vendégek tomboló zaja, s midőn az éj fekete fátyolát kezdé teregetni a kies vidék hímes bársonyára, mindenki haza indult.

Harczi zaj, s más gond közt hamar lepergett az egy év. Annyi fáradság, s hadi küzdelem után ismét ősi laka nyilt erkelyén ült az agg Serédy, midőn a felharsogó kürtök rivalgása ura s fejedelme látogatását hirdeté. A kürt harsány szava viszhangzott az ősz bajnok lelkében, s kiséretével eleibe lovagolt ura s fejedelmének.

Összetalálkozván a két csapat, ifjui könnyüdséggel ugrott le a fejedelem délczeg lováról, s eleibe sietö bajnoka kezét barátságosan rázá meg. — Serédy — mondá — egy évig nem ment ki fejemből szavad, s most azért jöttem hogy azt betöltsem ! —

Mintha a villám sujtotta volna meg Serédyt e szavakra, dermedten álla ott. Nap és vihar barnitotta arcza halálsáppadt lőn, s kőbálványkép meredt ura s fejedelmére.

Rákóczy oda inté kincstárnokát, s kifizetteté a húsz ezer uj aranyat, melly mindegyik György képével diszelgett, Serédy mindig fagyosabban nézett maga eleibe. Mintha lélekharangot huztak volna, midőn a pengő aranyak tompa csengését hallá. Ös fészkének szerelme, és fejedelméhezi hűsége iszonyú harczot vívtak lelkében. Már tiz ezeret leszámlált a kincstárnok, és Serédy még dermedten álla ott; s minél több fényt s csillogást árasztának az aranyak, annál sötétebb s feketébb árnyak támadtak Serédy lelkében. E gondolat hogy Zborrótól válnia kell iszonyú harczot költe keblében, erei kidagadtak, szive hangosan dobogott, s jobbja önkénytelen rángozott. Már a másik tiz ezer is leszámláltatott, Serédy szemei előtt elhomályosult a világ, s az utósó arany pengése szivét megrepeszté, s holtan omlott ura s fejedelme lábaihoz.

Öröm helyett gyász vonult az ünnepélyesen diszitett várba. Serédy nem látta azt többé, s Rákóczy vette birtokába.

Nagy pompával temettette a fejedelem barátja holt testét a bártfai egyház főoltára alá, mellynek töredezett márvány lapján alig olvasható betükkel következő felirás látható.

Nulla fides patriae, nulla est reverentia legum
Quam bona nunc mors est, quam bona certa quies

(Ha nem méltányoltatik a haza iránti hüség, ha nem tiszteltetnek a törvények; legkivánatosabb a halál, legjobb annak nyugalma.)

249. Zdenyova, g. k. fatemplom.

1691. régi fatemplom. (Lehoczky IIIb. p. 807.)

1737. „Ecclesiae structura est lignea — existit in statu bono." (O. L.; C. P. D. M. 1737. szept. 4. No. 1.)

1738. „Lignea in bono statu." (O. L.; C. P. D. M. 1738. máj. 14. No. 1.)

1747. „Ecclesia lignea in statu mediocri." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „. . . cum Eccl. ad. S. Nicolaum." (Schem. Munk. p. 59.)

1908. „. . . cum Eccl. antea lign. nova mur. . .". (Schem. Munk. p. 114.)

Lásd még: Gerecze p. 194.

(Berg m.)

Domfaep

MDK

Zdetta, Benedetto, építész

Olasz építész Kassán telepedett meg./1577-/

A magyarországi művészet története I. 332.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Zdravics János, épílén

MDK

6 és munkatársai félévvel korábban lettek kénen a margitszigeti 24 emeletes szálló terveivel.

— Hír

8

STI HIRLAP Bp. 1956 szept. 10

M. D. K.

ZDRAVITS János építész
(KÖZTI)

Újpest, Papp József téri kiserleti lakóházak (Repr.)
Pintér Béla tervező munkatársa

Bene László: Lakóiséviltezés Budapesten
Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 169 l.

le. D. L.

ZDRÁVICS János építész

országos lakáspályázat 2. épület-

kategória (III. díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. o.

M. D. K.

ZDRAVICS János építész

A KÖZTI építéntervezője.

Szarvas, művelődési ház (Repr.)

800 nemélyes táncterem, 600 férőhelyes színház, 20 ezer kötetes könyvtár az új szarvasi művelődési házban

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 254. sz. 3. l.
okt. 26.

Zdravics János

Vajda Zsuzsanna: Művelődési ház, Szarvas. /Zdravics János építész, Hornicsek László, Czoczek László belsőépitész, Sipos László kerttervező/ - Müszaki Tervezés, 1966. 5.sz. 18-19. l./

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 250. l.

M.D.K.

Zdravics János épitész

Palatinus szálló , Bp. 1967.

Magyar Épitőművészet 1968/4, 12.l.

Zdravits János

Czrenner István - Zdravits János: A KÖZTI tervezőinek V. és VI. csopaki müszaki konferenciája. - Müszaki Tervezés, 1967. 11.sz. 39-4o. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./ 72. l.

Zdravics János

Zdravics János: Salgótarjáni Müvelődési Ház./Szrogh György épitész, Hornicsek László, Bősze György belsőépitész./ = Müszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 12-13. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

Zdravics János, építész Mon

Rajz vázlata:

Rep.

- : Grand Hotel a Szigeten 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. okt. 24.

Z dravics János épitész M.D.K.

24 szintes szlló te ve a Margitszegetre

Zdravics János: Milyen lesz a szigeti ma gasépület?
Nyilatkozik a 24 szintes szálló tervezője
Magyar Nemzet 1965 október 16. 4.1.

XXd
Zdravics János épitész M.N.K.
KÖZTI

A szálloda terve

Belsőépitész: Szoczek László

G.J.: 24 emeletes szálloda épül a Margitszigeten

Brenner György
Magyar Nemzet 1965. február 28. 2.1.

Zdravics János

Hotel "Palatinus", Margitsziget. /Zdravics János építész, Király József belsőépitész, Kiss E.Gusztáv kert. terv./ - Magyar Építőipar, 1968.3.sz. 172-173. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l.

Zborovszky Katalin MDK

Cimlapterve

Entz Géza: A középkori Magyarország müvészete.
Bp.1959.

cimü müvéhez.

Nagy Is

Zborovszky Katalin MDK

Bánátné Szücs Margit: A quatrocento épitészete Bp.1959.

c, füzet

cimlapját tervezte.

Zborovszky Katalin

A cimlapot tervezte

Radocsay Dénes: Magyarországi reneszánsz művészet.
Bp. 1959.
művén.

Zborovszky Katalin

MDK

a címlapot tervezte:

ZÁDOR ANNA: A MAGYAR REFORMKOR MŰVÉSZETE.
Bp. 1961.

Zberovszky Katalin

A címlapterv és a belső diszités

az ő munkája

BALASSA IVÁN: Vezető a sárospataki várban.
Sárospatak. 1960. /Nyomtatva: Miskolc/

c. füzetben.

Zborovszky Katalin, grafikus MDG

Milanóban első díjat nyert
egy reklám grafikájával.

b. é.: A türelemjáték babért terem 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 25.

Setif, 150 lakásos lakótelep (Algéria)

Építész
Statikus
Gépész
Elektromos
Közmű
Művezetés

Tervezés éve: 1969
Kivitelezés éve: 1970—71

Centre d'habitation à 150 logements à Setif (Algérie)

Architecte
Ingénieur B. A.
Ingénieur des installations
Ingénieur électricien
Ingénieur des Travaux Publics
Surveillance technique

Année de la planification: 1969
Années de l'exécution: 1970—1971

Residential quarter for 150 flats in Setif (Algeria)

Architect
Structural engineer
Installations
Electrics
Public utilities
Techn. superintendence

Date of planning: 1969
Date of erection: 1970—71

Zdravics János (KÖZTI)
Kollár Imre
Nyéki Tamás
Szabadi Imre
Tölgyesi Károly
Kollár Imre
Zdravics János

1

1. Setif, hátsó homlokzat
2. Setif 150 lakásos lakótelep utcaképe kelet felől érkezve

1. Setif, façade de l'arrière.
2. Aspect de la rue, de la colonie d'habitation de Setif à 150 logements, vu de l'est.

1. Setif. Rear frontage
2. Setif. Street view of a residential settlement with 150 flats approached from the east

2

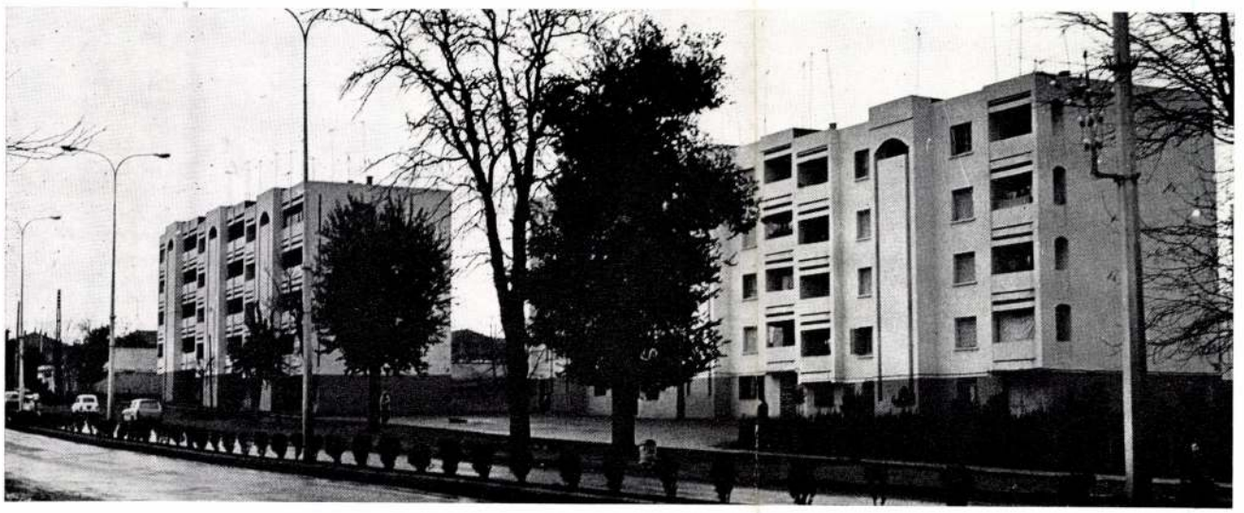

Családi üdülőtelep és ifjúsági tábor, Sidi-Aich (Algéria)

Centre Familial et Colonie de Vacances à Sidi-Aich (Algérie)

Sidi-Aich. Family recreation establishment and youth camp (Algeria)

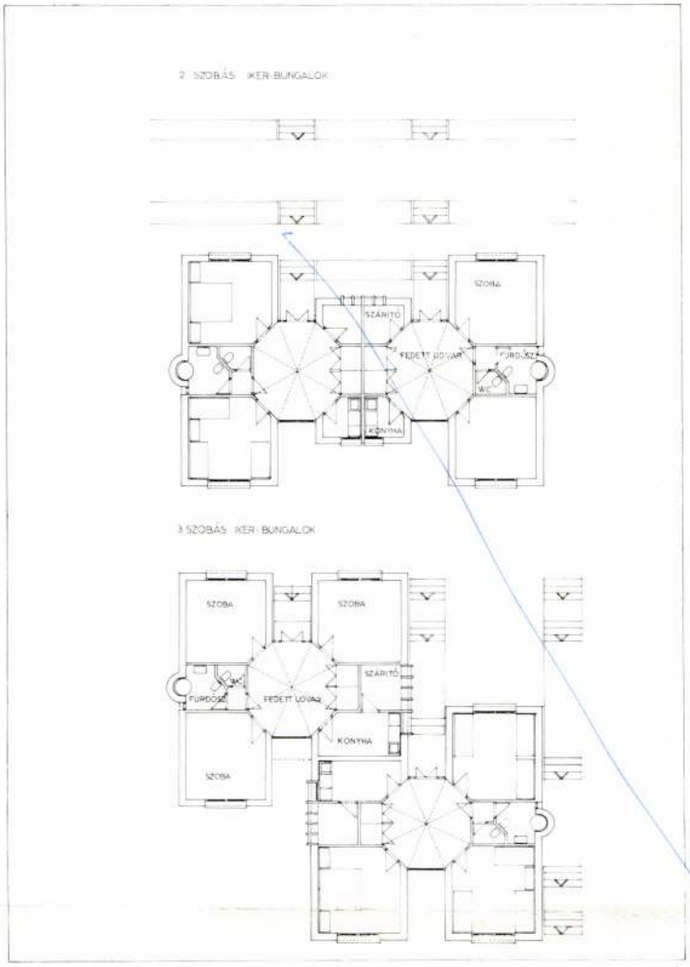

1

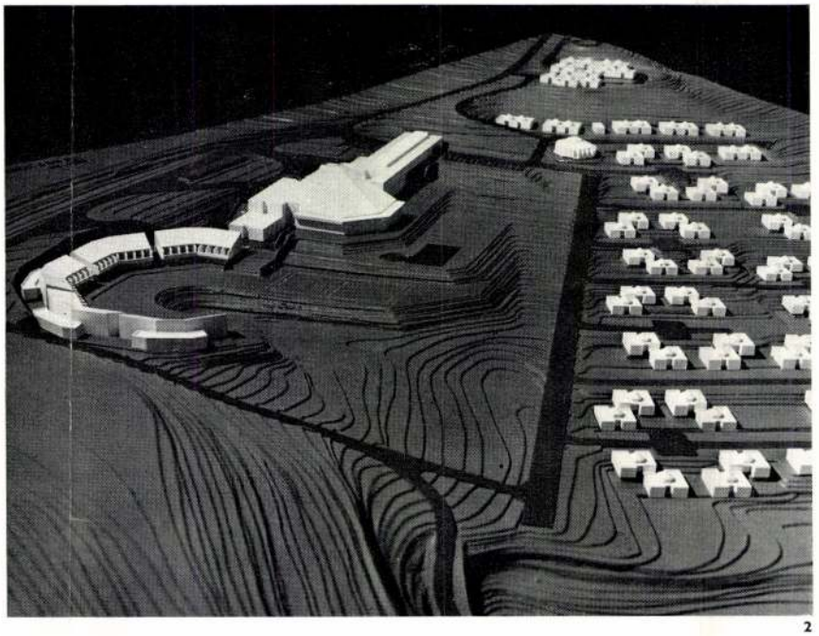

2

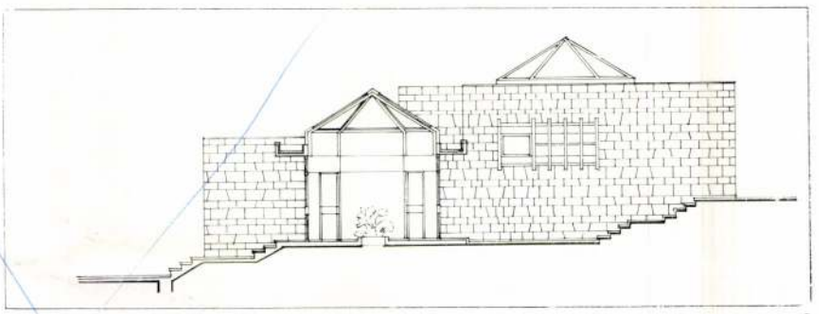

3

Caisse Nationale de Securite Sociale
H a l m á g y i Ildikó
K o l l á r Imre
B a d á r Árpád
S z a b a d i Imre
M o l n á r István

Megbízó

Építész tervező
Szerkezettervező
Gépész tervezők

Tervezés éve: 1977

1. Két- és háromszobás ikerbungalók alaprajza
2. Sidi-Aich makettfotó
3. Metszet, magastetős változat esetén

A tervezésre kijelölt négyhektáros terület Kabylia hegyei között 1640 m magasan fekszik, Akfadou, Sidi-Aich közelében, északról és nyugatról erdő övezi. A tervezés során nehézséget jelentett, hogy a területen egy kiválthatatlan magasfeszültségű távvezeték húzódik keresztül, mely földkábelbe helyezhető, nyomvonalára telepítettük a belső utat.

A program szerint a területre elhelyezendő családi üdülőtelep és ifjúsági tábor közös kiszolgáló résszel, egymástól függetlenül is üzemeltethető. Az ifjúsági tábor 150 fős szálló részét a útkanyarulatba karéjosan befelé fordulón terveztük, ezáltal egy védett, nevelők által szemmel tartható játszóudvart alakítottunk ki, melyhez szabadtéri színház kapcsolódik. A családi üdülőtelep bungalóit 2—3 szobás ikeregységekbe a terület keleti részére telepítettük, mindegyiket zöldterülettel körbevéve, s minden egyesnek kilátást biztosítva a völgy felé. Mindkét együttest kiszolgálja a főépület, melyben 3 db összakapcsolható, egyenként 100 fős étterem, könyvtár, játéktermek, kávézók, orvosi szobák, adminisztráció, 1000 adagos konyhaüzem, mosoda stb. helyiségeit helyeztük el. A két együttes közötti védett zöldterületen szabadtéri medencék, sportpályák, játszóterek, szolgálják az üdülők kényelmét. *H. I.*

Maître d'Ouvrage

Architecte, auteur des plans
Ing. B. A.
Ing. des Installations

Remise des plans: 1977

1. Plan d'un bungalow jumelé à 1 et 3 chambres
2. Sidi-Aich, photo de maquette.
3. Section, en cas de variation à haut toit.

Le terrain de quatre hectares, désigné pour la planification se situe à 1640 m d'altitude parmi les montagnes de Kabyle, a la proximité d'Akfadou, de Sidi-Aich et il est entouré de forêts de ses côtés de nord et de l'ouest.

Nous avons fait les plans de l'hôtel à 150 personnes du camp de la jeunesse sur le tournant de la route, qui fait un crochet en demi-cercle vers l'intérieur, ainsi nous avons formé une cour pour les jeux, qui peuvment être surveillée par les éducateurs, à quoi nous avons encore ajouté un théâtre en plein air. Les bungalows du centre familial étaient installés dans des unités géminées à 2—3 chambres sur la partie de l'est du terrain en les entourant chacun de verdure et assurant pour chacun une vue vers la vallée. Les deux ensembles sont servis par le bâtiment principal, qui contient 3 restaurants, — chacun à 100 personnes, — que l'on peut réunir selon volonté; une bibliothèque; des salles de jeux; des cafés; des chambres pour les médecins; l'administration; la cuisine à 1000 portions; la buanderie etc. Entre les deux ensembles de bâtiment sur un espace vert, bien abrité des piscines en plein air, des stades, des places de jeu servent le confort des estivants. *I. H.*

Client

Architect
Structural engineer
Installation planers

Year of planning: 1977

1. Plan of one and three roomed semi-detached bungalows
2. Sidi-Aich. Photo of modell
3. Section. Variety with high-pitched roof

The site of four hectares selected for building is situated in the mountaneous area of Kabylia, in 1640 m height, near to Akfadou and Sidi-Aich. From north and west it is encircled by woods. Difficulties were met during the planning as a high tension electric transmission line is running across the site with no possibility of displacing same. The power cable were laid in the earth and the internal roads were place over its track.

With its common service section, in accordance with the programme the family reacreation establishment and the youth camp to be placed on the area, could be operated independently. The hotel-building for 150 youths of the camp has been planed turning inside and curved at a turn of the road. Thus a playing ground was formed, protected while the tutors possess full survey of the complete ground. An open air theatre is connected to the ground. The bungalows of the family reacreation establishment with its two and three room twin units are situated on the eastern section of the area. Every bungalow is surrounded by green areas and has s pleasant view over the valley.

Both ensembles are serviced by a common main building.

I. H.

Zborovszky Katalin

b. é.: A tüzelemjáték babért terem. Milyen a jó reklámgrafika? (Zborovszky Katalin). Esti Hírlap. 1966. júl. 15.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

258. l.

MDK

Zborovszky Katalin

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

Zborovszky Katalin, grafikus MDK

Iparművészeti kisbútort ábrázoló reklámgrafikájával első díjat nyert az idei milánói reklámgrafikai versenyen. (20 országból 4000 mű érkezett a versenyre.)

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. júl. 7.

MDK

Zborovszky Katalin

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Zborovszky Katalin

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiall.1953.kat.

mdk

Zborovszky Katalin

ciminlapterve a Müvészettörté-
net 48. sz füzetén

Kovács Eva: Magyar Müvészet Az Elnyomás
korában

Bp. 1962

2. L

Fény kép. Milgné.

Képzőművészeti Főiskola: 316 ltg.

Zborovszky Katalin: Szakmár népviselet.

Diplomamunka: 1951/52

Grafika. Illusztráció.

Negatív nincs.

MDK

Zborovszky Károly

28. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet.
II. rész. Bp. é.n. 35.l.

MDK

Zborovszky Károly

2. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet II.rész, Bp. é.n. 35.l.

Zborovszky Károly

MDK

6. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar Diszitőművészet, II.rész. Bp. é.n. 35.l.

Zbuskó Nándor

IV. é. ép. hallg. 1941-42.
Kotsis-tanszék

Követségi épület a
Várban. (Terveret)
Távlati kép és alap-
rajzok.

Technika 1942.
398. l.

Gimnazium Besz-
tercén (Terveret)

u. o. 399. l.
távlati képpel

Mün.

LXIV

1 Rot Folio

Kunsthistorischer Atlas

herausgegeben von der K. K. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale.

Unter der Leitung ... Dr. Joseph Alexander Frhr. v. Helfert.

Zbuskó Nándor

szig. ép. hallg. 1942-43

Kotsis-tanszék

Sportszálló Görömböly-Tapolcán (Terveret)

Távl. kép és alapraszok.

Technika 1943.

283, 284. l.

1.–27. ll., 3 képes
tábla

Budapest
1916

Zdellarovich

1824

l.

Eperjessy 1929

39-l-

A KÉPEK JE

Oldal

BALLÓ EDE: Hegedűs Sándor 26
BASCH GYULA: Krisztus feltámasztja Jairus leányát . 8
BIHARI SÁNDOR: Csalamádé-gyűjtés 16
BOSZNAY ISTVÁN: A holt Tisza mellett 22
BRUCK LAJOS: Sacristia di San Marco 30
BRUCK MIKSA: A tordai hasadék 39
CSÓK ISTVÁN: Bugaczi pásztor 10
EISENHUT FERENC: Népünnepély a Kaukázusban . . 9
FERENCZY KÁROLY: Józsefet eladják testvérei . . . 29
GLATZ OSZKÁR: Birkózó fiúk 42
GRÜNWALD BÉLA: A völgyben 20
HÁRY GYULA: Álom 14
HEGEDŰS LÁSZLÓ: Éva 2
IPOLY SÁNDOR: Édességek 27

Zborovszky Károly

Jestö

1905-9

Éimisk 1930

90.1-

Budapest, 1930 szeptember 2.

Bizottságának,

B u d a p e s t e n .

álvária és Immaculata szobor hely-
a mindezideig 10.600.-pengő hitel

kintettel, hogy ez a pénz egynéhány
elettel kérem, hogy egy ujabb 5.000.--
ránt a szükséges lépéseket megtenni

Maradtam kiváló tisztelettel:

Zborovszky Károly

önkéntes

hősi halál az első

világhatomban

Hadviselt művé-

szek kiáll.

Műcsarnok 1919

Beverdeiben

BUDAPEST, 1934.nov.6.
V., JÓZSEF TÉR 9.
TELEFON: 83-3-62.

urnak, Budapest.

szerencsém idecsatoltan át-

zó elszámolásomat, amely szerint

tés betudásával P. 38.-maradtb

őre is megköszönve, vagyok

mély tisztelettel

Zborovszky Karól

elesett a világhábo-
rubon.

Éimisk 1914-15.

75. l.

Zborovszky Károly

Végbiz. jó eredm.

Értímusk 1909/10

10. l.

ıeretlen festő.

ázadból.

né (Pongrácz Éva).

ızolva, kissé jobbrafordul-
yűrűs jobb kezét csipőjére
nak fürtjei vállaira omla-
ne kék. Sötétkék bársony-
űzős derekát aranyhimzés
nak könyökig érő kétszer
, az ujjakat kettős csokorra
állravetett palástja piros.
ke fal és félrevont függöny.
ban : »EVA PONGRAZ de SZ.
NNIS PETERFFY de SOMOSKÖ
IX MATER, obyt 1. feb. A :

cm. — Lelt. sz. 549. — Véte-
89 és az 1895 márczius 26-iki
Lanfranconi gyüjteményéből
Átvétetett 1895 május 5. és 6.
ta az 1895 május 30-iki 28402
vételi jegyzék 679. tétele.
adatok. 1907 : IV. 8. *Isme-*
éterffy Jánosné, Pongrácz Éva.

Zborowszky Károly

hősi halált halt

Érmisk 1915/16.

3. l.

Zborovszky Károly.

önkéntes

hősi halált halt.

Hadviselt minőségek

kiállításának tárgyun-

tatója Bpest 1919.

Feti, olasz festő IV. 231.

Zborovszky József

Kassai származású

Kőművesmester

1762. jan. 29. nyert

polgárjogot Kassán

l. Arch. Ért. 1916

214. l.

eléggé s nyilván kimutatják, hogy Ti a l

Magyarok! Eljött az a szempillan

kívánok Én Titőletek: egyedül csak azt

Az Ausztriával való egyegyesittetés volt

Itt csupán legjellemzőbb részleteit közöljük.

e c'est votre devoir, mais en même temps ne
s Allemands et autres choses semblables.....»
91. évi — a magyar állam levéltárában őrzött,
bár egyelőre még inkább csak papiron bele-
ányzatnak örök időkre szóló alapelveit. Lehe-
a melyeken, mint megtagadhatatlan alapokon
állam és alkotmány.
fordításban következőleg hangzik:
entségesebb Felsége is kegyelmesen elismerni
ödése az 1723-iki 1. és 2 törvényczikk által
kit a megállapított örökösödési rend szerint
zágban és Németországon kívül fekvő tarto-
t szabad ország, s kormányzatának egész
tlen, azaz semmi más országnak avagy nép-
annálfogva saját törvényesen megkoronázott
g királyai által saját törvényei és törvényes
már az 1715:3. és 1741:8. és 11. t.-czikkek

iról szól:
talma, e Magyarországban s kapcsolt részei-
esen koronázott fejedelemmel és az ország-
sen összesereglő ország karaival és rendeivel
vül nem is gyakorolható. Ő Felsége önként

Zborovszky

Plakát: Buda a középkorban .
Vármuzeum. 1961. Bp.

Buda középkori látképe.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 51.l.

Zborói kastély

és templom

fényképe után

Rákóczi emlékkönyv

II k. Bp. é. n. 105. l.

Zsigmond, I-ső, császár arczk. II. 136.

Zborói Rákóczi-templom

reneszánsz

kepe repr.

Kiss Bibl. kath. Magy

1906. l.

Zborói rk. pléb.

templom

kepe repr.

u. o.

1907. l.

Sul, Apl

2

Zboró (Sáros m.)

1. Rákóczi templomának felvételi terve. Alaprajz főhomlokzat, oldalhomlokzat Keresztmetszet. Méret. 1:100. Tusz Kálmán fénymásolat. Nagy. 74 x 68

2. Ugyanaz. Helyreállítási terve. Méret. 1:100. Mintelőbbi Fő és oldalhomlokzat fénymásolat. Nagy. 71 x 51

MoB rajztár

Zboröi varrom

Hárý Gyula rajza

Repr.

Om VI. 362. l.

Budapest, NM Tortel

153

Ksar-El-Boukhari, technikai szakközépiskola (Algéria)

Ecole technique secondaire à Ksar-El-Boukhar (Algérie)

The technical secondary school in Ksar-El-Boukhari (Algeria)

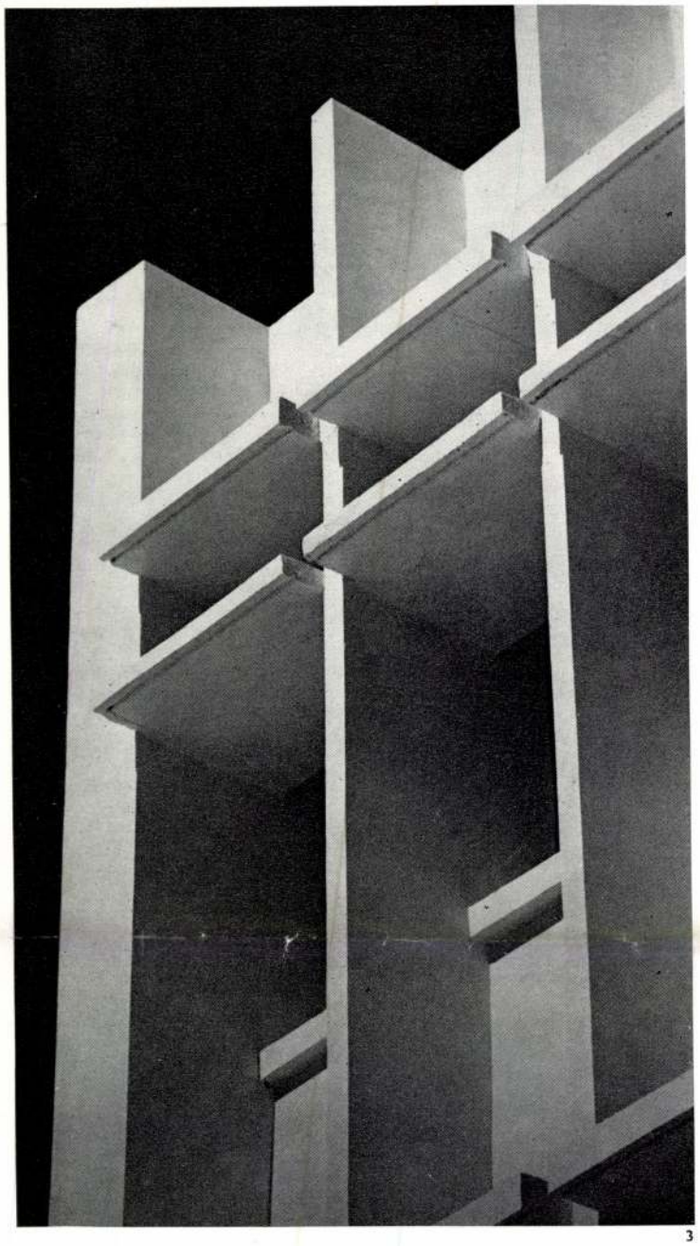

3

2

1

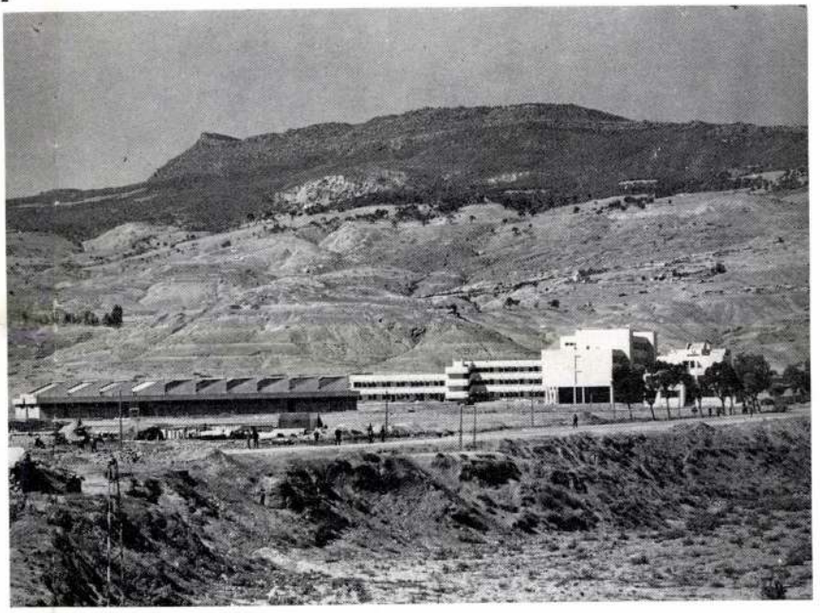

Zdravics János	Építész	Architecte
Szutor János	Építész munkatárs	Assistant
Kollár Imre	Statikus	Ing. B. A.
Szabó László		
Nyéki Tamás		
Ferdinánd László	Gépész	Installations
Szabadi Imre	Elektromos	Electricité
Poroszlai József	Közmű	Travaux Publics
Szür Gedeon	Művezető	Surveillance technique
Szutor János		
SORECSUD	Kivitelező	Entrepreneur
Wilaya de Medea	Megbízó	Maître d'ouvrage
	Tervezés éve: 1973—1975	Remise des plans 1973 à 1975
	Kivitelezés éve: 1975—1978	Années de l'exécution 1975 à 1978
	Bruttó építési költség: 10 000 000 DA	Frais bruts de construction 10 000 000 DA

1. Kollégiumi szárny és étterem nézete
2. Az épület és környezete
3. Napvédő szerkezet
1. Aile du collège et vue de restaurant
2. Le bâtiment et son entourage.
3. Détail du dispositif anti-solaire.
1. College-wing and canteen as seen fromm west.
2. The building and its environment
3. Details of sun radiation protection

A Ksar-El-Boukhari Szakközépiskola festőien vad környezetben, a sivatag kapujában létesült, 500 tanuló számára. A tantermek átszellőztethető — nyitott oldalfolyosós szárnyban, a kollégium a benapozás ellen jól védett emeletes blokkban, a műhelyek pedig északra tájolt „shed" tetős csarnokban kerültek elhelyezésre. Érdekessége a komplexumnak a dongahéjsorral fedett, betonráccsal védett konyha-étterem blokk. A beépítést szolgálati lakások és szabadtéri sportpályák egészítik ki.

Elle était installée dans la porte du désert, dans un milieu sauvagement pittoresque, pour 500 étudiants. Les salles de classe étaient aménagées dans une aile à couloirs latéraux ouverts que l'on peut bien aérer, le collège dans un bloc bien protégé contre le soleil et les ateliers dans une halle exposée vers le nord à toit « shed ». Le bloc de la cuisine et du restaurant qui est couvert d'une rangée d'enveloppes de douve et protégé d'une grille en béton présente l'intérêt principal du complexe.

This professional technical secondary school for 500 pupils, is situated in a picturesque wild environment at the gate of the desert. The school-rooms are situated in a wing of the building with open lateral corridors to be well ventilated, while the college is situated in a multi storey block duly protected against the excessive sun radiation. The workshops are placed into a hall with shed-roofs oriented north. The canteen and kitchen block protected by a concrete screen and covered by a thin shell barrel roof.

Oktatási létesítmények

Etablissements scolaires

Educational buildings

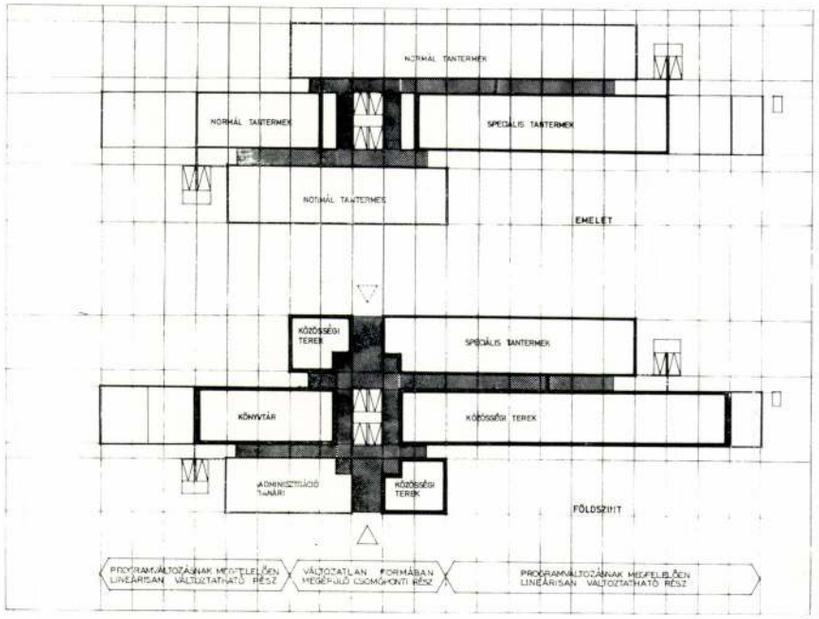

4 5 1

7

8

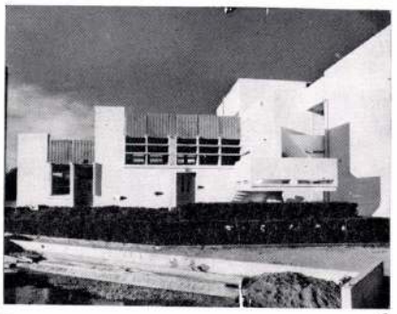

3 2

6

9

1. 15 helyen megépült középiskola szervezési sémája
2. El-Asnam CEM la Ferme kiszolgálóhelyiségek és vészlépcső
3. El-Asnam CEM la Ferme, nézet dél felől
4. Mostaganem CEM, sportudvar felőli nézet
5. Mostaganem CEM, udvar felőli nézet
6. Hussein-Dey CEM, nézet a szolgálati lakások felől
7. El-Asnam Bocca Sahnoun, nézet a sportudvar felől
8. El-Asnam Bocca Sahnoun, déli homlokzat
9. L'Arba CEM, tanulmányi épület és szolgálati lakások az országútról nézve

1. Schéma d'organisation d'école secondaire, bâtie en 15 places.
2. El-Asnam CEM la Ferme, locaux de services et escalier d'alarme.
3. El-Asnam CEM la Ferme, vue du sud.
4. Mostagenem CEM, vue de la cour des sports.
5. Mostagenem CEM, vue de la cour.
6. Hussein-Dey CEM, vue de la direction des logements de fonction.
7. El-Asnam Bocca Sahnoun, vue de la cour des sports.
8. El-Asnam Bocca Sahnoun, façade de sud.
9. L'Arba CEM, bâtiment des études et logements de fonction, vue de la route.

1. Secondary school built in 15 localities. Organization scheme
2. El-Asnam. CEM la Ferme Service rooms and emergency stairs
3. El-Asnam, CEM la Ferme. View from the south
4. Mostaganem, CEM la Ferme. View from the sporting grounds
5. Mostaganem, CEM la Ferme. View from the courtyard
6. Hussein-Dey, CEM la Ferme, View from the service flats
7. El-Asnam Bocca Sahnoun. View from the sporting grounds
8. El-Asnam Bocca Shanoun Southern elevation
9. L'Arba CEM Studies' building and service flats seen from the highway

A fiatal, évszázados gyarmati elnyomás alól felszabadult algériai nemzet fejlődésének és felemelkedésének előfeltétele a széles körű oktatási program megszervezése és megvalósítása. Ennek érdekében nagyszabású iskolaépítési akció kezdődött a 70-es évek elején. A KÖZTI elsősorban középiskolák tervezésébe kapcsolódott be, de főiskola tervezésében is részt vett.

Összesen 17 középiskolát építettek fel a KÖZTI tervei alapján. Ezek közül 3 egyedi program és terv, 15 pedig az általunk kidolgozott irányterv alapján épült fel. A középiskolai irányterv alapján 15 iskola épült különböző algériai városokban, amelyek közül bemutatunk néhány példát.

Egyedi terv szerint készült az *El-Asnam-i ATS* és *a Ksar-El-Boukhari LTM. El-Asnam Technikum Filles.*

Az El-Asnam-i ATS építőipari felsőfokú technikum két ütemben készült. Első üteme 120 hallgató számára épült, oktatóépülettel, diákszállóval, étteremmel, konyhával.

La condition première du développement et du relèvement de la jeune nation algérienne, qui s'est libérée de l'oppression coloniale séculaire, est d'organiser et de réaliser un programme de vaste envergure pour l'instruction. Dans cet intérêt une grandiose initiative était prise au début des années de 70 de construire des écoles. KÖZTI s'est joint tout d'abord à la planification des écoles secondaires, mais il a aussi pris part dans la planification des écoles supérieures.

17 écoles secondaires étaient construites sur la base des plans de KÖZTI. D'entre ceux-ci trois sont des programmes et des plans individuels et quinze étaient réalisées en se basant sur les plans directifs élaborés par KÖZTI. Selon ces plans directifs, dans différentes villes algériennes, quinze écoles secondaires étaient bâties.

Le collège supérieur du bâtiment se construisait en deux périodes. La première période avait pour résultat le bâtiment d'école, le foyer des étudiants, le restaurant et la cuisine pour 120 élèves.

The precondition of national development and elevation of the young Algerian nation just liberated from the colonial suppression over many centuries is the organization and realization of a comprehensive programme of education. With this gaol a boldly conceived action for the building of schools started with the beginning of the 70.-ies. The Planning Enterprise for Communal Buildings (KÖZTI) engaged itself in first place into planning of secondary schools although it participated in this work for highschools too.

Based on its designs altogether 17 schoolbuildings had been erected from which three were erected with individual designs, and fourteen based on directional plans elaborated by the Enterprise. Based on these directional plans 15 different school building have been built in various towns of Algeria.

The first mentioned, in El-Asnam, a highschool for building technology, was built in two steps, during the first of which an education-wing for 120 pupils.

Oráni Műszaki Főiskola (Algéria)

Építész — Zdravics János, Holly Péter (KÖZTI)
Szerkezettervező — Szakáts Miklós
Épületgépész — Kollár Imre
Elektromos tervező — Szabó János
Belsőépítész — Szabadi Imre
Közműtervező — Lőrinczi Edit
Tervezői művezetés — Poroszlai József, Cs. Falvai Géza, Tohl Péter, Somlai Gyula

Beruházó: Felsőoktatási és Tudományos Kutatási Minisztérium
Kivitelező: DNCANP
Tervezés ideje: 1975

A főiskola építése a magyar szellemi és áruexport együttműködésének igen szép példája. A tervezésen és művezetésen kívül ugyanis a magyar partner vállalta el a teljes műszaki-technológiai berendezés, felszerelés, az oktató személyzet biztosítását, valamint az egyetemi jegyzetek előállítását is.

Az épületegyüttes fő tömbje a tanulmányi épület, amelynek legfelső szintjén konzolosan kiugratva helyezkednek el a nagyobb helyigényű rajztermek. A lépcsőházakhoz egy nyitott-fedett folyosós közlekedési rendszer csatlakozik, amely minden irányban felfűzi a program szerinti földszintes laboratóriumi blokkokat, a „shed" tetős nagy gépcsarnokot, a 100 000

Ecole technique supérieure à Oran (Algérie)

Architectes — Ing. B. A.
Ing. des installations
Ing. électricien
Architecte aménageur
Travaux Publics
Direction technique

Investisseur: Ministère de l'Ensignement Superieur et de Recherches Scientifiques
Exécuteur: DNCANP
Date de la planification: 1975

La construction de l'école supérieure est un très bel exemple de la coopération intellectuelle et de l'exportation de marchandises hongroises. Car en dehors de la planification et de la direction technique, c'est le partenaire hongrois qui s'est chargé de tout l'aménagement et de tout le montage de la technologie, de la mécanique, c'est lui qui a assuré le personnel de l'enseignement de même que la préparation des notes universitaires.

Le bloc principal de l'ensemble de bâtiments est l'édifice des études, sur le niveau supérieur duquel se trouvent les salles de dessin, qui exigent davantage d'espaces et qui sont en saillie à consoles. Un système

Technical Highschool of Oran (Algeria)

Architects — Structural planning
Installations
Electrical engineer
Interior design
Public services
Techn. superintendence

Client: Ministry of Superior Education and Scientific Research
Contractor: DNCANP
Date of planning: 1975

The erection of the highschool is a good example of the cooperation with outstanding result of the export of mental products together with goods' export, as apart of planning and the technical superindendence the Hungarian partner engaged himself to deliver the complete technical and technological equipment, their installation and assembly, assuring the scientific staff and the total printed material for schooling.

The main building of the establishment is the education building on the topmost level of which with cantilevered reach-over are situated the rooms of larger space requirement as the drafting rooms.

An open but covered communication

1. Tömegmodell
2. Helyszínrajz
   1. Adminisztráció 2. Tanulmányi épület 3. 100 000 kötetes könyvtár 4. Nagy előadóterem 5. Laboratóriumok 6. Műhelycsarnok
3. Belső udvar
4. Adminisztrációs és tanulmányi tömb alaprajza
   1. W. C.-csoport 2. Közlekedő 3. Rajztermek 4. Szakelőadók 5. Társalgó 6. Előcsarnok — váró 7. Lépcsőház
5. Homlokzati részlet a rajztermi árnyékoló lamellákkal
6. Az oktatási szárny előtti felvonulási tér
7. Összekötő nyaktag

1

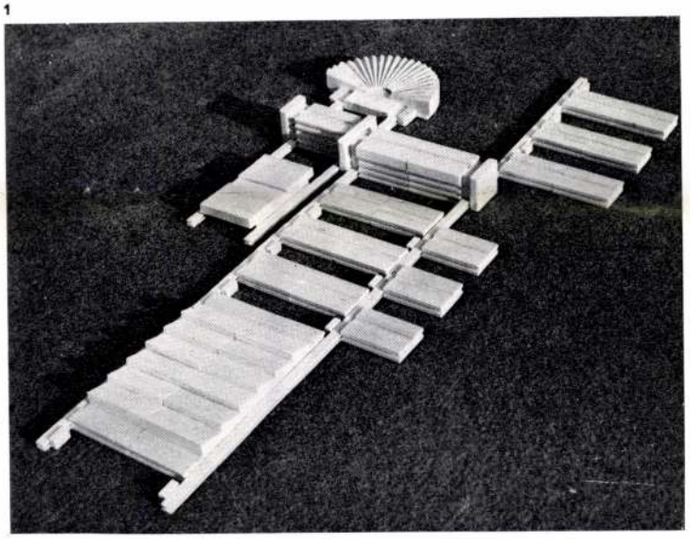

3

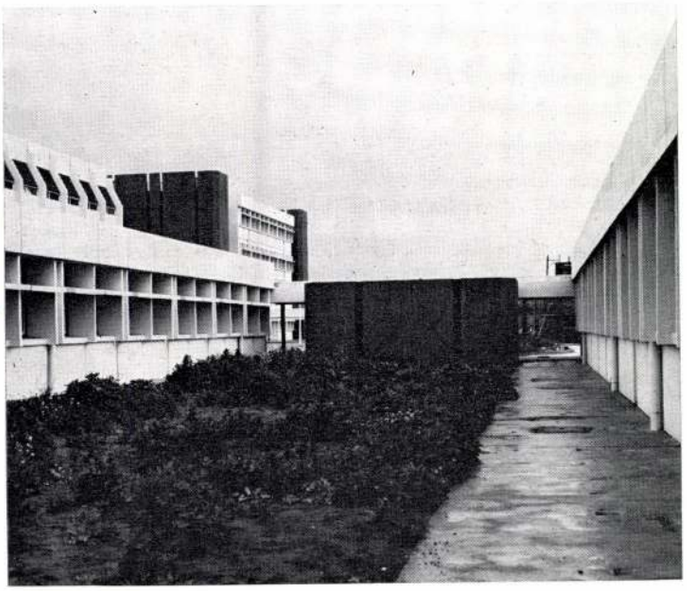

2

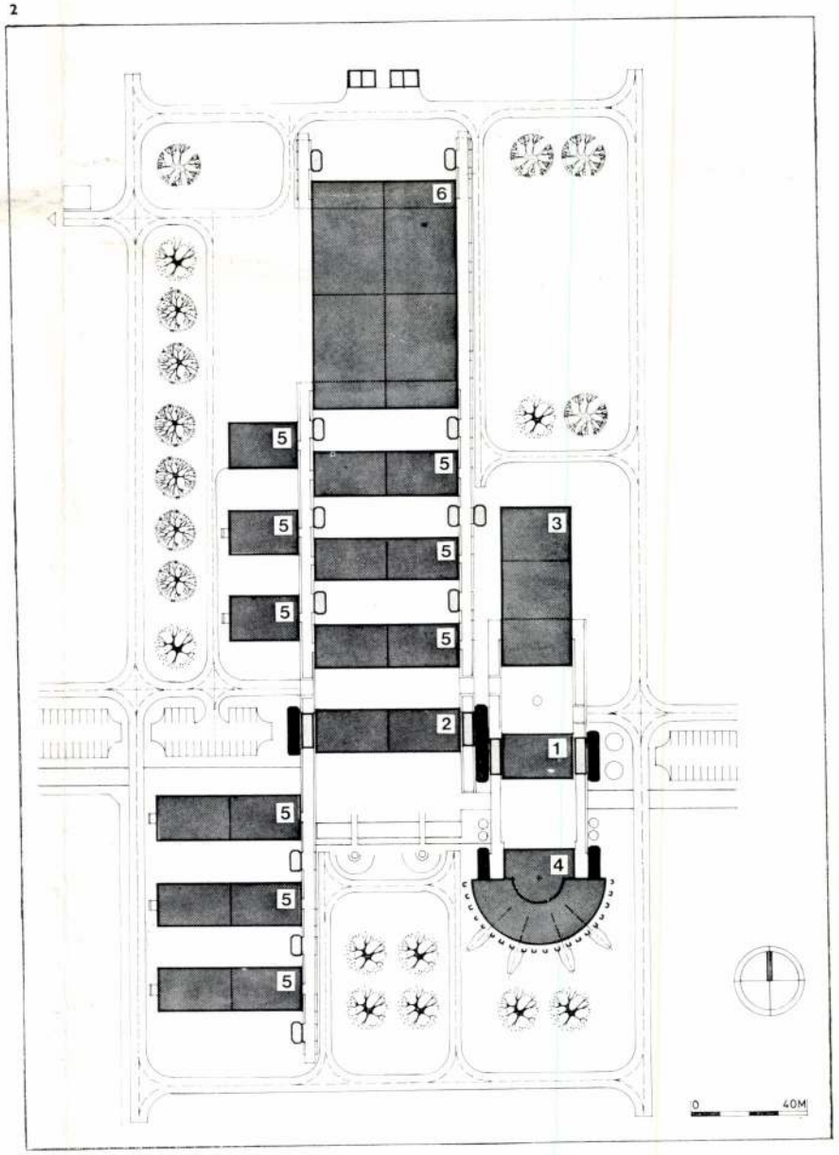

Építőipari Felsőfokú Technikum, El-Asnam (Algéria)

Centre de Formation D'Agents Techniques Spécialisés à El-Asnam (Algérie)

El-Asnam. Technical Highschool of Building (Algeria)

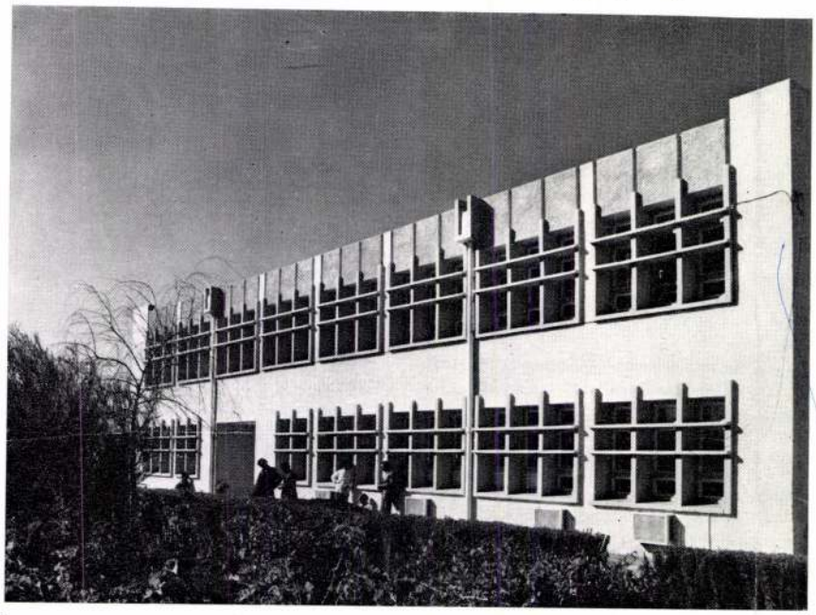

3 1

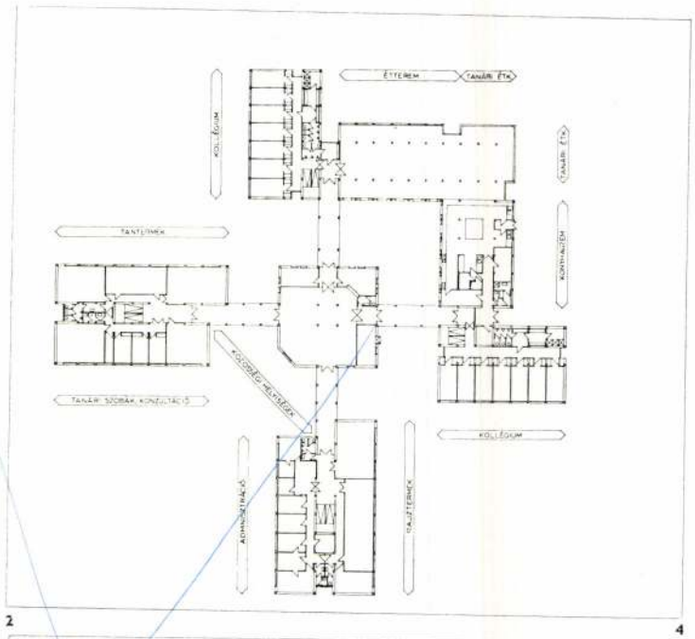

2 4

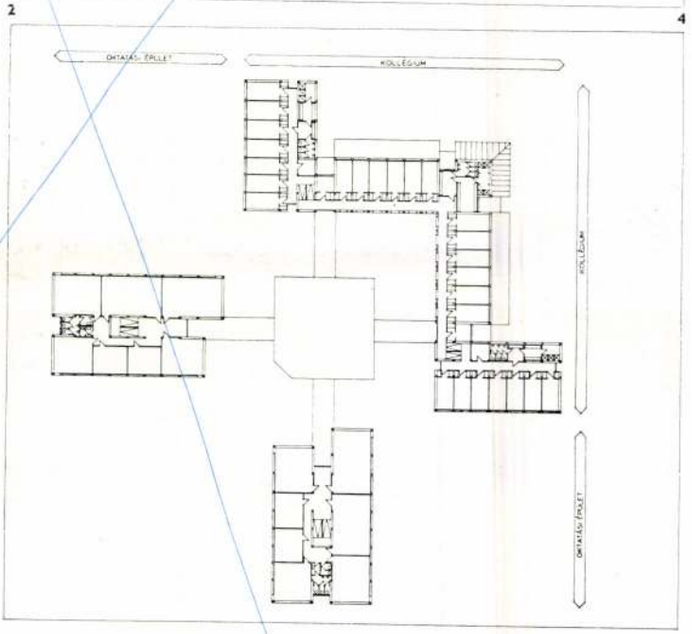

Építész
Statikus
Gépész
Elektromos
Tervezés: 1973—1974
Kivitelezés: 1974—1977

A teljes oktatási program 500 hallgató képzésére és kollégiumi elhelyezésére készült, de a szűk beruházási keret miatt a megvalósítást két ütemre kellett bontani, melyből a 120 hallgató számára szolgáló, csökkentett igényű rész épült meg.

A tanterv az iskolában csak az elméleti tárgyak oktatását irányozta elő, a gyakorlati képzés a városban folyó építkezéseken történt, emiatt szakmai laboratóriumok és műhelyek építését a használó nem igényelte.

Az első ütemben épülő együttes három blokkból állt, melyek közül a tanulmányi épület a rajztermek kedvező északi tájolása miatt kelet-nyugati hossztengellyel épült. A diákszálló a hálóhelyiségek kelet-nyugati tájolása miatt a tanulmányi épületre merőlegesen zárta le az udvart. Az egyemeletes tömbök között az átlós szimmetriatengelyen épült a konyha-étterem. A három tömeget fedett közlekedő kötötte össze.

Architecte
Ing. B. A.
Ing. des installations
Ing. électricien
Remise des plans 1973—74
Année d'exécution 1974—77

Le programme de l'enseignement ne prescrit dans l'école que l'enseignement des matières théoriques, car la formation de pratique se fait sur les constructions qui sont en cours dans la ville. C'est pourqoi l'établissement des laboratoires spécialisés et des ateliers n'était pas demandé par l'usager.

L'ensemble bâti dans la première étape s'est composé de trois blocs, desquels le bâtiment de l'enseignement était construit, — à cause de l'orientation favorable vers le nord des salles de dessins, — avec un axe longitudinal vers l'est-l'ouest. L'hôtel des étudiants, — à cause de l'orientation vers l'est et de l'ouest des dortoirs, — avait formé la cour perpendiculairement au bâtiment de l'enseignement.

Architect
Structural engineer
Installations
Electrical engineer
Year of planning 1973—74
Year of erection 1974—77

Boór Zoltán (KÖZTI)
Kollár Imre
Ferdinánd László
Frölich Tibor

The complete education programm had been considered for the education and for the college accomodation of 500 student. The realization however had to be divided into two steps in consequence of the restricted means of in- vestment. From these a part with decreased demands, and only for 120 students has been realized.

The schooling plan for the school has foreseen only the education of the theoretical subjects, while the practical formation of the pupils is undertaken on the construction sites in the town. Therefore authorities did not request the erection of the professional laboratories and of the workshops.

The ensmeble erected in course of the first step consists of three building blocks. From these the studies' building has been erected with a longitudinal axis running east to west.

1. Oktatási épület
2. Földszinti alaprajz
3. Nézet dél felől
4. Emeleti alaprajz

1. El-Asnam ATS, bâtiment d'études de l'Ecole Supérieure Centrale du Bâtiment
2. Schéma du rez-de-chaussée
3. El-Asnam ATS, vue du sud
4. Schéma d'étage

1. El-Asnam ATS. Technical Highschool of Building Studies' building
2. Floor plan, ground floor
3. El-Asnam ATS. View from the south
4. Ground floor plan, upper level

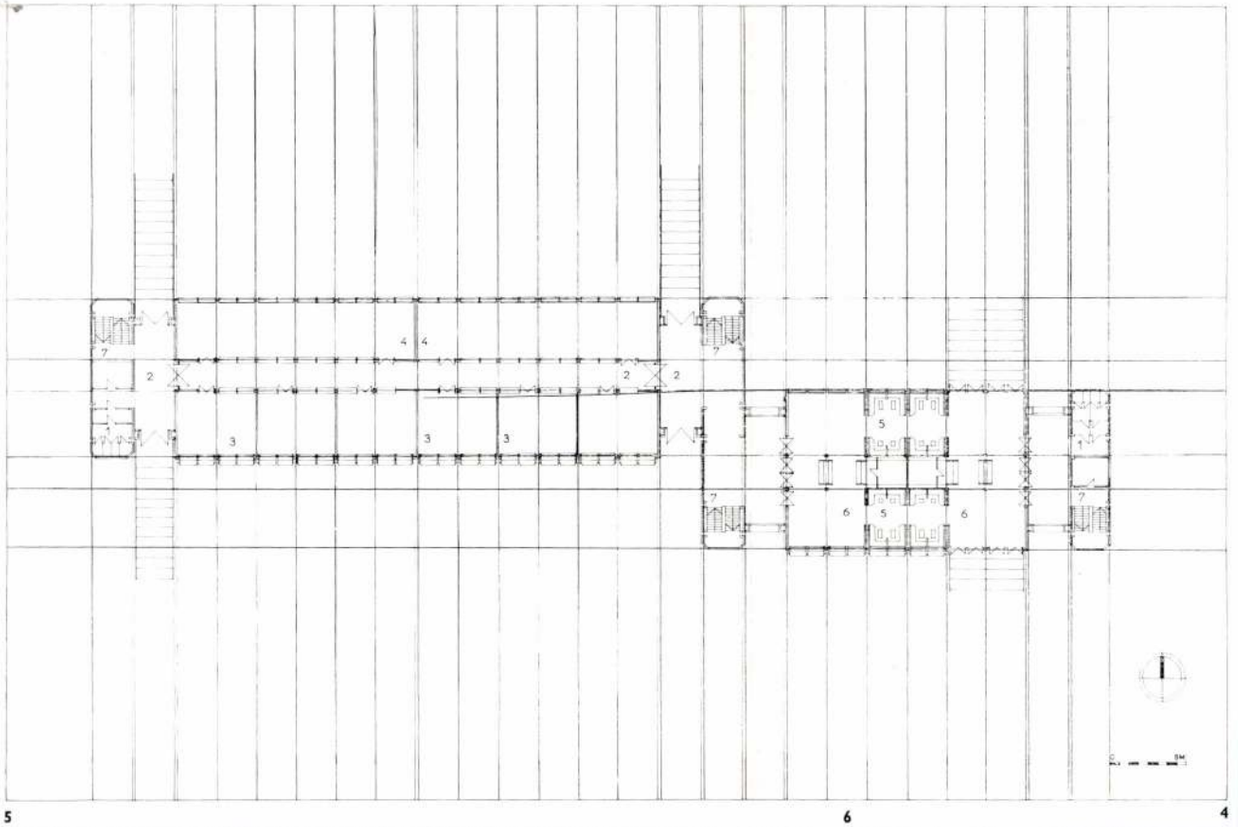

1. Ecole Supérieure de l'Enseignement Techique d'Oran, modèle de masse vu de nord-ouest.
2. Plan de situation.
   1. Administration. 2. Bâtiment des études. 3. Bibliothèque à 100 000 volumes. 4. Grande salle de conférences. 5. Laboratoires. 6. Halle d'atelier.
3. Cour intérieure
4. Schéma du bloc de l'administration et des études.
   1. Groupe des W.C. 2. Passage. 3. Salles de dessin. 4. Auditoriums de spécialités. 5 Parloir. 6. Vestibule-salle d'attente. 7. Cage d'escalier.
5. Détail de façade avec les lamelles ombregeantes des salles de dessin.
6. Place de défilades devant l'aile de l'enseignement.
7. Aile de raccord

5

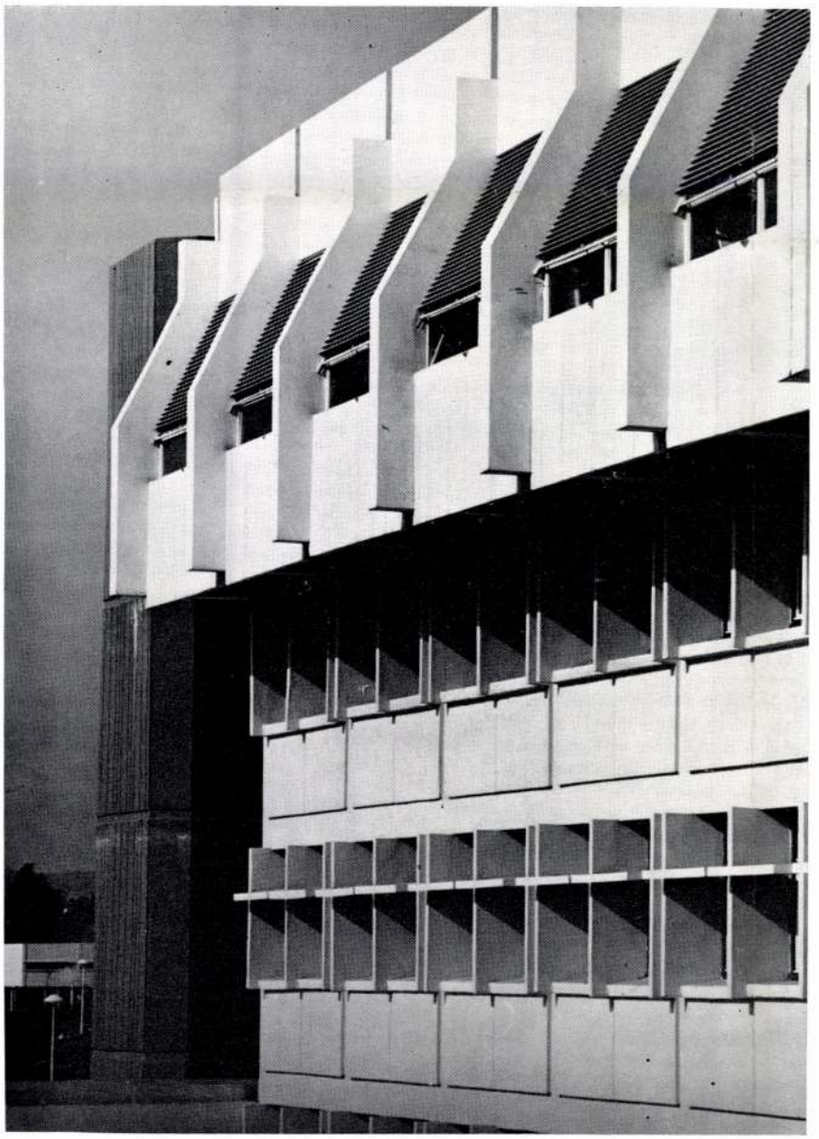

6

7

1. Oran, Technical Higschool. Modell of building masses seen from the north-west
2. Site plan
   1. Offices' building. 2. Study building. 3. Library of 100 000 volumes. 4. Main Lecture hall. 5. Laboratories. 6. Work-shop hall.
3. Courtyard
4. Offices'and study building block. Ground plan
   1. Lavatories. 2. Passages. 3. Drawing studios. 4. Lecturers' room. 5. Saloon. 6. Vestibule, waiting room. 7. Staircase.
5. Details of main elevation, with the shading devices of the drawing studios
6. Demonstration square in front of the study wing
7. Connecting Wing

1. Könyvtárépület földszinti alaprajza
   1. Előcsarnok 2. W. C.-csoport 3. Előadóterem 4. Katalógusterem 5. Repositórium 6. Kutatószobák 7. Különterem 8. Folyosó 9. Olvasóterem
2. A tanulmányi tömb keresztmetszete, felső szinten rajztermekkel
3. Előadóterem tetőszerkezete építés közben
4. Könyvtárépület olvasóterme
5. Adminisztráció épülete a könyvtár felől nézve
6. Rajzterembelső
7. Oktatási szárny nézete nyugat felől
8. Műhelycsarnok berendezés közben

1. Schéma du rez-de-chaussée du bâtiment de la bibliothèque.
   1. Vestibule. 2. Groupe de W.C. 3. Salle de conférences. 4. Salle de catalogue. 5. Repositorium. 6. Chambres pour les recherches. 7. Salle particulière. 8. Couloir. 4. Salle de lecture.
2. Vue transversale du block de l'enseignement avec des salles de dessin au niveau supérieur.

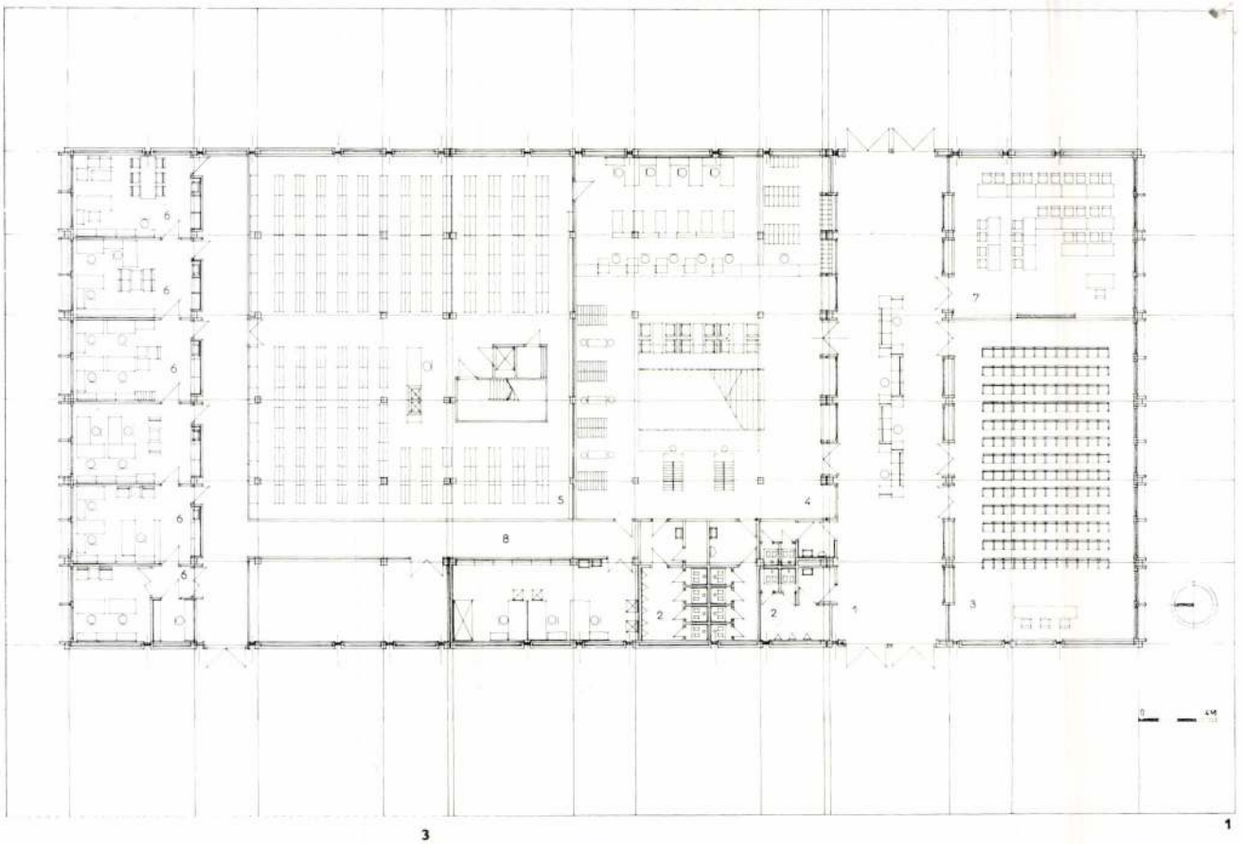

2

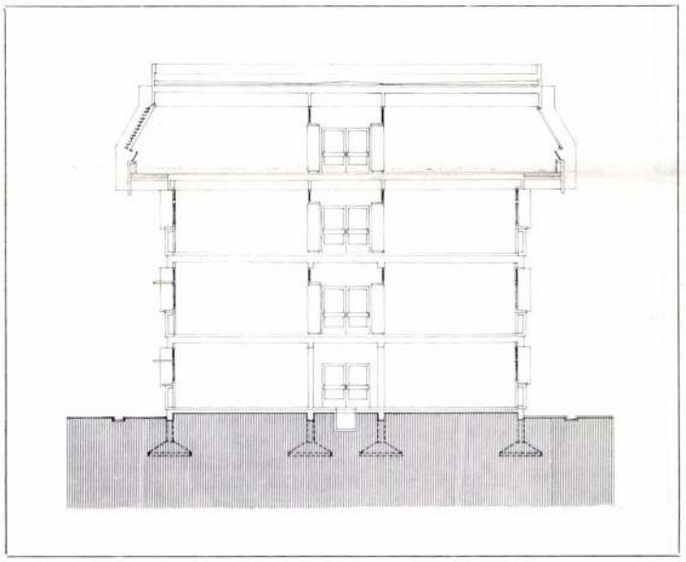

3

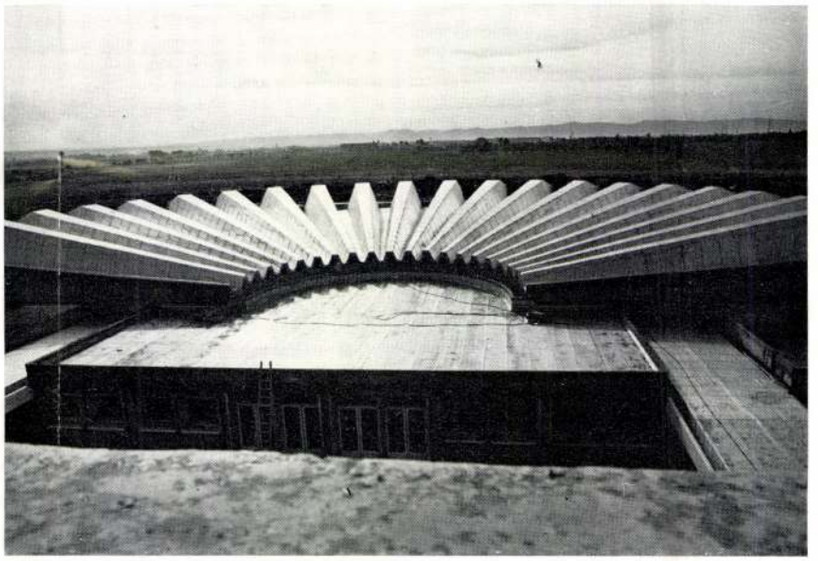

1

kötetes könyvtárat, s a legyezőszerű gyűrt vasbeton lemezzel fedett amfiteátrumot.

A létesítmény 1000 hallgató egyidejű oktatására készült. A szociális, valamint kulturális ellátást (konyha, étterem, kollégium stb.) a szomszédos egyetemi negyed biztosítja.

Az építész eszközei itt is — a takarékos beruházási szempontok miatt — csak szerények lehettek. Nyers vasbeton felületek, falazott, vakolt, festett homlokzatok.

A kivitelező az előgyártott szerkezeti megoldásoktól idegenkedett, ezért az egységes méretrendszerbe szerkesztett terv igazi előnyei az építkezés során nem voltak kellően kihasználhatók.

Z. J.

de circulation à couloirs ouverts — couverts se rattache aux escaliers sur quoi s'orchestrent de chaque direction les locaux donnés dans le programme, tels que les blocs des laboartoires sans étage, la grande halle de machines à toit » shed «, la bibilothèque à 100 000 volumes et l'amphithéâtre couvert d'une plaque en béton armé, plié en éventail.

L'établissement s'est construit pour l'enseignemet simultané de 1000 étudiants. C'est le quatrier universitaire voisin qui assure les soins sociaux et culturels (cuisine, restaurant, collège etc.).

Là aussi — à cause des points de vue d'épargne de l'investissement — les moyens de l'architecte ne pouvaient être que modestes: surfaces en béton armé brutes, des façades maçonnées, crépies et peintes.

Le réalisateur avait de l'aversion pour les solutions de structure préfabriquée, c'est pourquoi les vrais avantages des plans, composés pour un système de mesures unitaire.

J. Z.

passage system is connected to the staircases which is offering approach possibilities in all directions to the ground floor laboratory-blocks, to the large machinery shop with a shedroof, to the library with about 100,000 volumes, and to the amphitheatre covered by a reinforced concrete slab in forma of a folded fan.

The establishment has been calculated for the simultaneous schooling of 1,000 students. The social and cultural services are assured by the university quarter in the vicinity (canteen, kitchen, colleges, etc.) Reinforced concrete surfaces were left raw, wallings and frontages were plastered and painted.

The builder felt astranged to employ solutions with prefabrication structures, therefore the real advantages of the designs drafted into a unified measurement system could not be fully exploited.

J. Z.

Zebegeinyi templom

cred
z

Lyka Károly:

A zebegeinyi templom.
Uj Idők. 1910. II.
141. l -

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zebaldus

ägyptöntö

Besztercebánya

XV. sz

l.

Halltöst. Kösl

1925, 502.

Jurkovich cikke

Zebegény rk.

templom

Terv. Zrumecky

Dezső, épült 1910

Barbacsalp

139. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

fővárosi szabó ervin könyvtár

GALÉRIA

ZEBEGÉNYI MŰHELY kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

NÉMETHY SÁNDOR: Boszorkánytánc

SZABÓ ANDRÁS: Párizsi ablak

ZEBEGÉNYI MŰHELY kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
1904
BUDAPEST

1979. XI. 3–22.

SZÉL KÁROLY: Géza

A kiállítást rendezte
és a katalógust tervezte:
M. Kiss József

Zebegény képzőművészetünk egyik klasszikus és állandó forrása. Szőnyi István, Berény Róbert, Vass Elemér művészete a mérték ma is ezen a tájon, ahol annyi kép született, annyi maradandó érték. Több mint egy évtizede működik Szőnyi István egykori zebegényi kertjében a nyári szabadiskola sok hazai és külföldi művészjelölttel. Ennek a termő mozgalomnak életképes új hajtása a Kórusz József festőművész vezette Zebegényi Műhely, mely 1977-ben alakult.

Tízen vannak, valamennyien grafikusok, -telítve belső türelmetlenséggel. Szigorú önismeretre törekednek, nem hírnév, elismerés, hanem a meghódítandó minőség sarkallja őket. Igazi, hamisítatlan műhelyközösséget alkotnak, mintha a reneszánsz idők komolysága éledne bennük újjá. A munka, melyből művészet születik. Munka és a csönd. Ez a hátterük, ez a távlatuk. Hetente találkoznak Zebegényben,

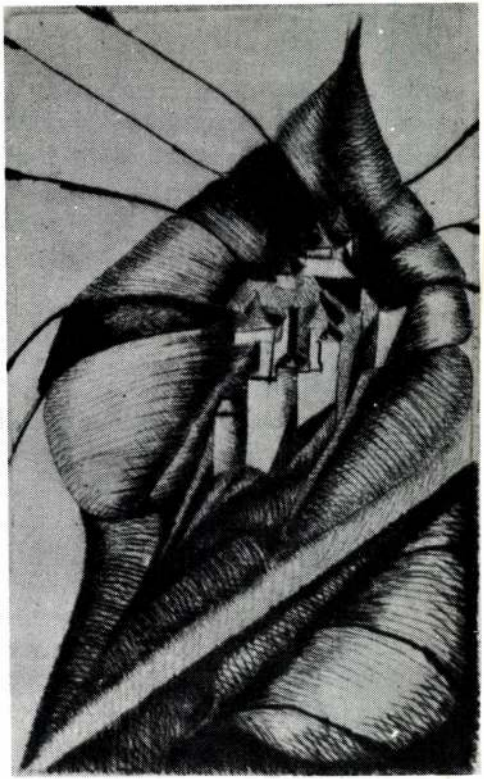

BALASSA KYLA: Levélváros

együtt dolgoznak, egymás műveit korrigálják minden engedékenység nélkül. E tiszta szándék meghozta első gyümölcseit is. Tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy valamennyien fejlődtek, mely lemérhető e második bemutatkozás műcsoportján. E természetelvű, emberközpontú szemlélet stiláris kötöttségek nélkül érte el az indító értékrendet, - az egyéni hangolások összhangzattanával. Itt mindenki önmagának címezi a szigort, éppen a holnap iránti megbecsülésből. Most nyolcan állítják ki alkotásaikat, mert az elért minőség alapján így mérlegeltek; nyolcan érdemlik meg a kiállítás mércéjét. Ez inspirálja a többieket is a további erőfeszítésre, arra, hogy képi magánbeszédek zavarhalmaza helyett művet alkossanak.
A nemcsak hangoztatott, hanem élt és gyakorolt műhelymunka révén szilárdult a közös értékrend. Két dolgoban nyilvánul meg e jó haladási irány. Abban, hogy megszűnt a minőség ingadozása, és a grafikai köznyelvet illetően egyre több árnyalat született meg. Egyetemisták, rajztanárok, szakmunkások civilben a Zebegényi Műhely grafikusai, festőjelöltjei. Nem véletlen ez a fogalmazás, mert rajzban léptek elsősorban előre. Némethy Sándor tollrajzai, rézkarcai élénk fantáziát rendeznek, Szél Károly a kisgrafikákban jeleskedik. Valamennyien tanulnak, a grafika új útjait keresik. Technikában, vonalvezetésben. Nem kapkodva, hanem alaposan; figyelve a mesterség törvényeit, önmaguk karakterét. Haller Géza, Szabó András más-más rajzi nyelvezettel küzd, de tisztességesen, lapjaik jobbak, mint az előzmények.
Természetesen minden műhelyegység ellenére, ki-ki más lelkületi állapotban van. Egyikük gyűjt, készülődik, próbálgat, - megismerkedhetünk azonban már olyan alkotókkal, akik sugároznak. Maradéktala-

M. KISS JÓZSEF: "Godot"-ra várva

nul. Balassa Kyla egyéniség. Értékei nem egyöntetűek, de a "Levélváros" konstruktív líraisága kimagaslik a jó átlagból. M. Kiss József rajzi stabilitása szándékaiban és eredményeiben egyaránt a csoport egyik fokmérője. Ismert frósorozata mellett most a "Genezis" és az "Atavizmus" jelent új lehetőséget szemléletben és technikában. Csipes Antal és Gyöngy Csilla is jó úton jár, csak addig terjeszti képzeletét, ameddig a rajzi szárnyak engedik. S ez a Zebegényi Műhely közös ars poeticája: Tömérdek munka és erőfeszítés vezet a Műhöz, de elvezet. Csak ez, semmi más. A zajkeltés nélküli csönd, a munka, a jószándék, a társak egymás iránti tisztelete, ítélő szigora, összefogása,-minden engedékenység ismételt elvetése.

Losonci Miklós
művészettörténész

GYÖNGY CSILLA: Eger

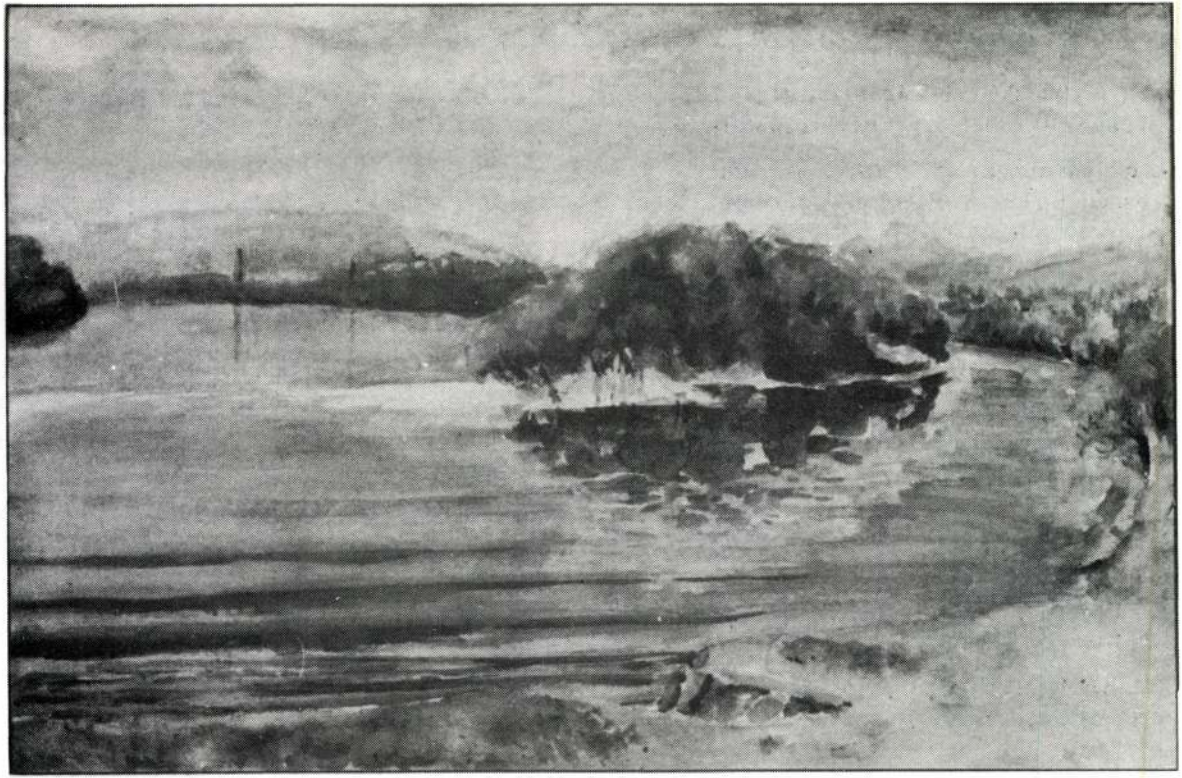

HALLER GÉZA: Zebegényi sziget

AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA

BÁN András: Gyulai Líviusz. (Bp. 1978, Corvina.) 40 l. 14 t. /Corvina műterem./

Graphica Hungarica. /Bp./ (M. Helikon - Móra Kiadó.) /19/78. (Összeáll. Szántó Tibor. Bev. Veress Miklós.) 1978. /32/ lev.

Grafika "76" A Pécsi Modern Magyar Képtár nemzetközi grafikai gyűjteményének bemutatója. = Művészet 77. /Bp./ 1978, Corvina. 210-211. l.

MAURER Dóra: Rézmetszet, rézkarc. /Bp./ 1976, Corvina. 48 l. illusztr. Műhelytitkok. Grafika 2./

REICH Károly: Hitem szerint. /Rajzok./ Bp. (1977), Képzőművészeti Alap 105 l.

RUZICSKA György: Fantasztikus utazás. /Rajzsorozat./ Bp. 1978, Képzőművészeti Alap. 76 t.

SZABÓ Béla, Gy.: Mexikói tél. Útivázlatok, /grafikák./ 1974, Dácia. 66 l. 28 t.

SZABÓ Gyula: Ecce homo. /Grafikák. Bev./ (K. Kubicková). (Bratislava - Bp. 1975), Madách Kiadó - Corvina. 60 lev. illusztr.

SZABÓ Vladimir /rajzai és rézkarcai. Bev./ (Frank János). /Bp./ (1976, Corvina). /4/ lev. 12 t.

Szépművészeti Múzeum legszebb rajzai. Szerk. Gerszi Teréz. (Bp.) Corvina. (1.köt.) Gerszi Teréz: A Németalföldi rajzművészet két évszázada. Válogatott mesterművek a Szépművészeti Múzeum XVI-XVII. századi anyagából. (1976), 36 l. 64 t.

Az új művészek. A Ma grafikai kiállításához. = Hevesy Iván: Az új művészetért. (Válogatott írások.) Bp. 1978, Gondolat. 137-199. l.

VARGA Nándor Lajos grafikái. (Szerk. Vadas József.) /Bp./ 1978, Corvina. 12 t.

Tátrai Lajosné

a GALÉRIA eddigi kiállításai

1. SÁNTA LÁSZLÓ grafikái
   M. KISS JÓZSEF grafikái
2. DÁNIEL KORNÉL festményei
3. ZEBEGÉNYI MŰHELY
   ARTNER MARGIT grafikái
   CSIPES ANTAL grafikái
   HALLER GÉZA grafikái
   KÜRTÖSI KLÁRA grafikái
   SZABÓ ANDRÁS grafikái
   SZÉL KÁROLY grafikái
4. MORVAY LÁSZLÓ grafikái
5. KONDOR LAJOS illusztrációi
   RÉBER LÁSZLÓ illusztrációi
   REICH KÁROLY illusztrációi
   SZÁNTÓ PIROSKA illusztrációi
   WÜRTZ ÁDÁM illusztrációi
6. NAGY MAGYAR FESTŐK
7. ÉSZT KISGRAFIKÁK
8. KISS TERÉZIA grafikái
9. PÁNCZÉL TIBOR fotói
10. PHILIPPE GIELEN fotói
11. RADÓCZY MÁRIA textiljei
12. MAGYAR JÓZSEF grafikái
13. MAGYAR DIAFILM-GRAFIKÁK
14. ZEBEGÉNYI MŰHELY grafikái

CSIPES ANTAL: Portré

A KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTHETŐ

Hétfő:	10-19-ig
Kedd:	10-19-ig
Szerda:	15-19-ig
Csütörtök:	10-19-ig
Péntek:	10-19-ig
Szombat:	13-18-ig
Vasárnap:	9-13-ig

KÖNYVTÁRUNKBA
SZERETETTEL
VÁRJUK!

FSZEK 79/487

ZEBERLEN, Jakob Archives

WAB. 100. 1894-1895.

ombormű, 17. század

vH ltsz. 97896

n]

vH ltsz. 97902

vH ltsz. 97799

d

408
20
vH ltsz. 98006

Zebernik vára

Alvincnél -
Lovagvár

Kővári Erdépeml.

215. l.

Neolithkori telep, Vesecz - podporalja

VI. 185.

ZEBOLKA, Franz, pozsonyi kőmüvesegéd

F. Z., Maurergesell, 4 éves fia meghalt. (1807, 2211)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Zebrovszky István M.D.K.

Nylon ruhaanyag, repr.

Ipari művészet Bp. 1960.

Zech

Lásd Zöch cimszó alatt. Esztergomi iparosok a XVIII. században. 364.old

Dr.Bartal Ernő: Philipp zöch egy elfelejtett esztergomi órás a XVIII.században 363.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei.1.Tata.1968

Zech

MDK

Zech József

külső falboriték

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar. 19o5.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

Zechel G 1848

Pozsony.

~~A város látképe~~:

A Duna bal partján ~~felső város~~ fekszik, épületeiből a templomok válnak ki, mig a jobbról emelkedő hegyen a leégett kastély ~~van~~ látható sarkain négyszögletes tornyokkal. Fölötte s körülötte tizenegy, balról pedig kilenc madár röpül. Az előtérben bal felől két pap megy a város felé, középütt egy asszony halad batyuval a hátán, ~~Vegre~~ a Dunán pedig gőzhajó közeledik két uszálylyal. Felirata alól jobbra: „1848. G. Zechel"

Ceruzarajz, méretei 23. cz: 40 cm.

Ltsza 4726.

189/95 N° 9.

Zechel G. 1848

Pozsony. T. 4726.

A középtért a város és a vár foglalja el, mely utóbbi felett madarak röpködnek, a háttérben a Dunán gőzhajó közeledik két uszálylyal, az előtért pedig balról két lelkész és középütt egy batyut vivő asszony élénkiti. Felirata:

PRESSBURG.

a jobbsarokban: 1848. G. Zechel.

Czeruzarajz, mér. 23.9: 40 cm.

189-95-9.

Zechel Gergely ~~33~~

pozsonyi könyvkötő

1633

l.

Steinhofer

I. 69. l.

Zechemper Anton

budai harangöntőmester, 1729 juniusában öntötte a miskolci volt minorita templom harangjait.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972 341 l

ZECHENTER, híres ágyú- és harangöntőcsalád a XVIII. sz. folyamán Budán. Nevezetesebb tagjai az id. és ifj. *Antal*, *Ferenc* és *János*. Számos magyarországi templom harangját öntötték. Az id. Antalnak 1724—56 közti időből a Daun grófok címerével díszített több ágyúja és néhány mozsara van a bécsi Arsenalban. E család műhelyéből való, néhány finoman megmunkált díszes ágyú van a Magyar Hadtörténelmi Múzeumban is

K

K-g II. 624

Zechanter

1788

l.

Epergesy 1929

74-l.

Teilnehmer

1948

Sept. 1949
Jul.

[Zechenter-család]

Toth Zoltán dr.:

A [ ]

Hadtört. Köl

1929.

<Zechenter-Galád>

ágyúontó

lásd

Tóth Zoltán. A<>

Hadtört. Közl

1929. 499 és kv.

ll.

Vaskard, XV. n. beli, töredéke

VII. 137

(Zechenter-család)

lásd

Tóth Zoltán dr

A < >

Hadtört. Közl.

1929. 499. l.

Zechenter-család

lásd

Szathmáry László dr

Magyar alkemisták.
Bp. 1928. 204,
205. l.

Zechenter Antal, ágyuöntőmester Buda, 1724-1350

Kálmán János közlése

Az esztergomi Graduale Szent Gergelyt ábrázoló *11a* lapjának növényi díszítése pontosan egyezik a königgrätzi Graduale egyik lapjával. (Képét közli Chytil i. m. XII. tábla.) Az ornamentika felépítése, a virágok, állatok elhelyezése, motívumról-motívumra csaknem teljesen azonos. Kisebb eltérések csak a gömböt tartó majom, vagy a pihenő szarvas tartásában, a kacskaringós indák lendületében mutatkoznak. Az esztergomi Graduale ugyanezen lapjának Szent Gergely miniaturája viszont a prágai Graduale ugyancsak Szent Gergelyt ábrázoló miniaturájával mutat közeli kapcsolatot. (Képét közli Chytil i. m. 16. szövegkép.) Teljesen megegyezik az A betűnek a kidolgozása, s a sarkokban elővillanó poncolt kockahálós alapozás, továbbá az alakok elhelyezése, tartása, öltözéke, s az egész kompozíció felépítése is. Eltérés mutatkozik azonban a trón ábrázolásában, továbbá Szent Gergely arcának festésében. Az esztergomi Gradualéban a trón kecsesebb, finomabb arányokat mutat. Itt a csupasz, gyerekarcú pápát ősz hajfürtökkel festi a miniátor, míg a prágai Gradualéban az ugyancsak gyerekarcú pápát szakállasan.

Az érett gótika szellemében festett miniaturákon, az esztergomi Gradualéban az alakok merevek, reprezentatívak, ünnepélyesek. Itt a miniátor keményesésű, földresúlyosodó, nehéz ruharedőket fest, amelyek mögött teljesen eltűnik a test. Ezek a gondosan kidolgozott, komoly, áhítattal telített vallásostárgyú miniaturák éles ellentétben állanak a lanszélre festett népies jelenetekkel

Zechenter Antal

M. N. K.

harangöntő

1741 Csécse

1754 Erdőkürt harangjai.

Patay P.: Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 166.

Zechenter Antal, harangöntö M1)K

Budán dolgozott. Hegyközszentimre vett
tőle harangot 1763-ban. 1728 v 1724 óta dolgozott
Budán ez egyik ~~el~~ legkésőbbi harangja. 311 old

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai 1825
körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Zs Zechenter Antal, harangöntö N 131.

Hegjközszentimre vett tőle egy harangot 1763-ban, de 1662 ben öntötte Budai mester volt, „piacra" is dolgozott. 312 old.

Patay Pál: Az Ármelléki Traktus harangjai 1825 körül. 05.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen. 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Antoni Zechenter, harangoutó MDK

Hegy Közszentimre. 1824. 2 harang: 2-ik harang.
„Soss mich Antoni Zechenter in Ofen 1762"
30 fokol

Patay Pál: Az Érmelléki Tractus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968.
Alföldi Nyomda Debrecen

M. D. K.

Zechentes Anton

harangöntő

Csécse, r. k. templom harangját
öntötte. 1741.

Patay P., Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2–3 n. 157.

Zechenter Anton M.D.K.

harangöntő

Erdőkürt v. k. tplom harangját öntötte

1754

Patay P.: Nógrád mége harangjai.

Műv. tört. Ért. 1958 (VII) 2-3 sz. 152

Zechenter Antal

budai harangöntö

1748

l.

Schoen óbudai PP tempe

7.l.

26. Nova

Zechentner Antal

Budain 1730-ban öntötte a kolozsvári minoriták első harangját.

Jakab Elek Kolozsvár

tört. III. k. Bp. 1888.

380. l.

Zechenter Antal

harangöntő

Gentmüeml.

17, 43, 296, 347,
469. l.

Landeskommission für Denkmalpflege i

z. 56- 2

ex 1918.

An die verehrl.

Landeskommission für Den

Die mit gesch.

der gefert. Kommission gütigst zur V

lasse Florian Romere folgen mit glei

hältnisse besser gewesen, hätte das

det werden können.

Für die übersand

Zechenter Antal

budai harangöntő

öntötte a kolozsvári

minorita templom első

harangját 1730-ban

Jakab Kolozsvár

III. 380. l.

381.

~~Ugyanöntötték Andra-~~

~~schofski Dámel és~~

~~Efraim kolozsvári~~

~~harangöntők 1818-ban~~

Zechenter Antal
budai harangöntő
berbirdai templom
harangja. 1762

Békefi Remig dr.:
A Balaton környékének
egyházai és várai a
középkorban. Bp. 1907.
Jo. l.

20. §.

Az Országos Bizottság
bizottsági üléseire, ha a
meghivni, avagy nekik meg

A szakférfiaknak szá
jegyzőkönyvbe veendő.

21. §

Minden ülésről jegyz
könyvvezetőn kivül az elnö
a teljes üléseknél az elnö
hitelesit.

Minden tagnak jogában
terjeszthessen elő, mely a

22. §.

E szabályzat ese
tanügyi m. kir. minisz

Zechenter Antal

ércontó 1723

l.

Fort III. Béla

273. l.

többször

ETI MÚZEUM.

M IPARMŰVÉSZETI OSZTÁLYA.

Egyúttal elintézett számok: .....

.....

.....

Előirat: .....

Utóirat: .....

Kiadatott: .....

Elhelyeztetett: .....

Határidő: ..... évi ..... hó .....

Zechenter Antal

ágyúöntő Budán

1729.

Lásd

Tanulmányok Budapest múltjából.

V. k. 208. l.

Amikor híre jött annak, hogy a török Pest felől akarja megsegíteni budai védsereget, első sorban magyar huszárokat dobtak át a pesti ldalra, hogy ezt az akciót megakadályozzák.

Magyar huszárok fogták el azt a szerecsent, aki a várvédő sereg arancsnokának levelét vitte a nagyvezírhez s amely levélből megtudták, ogy a legközelebbi segélykísérlet északról, a Víziváros felől lesz várható. rre a veszélyeztetett pontra többek közt magyarokat helyezett a parancsokság. Így aztán derék szerep jutott a magyaroknak a harmadik török lmentő kísérlet visszaverésében is.

Ezek után egészen természetes, hogy kiváló szerepet töltött be a agyarság a vár elestét eredményező utolsó, döntő rohamban is.

Amit előrebocsátottunk, hogy a magyar csapatoknak a hadjáratban az ostromban vitt szerepe igen jelentős volt s hogy a lovasság sikeres lderítő és elhárító szolgálata komolyan elősegítette a vállalkozás sikerét, t már a fenti vázlatos adatfelsorolással is — úgy hisszük — igazoltuk.

Zehenter Antal

polgári harang és ágyúöntő.

† Budán 1758 márc.

Nemethy Lajos: Kőgl

Ádám. Uj Magyar Sion

1878. 576. l.

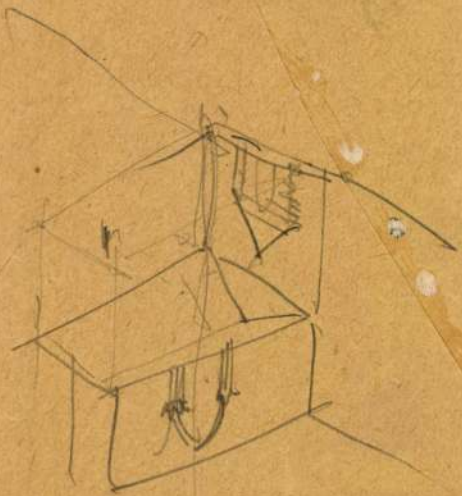

Zechenter Antal

(1701 – 1758)

írd

Schoen Arnold:

A pesti invalidus-ház építése.

MAGYAR MUVESZET

1930, 102, 103 l.

Bernáth Aurel: Terraszon. Olajfestmény 99
Márffy Ödön: Leány kottával 100
Márffy Ödön: Csinszka 100
Márffy Ödön: Párás reggel 100
Metszetek, rajzok a pesti invalidus-házról 101—105, 107, 109
Hubay Andor: Zöldruhás fiatal leány 112
Hubay Andor: Simay Caesar író arcképe 112
Kotász Károly: Hortobágy. A Galleria Nazionale d'Arte Moderna Róma tulajdona 113
Kotász Károly: A hegy lábánál. A milanói Galleria Nazionale d'Arte Moderna tulajdona 113

INHALT:

Leopold Herman: Über Paul v. Szinyei Merses „Majális" 61
Dr. Zoltán Oroszlán: Die Sammlung der antiken Terrakotten im Museum für Bildende Künste. I. ... 68
Arnold Schoen: Die Bauführung des Pester Invalidenhauses 97
Ervin Ybl: Die Plastik des Quattrocento in Toscana. II. 110
Karl von Lyka: In memoriam. Kunstchronik 117
Ausstellungen 124

ABBILDUNGEN:

Paul v. Szinyei Merse: Skizze zum Bilde „Jause im Freien (Majális)". Farbige Beilage.
Zeichnungen des Künstlers zu dem Bilde. Kupferstichkabinett, Budapest ..... 63—65
Figürliche Terrakotten aus dem Museum für Bildende Künste in Budapest. 69, 70, 72, 73, 75, 76, 79—82, 85, 86, 88, 89, 91—95
Stefan Cserepes: Der St. Gerhardsplatz in Ofen 98
Aurel Bernáth: Hôtelzimmer. Ölg. 98
Aurel Bernáth: Auf der Terrasse. Ölg. 99
Edmund Márffy: Ölbilder 100
Zeichnungen zum Pester Invalidenhaus ... 101—105, 107, 109
Andor von Hubay: Junge Dame in grünem Kleid 112
Andor von Hubay: Der Schriftsteller Caesar Simay... 112
Karl Kotász: „Hortobágy" 113
Karl Kotász: Am Fusse des Gebirges 113

46226. — Athenaeum.

Zechenter Antal

Budán 1760. (eredetileg a váci kegyesrendi templom részére készült) öntötte a nagyoroszi (Nográd vm) templom harangját.

MOB 1007/1917. sz. akta

1731-ben öntötte a szentantali hercegi kastély kápolnájának szent Donát harangját.

MOB 937/1917. sz. akta

Dr. VILÁGOSSY JÓZSEF
ÜGYVÉD
BUDAPEST, VIII., STÁHLY-UTCZA 5.
Telefon 95—11.

Zechenter Antal

harangöntö.

Csévi (Bács bodrog v. megye) templom harangja.
Gossnich Anton Zechenter in Ofen. Anno 1770. Ecclesia Cziviensis Dicato Honori Xifixi Jesu et S. Joseph sub Parocho Stephano Buzovinszky feliratú harang.

Gerecze P. Műemlékek 281 l.

Anton Zechenter

goss mich in Ofen 1762
feliratu harangok a
Császári (komárrom m)
ev. ref. templom ~~ha-~~
~~rangjat~~ tornyában.

Gerecze A műemlékek.
446 l

Zechenter Antal

ágyú és harang öntő.

A bécsi fegyvertárban van egy ágyú (a Daunagrefol) amerevel (anefol kitünik, hogy 1724-ben Budán öntötte. „Ezen Zechentertől is számos harangot találtam szerteszét Magyarországban." Egy másik ágyú szintén Daun-fele, magyar ünnerrel 1738 évszámmal.

Romer: Magyar ágyuk Bécsben. Arch. Ert. 1872. VI. 149. l. 150. l.

U. ott. Egy ágyú tőle 1744 és 1750 évszámokkal. A mozsarak közt szintén van tőle egy 1731 és évszámmal. Egy másik mozsar 1756. évszámmal.

Zechenter Antal

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 102–103

ni alkalmazottak
katalmazások.

vül
zemélyek
yvéd
rizor.

Meghatalmazottak.

Légvezetői.
(legszélesebb jog körü.)
a.) meghatalmazást adhat.
b.) meghatalmazást

Üzletvezetői
(kisebb jog körü.)
Az üzletvezető meghatalmazását a fönök tetszése szerint hortá-

Csendes
(legkisebb jog körü.)
Utazó, Pénztáros.

Zechenter Antal

1761. Buda-n öntötte
a csányi rk. templom
díszes nagy harangját

MOB 461/1918.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Zechenter Antal

Budán 1767 öntötte a berhidai kath. templom egyik harangjat

1725-ben Budán öntötte ha-
~~[illegible]~~ rangja emlitve-

MOB 518/1917. sz. akta

Rómer Flóris hagy. XLVI. cs.

SORSJEGY NÉLKÜL NI

Húzás 1933 jún. 14. és 16.

Nyeremény		Pengő
1	à	25,000
1	à	15,000
1	à	10,000
1	à	5,000
1	à	3,000
5	à 2000	10,000
10	à 1000	10,000
20	à 500	10,000
60	à 200	12,000
2900	à 120	348,000
3000 nyer.		P 448,000

Húzás 1933 júl. 13. és 14.

Nyeremény		Pengő
1	à	30,000
1	à	15,000
1	à	10,000
1	à	5,000
1	à	3,000
5	à 2000	10,000
10	à 1000	10,000
20	à 500	10,000
60	à 300	18,000
2900	à 150	435,000
3000 nyer.		P 546,000

ÖTÖDIK OSZTÁLY

Betét 24 ar. pengő

Húzás: 1933 augusztus 17., 18., 21., 22., 24., 25., 28., 29., 30. és 31-én, szeptember 4., 5., 6., 7., 11., 12., 14. és 18-án.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

Ötszázezer aranypengő

1	Jutalom	à 300,000	P	300,000
1	Nyerem.	à 200,000	„	200,000
1		à 100,000	„	100,000
1		à 50,000	„	50,000
1		à 40,000	„	40,000
1		à 30,000	„	30,000
1		à 20,000	„	20,000
2		à 15,000	„	30,000
4		à 10,000	„	40,000
8		à 5,000	„	40,000
10		à 4,000	„	40,000
20		à 3,000	„	60,000
50		à 2,000	„	100,000
100		à 1000	„	100,000
100		à 800	„	80,000
100		à 600	„	60,000
220		à 500	„	110,000
600		à 400	„	240.000
1400		à 300	„	420.000
27380		à 150	„	4,107.000
30000	nyeremény és 1 jutalom		P	6.167,000

Folyó

A nyer

8 m

és már 1 sorsje

5

nyerhető készp

A sors

Egy egész

24 a. peng

Egy üg

társunk boldogu

Ajánl

cséjét és rende

közül sajátkez

nagy nyeremé

Szívesl

számot postafo

úgy más számo

Igyeke

deni, miután a

Sok na

nyerők ilyen a

Becses

távaI birtokunl

Sorsjeg

Hivata

Hivata

kül küldünk.

1 megr. levelez

Zechenter Antal

Budam,
öntötte 1741 ben a
csécsei ~~et~~ ev. ref
templom Gyr ha-
rangjáty.

Gyerecze A mincu-
lérek. 534 l

Anton Zechenter

Pesti Ferencrick elejett harang-
jának felirata: Goss mich
Anton Zechenter in Ofen.
Anno 1738. Alább Christe
Crucifixe! Accepta haec
vota benigne Honori Sancti
Francisci Sanctique Petri
De Alcantara pie Tibi ob-
lata.

Gerecze A műcsiterek.

609 f.

Anton Zechenter

Fóth (Pest. m.) Ev. ref. templom harangja:

Goss mich Anton Zechenter in Ofen. 1730

Gerecze A. mucmlekek

621 l

Zechenter Anton

1760. Budán intötte a bakony nombathelyi templom ejtik harangát.

Gerecze. A mineralékek

1003 l

Zechenter Antal

öntötte 1762 ben Budán
a berhidai (vesz pr.)
rk. templom haraug-
jott

Geccze. A mineml.
1004 l

Zechenter Antal

öntötte 1770. Budán
a városlödi (veszprém
m) rk/templom egyik
harangját.

Gerecze. A nemzet-
lékek. 1016 l

Fechenter Antal

1738. Budán öntötte
a mura fürredi
vk. fenplom, ezik
hasanggát.

Gerecze. A m.
anlekek. 1034 l

Anton Zechenter

On hotte az is arszegh temp-
lom legnagyobb harangiat

Feltrata:
Goss mich Antoni Zechen-
ter in Ofen Anno 1739-
Oblata ex gratia illust-
rissimi Com. Grassalko-
vich de Gyarat stb.

Gerecse A mucsulekek

623 l

Zechenter Antal

harangontó:

Öntötte Kolozsvár a minorita atyák templomában levő egyik harangot, amely a latin fehérat, szerint 1730 ban Készült (Budán) s Sz Péter és sz Pál tiszteletére a kolozsvári minorita Konventi atyáknak Pirich Jakab Készíttette.

Jakab Elek. Kolozsvár tört. 3 pest. 1888. III. 380. l. 1-gyel.

Zehenter Antal

aqua és higonto

Budán

írod

Böh. 41.

Zehenter Antal

Csór (tehér m)
R. templom legkisebb ha-
rangja e felirattal:
Antoni Zehenter goss
mich in Ofen Paulus
Fejérvár Dominus Loci
Csóór et Vice Comes Inc.
Comitatus Albensis fie-
ri Curavit. Anno 1757

Gerecze Műemlékek
299. l

Zechenter Antal

---

laid

Szend. 882

Zechenitz Antal

laid

Vas Ups

1865. 662.

Zechenter Antal

I.

Schoenkörpvaröh.

30, 40, 101, 103,
105, 136, 137. l.

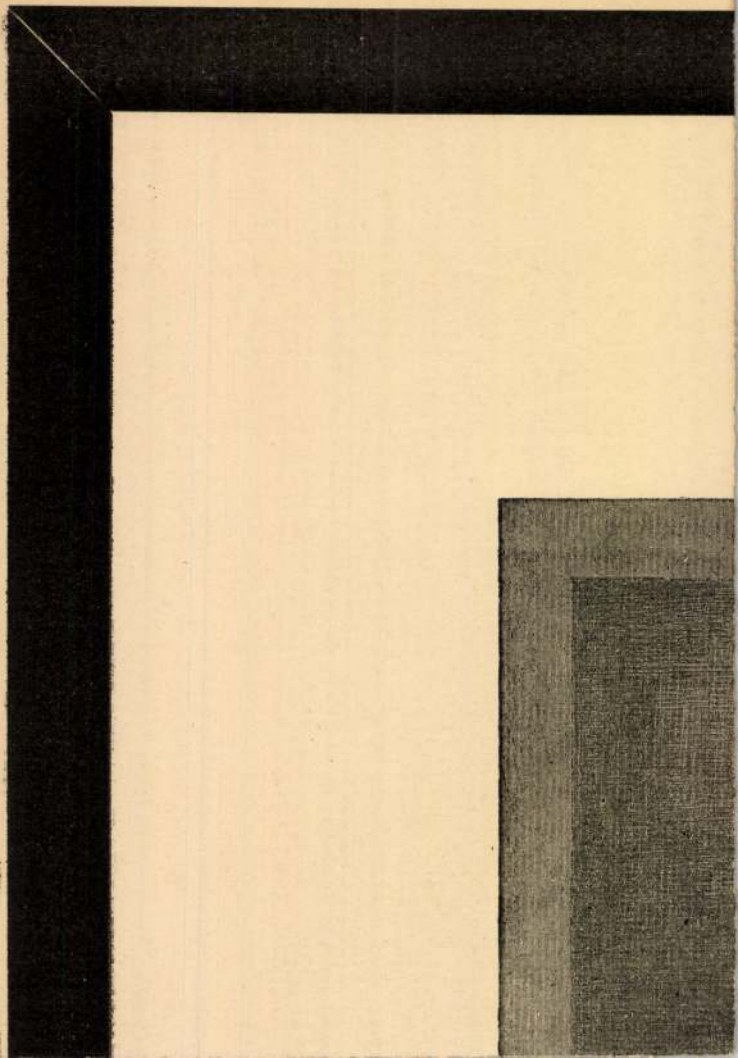

Zechenter Antal

ágyú- és harangöntő

l. 1701 — 1758.

Schoenkörpvarth

136, 137. l.

Zechenter Antal

budai hgöntö

Fóti ref. tpl. (Pest m.)
hg 1730

Pestiferences tpl.
elpusztult hg. 1738

Murafüred rk tpl 1738

Isaszeg rk. tpl. 1739
legnagyob hg (Pest m.)

Csécsei ref. tpl. 1741
Nográd m.

Anton Zechentin

Szentantalkolostor tpl.
2 dob hg. 1749

Jml

Biró József: Nagyvárad

Zechenter Antal Márk

budai hgöntő

Balaton csicsói tpl. Zala m.

Csor (Fejér m.) 1754

rk. tpl. hg. 1757

Magyarszombathely i tpl.

hg 1760

Császári ref. tpl. 1762

Csévi tpl. (Esztergom m.)

1770.

Háromrevucai tpl.

Liptó m. 1773

Imel

Bíró: Kolozsvári Gy. Mihály

Zechenter Antal

harangöntö

l.

Scholtabáni

z. l.

Budapest III. 171.

Zechenter Antal

budai harangöntö

l.

Schoenkrisztinavaröri

15. l.

~~Verseczi telet~~ VI. 80

Zechenter Antal

harangöntö

l.

Schoen Óbuda

20. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Zechenter Antal

ágyüöntő

lásd okv

Hadtört. Közl

1893. 39 i. l.

1903 II. 12. Budapest

Mihalik Józef ~~Jelentés~~ [illegible] Zsolnay Miklósnak a kassai muzeum részére ~~ajándékozott majolika gyűjteményről~~ [illegible] adományz. felől. (83/903)

Zechenter Antal
ágyjuöntő
lásd okv.

Jurkovich Emil:
Hozzászolás Zechen-
ter Antal szárma-
zásához.
Hadtört. Közl
1930. 98. l.

~~Vadászkülök~~ VII. 163

Zechenter Antal

harangöntő

a varbóci Karmelita

templom harangjai

Clauder Ottóné dr.:

A városnéhai történelme (Bpp. 1941.

19, 20. l. (Kézirat)

Budapest IX. ker nép és iskolai

könyvtár X. 70, 71,

Zechenter Antal

harangöntö

Budán 1762

lásd

Arch. Ert

1905. 163. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zechenter Antal

ágyúöntőmester

l.

Tanulmányok Bp. mult-

jából X 169. l.

Zechenter Antal

l.

Jurkovich Emil:

Horvászolás Zechenter Antal származásához.

Hadtört. Közl.

1930 98. l.

Zechenter Antal

budai harangöntö

1738.

öntötte a pesti ferencesek 12 q sulyu magy harangjat

Szabó pesti ferencrendiek

2 q. l.

E harang 1866-ban megrepedt.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Zechenter Antal

budai harangöntő

1723 - 25-ben öntötte az
alábbi templom 5 harangját

Nemethy nagybold

141, 142. l.

Zechenter Antal

Buda 1727-1762

von

Kovács Harang

66. l

a felső jobb sarkon: 10/a
legalól balra: Jn Wien bey

Szines rk., m

Szn.
535

jdonát képező palota udvará-
elott a sétáló egyes alakokon
y hölgy, középütt öt előkelő-
dig a beszélgető páron túl a
y köti le figyelmünket. Felira-
sorokban

tl: Kaunitzischen Pallastes und Gartens

du Jardin du Prince de Kaunitz
ban:
t dem Herrn Ernst Christoph...
aunitz, Grafen zu Rietberg Rittern
sses. K:K: Kämerern, wirklichen ge-
und obersten Hof-Marschalle
imet von Ihren gehorsamst ergebenen
omp.
gezeichnet von L. Janscha.
J. Ziegler.

Czehenter Antal

budai császári
harangöntő
1739

l.

Fallenbüchl Ágost

90. l.

Zehenter Antal

harangöntő

1735.

l.

Tanulmányok Bp.

multjából. VII.

22. l.

ZECHENTER, ANTONI (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 2

Diósgyör 1994

259.o.

Zechenter Antal MDK

Budavári Nagyboldogasszony-templom harangja.
1723.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

45.1.

Zechenter Antal

MDK

Óbudai r.k. plébániatemplom
harangja 1753.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

88.1.

Zechenter Antal

Krisztinavárosi Plébániatemplom lélekharangja.
Buda 1740.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
33.1.

MDK

Zechenter Antal

Óbudai r.k.plebániatemplom harangja, 1753.

Genzak Bpest.

MDK

Zechenter Antal id. agyú- és harangöntő

1724-56 közti időből a Daun grófok cimerével diszitett több agyuja és néhany mozsara van a bécsi Arsenalban. A Zechenter család műhelyéből való, néhany finoman megmunkált diszes ágyú van a Magy.Hadtörténeti Múzeumban is.

E.G. II. 624.1.

Kecskeméten Antal Ida, egyéb- és háztartásbeli

1724-56 között idősb a Bánom grófok címere-
vel díszített több ágyúja és nehány mozsá-
ra van a helyi Múzeumban. A Kecskeméten cse-
lad működéséről való, nehány fiúnevet megem-
lít díszes ágyú van a Nagy-Hadtörténeti
Múzeumban is.

B.G. II. 624.1.

MDK

Zechenter Antal ifj.

A Zechenter hires ágyú- és harangöntő család tagja a XVIII sz. folyamán Budán. Számos magyarországi templom harangját öntötték.

E.G.II. 624.1.

Zeichenter Antal 11[1].

A Zeichenter hires régi- és barangóntecsa-
lád tagja a XVIII sz. folyamán budán.
Szépes magyarországi templom barangjait ön-
töttek.

E.G.II. 624.1.

Zechenter Antal

műve az I. Krisztina téri rom. kat. plébánia templom lélekharangját.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6231

Zechenter Antoni

budai harangöntő mester 1750-ben harangot önt a várpalotai vár számára.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970.

1421.

ZECHENTER Antal harangöntő

1750-ben készített két harangot az ágostonosaknak

Farbaky 1990 168.
M. Ét.

Zechenter Anton

M.O.K.

harangöntő

Kálló -r.k- templom harangját
Öntötte 1757

Patay P.: Nógrád megye harangjai
Művtört. Ért. 1958 (VII) 2-3 sz. 154

Zechenter Antal harangöntő M.D.K.

Budai.

Császárt, ref. templom 1762.

Egyetl. könyvt. 1959 I. 59

MDK

Zechenter Ferenc

A Zechenter hires ágyú- és harangöntő család tagja a XVIII sz. folyamán Budán. Számos magyarországi templom harangjat öntötték.

E.G.II. 624.1.

Zehenter József

Buda 1752

1.

Fleischer Beés

97. 1.

Rákóczy Zsigmond, III-ik VI. 255.

Zechenter Lukáts Antal

Budán 1731 öntötte a
pécsi ref. egyház nagyobbik
harangját. 1848-ban ugyan
ő öntötte.

Galgóczy Károly. Pécel
Kőrösy leírása. Pest
1896. 30. l.

Zechentner Mih. Ant.

budai harangöntő a temesvári
1725-ben öntötte ~~[illegible]~~ egyfor
jezsuita, utóbb szeminariumi
templom egyik harangját.

Történelmi Adattár

Csanád-egyházmegye hajdana
s jelenéhez. Temesvár 1871.
96. l.

Czehentner Mihály

Antal

budai harangöntö

1740-ben átöntötte
a Franczin-kápolna
1727-ben öntött harangjat,
mely ma lélekharangja
a krisztinavárosi tem-
plomnak

Schoen Ksv. 1916

80 l.

borművekben középütt Madonna Jézussal, szárvégeken apostolok.
Olasz munka, XVI. század.
Aranyozott ezüst, mag. 19·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., második terem, 31. l. — Radisics Ipolyi 56. szám. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ., VII., 1887., 344. l. — Ipolyi Biharvármegye, 398/28. sz.— Gerevich: PA, 259. lap.

KÖRMENETI KERESZT,

talpassá átalakítva. Talpán Ipolyi címere. Elöoldalon Krisztus-test és karélyos szárvégekben négy félalak, hátul négy evangelista jelkép, niellóban.
Olasz munka, XVI. század eleje.
Aranyozott réz, mag. 42 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Ipolyi 60. szám. (Képe 11. l.) (?) — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ., VII., 1887., 344. l. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT GOMBJA,

vésett dísszel.
Német munka, XVI. század.
Aranyozott réz, átm. 8·7 cm.
Ipolyi Biharvármegye 398/40. szám.

SZŰZ MÁRIA KRISZTUS ELŐTT TÉRDEL

festett zománcos lap, félkörös felső záródással.

Zechenstein Anton

Sz. Antal Pozsony m.
Sz. Terencz rendiek temp-
lomanak haragja. A kit
nagrobbikon: Mich. Ant.
Zechenstein in Ofen
Anno 1749 Goss.
S. Maria Schit ad
S. Antonium.

Gerecze, A nineml.
683 l

MDK

Zechernic, magyar fegyverkovács
Nagyszombaton.

dr Kahnár János hőrlése: Magyar fegyverkovácsok mevei.

Zechernic

fegyverkovács

Nagyszombat.

Trombon, vésett kakassal, madártej

436 díszű tusával

XVIII. sz.

437 Pisztolypár, ezüst vereterd

MNM Fegyvertár

436, 437. lett. sz.

24 x 30

Zéchi István

ötvös

Kolozsvárt 1627 ben második céhmester. 1628 – 29 ben első céhmester

Szécsi?

Jakab Elek. Kolozsvár története. Bpest. 1888 II K. 535 l.

Zechmayer

l.

LykaMagyműI300-50

490.l.

Vasárnap **19** B. Margit		Protestáns: Sára Görög: Makár Izraelita: Tebeth 24.
Hétfő **20** Fábián és Seb.		Protestáns: Fábián, Seb. Görög: Eutim Izraelita: Tebeth 25.
Kedd **21** Ágnes		Protestáns: Ágnes Görög: Maxim Izraelita: Tebeth 26.
Szerda **22**		Protestáns: Artur Görög: Timót

MDK

Zechmayer

-

metszette Schwind két rajzát: 1./ Budai Theresia egyetem, 2./ Pesti papnevelő ház

Honmüvész 1836. 262.l.

Zechenter Janos

ontotte a revuczai
(liptóm) templom F ha-
rangjat Neisohl 1773.

F egyik

Gerecse A mmemlékek

477. l

MDK

Zechenter János

A Zechenter hires ágyú- és harangöntő család tagja a XVIII sz. folyamán Budán. Számos magyarországi templom harangját öntötték.

E.G.II. 624.1.

Vergiftet Wasser

Zechenter József

l.

Schoenkörpvarosh

137. l.

GEBR · SCHMIDT · G · M · B · H · DRUCKFARB

= GEDRUCKT MIT UNS

Zechenter Franz

M.N.K.

harangöntő"

Patvarc, harangláb 1742

Patay P.: Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 158, 168

M. D. K.

Zechenter Franz

harangöntő

Csesztve r. k. tplom harangját
Öntötte 1740

Patay P. Nógrád megye harangjai
Múvtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 151

Zechenter G. 1868

l. Gereczerajztár

222. h.

FENYVES
f

Zehenter Ferenc

besztercebányai hgöntő

Jakobbján rk. tpl.

(Besztercenaszód vm.)

1730

Jml

Bíró: Bánffy-palota

Czehendtner Ferenc

Marangontó

Besztercebánya XVIII sz

l.

Hadtört. Közl

1925. 505. l.

Jurkovich cikke

Zechenter Franz

l

Schwenkörpvárosh

136. l.

BENFABRIKEN BERLIN-HEINERSDORF

SEREN OFFSETFARBEN

Zehenter Ferencz

öntötte Besztercebanyán
1730ban a jakob-
lyai templom egyik
harangyát

Arch. Ert. 1871. 175.
Gerecze. A nummelekek
1072 l

Zechenter Ferenc

Pécs 1720

vrd

Kovács Harang

66.1

ZECHMAYER *Lipót*, réz- és acélmetsző. Az 1830-as években Bécsben, a köv. évtizedben Pesten működött, hol az Ungar c. lap részére készített metszeteket (Schodel Rozália stb.). 1846. egy Madonnáját állította ki a Pesti Műegyletben.

K. Gy. II. 624 l

Ex Libris

Zechmayer Lipót

ZECHMAYER LIPÓT, acélmetsző. Nevét már Nagler is említi, aki szerint 1805-ben Bécsben született. Zechmayer kiképeztetése után egy ideig Bécsben élt, majd Pesten telepedett le, hol csinos metszetei általános elismerésben részesültek. A pesti műegylet 1846. évi kiállításán „Madonna" című acélmetszetével szerepelt. — 364. Sz. Gy.

270

Művészet 1910. 270. l.

Zechmayer Lipót
Pesten

1876. műegylet.
Madonna.
Acrélmetszet

L.

Zechmayer Lipót

Univeriet 1910 270

Budapest Székesfővárosi I. kerületi Köz

1924.

		P	f	P	f
				80.000	-
. szla. sz.					
ivé	@ 7.20	12.960	-		
rs	@ 0.78	2.340	-		
		15.300	-		
. adó		306	-		
		15.606	-		
ntó		312	12	15.293	88
é váltóink				13.500	-

Zschmeyer L

4. 4233. 571.

Vaskules, römai VIII. 188.

Zechmeyer

lárd

Lay Bpestiparmüvkiáll

59. l.

MŰVÉSZE

V., Mária Va

nren

ESI

ÉS

Zechmayer Leopold
† 1805

Stab IV
107, 153

DJH

DJH

Zechmayer 1844

Schodel Rozalia:

Térden alólig, ~~[illegible]~~ hátrafordultan (ül~~[illegible]~~) jobbra visszanéz~~[illegible]~~. Jobb kezére támaszkodik és baljában, a melyet térdén pihentet, kendőt tart. Kivágott ruhájának rövid ujjai puffasztottak, derekát corda szorítja, ~~[illegible]~~ nagy kendőre a pamlag támlájára tétte ~~[illegible]~~. Balról függőny lóg. Felirata a kép alatt aláírásának másául:

„Rosalie Schodel"

alól jobbra: „Zechmayer sc." Ungar 1844."
slegalól: „Beilage zum

Acélmetszet, méretei az acéllapnak 23 : 16.2 Cm.
Metszette: Zechmayer

Ltsza 8937.

156/95 N° 16.

Zechmeyer

acélmetsző

László

Kremnegi Bp. 25. l

Zechmayer

acélmetsző

1835. Bécs.

Lásd: Schwindkopf

Pestről

Zechmayer

rézmetsző-

Rosalie Schodel.
(aláírás) Beilage
zum Ungar 1844.
Rézm. 8.° Lelz.
Zechmayer sc.
Pontozott modor.
C'Allemand Kőnyomatu rajza után Készült

Zechmayer - Schwindt

acélmetszete:

A Pesti egyetem és temploma 1835

Gránaistói Pál bev. Pest-Budai városképek

Magyar Helikon 1969 17. lap.

Zechmeister Antal

1754. Budán öntötte a csicsói
rk. templom egyik harangját.

Rómer Flóris hagy. XLVI. cs.

LEVELEZŐLAP

Feladó:

Viktória-nyomda.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Zechmeister Antal

1754 ben Budán
öntötte a csicsói
ref. templom egyik
harangját

Gerecze. A mü-
emlékek. 1027 l

Zechmeister György

Pozsonyból, 1852

1.

Fleischer Decs

97. 1.

Rákóczi - család sárospataki

könyvtára VI. 255.

Zechmeister Georg

címzetes Pozsonyban
a XIX. Században.

Egy műve az alábbi
műremekben.

Kat Bratislavy

309. l.

Zechmeister J.

bécsi acélmetsző

l.

Ivgár Csaló

125. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Zechmeister Ida

textil

1912-13

Éimisk 1930

90.l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS FIZOPTSÁGA
387 jl. 30 szám
Érk. 1930 év VIII. hó 26 n.

Nagytekinte

Van szerenc
évben készült,néhai S
sával ellátott helyze
Bajztára részére beki
Ezt a rajzc
családja megőrizte és
Budapest,1930.aug.23.

Zechmeister Ida

iparm.

Ers. 1928.

Asrófő

221, 222,

Sz. Zechmeister Ida

Sparmüvesz

Hul. Győr –

lásd

Boz Magyarlex

1043 h.

Zechmeister Ida

1911/12 I.

Ferképzomfoiskávk

149. l.

Krompecher Ernő, Kerekedő IX. 56.

ZECHMEISTER, Leopold, tatai kőművesmester

L. Z., Maurermeister in Totis, keresteti a Tatán adósságokat hagyott és megszökött Hau, Velk és Röhl kőművesszegédeket. (1808, 669, 682, 702 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

ZECHMEISTER Lipót tatai uradalmi építőmester

A csákvári kastély lépcsőfejárójának rajza 1804

Sisa = MÉrt. 1997/1-2. 8-9. és 10

Templom u. 12. = Magyar Építőművészet, 1981, 6. 42-47. ill.

1426. SEDLMAYR János: Műemléki lakóházak helyreállítása és korszerűsítése [Sopron]. = Magyar Építőipar, 34 (1985) 305-310. ill.

1427. SEDLMAYR János: Ref. templom helyreállítása, Szalonna. = Magyar Építőművészet, 1976, 5. 44-47. ill.

1428. SEDLMAYR János: Rk. templom helyreállítása, Tornaszentandrás. = Magyar Építőművészet, 1978, 5. 46-51. ill.

1429. SEDLMAYR János: Sopron, Kolostor u. 13. helyreállítása. = Műemlékvédelem, 30 (1986) 263-269. ill. [ugyanaz rövidítve: = Magyar Építőipar, 35 (1986) 74-75. ill.]

1430. SEDLMAYR János: Sopron, Pozsonyi út 3. helyreállítása. = Magyar Építőművészet, 25 (1976) 13-17. ill.

1431. SEDLMAYR János: Sopron, Templom u. 12. sz. műemlék lakóház helyreállítása. = Magyar Építőipar, 31 (1982) 83-86. ill.

1432. SEDLMAYR János: Sopron, Szt. Mihály templom tornya: műemlékhelyreállítás. = Magyar Építőipar, 33 (1984) 24-26. ill.

1433. SEDLMAYR János: A soproni Ó-zsinagóga helyreállítása. = Magyar Műemlékvédelem, 9 (1984) 315-339. ill.

1434. SEDLMAYR János: A szalonnai ref. templom helyreállítása. = Műemlékvédelem, 20 (1976) 152-157. ill.

1435. SEDLMAYR János: Tar, Rk. templom belső pilléreinek és álboltozatainak bemutatása. = Magyar Építőipar, 32 (1983) 66-67. ill.

M.D.K.

Zechmeister család, bábsütők

Czechmeister, néven is szerepelnek. Nevezetessé tették a győri bábsütést. Faragott faformáik jegyei PZ, CZ. A Xantus János Múz.-ban szép példányai vannak. 436.o.

Weiner Mihályné: Művészi kézműiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda.

Zechmeister Mária

Mosonmagyarovári ált. iskola tanulója. 10 éves.
Tanár: Karczagi Endre

Boszorkány c rajzával /repr/ vett részt az Országos Gyermekrajzkiállitáson.

Aradi Jenő: Az országos gyermekrajzkiállitás nétány

Rajztanitás ~~lány.~~ ~~tapasztalata~~
1965. IV. 6. l.

M.D.K.

ZECHMEISTER Pál bábsütőforma-faragó

(szül. 1770 körül)

Nyőri

Az Iparművészeti Múz. Évkv. I. 1954.

Weiner Sándorné: Belissay Imre bábsütő-forma-faragó mester 81. l.

M.D.K.

Zechmeister Pál, bábsütő m.

A Kantus János Múz.-ban 1807-ben készült névvel ellátott magyar hajdukkal oldalazott magy.cimeres faragott mézeskalácsformája. 436.o.

Weiner Mihályné: Művészi kézmüiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyv, Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda, Győr.

M.D.K.

Zechmeister Pál,bábsütő m.

Valószinüleg az ő mühelyéből kikerült faragott fa mézeskalácsforma.Iparmüv.Múz. Dtsz.19382. 6-ábra, 437.o. Fekete repr,

Weiner Mihályné: Müvészi kézmüiparok Győrben.429.o.

Arrabona,7.1965.A Győri Múzeum Évkönyv,Győr.1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda,Győr.

ZECHMEISTER Pál/ nül. 1770 körül

Díves győri mézeskalácsforma - faragó mester.

Műhelyéből származik:

1. Szent család (jelzés: PZ)
2. Emlék - kis tábla

Faragott mézeskalácsformák. Kiállítás. Veszprémi Bakonyi Muzeum.

Budapest 1957.

9. old

M.D.K.

Zechmeister Pál, bábsütőm.

/Czechmeister/. 1833-ban az új polgárok könyvében: "győri születésü bábosmester polgár fia". 436.o.

"einer Mihályné: Művészi kézmuiparok Győrben. 429.o.

arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda.

Zechmeyer ábrázolata 1835.

Schmidt rajza

Az egyetemi templom és környéke

69.

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról, Kelikon 1989

Zechmeyer L.

océlmetszete Schwindt Károly rajzáról: a pesti egyetem 1835-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

631

Leopold Zechmeyer

acélmetszete Schwindt Károly rajza nyo-
mán. 172. p. reprodukció: „A pesti egyetem
főépülete 1835.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a korabeli sajtó tükrében, Budapest 1973. 5751

üzője és szoknyája sötét, köténye
ének ablakában nő jelent meg, a sa-
almaztak és a tér közepén a csator-
felhőzött. Jelzése alól balra két

:220 cm.

2018. Munkácsy Mihály:

Éjjeli csavargók.

Az előtérben, két szuronyo
kisér, kiket a gyermekek megbá
asztalnál ülő és álló zöldsége
czal fogadnak és csakis a bevá
lepetve, mert a szembe húzott
kedvesére ismer. Az első
képezi. Az előbbinek homlokáb
sza barna, mig öltözete nyakke
szárú gatya és csizma; az utób
kék rövid kabátot, bőrkötényt
visel. A második párb egy ba
züllött férfi, ki felhajtott k
lényt, vállra vetett barna kab
mészkodó négy gyermek egyike k
nagyobb leányka babát tart a k
mely alatt rossz kosár látszik,
zel megvetően tekint a menet
kott kezekkel alacsony szék
egy mutogat a bekisértekre. Ba
sárral, melyből szines kendő

MDK

Zechmeyer L.

A pesti tudományegyetem közp. épülete, repr.

Domanovszky S.: Magyar Művelődéstört. V.k. Bp. é.n. 331,674.l.

ifj. Zechner Jenő építészmérnök
Pesti Napló, 1937. ápr. 25.
Óbudai hidfeljáró pályázatán 1000 P. a díj

körül. Mögötte, rózsaszín köpenyben térdel
József, jobb kezével égő gyertyát tartva a kis
Jézus fölé. A háttérben jászol fölé hajló barna
ehén és szürke szamár. Az ablakon át két
pásztor tekint az istállóba. Mögöttük mélybenyúló
táj. Mária mögött a töredezett falon kereszt-
ül, ritkáslombú fa mellett legelésző fehér juh-
nyáj látható. Az építmény fagerendás teteje előtt
három, tekercset tartó kis angyal.

Az iniciáléból kiinduló lapszéldíszítés négyoldalt
ereteli a lapot. A csipkézett, stilizált levelekkel
díszített indaszárakon naturalisztikus szegfűk,
bolyák, két szürke majom, két madár, egy lepke,
díszestollazatú páva s egy kakas. (346. kép.)

1b lap: I iniciálé (57×45 mm) rózsaszín
keretben, arany alapon elkopott betű. Zöld és
rózsaszín levelekből képzett kis lapszéldíszítés
gazódik el a betűből fekete-fehér mókussal.

2a lap: A iniciálé (46×43 mm) kék keretben,
arany alapon zöld betű, belül karminpiros alapon
aranyarabeszkes díszítéssel. A lap belső szélét
nyujtott keskeny stilizált levelek díszítik, madár-
al és katicabogárral.

3a lap: (In die Pentecostes.) *I* iniciálé (67×
8 mm) aranykeretben lila betű. A betű belsejé-
en a *Szentlélek megjelenése.* Aranydíszítésű
öld talajon, középen, sárga emelvényen ül Mária,
nárakulcsolt kézzel. Mellette három-három apos-
ol ül, mögöttük a többi apostol feje látszik.
Mária feje fölött az aranysugarakat árasztó fehér
alamb. Az apostolok ruhája zöld, fehér, vörös
s szürke színű. A kék háttér fehér hálózattal s lila
rágokkal díszített. A belső lapszélt nyugodt-
velű indaornamentika díszíti egy lepkével.

3b lap: *I* iniciálé (54×43 mm), rózsaszín
keretben egyszerű arany betű. A lap külső szélét

PHI: ZECHNER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 199.- Herr Phi: Zechner
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Sicklos,/ Siklós/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Zecskár András

Az amatőr képzőművészek Sárbogárdon megrendezett kiállításon a Zsüri munkájáért egyik első díját ítélte oda.

Szabó Lajos: Amatőrök sikere.

Fejérmegyei Hírlap, 1975. ápr. 12.

Zedényi Lilla ikonfestő
96.1.13. É-Mo.

Az operáktól az ikonfestésig

Zsedényi Lilla képzőművészeti kiállítása Tiszaújvárosban

Fotó: Bujdos Tibor

A tiszaújvárosi kiállítás megnyitóján a művésznő is megjelent

NAGY ZOLTÁN

Tiszaújváros (ÉM) – **Zsedényi Lilla erős szálakkal kötődik tér-**

ratemethettük, azóta a 301-es parcellában nyugszik. Két évvel ezelőtt a volt Jogakadémia falára felkerült egy emléktábla, ennek az avatása

rint ezüsttel díszített – táblaképeket különböztették meg ezzel a szóval a freskótól. A táblaképek erede-

„Seprűs katonák” és társaik

Fegyver nélküli – polgári – szolgálatot is kérhetnek a bevonulók

Miskolc (ÉM – Sz. K.) – **A B.-A.-Z. Megyei Hadkiegészítő Parancsnokság parancsnoka állítja: ebben a megyében mindenki katona lesz, aki egészséges. Csakhogy nem mindenki érzi alkalmasnak magát a „fegyverforgatásra”. Ám az 1993-ban született új honvédelmi törvény számukra is lehetővé teszi a katonai szolgálat teljesítését.**

A honvédelmi törvény értelmében az egyik alternatíva a 12 hónapos fegyver nélküli, a másik a 18 hóna-

…kolhoz, pontosabban Mis-
…, hiszen 1945-ig a me-
…gyészékhelyen élt, részben itt a
…Tóth Pál Gimnáziumban végez-
…te középiskolai tanulmányait.
…Nemzetgyűlés megválasztott elnö-
…kévé, majd a képviselőház és a
…Debrecenben működő ideiglenes
…időben ellátta az államfői teendőket
…is. Sajnos, 1950-ben ismeretlen
…helyre szállították – államelleneskedés vádjával letartóztatták és elítélték –, mint később megtudtuk, Vácra került, onnan a Kozma utcába, ahol a Nagy Imre-idők-
…ben már megfigyelhettük. De '55-
…ben visszakapták a neki küldött
…csomagot. Gyanút fogtam, hogy
…mulva közölték, hogy meghalt. Ve-
…gül 1963-ban rehabilitálták, és új-
…kor jártam Miskolcon. De másokat is
…szívesen jövök, esetenként megláto-
…gatom itt élő rokonaimat, ismerőse-
…imet, egyébként Pesten élek.

Zsedényi Lilla érdeki végzettsé-
…di okok miatt megszakadt, ithon
…pedig nem sikerült az Operaházhoz
…szerződnie. Mivel mindig is vonzot-
…ta a képzőművészet, erre alapozva
…az Iparművészeti Vállalatnál kez-
…dett dolgozni. Sok mindent végig-
…próbált: a kendőfestéstől a portré-
…készítésig. Már nyugdíjasként, ezelőtt hat évvel baráthozott meg az
…ikonfestészettel, az aranytechnikát
…Jónás Ilona iparművésztől tanulta.

Az ikon a görög eikon szóból származik, jelentése kép. A fára festett, olykor fémbetéttel – rendsze-

…tatkozni Miskolcon is.

…peim félét állíthattam ki. Ezután
…majd egy óbudai kiállítás követke-
…zik, később pedig szeretnék bemu-

– Itt Tiszaújvárosban csak a ké-
…szenek elterjedt, amelyek Sárospata-
…kon szerepelt, kivéve azt a tíz képet,
…amelyet ott megvásároltak.

…anyag kerülhet, amelyik Sárospata-
…del-borsodi városba ugyanaz az
…vesző harmadik ikonkiállítása. A
…pesti és sárospataki után – a mú-

A tiszaújvárosi tárlat – a buda-
…bontani az arc arányait.
…inkább olajjal, így szebben ki tudt
– Az ikonfestészet Bizánc…
…hátterel…
…lieg az írni, olvasni nem tudó gyü-
…lekezetnek mondtak el Jézus és a
…szentek életét, Máriát és az angya-
…lokat is ábrázolták általában arany

Nicolaus Zechy (Zechij) céhmester

1525 dec. 20. A Kolozsvári tanács által megerősített céhlevélben mint a „confraternitas lapicidarum" egyik céhmestere szerepel „Nicolaus Zechy"

1589 die Paschatis. Kolozsvár város tanács ~~Liadta „quondam~~ ~~N~~ előtt a Kőművesek és Kőfaragók Küldöttsége vallja, hogy régi céhlevelüket az akkori tanács Liadta „quondam Nicolao Zechij magistro lapicidae, caeterisque lapicidis."

Balogh Jolán: Késő reneszánsz kőfaragómühelyek II. közl.
A Kolozsvári mühelyek - Ars Hungarica 1974/2

376. old.

Zedermann M.

Kőszeg, tömlőszék teroci. 259. sz. reprodukció.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján. Budapest, 1972

Zéderer József

Győri (?) öntő

Keresztelő medence

1790

a görgetegi (Somogy m.)

ref. egyház tulajd.

Ismt

Droppa: Muran

ZEDLÁR MÁRTON, fazekasmester

Szigetváron 1833-1850 között 32 fazekasról történik említés. Közülük folyamatosan Szigetváron tartózkodhatott Zedlár Márton is, mivel neve többször is sz repel.
266.old

KNÉZY JUDIT: A Bencsik fazekascsalád története
261.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

Zednick Martin
festo 1754.

l.

Schirek Holitsch
113. l.

221

1937 február 7—28

ANDREAS ZEDDCH, magyar söveges

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1, 2./ V. magyxxxxxxxxxxxx. 266.old. Magyar söveges

U. VARGA MARIANNA: Meteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

---

MDK

Zeemann A.

Szorongás, mükő

Nő gyermekkel, gipsz

Tanulmányfej, "

Garfikai kiáll. Műterem, 1937. aug. 4 l.

ZEÉV (Yaakov Farkas) grafikus

B.Á.:Farkasbőrbe bujt bárány. = Népszava, 1993. április 26. 24.ill.

ŽEFAROVIĆ, Hristofor Jestić

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije. Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica srbska, 1990 55, 59, 60, 120, 161, 168, 170, 171, 175, 387 p. + ill.

Zeffmacher Cristof

1517

l.

Arch. Est

1904. 275. l.

828.149.57	-	8.911.43
8.596.09	-	785.91
207.466.81	179.773.15	9.697.34
	170.075.81	

i eredmény végösszegben 170.075.81

yzatnál. Az 1938.évben ezen a ci-

1944. nov. 3. Petőfi 11.28 Képe.
Láttuk, hallottuk

- Zégány Gyrörgy kamara-kiállitását Pogány Ödön, Gábor méltatja.

- A nagytétényi Kastélymúzeumban érdekes, kis kamara-kiállitás nyilt a minap. Zégács György életmüve előtt tisztelegnek ezzel a kiállitással a múzeológusok, mübarátok, abból az alkalomból, hogy az Iparmüvészeti Főiskola professzora, a Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze betöltötte 60-ik életévét.
Jubileumi születésnapján az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend aranyfokozatával tüntette ki, tisztelői pedig összegyüjtötték ujabb alkotásait, hogy emlékeztessenek kisérletező kedvére, munkásságának legrokonszenvesebb vonásaira.
Zégács György müvészete ugyanis rendkivül változatos. Egy sokfelé tekintő, imponálóan sokoldalu mester megnyilatkozása, olyan valakinek a vallomása alkotó munkáról, korszerü igényről, müvészi hivatásról, aki hallja az idő szavát. S megérti, mit vár tőle kora és közönsége.
Mint festő és grafikus indult pályáján, s vagy 40 esztendeje fejlődésének jellemzőit képeiből lehet leginkább meghatározni.
Am termésének jórészét az iparmüvészet különböző ágazataihoz kell sorolni, legalábbis, ha a megszokott fogalmak szerint osztályoz a mübarát.
Szines üvegablakot készitett, goblein is került már ki müterméből, több szkrafiton, zománc kompozición, kerámián olvasható az aláirása. Sokirányu müvészi tényked̈ése széleskörü pedagógiai elfoglaltsággal párosul. Mint az Iparmüvészeti Főiskola Szilikátipari Tanszékének vezető tanára, az üveg, a porcelán, a kerámia müvészet anyagtani és esztétikai sajátságainak megismerésére tanitja a fiatalokat, a Képzőmüvészeti Főiskolán a diszitő festészet modern lehetőségeit tárja fel a növendékeknek.
Professzori müködése azért kelt mély benyomást az uj nemzedékekben, az egymást követő főiskolai évjáratokban, mert az oktatnivalókat mindig is gyakorlatias formában adja át tanitványainak. Szemléltető anyagként a maga müveivel mutat példát a legbonyolultabb diszitő feladatok szakszerü megoldására.
Zégács György nagytétényi tárlata ezuttal is betekintést enged egy képzőmüvész polihisztor mai műhelyébe. Arról tájékoztat mindent csinálhat kellő felkészültséggel, jó érzékkel, fürge fantáziával a korunk szellemében dolgozó tehetség. Betonábrát, villódzó prizma-rendszert, szivárványos mobilt láthatunk és ez a kamara-kiállitás is azt bizonyitja, mint, ahogy Zégács György egész életmüvek, hogy a XX. század harmadik harmadának festőmüvésze a vizuális kultura mindenese. Mert a szivén viseli az iskolázott látásmód tovajesztését, minden alkalmat meg kell ragannia az artisztikus épületdiszek, lakásbelsők népszerüsitésére, a korszerü életforma müvészi elemeinek gyarapitására.
Négy-öt évszázadon át senki sem csodálkozott azon, hogy a képzőmüvészet és az iparmüvészet valahány ágának a terméke egy-azon müben jött létre.
en b

Zégács György "Szilikátgrafikus" iparművészeti Főiskola tanárnak nevezte kinevezték

Napjainkban ugy látszik elég érettek a feltételek ahhoz, hogy a korizlés, a korstilus alakitásában egységes szemlélet érvényesüljön, s a tulzott specializálódással szemben jelentkezzék a képzőművészeti, iparművészeti közmüveltség iránti egyöntetü érdeklődés.
Zégács György az uj életforma áttekinthető, racionális, harmonikus szépségének a megteremtésén munkálkodik. Meg vannak az eszközei ahhoz, hogy a környezet-kultura nagyüzemi előállitása mellett is biztositsa a szellemesség, játékosság jelenlétét, a jó közérzet terjesztéséhez. Az elgépiesedés idején is meg tudja őrizni a felnőttek számára, a gyermekek romlatlan örömét, amikor tükörfalak között csillogó gömböket mozgat, szines üvegekkel bontja fel a lámpák fényeit, halkan surrogó hangok közepette káprázatatja el a gyanutlan bámészkodókat.
Az ember barkácsoló vágya és a természeti csodákra kinyiló tekintete egyaránt kedvét leli Zékács György világitó, forgó szerkezeteiben, foszfloreszkáló üvegplasztikáiban.

Ecgedi Márton
debreceni ötvös

Vereztéres pohár 1651-
ből, a Magyar Nemzeti
Múzeumban.

Repr.
Magyar Művelődéstört.
III. k. 302, 645. l.

„Stilleben"

Kulturleben zu bringen, wo die konsequente Auflösung s
ängstlich umgangen wird und die Auffassung von Synthes
noch so spießbürgerlich anspruchslos ist, wie etwa im Durc
schnitt heutiger Kunsteinstellung und heutigen Kunstscha
fens. Picasso fordert zur Entscheidung heraus, so odor s
zu „Restaurationen" ist nicht Zeit, ehe die letzten Folge
gezogen sind. Und das gilt nicht nur für die Kunst, gleic
viel für Wirtschafts- und Gesellschaftsformen. Die Kun
bleibt zwar im Vorsprung, und das ist einer der größte
Eindrücke von Picassos Ausstellung.

Und nun zum Werk selbst. Wie soll man Picass
begreifen? Entweder man ist dem Künstler wahlverwand
und dann „erspürt" man ihn; oder man „sucht" ihn als Kuns
beschauer zu erfassen und dann wird man statt willkürl
chen Kunstgenießens planmäßig sich durcharbeiten müsse
Hierzu bietet diese Züricher Gesamtschau wohl die erst
und deshalb so willkommene Gelegenheit.

Der **Gegenstand** ist bei Picasso ganz belanglos, er ex
stiert fast nur äußerlich, um Name für das Werk zu sei
Nicht literarisch illustrative Bedeutung wird hier angestreb
wenn auch bei manchen Stücken etwas wie „Stimmung
von einer Darstellung ausgeht. Sonst ist die Bedeutung nu
dem künstlerisch Erspürbaren, Empfindsamen vorbehalte
dem seelischen Gehalt anstatt optisch auffaßbarer Vo
stellung. Und damit ist Picasso Revolutionär gegen ein
vielhundertjährige Überlieferung, gemeinsam mit viele
heutigen Künstlern, und zwar mehr Deutschen als Franzosen

Die **Gestalt**enfülle bei Picasso zeigt schon eine
überlegenen Geist und Techniker. Er ist der Sohn eine
spanischen Zeichenlehrers, macht mit Leichtigkeit, kaum
sechzehnjährig, die Akademieaufnahmeprüfung in Madrid
Seine Routine entwächst bald allen Lehranstalten. Abe
nicht nur technisch ist er Beherrscher der Gestaltungsmitte
der Zeichnung, wie der tonig modellierenden Malerei, be
ihm laufen auch die Überlieferungen einer mehr als tausend
jährigen Vergangenheit zusammen. das „Wissen" unsere
Zivilisation. Von der zeitlich am nächsten stehenden, durch
den Impressionismus bis zur Virtuosität ausgebildeten fran
zösischen „kultivierten" Malweise über expressionistische
Versuche geht Picasso eine ganze Skala von Gestaltformen
durch, wie sie die heutige Kunstgeschichte bis in die Früh

Zegedi Márton

debreceni ötvös

l.

A nejmuvesetek
könyve.
Bp. 1940
1115. l

Vas vármegye VI. 225

nem értik a cigán
Pista temette szeg
mert a jó isten m
ami nem is volt in

Sohase láttam
mikor elköltözött
nak bubánata is el
lyek ugy sirtak, m
a rekviem. Némely
bármilyen vallásos

— Egyszer im
fájdalmas önvallom

Eszes, világosf
babonás is volt, m
hitte, hogy sokáig
högi akkor magáb
gasza volt, hogy az

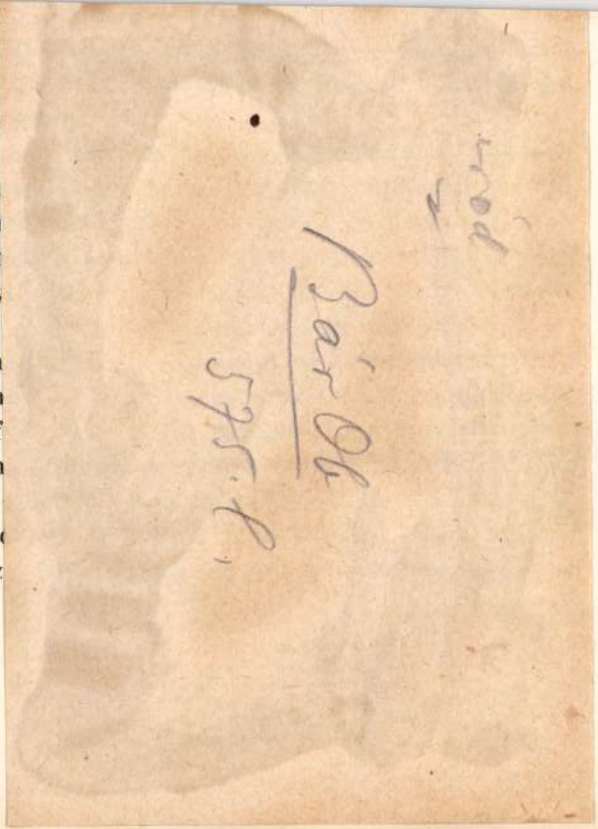

Zegedi Máton
debreceni ötvös

Bár Ob
575. l.

Gyárkémények és templomtornyok

Amikor Szegedre kerültem, nagyon messze állt még attól Dankó Pista, hogy szobor legyen belőle, de a város levegője tele volt Dankó-bánattal. Magyar haraggal is. A város mellén az «átkos közös kormány» lidérce ült. A nyakkendőtlen Polczner Jenő addig szidta az átkos közös kormányt és Kószó István oly erővel asszisztált neki, hogy kezdett már az aulikusokból is kicsirázni a kételkedés és már nem voltak egészen bizonyosak a kiegyezés áldása felől. A közkórház olyan avatag volt, hogy a palotás Szeged nem győzhette volna a szégyenkezést, ha a kórház romlásáért is nem az átkos közös kormányt hibáztatja. Csatornázása se volt még a megujhodott városnak, de ki tehet róla, mikor az az átkos közös kormány mindenkit mindenben feltartóztat. Csikorgó sineken a lóvasut baktatott szomoruan, de hát hiába sürgette a modern gondolkodásu Rosenfeld Nándor

Zegedi Márton

debreceni ötrösmester

Agoházy Mária: Magyarországi barokk művészet, Bp. 1960, TIT József A. szabad egyetemének előadásai 42.

ZEGDINSZKY JÓZSEF
kőedénygyári munkás , hermányi kőedénygyár, 1818

Folia Archaeologica, XIV. 1962. 193 lap

Zegedi György

ötv

Kölmaggötvi

2037 sz

Zegedi Márton

ötv

Kolmaggotty. 573.2

M. P. K.

ZEGGIN György ötvös

Szül. 1520 körül Szegeden

Meghalt 1581, München

Nagy-Parp-Börtsök: Szeged, Bp. 1960. 58. l

Zeggin, C.

eremvers

l. Fekbptörök

35 tábla

i Bizottság !

novemberi havi leszámolásokat a
érvári székesegyház helyreállitás
en beterjeszteni.
or vagyok 420.- és 222.26 koronáról
i, melyek ellenértékét már bevételbe
hogy 642.26 koronát kiutalni

a f. é. 429 sz. rendeletnek meg-
zésre 1914. március 3.-án felvett
szletről a bélyeges nyugtát be-

(Caspar) Zeggin, Gáspár

éremvén

lásd.

VI. K

Glbé 591.

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu .....

m.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

ség szeretettel szem-
ta és az országnak,
agylelküen az ujjá-
t és jókedvü, bárha
gy megcsodálhassák
k ránézett a kecses
gi elpusztult három

zta felé. — Többel

almasan meghajolt.
gerincben is fürge
A magyarpompáju
ajolt.
, őszinte hódolattal
zélt, páthosz nélkül
csak, hogy az ár-
lzőket és metafórá-
viz fogalmi körébe

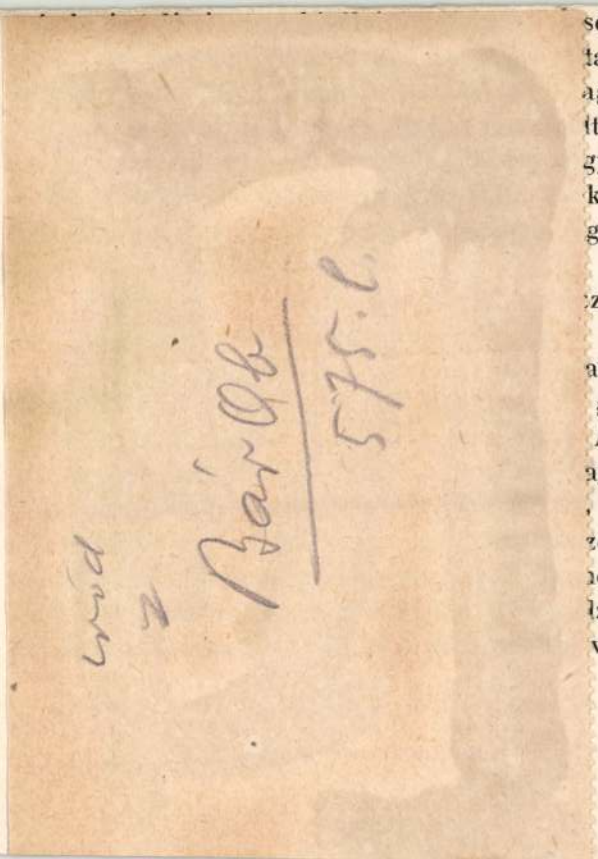

szaladjon, vagy a törvényszékre, megabajgatni a csöndesen munkáló hivatalokat.

Még a huszadik század elején is megvolt ez a két kálváriás stáció, bele is törődtek a két kavicsos mezőségbe, némelyek már bele se nyugodtak volna az eltakaritásba, mert ősiségénél fogva műemléknek számitott. De még arra is jó volt, hogy akit ért, ezzel verje vissza a meg nem érdemelt gáncsoskodást. Igy például Kormányos Benő, aki sok temperamentummal és ambicióval kezdte meg vagy harminc évvel ezelőtt a prókátorkodást, kezdő korában egy pár pört elvesztett, nem a maga hibájából, hanem ama egyszerü oknál fogva, hogy a pör, ha nem lehetne azt olykor-olykor el is veszteni, nem is pör volna akkor, hanem axióma, amit nem kell bizonyitani, mert önmagában hordja az igazságot. Hát az a tanyai polgár, aki Kormányosra bizta a peres ügyét, nem önmagában hordta az igazságot és a biró a másik fél javára döntött.

— No, — dobogott a székülés után — jól mondta néköm egy másik zsidó, hogy csak egyszer is tögye az ur a lábát valahová, nem teröm ott fű utána.

Zegedy Tamás

Ötvös Kata

Kőmagyötvj. 143.l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
861			**Thomas Zegedy, nobilis,** e. 1572—1598, MC 1585—1587, 1590.
	Nr. 811?		*a)* Kehely, aranyozott, hatkaréjos talpon, a lapos noduszt rotuluszain zománccal. Ószláv felirattal 1583-ból. — *Kelch, verg., auf Sechspaßfuß, m. Email an den Rosetten d. flachen Nodus. Altslaw. Inschrift v. 1583.* R. k. plébániatemplom — *Pfarrkirche*, Egyházashetye. Expos. 1884:II, 112, 8, 128; 1913 : 111. — R³ 2327, 2374. Rosenberg tévesen hamburgi műnek minősítette. — *Das Meisterzeichen, das an diesem Gegenstand in seinem oberen Teil ein wenig verschwommen erscheint, doch so in dem Mass, wie in den Konturen des Buchstaben Z genau mit der deutlichen Marke des folgenden Gegenstandes übereinstimmt, wurde von M. Rosenberg als dreitürmiges Tor gedeutet und als ältestes Beispiel des Hamburger Beschauzeichens in Verbindung mit der als Meisterzeichen gedeuteten Kaschauer Lilie veröffentlicht. Doch nicht nur das Übereinstimmen der Marke, sondern auch die slawische Inschrift sprechen für die Kaschauer Herkunft.*
	Nr. 810		*b)* Kókuszserleg foglalata. — *Fassung eines Kokusnußbechers.* Museum, Kassa — *Kaschau.* Katalog 1903 : 4, 582.
861ᴬ			Ugyanaz **TZA** betűkből álló (Tomas Zegedy Aurifaber) monogrammot vés az 1476-i céhpecsétnek 1586-ban megújított nyelébe. — *Derselbe bezeichnet den 1586 erneuerten Griff des Zunftsiegels v. 1476 mit grav. Monogramm aus* **TZA** *(Thomas Zegedy Aurifaber).* // *Mih. K. Ö. 190.*

Zehetmayr Pál

polg. könnvesm.

háztulajd. a budai

várban 1696-ban

Vass Budanémet

106. l.

minisztéri tá

A Müemlékek Orsz. Bizottságá

Zichetmayer Pál

budai építőmester XVIII. sz. eleje.

Reh 22. l.

Belépésre a kiállitási katalogus megvásárlása jogosit,

melyet a két egyesület tagjai, kik tagdijukat

befizették, féláron kapnak.

A katalogus ára 1 pengő.

Budapest, 1934 március havában.

Gr. Zichy Rafaelné
a Szellemi Együttmüködés Szövetsége
Magyar Egyesületének elnöke

Dr. Simonyi Semadam Sándor
a Magyar Keleti Társaság elnöke

Galitzer-nyomda Tel. 18-8-61.

Zehetmayer Tai

Laid

Reh 22

Zehetmayer Pál

Kőművesmester

1694. Budán

Steindaikó 188. l

1905. VI. 19.

Vajda Ödön zirczi apátnak: meghivó a f. évi termé-szetrajzi tanfolyamra (484/1905).

Zehetmeyer Pál

kőnüves mester

a budai kőnüvescéh

1694-ben avatta mesterré.

Mesterkönyv - Szekesfér -

Mizen 1088 lt. sz.

Hajduhadházi lelet VII. 137

MDK

Zehetmayr Pál kőmives mester

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

ZEHER (Zeherin, Zekhund, Zechus) Thomas
fertö

Porsny, 1737

Ars 1997 251.

négyszögletes udvarában árkádos, emeletes
főhomlokzatának pilaszteres rizalitján
oromfallal, ebben órával. Mansarde tetején sz
1775 évszámmal. A kastélyban régi bút
tulajdonosa: Hahn Sámuel, a nagybic
tulajdonosának báró Popperné szül. Hahn Hermi

Várna R. k. pléb. templom

Egyhajós XVII-XVIII. századbeli nagy
középkoriból átalakítva. Déli kapuja csúcsíve
tagolt, külső falain támasztópillérek. A főoltá
festői fadombormű Mária mennybemene
domborművel. Két szép barokk mellékoltár átt
keretében gyönge festmények. A baldachin X
csipkeszövet islógos hímzéssel.

Zehenter Pál

Kőmüves

1696. ház tulajdonos
Budán

Gerő Bvár

47. l.

Zch Ferencz

Zch Ferencz, verseczi (nülatésű) festő és iró

VIII. 196. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

MDK

Zehelmayer Mátyás

1790-es évek ácsmester

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4. l.

L

MDK

1808 Zehetmayer Károly ácsm.

/Z. Mátyás fia/

1808. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4.l.

M. D. K.

ZEHENTER Pál kőműves

1696-ban hártulajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-
állítása Bp. 1951. 47. l.

Geneva Oak Reunion
Sept. 1st & 2nd
Geneva Oak Reunion
Sept. 1st & 2nd

(Carl) Zeggin Károly

lásd

Glbé IX. 188

Ennek utána

járni!

Ugy tudom Naglerben

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláirása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Zeggin Pál

ércnivelő

lásd

z VI.k.

Gilbé 59 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök v
aláir

8. sorsz. Műhelyi min

ZEGICH JANOS
kőedénygyári munkás Hermányi kőedénygyár, 1818.

Folia Archaeologica XIV; 1962. 193. lap.

Zeginbat

Jeno

Lara M. K.

= Gelé 59 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi min'a –

Zehrer József

festő

lánd

Zolthai Zehrer J.

alatt is.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

Zehrer József

festő

1904–1908

Éimisk 1930

90. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS FIZOTTSÁGA
389 /19 szám
Érk. 1930 év VIII. hó 25 n.

A m. kir. vallás- és közokta
ügyszám alatt I. a keb. szá
müépitészhez intézett rendel

I

Költségvetési év: 1930/31.
tása." Müemlékek Országos B
oltalma alatt álló müemléke

Utasito
culata-szobor, a Nepomuki S
állitási költségeire pótlóla
S c h u l e k J á n o s mi

Zehrer József

díszítő festő

Értimisk 1908/9. 16 l.

Végbíz. jó eredm.

Rézeszközök X. 50.

Zehrer József

a bécsi képzőmüv. akadémián tanul

Értímisk 1909/10. 10. l.

526. Madarász Viktor
Sz. Csetneken 1830 decem

526. Id. Szumrák Pál.

Mellig látható, és szembe néz
vegyült, szeme barna. Ingének és egy
magas mellénye fehér. Jelzése alól j

Vászon, méretei 68.5: 55 c
Festette: Madarász Viktor.
Szumrák Pál ajándéka 1894:

5

904. V. 3.

Zehrer József

díszítőfestészetből

II. díj.

Értesítő 1907/8.

15. l.

121-145

GOGA

ref. tem

Zehrer József

200 K államsegély

Értimisk 1907/8

19. l.

ZEHRER *József*, festő, l. *Zolthai Z. József*.

Dr. HÁY ELEK
ÜGYVÉD
BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 16.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

Budapest XI.
Budafoki út 10/c.

Zehrer József

Szünidei pályázaton

II. díj.

Értesítés 1908/9. 10. l.

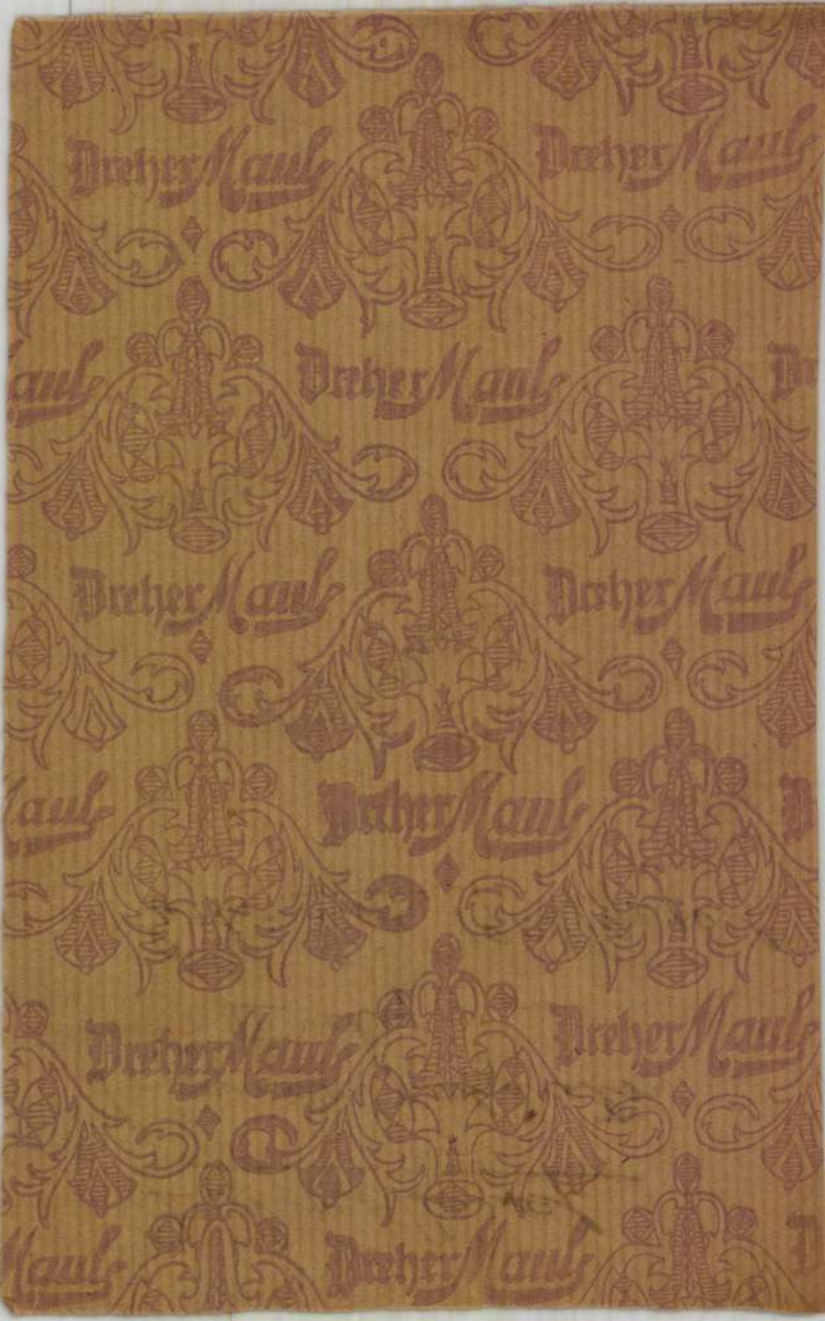
DreherMaul

Zehrer József

300 k államsegély

Érettségizett 1908/9.

13. l.

534. Ismer

A XVIII.

II. József.

Mellig látható és szem
fodorított, bajusza és szak
fodros gallér látszik, palá
mellét az aranygyapjas-ren

Porczellán-szobor, magass
Vétetett 1893 szeptember 21-é
(130–893). — Kifizettetett 189

Zehetner Antal

Öntötte 1739. ben a budai ferencesek 9 mázsás harangját.

Ónodi Éva: A Budai Ferences Rendház.

BUDapest, 1971. 9. sz. 36-37. l.

M. D. K.

ZEHETNER Martin Sebastian festő

1756 Esterházy archérek

Garas XVIII. 7 264. l.

M.D.K.

ZEHETNER, Martin Sebastian festő

Esterházy hg. portréja 1756

Művért. 1955. 1. sz.

Valkó Aderján: Fertőd / Eszterháza, Süttör: Győr-Sopron megye/ mesterei, művészei 1720- 1768 között

128. l.

ZEHETNER, Stephan Zafanyi

Porsay 1662, 1674, 1677

An 1997 251.

XVIII. századbeli jelentéktelen munka.

Zamárd vára Vágzamárd felett a hegyek köz
jelentéktelen falmaradványok.+

+ L. Zamaróczy István: A Vág völgye Trencs
1909. Különlenyomat "A Csajkás"-ból.

Zayugrócz A gróf Zay kastély

Három szárnyával, hosszúkás négyszögletes u
kétemeletes épület, középső szárnyának félkö
egykori felvonóhídról tanúskodó láncznyílások
kettős czímer fából /Zay és Károlyi grófi czím
udvarában a bal oldali szárny árkádos, a jobb
XVII. sz.-i ajtókeret, félköríves nyílásának sa
palmetták. A kastélyt a XVIII. századba

Zehmeister H./Hanss/ ,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint: "Kismarton: Zehmeister H." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Evkönyve

Zehmeister,Han3,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Zehmeister,Han3,Kismarton,1679.v.80." 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Zehmeister Hans,asztaloslegény

Kismartonvól jött,Győrben tanult.97.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város Asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Hanz Zehmeister,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1675-től:"Hanz Zehmeister gebirtig Von Eisenstat gelernet Zu Rab Hanz bockn gebirtig Von ginz Dischlergesell". 103.old

Batári Ferenc: Asztalioslegények Győrött a XVII.században Adatok a győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Antus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Evkönyve

ZEHNER, Leopold Rönüves (Becké)

1762-67 Bogonló

Ars 1997 251

Sziklás hegyfokon, a Vág fölött tojásdad alapo
és ezekhez fűzött épületek. A hegyfokot megker
oldalon hengeres kaputoronyhoz vezet. Az é
végén négyszögletes bástyák, a nyugati k
egyszerű falkiszögelések, a falakon belül omlad
körülzáró épületek. Az északkeleti oldalon
kőfejtő, amelynek robbantásai veszélyeztetik
várfalak épségét.

A XVII. századbeli kastély, a várhegy oldalá
alapon épült, keskeny főhomlokzatán hengeres
s valamikor emeletnyi magas oromfalakkal. Kap
czímer és fölirat, mely szerint Balassa Simon
Magdolna 1631-ben építette. Emeleti közé
melynek boltozata harmadrészben beomlott,

Czehetmilner Menyhért

Győr 1677

l.

Yankó Ötvös-apródok

6-l.

Czehetmilner Menyhárt

ötvös, Győr 1688.

16.l.

Jankógyőriötv. 33.l.

1677-ben 6 évre szerszödött inasul Visky István győri ötvöshoz. 1688-ban mint győri mester van emlitve.

BUDAPEST
935 MÁJ. 2121
Sa 62 Sa

Zeggini György
ötvös

Gyularól vándorolt ki
1558 ban felvesik a
müncheni ötvös céhbe

Bár Ob. 573. l.

felhatalmazással lát-
nitotta, továbbá az-
keresése nélkül szu-
törvényes hatáskörét
ződő nemzeti kegye-
értette — mindezek-
gyi kormányhoz, va-
z a sérelmek orvos-

rendezett a meg-
Lengyel Zoltán kép-
et vetett ki a utcára,
felelt.
zobor.
tt a szegedi levegő-

kövéről lerabolta a koszorut? És ha idegen vetemedik erre, van-e olyan magyar fiu, aki eltüri a gyalázkodást? Kossuth apánk visszaköveteli a koszoruját. Menjünk a kaszárnya elé!

Tizezer emberből szakadt ki a magyar vihar:

— Menjünk a kaszárnya elé!

És a lengyel ősök szenvedélyes magyar sarjadéka már rugtatott is a tömeg élére, nemzeti szinü zászlóval a kezében, és himnusz-foszlányok és lélekdöbbentő magyar imádságok usztak a levegőben.

Voltunk néhányan ujságirók, akiket megdöbbentett a haragnak ez a gátszakajtó kiáradása. Fiatalok voltunk és tudtunk mi is lelkesedni. De hogy ez az elkeseritett nép a kaszárnya elé vonuljon, az gondolatnak is rémitő volt. Tüntessen, tiltakozzék, fenyegessen, de ne rohanjon fegyvertelenül a szuronyerdőnek. Én, meg Szakács Andor, meg Balassa Ármin kérve-kértük Roskovitzot, maradjon csak inkább a szobor mellett és ne kisértse meg szörnyü megtorlásra a császári szellemet. De sem őt, sem

Zeggin (Georg) György

ötvös, stul Szeged (?) 1621
megh. München 1681.

Laid

Szegedi György
glatt.

ZEGGIN, *Georg*, ötvös, l. *Szegedi György*.

Zeggin (Szegény) Görz

cód

Amberata. 63. l.

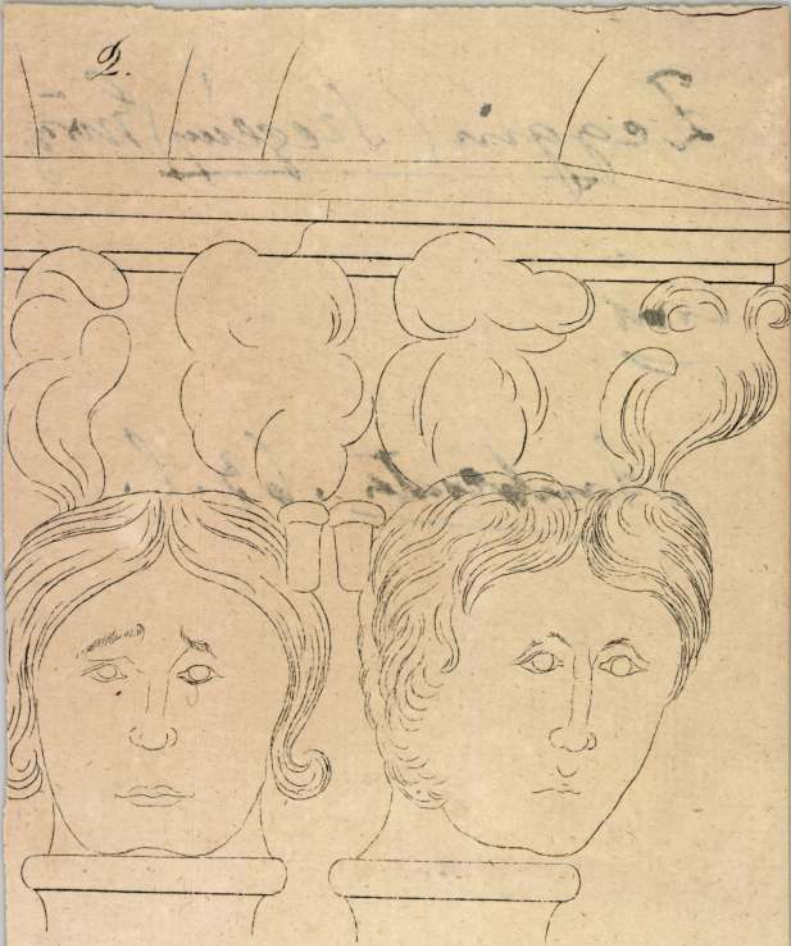

Zeggin Georg

ötvös 1558

+ 1587.

Kőszeghy nemi

Szegény György

szegedi származásu

ötvös -

lásd

Gyulai ötvös cch

alatt az anyagba

beosztva -

csod

Kőmagyötvj. 130. l

Zeggin György

ötvös XVI. sz

lásd. Szegeny György

Zegedy Tamás

ötv.

Kőrmagyötvj. 861 sz

Zegedi Tamás

kassai ötvös

1588.

l.

Iml

T. 3877.

ett vár tornyán a félholdas lo-
a Schlos Dybini és jobbra Hamaski
balra hármas kiséretétől körülvé-
irata:

VILLECK, WIE DIE VON DEN CHRISTEN
ANNO 1593. Mensae Nouembris

ezdete: A. Die Statt Villeck és be-

7 : 26.4 cm.

4083.

Zeiler

festő

l.

Csatkai sopron-műanl

III. 98. l.

2061-909-84

717. Keretek.

1 darab oldalt és elől völgyelt keret, sarkain nagy levéldiszszel, többi részein pedig masszaékitménynyel.

Méretei 35:22.5 cm.

Becsértéke.....2 K

Jegyzet. A 2347 sz. festménytől.
1127-906-59

Petrus Zeiffner Aurifaber

Polgárjapot 1464-ben nyer Kassán. 1467-ben már mint elhunyt emlittetik. Dorothea nevű özvegye Michl Münzer-hez meg nőül.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest 1900. 121. l.

Ifj. Löw Pál

ötös

XVIII sz.

Kassa

Petrus Zeiffner Aurifaber 1464-67

Arch.Közl.1899. XXI. 121

Kassa

Niclas Zeiffner Goltschmid

1463 - 1475

Arch.Közl.1899. XXI. 118

Niclas Zeiffner Goltschmid

1463–1475. Ötvös és pénzverő, mert felváltva goltschmiednek gottsloernek, mönczernek és probirernek nevertetik. Sogora volt Michel Münzernek a ki elhalt bátyjának Petrus Zeiffner ötvösnek özvegyét, Dorothea asszonyt, 1467 ben nőül vesszi, amikor az atyjuktól örökölt háznak másik része is reája szállt. Többször szerepel peres ügyekben. Lakott az „acies prima circuli Twergas"-ban.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest 1900. 118. l.

Lirick Lajós

Jestö.

Leiger Rezső
Szobrász
64 éves
(szívizom-elfajulás)
† 1954 V. 14.
Kispesti Ujtemető

Halotti főkönyv
536.

Zeigler Ferenc

szobrász

A Zsolnay-gyárban Kapás Nagy Mihály mellett dolgozott.

Született: Fehértemplom 1884.

A gyárban dolgozott: 1902. 1906-9.

34.o. és 75.o. 26. jegyz.

NIKELSZKI GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Zeikfalvy Lenke

~~felvételei~~ rajza illusztrálja

a Budapest c. folyóirat 1974. 3. számát

Paul Zeidles MDK.

Kőmíves, 1800 körül Zeidenban élt. Zárt Nyugaton. (S. Klöss zeideni lakós szerint)

Das Burzenland. IV. 1. E. Jekelius kiad. Brassó 1929.

eml. k. 236. old.

Zeidler Ferdinand
óráslegény

l.

Föv. Kömpt. Évk.
X. 1940. 164. l.

Zeidler János

1827

l.

Ságüvegesipar

256. l.

~~137 v. 138?~~ Palmezzano: Sz. Család Jezus, József, Katalin Sz. Jánoska

~~137 v. 138~~ // Sz. Család ~~Sz. Jánoska~~, Katalin, Sebestyén, Jánoska Sz. József

Előbbi ~~Utóbbi~~ szignatúrázat leírni!

Jobb alul Marcus Palmezanus forolusiensis faciebat 1529 római MCCCCCXX9

MDK

Zehrer József

25. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanítványai. Magyar díszítőművészet. II.rész. Bp. é.n. 35. l.

Zehrer Mihály

100 k államsegély

Értimisk 1906/7

16. l.

373-375

PEC

óker. Cubicu

M.D.K.

Zeichán Béla

Kürti László: „Másfélóra Heltaival" cimmel ir a TV Heltai müsoráról, amelynek diszleteit tervezte a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. okt. 28.
X. évf. 43. sz. 14. lap

.I.G.I

Zeicht Béla

Dunaújvárosban megnyílt a Fiatal képzőművészek stúdiójának kiállítása, melyen szerepelt munkája.

Láttuk, hallottuk

1975. V. 4. Petőfi 12·46 Ka.

M.D.K.

Zeichán Béla

Előzetes diszletterveket készit egy tervbevett filmhez, amelynek megfilmesitését tervezik. Ez a „Csinom Palkó" c. film lesz.

Körmendi Judit: Tavaszi őrjárat a Hunniában. Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. márc. 31. V. évf. 13. sz. 14-15. l.

M D$^{i}_{1}$

Zechián Bela
Ujszemüvész

Jó belső architektúrájával
tűnik fel.

Banerjenő: A Televízió-díszlet, jelmez, grafika ...
Művészet, 1968. ápsztés – 44 kap.

M.D.K.

Zeichan Béla

Heltai Jenő: "Menazséria" c. egyfelvonásos darabjának TV-előadásához tervezett díszleteket.

A hét képriportja c. közl.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. dec. 13. VII. évf. 50. sz. 3. lap.

Felix Zeicher festő

M.D.K.

Sopron, nt. kihály templom: Nt. Péter elhivatása 1750 körül

Genth. Kuenl. 1959 I. 318

Zeichner Franz

Münz- und Medaillengraveur im Hauptmünzamte in Wien, geboren 26. Jänner 1778 zu Wien, pensionirt 1858, gestorben 1862. 1799–1801 mint Graveurdiur- mit Körmöcbanyán dolgozott.

Katmünzen IV. 1374. l.

Vallás- és Közokt. minisztér m. kir.

V. 311.

(Zeiler Martin)

(-) Newe Beschreibung des Königreichs Ungarn etc. Leipzig. 1664.

Ugyláton csak iró, s nem egyben graphus is.

Zeiler, H. Martin

A tatai vár látkeje.
Fenti: Newe Beschreibung des Königreichs Ungarn. c. munkája-ból. 1664.

Magyary Zoltán dr

A tatai piarista rendház és múzeuma.
Bpest, 1938. 30. l.

fenti ugylátszik csak a könyv szerzője.

< Zeiller, Martin >

Könyve

< > Zeiller, Martin:

Neue Beschreibung des Koenigreichs Ungarn. Weiland von den Herrn Martino Zeillero beschrieben Anjetzo hrsg. von Joh. Beza. Leipzig 1664. 8 r.

Magyarország váramak rajzaival

Havassföldrkvt.

19. l.,

Nincs adat rá, hogy a vár — kapitelek ő metszette volna.

oronation town, for a long period the
of Trianon, awarded to the Czecho-

aris in 1900. Tadrusz died in

ZEILER, Martin

1664

Szalai - Szabó 1999. 79.

Formspaltungen"[2] des Kubismus loswerde, wo "der Ra
all durchbrach und zerfetzte"[3] sowie all jene "hysteri
und problemvollen seelischen Belastungen"[4], die sein
den Expressionismus charakterisierten. "Der Expressio
so sehr der Gegenspieler des Impressionismus sein, i
vismus und Psychologismus befindet er sich erst dort,
ging. Er hat sogar Bilder und Skulpturen hervorgebrac
Artifiziellen her sehr schöne und außerordentlich feine
die in Bezug auf ihre Haltlosigkeit und Uferlosigkeit in E
objektiven Lebensinhalts und einer Weltordnung soga
und flüchtigsten Farbflecken von Whistler und Signac ü
aber, der die "romantischen Ausflüge in die psycholo
des subjektiven Ichs" verurteilte, schrieb 1944 bereits
genüber die Romantik und besonders die Romantik ur
bestimmen können, daß mit ihr das endlose und wur
Seele, die Sehnsucht nach Freiheit zum Ausdruck ko
Wesentliche der Weltanschauung der Bildarchitektur
Verhältnisse der Raumformen der sich organisierende
eine leicht durchschaubare, in sich stehende Struktur bi
typisierte Sein dieser Hauptsache alle subjektiv
Instinktlabyrinthe, Tragödien und pathetischen Anstren
gelassen hat"[7], bezeichnete es 1933 gerade als Aufg
in die instinktiven Tiefen der Seele hinabzulassen. "Die
ist zugleich dämonische Schlucht."[8] Und was den ob
mismus des Konstruktivismus betrifft, jene Erwartung
sich selbst "als ganz einfachen, frohen Anfang einer ne
kann"[9], auch dieses Ethos wendet sich zur Zeit der B

[2] Kállai Ernő: Moholy-Nagy (1921) *MA*, Wien 15.09.1921, S.
Mátyás), in: *Kállai Ges. Werke* Bd. I., S. 15.

[3] Kállai Ernő: A kubizmus és a jövendő művészet (1922) *MA*, Wi

Zeilinger Fr.

1788

l.

Exerzitien 1929

78. l.

MDK

Zeiler, Martin

Zeiler, Martin és Andreas Stirbel Hungaria oder Neu-Vollständige Beschreibung des ganzen Königreichs Ungarn etc. Frankfurt und Leipzig 1690.

Havassföldrkvt. 27.1.

< Zeiler, Martin és Andreas Stübel >

K

<) Hungaria oder Neu-Vollständige Beschreibung des ganzen Königreichs Ungarn etc. Frankfurt und Leipzig 1690.

Nem írja Havass, hogy képek volnának benne, noha Zeilert úgy említi, mint ha rézmetszőlett volna.

Havassföldrkvt.

27. I.

LE MO

DE MARI

À PO

OEUVRE D

JEAN F

DETRUIT PAR LES TCHÈ

JEAN FADRUSZ naquit en 1858 à Pozso
bourse de la caisse d'épargne de Pozs
Tilgner et plus tard chez Hellmer. A l'
1896, il fut chargé par la Ville de Pozsony d
Cette statue équestre, l'une des plus importa

Zeiller, rézmetsző

Pozsonyban működött. Ájtatossági képeket, szentképe. ket készitett. 129.old

Csatkai Endre: Ritka metszet a Győri Xantus János Múzeumban - A vimpáci feszületképről 127.old

Arrabona, 9.-A Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

ZEILINGER, ↑ ZALLINGER

M. D. K.

ZEILLER Lénárd festő

szül. 1728 Znaim, megh. 1781 Sopron

Sopronban dolgozott

Magyar XVIII. k. 264. l.

Zeiller Lénárt festő

Znaimban született. 1791-ben halt meg Sopronban

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez

Bossodi Szemle 1968 3 sz. 253 old.

Zeiller von Zeillen-
thal, Leonhard
festő Sopronba.
szül. 1728-k. Innsbruck
† 1791. febr. 20. Sopron
ban.
Művészetéről nincs
adat.
Csatkai

[illegible] Tartergom. Tartergom 1887,
235 l.

Zeiller von Zeillenthal Lénárt,festő

Sopronban 63 éves korában halt meg 1791-ben.febr.20-án.Uszög ölte meg.Znaimi születésü.Arcképfestő volt. 253.old. 6.jegyz.

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez II.rész 253,old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968. Sopron

ZEILLER Lénárt festő ?

zeillenthali előnévvel

M.D.K.

szerepe a soproni parok festészetben

Müvért. Csatkai Endre: Altomonte és Schaller István

szül. Znaim, megh. Sopron 1781

1952

Müvért. Csatkai Endre: Altomonte és Schaller Istv

szerepe a soproni 72.

M.D.K.

Mór. T. 1238. II.

A hegyes vidék előterében az osztrák dragonyosok intéznek rohamot a honvédek egyik ágyütegére, melynek megmentésére a háttérből közeledő huszárok későn érkeznek. Felirata:

AUS DER SCHLACHT BEI MOOR
Wegnahme einer ungarischen Batterie am 30ten Dezember 1848.

alól balra: Gez. v. Zeilner.
jobbra: Lith. v. J. Lancedelli.
legalól balra: WIEN bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, mér. a vk. 33.7 : 46.7 cm.

Zeilner

Moor. T. 1239. II.

A hegyes vidék előterében az osztrák dragonyosok intéznek rohamot a honvédek ágyúütegére, a melynek megmentésére a háttérből közeledő huszárok későn érkeznek. Felirata:

AUS DER SCHLACHT BEI MOOR.
Wegnahme einer ungarischen Batterie am 30ten Dezember 1848.

alól balra: Gez v. Zeilner.
középütt: Gedr. b. Joh. Höfelich.
jobbra: Lith. v. J. Lanzedelli.
legalól balra: WIEN bei L. T. Neumann.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers mit Vorbehalt gegen Nahcdruck.

Szines kny., mér. a vk. 33.7: 46.6 cm.

Hegyes. T. 1243. II.

A háttérben jobbra kibontakozó város előtt és a középtérben a honvédek szoritják vissza a horvátokat, kiket az előtérben Jellacic összeszedett és ujra tüzbe visz, mialatt jobbról ágyuütegek vonulnak előre. Felirata:

F.Z.M.Br. JELLACIC
sammelt bei Hegyes die dem furchtbaren Feuer des Feindes weichenden Croaten und führt sie nochmal gegen den Feind,
während rechts G.M.v. Horvath eine Fuss-Batterie vorführt.

alól balra: Gez. v. Zeilner.
középütt: Gedr. b.J. Höfelich
jobbra: Lith. v. J. Lancedelli.
legalól balra: WIEN, bei L.T. Neumann.
középütt: Nach Angabe des G.M. v. Horvath.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., mér. a vk. 33.9 : 46.4 cm.

Hegyes. T. 1242. II.

A háttérben balra kibontakozó város előtt és a középtérben a honvédek szoritják vissza a horvátokat, kiket az előtérben Jellacic összeszedett és ujra tüzbe visz, mialatt jobbról ágyúütegek vonulnak előre. Felirata:

F.Z.M.Br. JELLACIC
sammelt bei Hegyes die dem furchtbaren Feuer des Feindes weichenden Croaten und führt sie nochmal gegen den Feind.

alól balra: Gez. v. Zeilner.
középütt: Gedr. b. J. Höfelich.
jobbra: Lith. v.J. Lancedelli.
legalól balra: WIEN, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen Nachdruck
középütt: Nach Angabe des G.M. v. Horvath.

Kny., alányomással, mér. a vk. 33.9 : 46.4 cm.

Zeisel Éva
Textilművész

A MŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM
ÉS AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
MEGHÍVJA ÖNT

ZEISEL ÉVA

A MODERN AMERIKAI KERAMIKA ÚTTÖRŐJE
BUDAPEST – NEW YORK
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA,
1987. ÁPRILIS 16-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN 16 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
GERGELY ISTVÁN
AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA REKTORA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1987. ÁPRILIS 17-TŐL MÁJUS 31-IG

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 33–37.

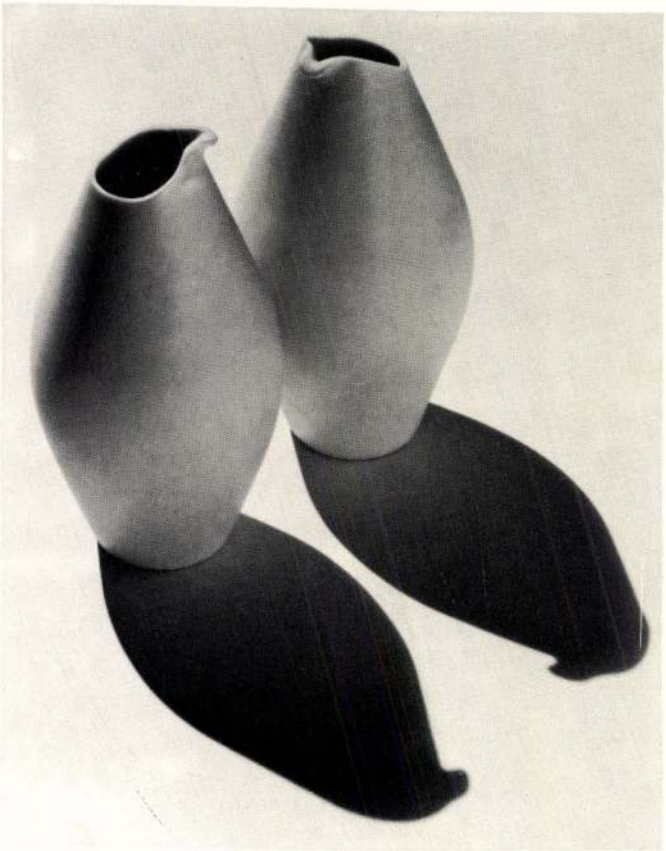

Franz Zeilner

rajza után képült Josef Lanzedelli litografiája: „Jelenet az 1849. VII.-i kishegyesi ütközetből." 762. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

L. Zeineman:

Klesch Daniel.

Derékig, kissé balra fordult
medaillonban van ábrázolva
ban könyvet tart, a melyeken
reten:

M. DANIEL KLESCHIUS NOB. HU
IN. INF. PANN. & VARAL. OL
HUNG. PROCHR. NOM. EXUL

a párkányon: Dilecta Crux sola
& Exulem defend
In Morte, Jesu, p
Coeloq tandem r

a talapzatelején: Frons ex po
Incisa patet: caet

11710.

an, papi ruhában és tojásdad
. Jobb kezében feszületet s baljá-
szöveg olvasható. Felirata a ke-

ng. Rk. CÆS. QUOND. GÜNZ. S. GEORG.
ASS. ECCL. INSUP. HUNG. PASTOR AC SEN.
ÆT. 41:
re ME
e ME
rende ME
edde ME.
rrecta faciesq gravissima KLESCHI Æri
a fama refert. Reddidit hac Celebrem:

MDK

Zeis János kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

Zeis János könnives · M.D.K.

1714 - 17 korott Hölbling tanonca volt

Schoen A. Hölbling ignitömester Budán
bürtört. Ért. 1958 (VII) 2-3 n. 145

Zeisel Ernő
(Ernestus)
Győr 1714

l

Yankó Ötvös-apródok

7. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zeisel Éva

Fehér porcelán készlet

6 Zeisel Éva: Fehér porcelán készlet, 1942–1943, gyártó: Castleton China Company, 1946

Ernyey Gyula: Tiffanytól Moholy-Nagyig.
Művészet, 1978. október - / 38.oldal.

Zeisel Éva

Zeisel Éva — aki évtizedek óta él az Egyesült Államokban, s a modern amerikai kerámia úttörőjének számít — egész életművéből ad ízelítőt a Budapest — New York című tárlat, amely április 16-án, csütörtökön 16 órakon nyílik meg az Iparművészeti Múzeumban.

Magyar Nemzet

1987. IV. 14.

ZEISEL ÉVA
keramikus

Pécs
Zsolnay Múzeum
TKM 640

12. old.

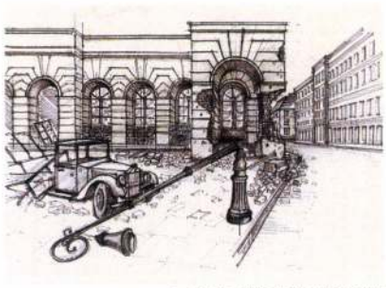

A ZONGORISTA DÍSZLETTERVE

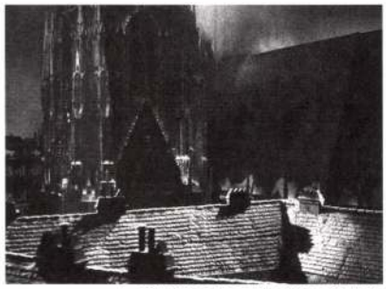

„A SZÍVNEK DOBOGNI KELL" DÍSZLETE

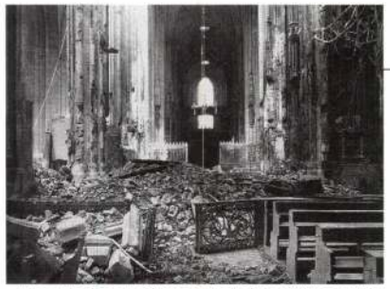

A LEBOMBÁZOTT BÉCSI SZT ISTVÁN-SZÉKESEGYHÁZ

us 29-i Kronen Zeitung és még két-három bécsi lap is érthető lelkesedéssel számol be a „másik Steffl" segítségével (díszlettel) megidézett „békebeli" város építészeti pompájáról.

A bécsiek által szeretett emblematikus dóm építéséhez számtalan legenda fűződik. A legismertebb, bizonyos Hans Puchsbaumnak – Hans Prachatitz építőmester segédje –, illetve mester és inasa története. Versenyben építették a két tornyot, ha az inas gyorsabb, elveheti mestere lányát feleségül. Puchbaum, a legenda szerint csak az ördöggel kötött paktum segítségével tudta előbb befejezni a déli tornyot. Az egyezség szerint szentek nevét a mester az építés alatt nem mondhatta ki. Amikor az utolsó követ a helyére illesztette, lent meglátta kedvesét, és büszkén lekiabált, Mária! Abban a pillanatban leomlott a torony és alatta az állvány. A segéd szörnyethalt. A monda szerint az északi torony azóta is csonkán áll. (Emil Hofman mit Bildern von M. Barascudts: *Legenden und Sagen von Stephansdom*, Wien, é. n. A. Pichlers Witwe & Sohn J.) Más mondák Faust 1538-as bécsi tartózkodásával is összekötik a Dóm építésének fázisait. Nem tudom, hogy a röntgenorvos sztorijához mennyire volt nélkülözhetetlen a Steffl, de a háború utolsó bécsi filmjében a torony nélkül alig készült snitt. A „belsők" ablakához is tájolt torony főszereplő lett. A filmhez Otto Niedermoser és Fritz Jüptner ugyanis ötheti munkával egy – a kameraállás precízen kiszámított perspektivikus illúziója megkövetelte kicsinyítés ellenére – hatalmas modellt épített. A torony körül I. kerület háztetőerdejét is megépítették, egy várost, amely a harmadik emeletnél kezdődik.

Később, ahogyan közeledett a front, elmaradtak a lapokból a forgatás intim vagy lelkes hírei, de a premiert Karácsony előtt még megtartották a bécsi Apollo-moziban. A mozi az egyik monolit (Bécsben számos, azóta is elbonthatatlan betonszörnyeteg, idegenségével zavaróan városcsúfító monstrum), a Gumpensdorfer str.-i légvédelmi torony – a Flakturm, építésze: Friedrich Tamm (1904-1980) – tövében állt. Talán ettől nem függetlenül, a mozi éppen megmaradt. Az évszázadok alatt épített Stephansdom azonban a légitámadások kiváló célpontjaként, 100 nap múlva, 1945. április 11-ről 12-re virradó éjszaka bombatalálatot kapott, tetőzete és tornya leégett és beomlott. A nézőknek éveken át a film Steffl-meseillusztrációja maradt vigaszként.

További különös adalék, hogy a dóm tornyának máig húzódó rekonstrukciós munkáit elkerítő fapalánkon, éveken át jelen volt egy gyászmisére hívó megemlékezés a 2000-ben elhunyt Wehrmacht-tisztre, aki a visszavonuláskor szabotálta a St. Stephan felrobbantását. Heinrich Böll: *Biliárd 1/2 10-kor* című regényéből (1959) az építész fiának a Sankt Severin apátságrobbantását indokolandó, elkeseredett filozófiáját – mint 20-ik századi toposzt – az UMÉ 2001/5-ös szeptember 11-ét követő számának előszavához is idéztük.

A pódium/média építészet új műfaja azóta még több olyan ház- és városrekonstrukción dolgozik, ahol a hiteles és városléptékű gondolkodás és az asztalos-részletek meglepően közel kerülnek egymáshoz. Közben a kortárs high-tech építészet – üzleti érdekeltsége szerint – eldobható homlokzatokat tervez. Rövid élettartamra, de rendkívül drága, tartós anyagokból. Viszont a filmépítészet – a háborúk és a fejlődés következtében – eltűnt miliőt provizórikus eszközökkel építi újjá. Ez maga a tékozlás. És mégis, szinte paradox viccként: az így felépített „városkép" nem egyszer évtizedekig fennáll. Például a Róma mellett, 1937-ben Mussolini által alapított Cinecittában – ahol eddig 3000 film készült – forgatták az előbbiekben idézett Scorcese-film New York-i jeleneteit. Dante Ferretti tervező tíz hónap alatt építette fel a régi Manhattant. Két kivétellel minden snittet ebben a Tuscolana melletti, 40 hektáros gyárban forgattak. És részleteiben több „N. Y.-i" filmet is forgatnak még majd itt. Természetesen egyszerű berendezői és hallatlanul bonyolult digitális trükkök segítségével támogatva az illúziót és a gazdasági megfontolásból eredő „észrevehetetlen" újrahasznosítást. (Fóton is több évtizede áll és többször „újraforog" a párizsi Notre Dame.) A majdani adaptációkon kívül a New York bandái-nak európai helyszínét a turisták is felkeresik majd – decára annak, hogy a készítők várakozása ellenére a film nem kapott egyetlen Oscar-szobrot sem.

A film mitikus- történeti- és szórakoztató-építészete mögött fent idézett ellentmondásai ellenére, vitathatatlanul magas színvonalú (praktikus célú) kutató- és alkotómunka áll. A kutatómunka másik, teoretikus irányában a nyolcvanas években – elsősorban a nácik előtti német film „modern városképét", a *Metropolis* és általában a metropolisok dinamizmusát, a két háború közötti Berlin olvasható képtextusát vizsgálva folytak ígéretes szemiotikai kutatások. A dinamika megragadásával részben, magával a film eszközeivel is kísérleteztek (Moholy Nagy László: *A nagyváros dinamikája*/filmvázlat. 1924 és Godfrey Reggio: *Koyaanisqatsi*. 1983). A kutatások azonban a Hollywood tempójához – és városutópiáit tekintve, a dömping ellenére is figyelemreméltó – termékenységéhez képest mára alaposan lemaradtak.

Szegő György

A szépség játékos keresője

Eva Zeisel

KILENCVEN ÉV FELETT ritkán várunk valakitől húszéves lendületet, munkakedvet és temperamentumot. Pedig Eva Zeisel képes arra, hogy mialatt a szobájában kerámiákat válogatnak egy kiállítására, konyhájában a tervei alapján bútort szabnak, nappalijában iparművész tanítványokat fogad, és megrendelőkkel telefonál, este pedig gondol egyet és kezdés előtt, jegy nélkül elviszi fiatal vendégét az operába. És másnap színházba, harmadnap kabarébа. Aki ismeri, azon már nem is csodálkozik, hogy 97 évesen New Yorkból hazarepül Budapestre, az Iparművészeti Egyetem meghívására.

FOTÓ • PICTURE • TALISMAN K. BROLIN

Eva Zeisel keramikus, ipari formatervező munkái jelen vannak többek között a New York-i Museum of Modern Art (MoMA), a londoni British Museum és Victoria & Albert Museum állandó kiállításain, a pécsi Zsolnay-kiállításon. Életművéért, oktató munkájáért számos díjban, szakmai elismerésben részesült.

Az ipari formatervezés laikusok számára is élvezetes alaptankönyvében, az *On Design* című, most megjelent kötetben fogalmazza meg filozófiája lényegét, varázslatos formatervezési nyelvének alapgondolatát: a szépség játékos keresése. Eva Zeisel úgy gondolja, az alkotás lényege, hogy valakit megajándékozunk, aki szereti és használja is azt a tárgyat, kényelmesebbé és örömtelivé teszi vele mindennapjait. Szerinte az alkotási folyamat során az alkotó folyamatosan beszélget a formálódó tárggyal. Mielőtt a designer meghúzza a papíron az első vonalat, vagy elkezdi alakítgatni a modellt, elkezdődik egy párbeszéd: ilyennek képzeltelek, vagy itt például el kell venni belőled egy kicsit? Az elképzelt mű a dialógus által valósul meg – méltóságteljes vagy petyhüdt, merev vagy könnyed lesz, bájos vagy impozáns, régimódi, vicces, pici, óriási, harmonikus, irritáló vagy békés. Bárhogyan is alakul, olyan lesz, mint a tervezője; mindegy, hogy szemüveget, motorbiciklit, széket, teáskannát vagy épületet alkot. A mű hordozza az alkotója üzenetét – formájával, kontúrjával, árnyékával, színével, anyagával, súlyával, hangjával vagy hőmérsékletével. Ránézni élvezetet jelent számunkra, vagy épp idegesek leszünk tőle. Ez a formatervezés nyelvének varázslata.

A szépséget és a játékosságot Zeisel a tervezés alapjának tekinti. Úgy véli, hogy amióta az ember a kezével alkot, megpróbál szép, esztétikus dolgokat létrehozni. A formatervezők a fizikai környezetünk, ezáltal a kultúránk

"UNITY" EDÉNY ÉS TÁNYÉR A NAMBÉ SZÁMÁRA, 2001

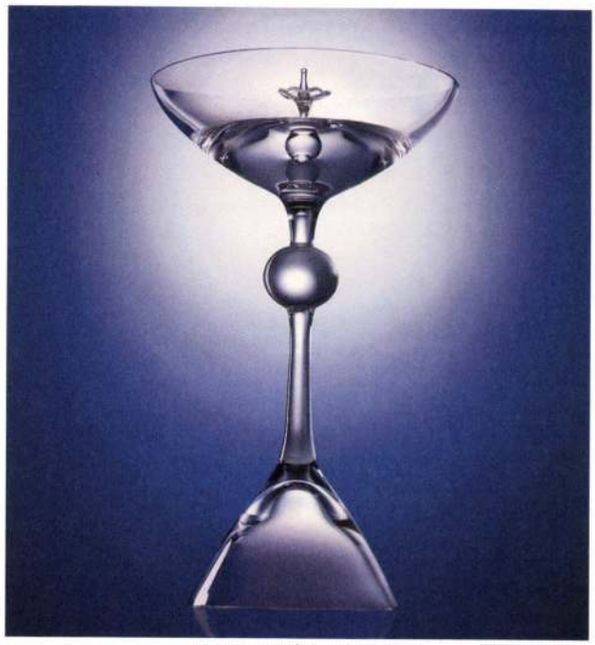

MARTINIS POHÁR A BOMBAY SAPPHIRE SZÁMÁRA, 2001

megalkotói, az általuk tervezett tárgyak életünket élvezetesebbé, kényelmesebbé és elegánsabbá tehetik. A 21. század elején ahelyett, hogy a „jó dizájn" keresésén fáradoznának, a jobb világ érdekében inkább szemet gyönyörködtető vonalakat és formákat kellene alkotni.

Eva Zeisel a szépség keresése közben, kíváncsiságának hála, kalandos – igazi 20. századi – életutat járt be. Közép-európai műveltségével, tehetségével Amerikában lett sikeres. Polányi Laura és Striker Sándor gyermekeként, Striker Éva néven, 1906-ban született Budapesten. Az „írástudó nemzedéket" teremtő Polányi-család (Cecil mama szalonja) a magyar művészeti élet találkozó helyét jelentette számára, ahol megfordult Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Palasovszky Ödön, Rabinovszky Máriusz és Szentpál Olga. Édesanyja óvodájában kötött életre szóló barátságot Arthur Koestlerrel. Itthon, Bécsben és Berlinben, majd Amerikában is olyan jeles társaság tagja volt, ahol megfordult Lesznai Anna, Derkovits Gyula, Kernstock Károly, Ilyés Gyula, Alfred Adler, Szilárd Leó és Victor Weisskopf. De a fiatal lány nem értelmiségiként akart érvényesülni, úgy gondolta, abból van elég a családban – a sors iróniája, hogy később több egyetemen díszdoktorrá avatják –, inkább a festészet vonzotta. A Képzőművészeti Akadémiára jelentkezett, ahol Vaszary János tanítványa lett. A festők közt viszont rájött arra, hogy nem önkifejező művészként akar tengődni, így – anyai tanácsra – fazekasságot kezdett tanulni. Huszonkét évesen, hirdetés útján került a schrambergi majolikagyárba, ahol geometrikus formákat tervezve, hamar elsajátította a sorozatgyártás alapszabályait. Vásárolt egy fényképezőgépet, hogy maga készíthesse munkáinak reklámképeit. A hagyományostól eltérő módon, más szögben, más beállítással, szokatlan csoportosítással, árnyékukkal játszva fo-

VÁZÁK A ZSOLNAY-GYÁR SZÁMÁRA

1906 november 13-án született Budapesten
1923 a budapesti Képzőművészeti Akadémián, majd fazekasnak tanul
1927 Hamburgban tervez, 1928-tól, a német Schramberg Majolika gyár formatervezője
1931 Berlinben saját stúdiójában, illetve a Christian Carstens számára dolgozik
1932 Szovjetunióban formatervező, Moszkvában művészeti igazgató, de 1936-ban 16 hónapra börtönbe zárják Sztálin elleni merénylet vádjával
1937-38 Bécsben él, Hans Zeisel feleségül veszi, majd Hitler bevonulásakor Anglián keresztül az Egyesült Államokba menekülnek (Két gyermekük születik, Jean 1940-ben és John 1944-ben)
1939 a new york-i Pratt Intézet oktatója
1942 Museum étkészlet a Castleton China számára, (melyet 1946-ban a MoMA kiállít, ahol később az 1950-ben tervezett fémvázas, párnásszék az állandó kiállítás részévé válik)
1946 Town and Country, 1952. Hallcraft/Tomorrow's Classic étkészlet
1953-63 kerámiák és üvegmunkák
1960 a Rhode Island School of Design tanára
1983 hazalátogat és kerámiákat tervez a Zsolnay-gyárnak , illetve a Kispesti Gránitnak
1984 „Eva Zeisel: Designer for Industry" retrospektív a Musée des Arts Decoratifs de Montréal-ban, mely körbejárta Amerikát és Európát (a Magyar Iparművészeti Múzeum is bemutatja).
1985-től napjainkig étkészletek, vázák, fémedények, kristályvázák, lámpák, poharak, kerámiamunkák
1999 „Lost Molds and Found Dinnerware: Discovering Eva Zeisel's Hallcraft" retrospektív a Schien Joseph International Museum of Ceramic Art által
2004 az Eva Zeisel: On Design megjelenése, kiállítás a budapesti Iparművészeti Egyetem galériájában Londoni Royal College of Art (1988), díszdoktorátus. Címzetes egyetemi tanár a budapesti Iparművészeti Egyetemen (2004). Elnyeri az Industrial Design Society of America Bronz Alma díját (2000), a Pratt Legends és a Russel Wright Díjat (2002) és Magyarországon a Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét (2004)

tózta tárgyait. (Ezt a technikát alkalmazta később a világsikert hozó MoMA-kiállításon.) Nemsokára nagyüzemi ebédlőket kiszolgáló, jól tárolható, könnyen egymásba rakható étkészleteket tervezett Dulevóban, a Szovjetunió legnagyobb porcelángyárában – sikereit a sztálini diktatúra 16 hónap börtönnel jutalmazta. (Később Arthur Koestler javaslatára megírta emlékeit, amit az író forrásként használt Sötétség délben című regényében.) Családi és baráti kapcsolatokkal szabadult 1937-ben, majd Bécsbe utazva egyenesen az Anschluss küszöbére toppant. Ahogy nagybátyja fanyarul megjegyzi, a Polányi-család csak annyira volt zsidó, hogy üldözhessék. 1938-ban Hans Zeisel szociológus felesége lett, de mézeshetek helyett kénytelenek voltak Amerikába menekülni. New Yorkban hamar magára talált, 1939-től a Pratt Institute tanára lett, s Amerikában elsőként kezdett formatervezést tanítani. 1942-ben megalkotta az első amerikai, modern, tiszta fehér Museum étkészletet, amit 1946-ban kiállított a MoMA. Nagy sikert aratott a kerek vonalú, az anya-gyermek kapcsolatot megformázó, játékos – és jól szállítható! – Town and Country étkészlet, s a Hallcraft/Tomorrow's Classic elegáns, ám tömegtermelésre gyártott szervízkészlet. Karrierje felfelé ívelt, számtalan megrendelést kapott. Üveggel, fémmel, fával egyaránt dolgozott. 1963-ban visszavonult, de 1983-tól megújult erővel újra alkotott. Ekkor látogatott ismét Magyarországra, s felvette a kapcsolatot a pécsi Zsolnay és a Kispesti Gránit gyárral. Eozinos vázákat tervezett Pécsre, teáskészletet és tálakat a Gránit számára, ahol azonban a gyártás minőségi okokból elakadt. A mai napig a világ több pontjáról, sokféle megrendelést kap – fabútorokra, szobabelsőkre, két darabban legyártott reklámpohárra és különböző kerámiatárgyakra –, melyeket hihetetlen munkabírással teljesít. Kerámiáit újra legyártatják, művészetét egyetemeken tanítják.

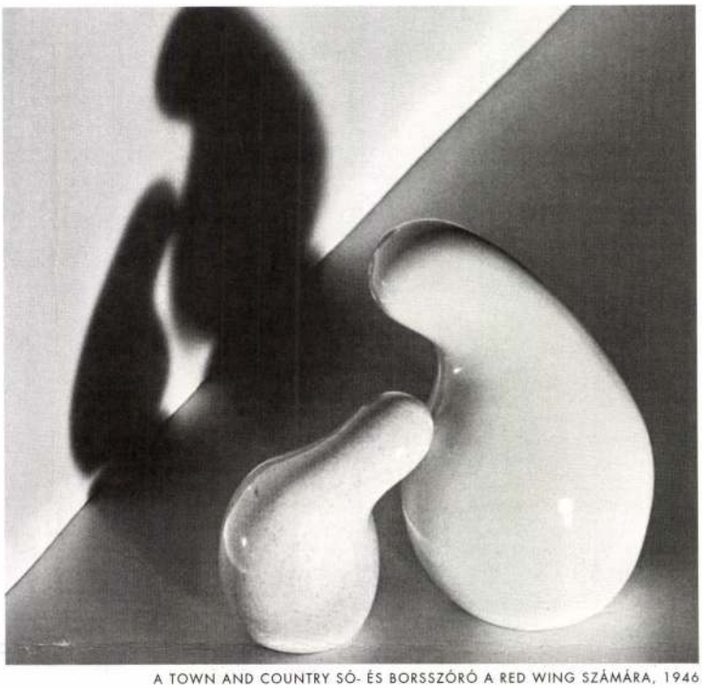

A TOWN AND COUNTRY SÓ- ÉS BORSSZÓRÓ A RED WING SZÁMÁRA, 1946

A játékossága örökifjúvá teszi. A humor, a játék szinte minden munkájában jelen van. Szereti a természetből vett formákat, több kerámiája vagy azok árnyéka madár, kacsa, galamb formájú. A Zsolnay Gyárnak például gyümölcsalakú kerámiákat is tervezett. Játszott a testrészek megmintázásával – a gömbölyded testrészek megjelennek például a Nambénak és a KleinReidnek tervezett vázákon, tálakon, vagy a női hasat mintázó térelválasztó kerámiákon. Tárgyait a variációk lehetősége, a tárgyak családias csoportosíthatósága, a tudatos tervezés és a spontaneitás jellemzi. A kecses ívek, a lágy formák, az elegancia, a mindent átható szépség és a harmónia egysége teszi varázslatossá tárgyi világát. Szeretet és belső szépség, Eva Zeisel alkotó egyénisége sugárzik munkáiból.

Arapovics Mária

A HALLCRAFT/CENTURY ÉTKÉSZLET A HALL OF CHINA SZÁMÁRA, 1957

A MŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM
ÉS AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
MEGHÍVJA ÖNT

ZEISEL ÉVA

A MODERN AMERIKAI KERAMIKA ÚTTÖRŐJE
BUDAPEST – NEW YORK
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA,
1987. ÁPRILIS 16-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN 16 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
GERGELY ISTVÁN
AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA REKTORA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1987. ÁPRILIS 17-TŐL MÁJUS 31-IG

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 33–37.

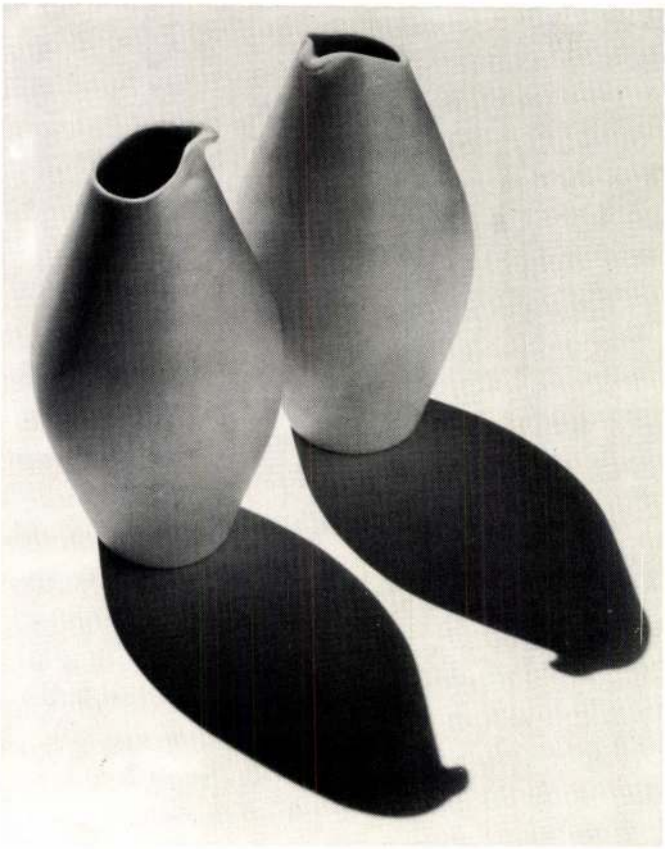

ZEISEL ÉVA

Vezér Erzsébet

ÉVA ZEISEL KALANDOS ÉLETE

Egy magyar keramikus a világban

1987-ben ismerhettük meg Zeisel Éva világhírű kerámiaművészt az Iparművészeti Múzeum kiállításán. Én már korábban ismertem, rajta keresztül kerültem kapcsolatba a zseniális Polányi családdal, pontosabban annak irathagyatékával. Édesanyja Polányi Laura, a kiváló történész és pedagógus, nagyanyja pedig az irodalmi szalonjáról nevezetes Cecil mama. Férje, Hans Zeisel, osztrák származású szociológus, chicagói egyetemi tanár nemrég halt meg.

Apai nevén Striker Éva gazdag polgári családban született 1906-ban, Budapesten. Gyerekkorában az Andrássy út és a Körönd sarkán laktak, ahol édesanyjának modern kísérleti magánóvodája volt. Oda ugyancsak jómódú gyerekek jártak, köztük Koestler Artur, akivel Éva életre szóló barátságot kötött.

1918-ban szülei villát vásároltak a Svábhegyen, melyet hatalmas park övezett. Tizennyolc évesen Éva beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Vaszary János tanítványa lett. Négy szemeszter elvégzése után otthagyta a főiskolát, és beállt tanoncnak Karapancsik Jakab budai fazekasmesterhez. Mint a többi tanonc, ő is lábával dagasztotta az agyagot, és elkísérte mesterét az úri házakba, és vitte utána a kályhacserepeket. Hat hónap múlva megkapta a segédi oklevelet. A Pesti Napló 1926. május 1-jei képes mellékletében gyönyörű fiatal lány fényképe látható a következő felirattal: Striker Éva, az első magyar női fazekasmester. Közben svábhegyi kertjükben égető kemencét épített, és elkezdett saját tervezésű kerámiát készíteni a Kispesti Kőedénygyár részére. Egyik terve már ekkor, 1926-ban szerepel az amerikai Philadelphiában rendezett magyar kiállításon. Egy év múlva elszegődik Hamburgba a Hansa Kunstkeramik céghez. Itt egy munkásnegyedben lakik, és az ott élő egyszerű emberekkel barátkozik. 1928 tavaszán hazajön, majd az év végén újsághirdetés útján Schrambergbe szerződik az ottani majolikagyárhoz. Itt szintén a gyár egyszerű munkásai közt él, akik között már sok volt a náci. Főnöke évente két hónapra Párizsba küldte, hogy tanulmányozza a porcelántervezés modern formáit. Itt találkozott össze gyerekkori barátjával, Koestlerrel, akivel szerelmi kapcsolata kezdődött. 1930-ig dolgozott Schrambergben.

Mivel a svábhegyi kertet közben eladták, Évából végképp világjáró lett. Berlinbe ment, ahol a híres Carstens gyárban dolgozott. Berlin a weimari köztársaságban tudvalevőleg nagyon ellentmondásos, de igen érdekes város volt: a művészeket is erősen vonzotta. Éva munkái geometrikus formáival az akkor divatos *Neue Sachlichkeit* (új tárgyiasság) fegyelmét tükrözték. Minden forrásban volt: a politika, a tudományos és a művészeti élet. Ebben a légkörben Éva elemében volt. Victor Weisskopf, a világhírű fizikus így jellemezte őt ezekben az években: „Elragadóan vonzó volt mind fizikailag, mind pedig intellektuálisan. Nem afféle mozicsillag-szépség: átsütött rajta az intellektuális érdeklődés és a nyitottság. Mindig jelen volt, mindig figyelt." Ő maga a reménytelenség városának, a nyugati civilizációtól megundorodott városnak jellemzi Berlint, melyet már megérintett a nácizmus szele. Ugyanakkor a Szovjetunióból egy születő új kultúráról jöttek hírek, ahol szakembereket toboroznak. Ez felkeltette érdeklődését. Cserben hagyta Carstenséket, és 1932-ben hirtelen elhatározta, hogy elutazik a Szovjetunióba, úgymond, kicsit szétnézni. Hogy vízumot kapjon, eljegyezte magát barátjával, Alex Weissberg osztrák fizikussal, aki Harkovban egy gyár igazgatójaként dolgozott. Csakhamar meglátogatta az Ukrajnai Porcelán- és Üveggyárat, ahol munkát ajánlottak neki, amit el is fogadott. Azzal bízták meg, hogy látogasson el távoli ukrajnai gyárakba. Itt tapasztalta, hogy komoly éhínség van az országban. Az egyik gyár ebédlőjében a munkásoknak csak egyharmada evett az asztalnál, a másik kétharmad körülöttük járkált, mert csak minden harmadik nap kaptak enni. A gyár igazgatója kettétörte darab száraz kenyerét, azzal „vendégelte" meg. Olyan nagy volt az éhínség, hogy a parasztok teljesen legyöngültek, és nem tudták learatni a búzát; városi diákok végezték el az aratást. Ám közben gyönyörű utópiát álmodtak az emberek. Orvosok lyukas cipőben jártak az utcán. De az asszonyok, meglátva Éva ruháját, boldogan kiáltották: Nézzétek, milyen gyönyörű anyagot tudunk már gyártani. Ifjú kommunista káderek minden morzsa eldugott kenyeret elkoboztak a szeren-

3. sz. j. 1992. 3. m.

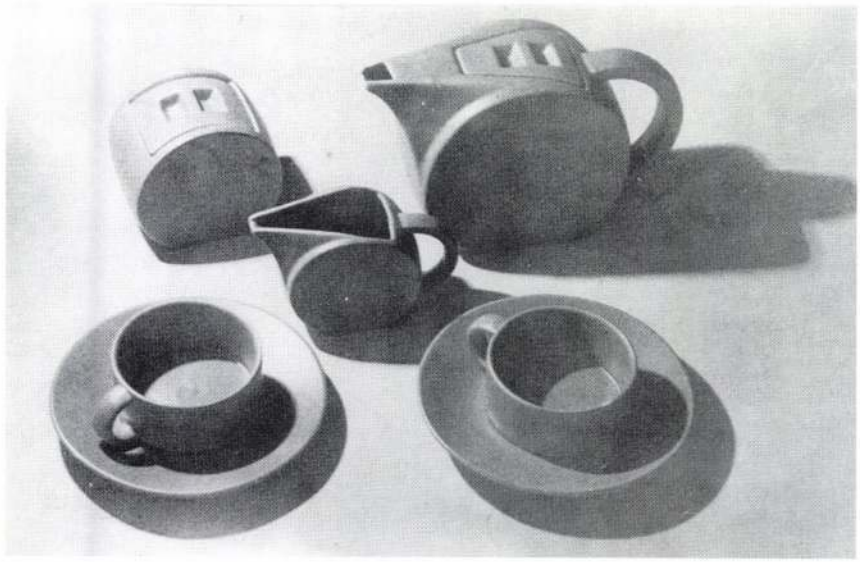

Éva Zeisel budapesti műtermében, 1926-ban

Teáskészlet, 1929

Teáskészlet, 1935

csétlen parasztoktól. (Lásd nálunk a padláslesöprést már kevesebb lelkesedéssel.)

1935-ben, huszonkilenc éves korában az orosz köztársaságbeli Porcelán- és Üvegipari Művek művészeti igazgatója lett.

1936. május 28-án hajnali négykor édesanyja ébresztette egy öleléssel. A titkosrendőrség várta a szomszéd szobában. A moszkvai Ljubjanka börtönbe vitték, majd három nap múlva egy leningrádi börtönbe. Hetek múlva kihallgatták, és közölték vele a vádat: egy Sztálin meggyilkolására szervezett összeesküvésben vett részt. Azt akarták kiszedni belőle, hogy az a mérnök munkatársa, aki őt följelentette, elhagyott szeretője volt. Majd azt, hogy behozatott Németországból egy mesterlövész modellezőt azzal a céllal, hogy az megölje Sztálint. A nyitott ablakon keresztül véletlenül hallotta meg az újabb vádat, hogy Párizsban az akkor ott élő Trockij futára volt.

Egyik kihallgatója, bizonyos Elias, aki később ugyancsak börtönbe került, segíteni akart rajta, ezért rábírta, vallja, hogy följelentője, Bihovszkij mérnök elárulta neki, hogy ellenforradalmár. Vallomása után, cellájába visszatérve, úgy érezte, hogy most már becsülete is odaveszett, ezért öngyilkosságot kísérelt meg. Ez vádlói szemében beismerést jelentett, ami súlyosbította helyzetét. Megrendítő verseket is írt a börtönben.

1937-ben egy szeptemberi napon váratlanul szabadult, és Bécsbe toloncolták. Máig sem tudja pontosan, ki segített rajta, de bizonyára édesanyja szívós munkájának eredménye volt, melyben nagy részt vállalt nagybátyja, az akkor már világhírű Polányi Mihály, aki összeköttetésben volt a világ leghíresebb tudósaival, többek közt Einsteinnel. Ugyanő járt közben Éva elvált férje, Alex Weissberg érdekében is, aki szintén

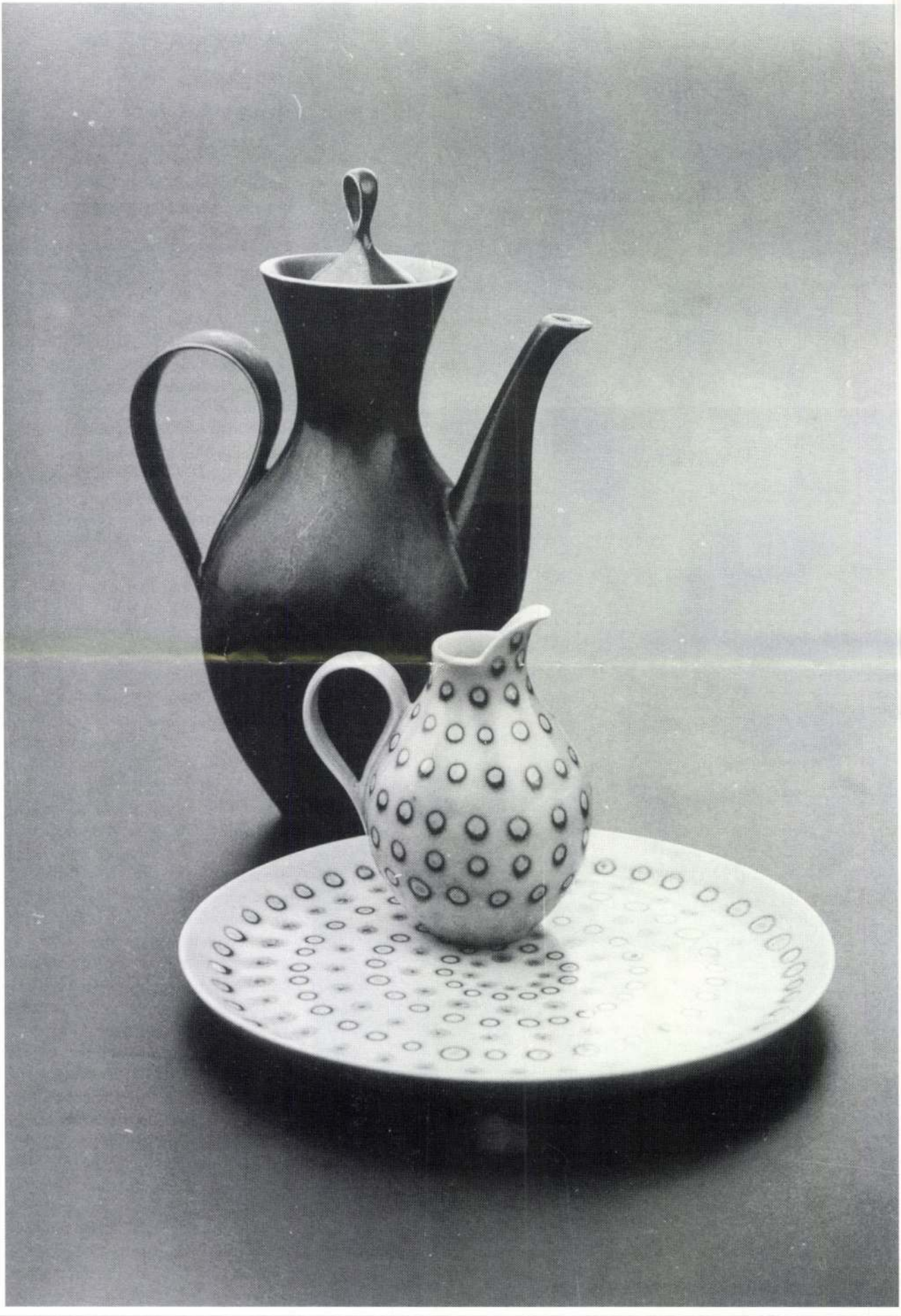

Étkészlet, 1958

börtönbe került a Szovjetunióban. Weissberget 1939-ben a szovjet–német paktum után átadták a Gestapónak – mit is tehettek volna egy osztrák zsidó kommunistával? –, onnan a varsói gettóba került, majd a gettólázadás során kiszabadulva Párizsba ment. Ott *Hexensabbat* (boszorkányszombat) címmel kitűnő könyvet írt a szovjet börtönviszonyokról, melyhez Koestler írt előszót.

Megemlítem, hogy Éva 1987-ig még Amerikában sem beszélt szovjet fogságáról, nehogy Magyarországon élő öccsének kellemetlenséget okozzon. Még Koestlernek sem engedte, hogy önéletrajzában őt saját nevén említse.

De még csak 1938-ban vagyunk. Éva Bécsben nem várta be az Anschlusst, hanem annak hírére az utolsó vonattal Svájcon keresztül eljutott Londonba, ahol összeházasodott régi barátjával, Hans Zeisellel. Ekkor találkozott Koestlerrel is Párizsban, és beszélte el neki börtönélményeit, melyek a *Sötétség délben* című világsikerű regény élményalapjául szolgáltak.

1938. október végén érkezett férjével New Yorkba teljesen reménytelenül. November végén azonban már hirdetés útján munkát szerzett. Közben megtudta, hogy édesanyját Bécsben letartóztatta a Gestapo. Kiszabadításában most Koestler és egy kvéker barátnője jött segítségére. Szülei nemsokára ugyancsak kijutottak Amerikába. Egy év múlva már formatervezést tanít a brooklyni művészeti iskolában, 1946-ban pedig egyéni kiállítása volt a New York-i Modern Művészetek Múzeumában.

A pécsi Zsolnay Porcelángyárban készült vázák, 1983

Az ötvenes években már nemcsak amerikai üzemeknek tervez, hanem olasz, japán és német világcégeknek is, mint a talán legismertebb Rosenthal Porcelánművek.

Már híres tervező volt, mikor kertes villát vásárolt a New York állambeli New Cityben. A park egy dombra vitt fel. Mikor először jártam ott vele, kiszaladt a számon: „Éva, te itt a svábhegyi villátokat építetted fel." Mondtam ezt anélkül, hogy azt a villát valaha is láttam volna, de megcsapott a park magyar levegője és szépsége. A legnagyobb természetességgel válaszolta: „Persze". Egy interjúban pedig azt nyilatkozta, hogy ez volt az első hely, ahol a svábhegyi park után gyökeret vert. Remek műtermet rendezett be a házban. Szüleit is ott temette el, New Cityben.

A sokoldalúan zseniális Zeisel Éva 1968-tól évekig amerikai történelemmel is foglalkozott. Szilárd Leó mondta róla, hogy a Polányi család zsenialitásának génjei benne is öröklődtek.

Mióta lehetett, rendszeresen járt haza, hogy itthon élő öccsét és annak családját látogassa. 1983-ban a washingtoni Smithsonian és a montreali Iparművészeti Múzeum életmű-kiállítást kezdeményezett, melyet aztán körülvittek a világ nagyvárosaiba. A pikantéria kedvéért megemlítjük, hogy a kiállítás Leningrádba is eljutott, ahol az újabb lexikonok úgy írnak Évától mint a szovjet kerámiaipar megalapítójáról.

Ugyancsak 1983-ban egyik hazalátogatása alkalmából két magyar cégnek is tervezett. Heteket töltött a pécsi Zsolnay gyárban és a kispesti Gránitgyárban. Azt akarta, hogy mivel pályáját magyar tervekkel kezdte, kiállítása is magyar anyaggal végződjék. Egyik kiállítási katalógusában így jellemzik: „Éva Zeisel az egyszerű magyar paraszti fazekasság szeretetét ötvözte egybe a modern európai formatervezés iránti tisztelettel". Nyolcvanéves korában a sok külföldi kitüntetés mellett magas magyar kormánykitüntetést kapott.

Kiállítása 1987-ben jött létre a Budapesti Iparművészeti Múzeumban. Ernyey Gyula a kiállítás katalógusában többek közt így ír: „Munkái stíluskavalkádját egyetlen végighúzódó fonal fogja össze, amely figyelemre méltóvá avatja a nagy művek mellett a kisebbeket is; ez a mindenütt és minden korszakában kitapintható öröm hangja. A szellemi izgalom és a játékos munka öröme süt át minden alkotásán, az alkotás és végső soron az élet őszinte öröme."

Nyolcvanhat éves korában is könnyedén utazik a világban. Csaknem évente eljön Budapestre is. Három otthona közül (Chicago, New York és New City) most, férje halála után Chicagót feladta. Legutóbbi látogatásakor éles eszével és remek humorával egy hét alatt átlátta, és így jellemezte a helyzetet: „Tudjátok, én sohasem voltam kommunista, tehát most nem muszáj antikommunistának lennem". ■

MÉG MINDEN NYITOTT

Az alábbi beszélgetést 1992 júniusában folytattam Magdaléna Vásáryovával, akit a magyar közönség inkább a Sörgyári Capriccio aranyhajú hősnőjeként ismer, semmint a Cseh és Szlovák Köztársaság komoly bécsi diplomatájaként. Csehszlovákia felbomlásával a nagykövet-asszony, aki kezdetben szociológusnak készült, újabb pályamódosításra kényszerül?

Módos Márton: Nagykövet-asszony – azt hiszem, így kell most szólítanom –, önben olyan interjúalanyhoz van szerencsénk, akinek nem szokatlan a kamera és a reflektorfény. A két évvel ezelőtti váltás a nagyköveti posztra valószínűleg nem az első komoly változás volt az életében, hiszen korábban szociológusként dolgozott…

Magdaléna Vásáryová: …pontosabban szociológiát tanultam az egyetemen, de nem dolgoztam szociológusként…

M. M.: …ezután következett a filmezés, most pedig a nagyköveti megbízatás. Mi lesz a következő szerep?

M. V.: Valóban sokféle szerepet játszottam el életemben. Az első minden bizonnyal a jó kislány szerepe volt. Bár gyerekként is játszottam már néhány filmben, de soha, semmiképpen sem akartam színésznő lenni. Ezt szentül elhatároztam, ezért is iratkoztam be aztán szociológia szakra az egyetemen. De nagyon nehéz volt szociológusként állást találni, így aztán azt gondoltam, hogy mégis megpróbálkozom egy kis időre a színházzal – és ez végül tizenkilenc éven át tartott. A színházi munka mellett filmeket is forgattam, de néhány év után világos volt számomra, hogy nem fogom ezt örökké csinálni. Nem tudtam bizonyosan, mi lesz az új tevékenységem, akkor jött ez a felkérés. A nagyköveti megbízatást én nem személyes esélyként, sokkal inkább szolgálatnak éreztem, amelyet az új köztársaságnak teszek.

M. M.: Pár hete, egy nagy társaságban alkalmam volt egy vacsora során munka közben, nagykövetként is megfigyelni önt, és bizony kívülről nem azt a benyomást keltette, mint aki „szolgálatban van". Számomra akkor teljesen úgy tűnt, hogy jól érzi magát ebben a szerepben. Szívesen csinálja a „nagykövetesdit"?

M. V.: Már több mint húsz éve foglalkozom külpolitikával, mindig is az egyik fő érdeklődési területem volt. Szívesen olvasok történelmi könyveket is. Másrészt pedig nagyon szeretem az embereket, érdekel, hogy milyenek, miben különböznek egymástól. Az emberekkel való beszélgetés mindig nagy örömöt szerez. A nagyköveti funkcióban pedig mindkét érdeklődési területem benne foglaltatik. Sajnos azonban nemcsak ezek a kellemes dolgok járnak együtt a diplomáciai szolgálattal. Hiszen, ha úgy vesszük, a nagykövet állami hivatalnok is. Na persze, hivatalnoknak elég akkurátus vagyok, ahogy illik, sajnos ez vele jár. Egyidejűleg főnök is lettem, sok beosztottal, és az emberekkel bánni kell tudni, s talán ez a legnehezebb. Komoly felelősséget viselek. Ez pedig már nem olyan kellemes, ezt nevezem én „szolgálatnak". Ebben a beosztásban nem teheti meg az ember, hogy napi nyolc óra munka után hazamenjen, és elengedje magát.

M. M.: A következő kérdésem amúgy is a magánéletére vonatkozott volna. Mennyiben változott meg az élete, a napirendje itt Bécsben? Ha jól tudom két lánya is van, mennyi ideje marad rájuk?

M. V.: Sokkal rendszeresebb lett a napirendem, mint korábban. Színésznőként soha nem volt biztos, hogy mikor fekszem, mikor kelek, minden nap máshogy alakult. Most egy kicsit fogolynak is érzem magam. Minden nap hétkor, legkésőbb fél nyolckor kelek, feküdni pedig éjfél és egy óra között fekszem. Regenerációra szinte semmi időm sem jut. Napi két-három órát pedig mindenképpen a gyerekeimmel kell foglalkoznom. Hogy milyen sajátos

ZEISEL, Éva

91 10. 35,79

Új Művészet

A MŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM
ÉS AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
MEGHÍVJA ÖNT

ZEISEL ÉVA

A MODERN AMERIKAI KERAMIKA ÚTTÖRŐJE
BUDAPEST – NEW YORK
CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA,
1987. ÁPRILIS 16-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN 16 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
GERGELY ISTVÁN
AZ IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA REKTORA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1987. ÁPRILIS 17-TŐL MÁJUS 31-IG

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 33–37.

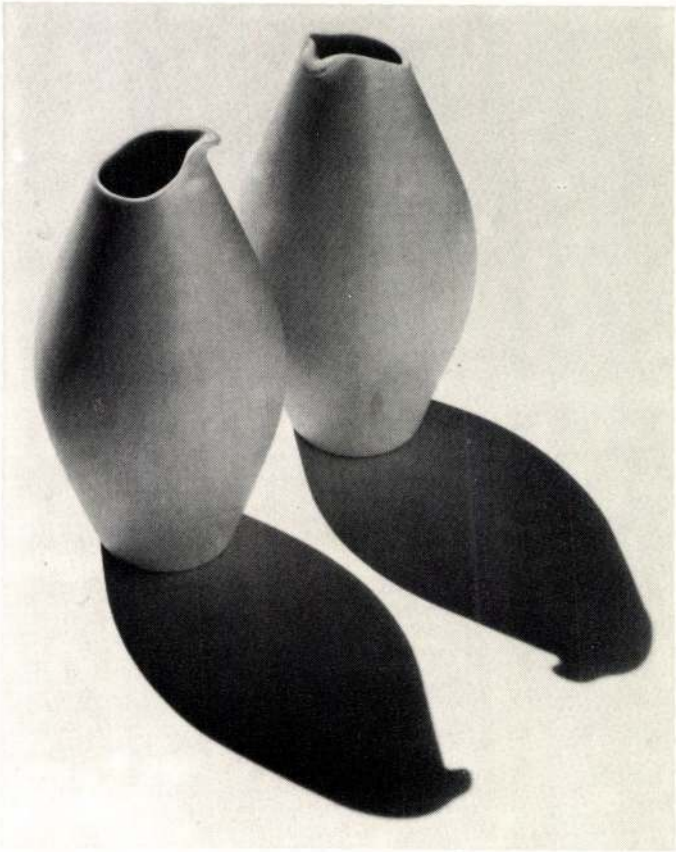

Zeisel Éva

A budapesti Gránit hőedény-gyár egykori munkatársa, majd a Pratt Institute (New-York) tervezéstanára volt.

Ernyey Gyula: Tiffanytól Moholy Nagyig.
Művészet, 1978. október - 38. lap.

Zeisel Éva

1942-43-ban egy nagy jelen-
tőségű porcelán edény készletet
tervezett. A Castleton cég által
gyártott fehér porcelán készlet, a
piacra hiáboni után került.

Ennyey Gyula: Tiffanyból Moholy Nagyig.
Művészet, 1978. október - 38. lap.

Londoni levél

Korunk szelleme — a kávéskancsóban

A kávéskancsó a British Museum harmadik emeletén, egy hangulatosan bevilágított tárlóban tekinthető meg. Tervezte a Budapestről régesrégen Amerikába származott Zeisel Éva, csakúgy, mint a mellette álló ecet- és olajtartó flaskákat, melyek közül az egyik fekete kerámiából, a másik pedig almazöldből készült. Formatervezett, művészi igényű tömegáru, gyártották Minnesotában, 1946-ban. Iskolateremtő iparművészeti munkák, az ötvenes években az egész világ rákapott ezekre a pasztellszínekre, ezekre a lírai kerámiaformákra. A földszinten egymást taposták a külföldi turisták a több ezer éves egyiptomi, asszír és babilóniai csodákat bemutató csarnokokban, tíz méter magas fáraószobrok és sejtelmes szarkofágok között. Idefent pedig, pazar anyagú alkalmi kiállításon azt mutatja be a British Museum, mit gyűjtött, vásárolt és szerzett meg acélból, hogy eljövendő korok érdeklődőinek a mi 20. századunkról nyújtson átfogó képet.

Mintha nem vennénk észre, hogy ez a század lassan véget ér. Nem várunk túl sokat a századfordulótól, még az sem hat meg bennünket eléggé, hogy új évezredbe lépünk. A gőz, a villamosság és az atomenergia kora után a Krisztus utáni második ezred első dekádjaitól, amelyben talán még élünk, nem várjuk korszakosan újszerű technikák színrelépését, hiszen már a komputer is mindennapos eszközünk. Csak az efféle kiállítások tudatosítják bennünk, hogy végéhez közeledik a század, mi több, tulajdonképpen már véget is ért a szovjet birodalom felbomlásával, a kommunista diktatúrák bukásával. Tartott 1914-től 1989-ig.

A British Museum tudja a kötelességét. Tisztában van azzal, hogy be kell gyűjtenie ennek a sok gondot hozó századnak a mustráját is. Miként lehetséges ez? A már halódó népművészeten, az iparművészeten és a képzőművészeten át nyújtható globális tabló a lepergett kilencven esztendő korszelleméről. S még teljesebb a kép, ha hozzátesszük e művészeti jellegű tárgyakhoz az olyan némelykor meghatározhatatlan műfajúakat, mint azok a kabáthajtókákra való kitűzők, amelyeket 1981 és 1986 között hordtak a lengyel Szolidaritás mozgalom hívei. Bár mondhatjuk talán, hogy a bemutatott tizennyolc darab közül az utolsó már-már iparművészeti igényű, az első pedig — biztosítékból kiemelt kis cső alakú ellenállás, melyet tűre erősítve, mintegy testet öltött szóviccként hordtak gomblyukukban a lengyelek — szinte pop-art.

Örömteli meglepetéssel tapasztaltam, milyen sok magyar tehetség szerepel ezen a kiállításon. A British Museum képzőművészeti anyaga vetekszik egy-egy nemzeti galéria kincseivel, pedig itt a gyűjtést két szempont vezeti: vagy a nagy stílusváltásokat óhajtják bemutatni néhány művel, vagy pedig olyan képeket vásárolnak — főleg grafikákat —, amelyek a kor valamely jellegzetes mozzanatát ábrázolják. E program szellemében a Bauhaus új formavilágát, tárgyak mellett, többek közt Moholy Nagy László hat litográfiából álló, 1923-as Kestner-mappája képviseli. (Épp a minap láttam a Sotheby's modern grafikai árverésen e mappa egyetlen lapját hétezer fontra kiírva. S a British Museum gyűjtőiben az a nagyszerű, hogy nem most vásárolták a húszas-harmincas évek műtárgyait, csillagászati árakért, hanem jó időben. Volt szemük, ráérzésük — és alkalmuk.)

Georg Grosz 1917-es, kávéházi sokaságot ábrázoló, karikaturisztikus remek rajza és Käthe Kollwitz fekete-fehér lapjai mellett ismét magyar grafikákra találunk: Uitz Bélának az észak-angol textilgéprombolókat, a ludditákat ábrázoló sorozatára. Majd az amerikai szocialista érzelmű realisták sorában tűnik fel Gross-Bettelheim Jolán 1943-as, hadiüzemben dolgozó munkásnőket ábrázoló litográfiája. (Ő 1956-ban hazatért Budapestre.)

S mennyi mindent kifejezhet akár egy féltenyérnyi fémdarab, egy érem! Klasszikus éremgyűjteményét korról korra fejlesztve a British Museum a numizmatikára mindig sokat adott. Ma is bőkezűen vásárol. Ezúttal két magyar érmet láthatunk, Kinder Antaltól a „Nyaralás"-t és egy absztrakt acélérmet, Friedrich Ferenctől a „Szerkezeti változások"-at.

A népművészeti anyag természetesen antropológiai jellegű. Legérdekesebb talán a malájföldi kínaiak temetkezési szertartásához készített tárgyak gyűjteménye: színes papírból, sztaniolból az elhunyt értékeiről fantasztikus kézügyességgel készítenek másolatot: az életnagyságú motorbicikli, walkman, írógép majdnem olyan, mint az igazi. Az igazi azonban örökül marad az elhunyt rokonaira, és a túlvilágra ezeket a másolatokat viszi magával a halott, nehogy hiányt szenvedjen, ha már megdolgozott e szerény vagyontárgyaiért.

Az iparművészeti bemutató fénypontja az ékszergyűjtemény. Egy vidéki gyár felajánlotta a múzeumnak a teljes század eleji mintakészletét aranyozott óraláncokból és inggombokból. De még ezen is túltesz a Hull Grundy házaspár ajándéka. Egész életükben nagy anyagi áldozattal gyűjtötték a század ötvösművészetileg legjellegzetesebb ékszereit, és végül az 1800 darabból álló kollekciót a British Museumnak adományozták.

Századunk joviális pocakokról békén himbálózó óraláncok szellemében indult, de vészes gyorsasággal ért el Georg Grosz megcsonkított hadirokkantjaihoz, s azután még több rettenethez, tömeggyilkossághoz. Csúf század volt, de kínjaiban is sok értéket termett. Lenne bár a második évezred első száz esztendeje a kávéskancsóké és óraláncoké láncos bombák és tönkrelőtt múzeumok helyett.

SÁRKÖZI MÁTYÁS

hatatlan történelem

a az,
ján,
tében —
ták
adalom

a után
aja...

almi Újságért a
ban már hosszú
emberek a stan-

a jegyzőköny-
tetteknek való-
nai kor számára
k a harminchat
ngzott felszólalá-
szültségét min-
olasztikusabban
lehetünk, hogy
a DISZ titkára,
rlások egyik ve-
óvitájának más-
kori parlamenti
ıcet — aki a vi-
ı gyorsírást rögz-
. Így készült el
állítólag — húsz
n, amelyből hi-
került elő, ez
i kötet.
örülményesen, a
ersze belső) kö-
an mondták el
kik szót kaptak.
va jutott el pél-
Csatár Imre —
őszerkesztője —
ez: „... sokszor
ıazudtunk, így is

lehet fogalmazni". E mondat után a jegyzőkönyvben ott a rövid megjegyzés, zárójelben: „(Taps.)" S ezek azok a zárójelek, amelyek talán a leginkább érzékeltetik a Petőfi Kör hangulatát. Mert aztán, ahogy a vita felizzott, ahogy egymást is bátorítva próbálták kimondani a nagy nyilvánosság előtt (hisz hat-hétezer ember elég nagy nyilvánosságnak számít a néphadsereg Váci utcai központi tisztiháza zsúfolásig megtelt, a fennmaradt fényképek azt is megörökítették, hogy a terembe nem férők az udvaron, hangszórókon keresztül hallgatták végig a vitát), szóval kimondták mindazt, amiről beszélni kell, s közben a hallgatóság kommentálási kedve is megnőtt. „(Idő!)" — rögzíti többször is ezt a közbekiabálást a jegyzőkönyvi krónikás. „(Derültség.)" és: megintcsak: „(Taps)", illetve: „(Élénk, ütemes taps)".

De olyan közbekiáltások is megőrződtek a jegyzőkönyvben, mint: „Mellébeszélés!", „A saját múltjáról beszéljen!", sőt, amikor Méray Tibor a Rajk-per hazugságairól szólt, elhangzott a „Gyilkosok!" felkiáltás is.

Déry Tibor, aki hetedikként kapott szót — mint egy a sajtóvita történetét feldolgozó tanulmányból, Ólmosi Zoltánnak a Múltunk című történeti folyóiratban megjelent munkájából tudhatjuk, Dérynek sem akartak szót adni. A Déry Tibor által elmondott beszéd, nemcsak azért, mert személy szerint említette Révai Józsefet, Horváth Mártont és Darvas Józsefet, hatalmas vihart váltott ki, a beszédet többször meg kellett szakítani, indulatos vita alakult ki, hogy a Hollós Ervin által rágalmazónak titulált felszólalást lehet-e folytatni, Déry, aki beszédében talán a leginkább szakított a kötelező frazeológiával („Azt hiszem, bajaink kútforrása a szabadság hiánya — mondta például, de aztán, szavainak fogadtatása, az „élénk taps" után rögvest hozzátette: „Félreértés ne essék, szabadság alatt én az egyénnek a szocialista társadalom kötelességei által korlátozott szabadságát értem..."), eljutott oda, hogy megfogalmazza azt is: „ Nem vagyok közgazdász, nem vagyok politikus, és nem ártom magam egyik mesterségbe sem, de az emberszeretetem politizál. Abban a pillanatban jelzéseket és figyelmeztetéseket ad le, egyre hangosabban és egyre szenvedélyesebben, amikor szeretetem és mesterségem tárgya, az ember, szükségtelenül szenvedni kezd." A sajtóvita az akkori politikai életnek nemcsak tényével, utóéletével is meghatározója lett a korszaknak. Azok a lapok, amelyek korábban részletesen beszámoltak a kör rendezvényeiről, igen szűken mért információt nyújtottak a június 27-ei estről. Odaért a szerkesztőségekbe ugyanis a telefon, s például a Magyar Nemzetben már azzal is komoly kockázatot vállaltak a reformeszmékkel szimpatizáló szerkesztők, hogy legalább egy tényhírt adtak, s ha mást nem is, a vitában felszólalók neveit kinyomtatták. Ezt követte az MDP KV határozata, majd az „önkritikus" bírálat, a határozat szellemében. De az igazi szellem — a reformoké — akkorra már kiszabadult a palackból, s noha a Petőfi Kört formálisan nem tiltották be, a két hónapos szünet és Rákosi menesztése után, a kör újrakezdte vitaestjeit, egészen az utolsó, az október 23-ai egészségügyi vitáig.

Talán most emlékeztetni sem kell az olvasót arra, hogy a Petőfi Kört az „ellenforradalom előkészítésében" marasztalták el a megtorlást követő bírósági perekben csakúgy, mint a rendőri történetírásban. Azzal, hogy a rendszerváltás után a hányatott sorsú jegyzőkönyvek immár — három évtizedes késéssel — hozzáférhetővé válnak, egyben tiszta történelemmé szelídülnek, a forradalmat kisajátító napi politikai törekvések ellenére is. Éppen ezért érdemes most, amikor a sajtóvita kötetben is megjelent, néhány szó erejéig visszatérni a Kapu című folyóirat 1989-es különszámára, amely először adta közre a sajtóvitának a „szigorúan bizalmas" jelzetű jegyzőkönyvét — megbocsáthatatlan sietséggel, hányavetiséggel és szakszerűtlenséggel. A jegyzőkönyv pontatlanságait, félrehallásait ugyanis ki kellett volna javítani, egészíteni, s nem ártott volna az sem, ha netán néhány, a kort megérteni segítő lábjegyzetet is megír a közreadó. Valahogy úgy, hogy ezt a szóban forgó sorozatban a két szerkesztő, Hegedűs B. András és Rainer M. János megvalósította. A lábjegyzetek, a kiegészítő dokumentumok, a korabeli cédulalevélkék, fényképek, a névmutatók mind-mind a korszak pontos és valóban hiteles megértését segítik anélkül, hogy bárkinek is a véleményét befolyásolni igyekeznének. Igazi, profi történészi munkák ezek a kötetek, (éppen ezért) sajnálható, hogy a sajtóvita dokumentumai közül kimaradt egy, a '89-es Kapuban megjelent hozzászólás-tervezet, Vészi Jánosnak a megírt beszéde, amely már akkor is igen érdekes adalékkal szolgált, a pártból kiátkozottaknak miként igyekezett az elnökség nem szót adni.

1956 története, ha úgy tetszik: igazi története iránt mára megcsappant az olvasói érdeklődés. A politikai csatározások és kisajátítási törekvések közepette egy újfajta mítoszteremtés is megkezdődött. Ha van érdeme — s értelme — a dokumentumköteteknek, akkor ez annyi: a források, az eredeti dokumentumok azon kívül, hogy a történetírás nélkülözhetetlen segédanyagai, jó emlékeztetők és figyelmeztetők: ködös mítoszok helyett a valóságot, az akkori valóságot tükrözik, őrzik. Megmásíthatatlanul.

MURÁNYI GÁBOR

Zeisel Magda

is szerepel a Fiatal festők és szobrászok ma d. e. 11 órakor megnyíló kiállításán.
(XIII. ker. József Attila Művelődési Ház)

Id. még GYÉMÁNT Lásklóné

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. április 27. 9. l.

Feisel Magda

Érzékenyen reagált a pop artra.

Néray K.: Pop Art a 60-as évek művészete; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 32. l.

Zeisel Magda

Műveével szerepel „15 művész

kollektív kiállításán az MSZMP 4/3-as

körzetének klubjában

Magyar Nemzet 1969 november 15

4. old

Leisel Magdolna

A Budapoki művelődési otthonban meg rendezett „Forum 68" kiállítása Gyémánt László és felesége Leisel Magdolna együttes kiállítása sikert hozott. Leisel Magdolna egy esztendeje végzett a Képzőművészeti Gimnáziumban. A „Studio 66" kiállításon látott egy kepet „Az idő melléktermékei-t. Alkotója Gyémánt László. „Ettől az embertől szívesen tanulnék" gondolta. Gyémánt László tanítványa majd felesége lett.

Némethi György: Ők ketten - kiállítás Budapokon

Ország-Világ 1968/19 19 old.

Zeisel Magdolna. 2

A Budafoki kiállítás első közös bemutatkozásuk volt. Zeisel Magdolnának egyúttal első kiállítása is.

Némethi György: Ök ketten – kiállítás Budafokon

Országos Világ 1968/19 19 old.

Zeisel Magda

A művész az 1969.októberében a Szürenon-csoport alakulásakor a csoport egyik tagja.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák -Klubban.
MŰVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

Zeisel Magda

1969.áprilisában rendezték meg első kiállításukat a Progresszív Művészek Törekvésü Művészek a József Attila Művelődési Központban. A kiállító művészek között szerepelt a művész is.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák-klubban. MŰVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

Zeisel Magda

1969.októberében a KASSÁK LAJOS Müvelődési Otthonban kiállitása volt a müvésznek.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről. MŰVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Zeiss, Viktor

tájképfestő, rövid ideig Pozsonyban élt

Csákó . 6. l.

MDK

Zeisel Magdolna, [ ]

Kiállítása nyílt meg a budapesti művelődési otthonban.

— : □ Gyémánt László ... 2

ESTI HIRLAP Bp. 1963. febr. 12

M.D.K.

Zeisel Magda

"Filozófia helyett megelégedett a hippis magatartás szinesen és tehetségesen formált jelképeivel"-irja Perneczky Géza: "Ellenpólusok" c. kritikájában, amely egy festőkből és szobrászokból álló müvészcsoport kiállitásáról számol be.
A müvészek a XIV.ker.-i Uzsoki-utcai Müvelődési Otthonban rendezett tárlaton mutatkoztak be "Szürenon" néven.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 9. lap

Zeisel Magda

Szerepel a „Szinsenon" c. táslaton a Kassák Lajos Művelődési Otthonban (1969 X. 2-20)

Meghívó

Zeisel Magda

Szerepel a „Szüreman" csoport táslatán a XIV. Uzsoki utcai Műcelődési Otthonban

Perneczky Géza: Ellenpólusok

Élet és Irodalom 1969 X. 18

Zeisel Magda

Szerepel az MSMP II/3 körzet
Klubjában nyílt kiállításon

N. N.: Tizenöt művész kollektív
kiállítása

Magyar Nemzet 1969 XI. 15

Zeisel hagda

Szerepel az angyalföldi József Attila Művelődési Ház táslatón (1969 dec 12-28)

Meghívó

Zeisel Magda

Kerepel a XIII. ker. József Attila

Művelődési ház táslatán

Magyar Hírlap 1969 IV. 27

Zeisel Magda

Részt vett a kiállításon.

Mezei Ottó: Progresszív fiatalok kiállítása
Művészet, 1969. november - 42 lap.

ZEISEL Magda

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991 66,67,68

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

ZEIZEL Magda

részt vett a No.1. csoportban

JÓLSVAI András: Ó, azok a hatvanas évek : beszélgetés Deák László költővel. = Magyar Nemzet, 1991. márc.14. 12.p.

MDK

Zeisel Magda, festő

szerepel.

–: Hét fiatal képzőművész kiállítása
Szegeden 8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 13.

Zeisel Magda festő

Szerepel a No 1. tárlaton az angyalföldi József Attila művelődési Házban

Szocialista művészetért 1970 I. n.

Zeisel Magdolna

és Gyémánt Lóránt kiállítása nyílik meg a budaörsi művelődési otthonban. Megnyitja Végvári Lajos festőtársai

Magyar Nemzet 1968. febr. 11. 12.o.

1967 DEC. 2

1021

Magda Zeisel: Jahrmillionen. Tuschzeichnung

Himmelslicht,
Pfaffen nicht.
uns zu Ohren,
st seist geboren
König.
cht wenig.
or dir stehn,
uverän.

löser arm,
ist es warm.
Bratwurst gessen,
Schuh zerissen,
echs Handvoll,
en Topf voll.
lthasar,
ist ganz und gar.

lie Marie,
gs um sie.
frommen Tieren,
sizieren.
melswillen
an stillen?
s ihr gebracht,
Nacht.

Übertragen von Peter Hacks

Brauchtums der Ungarn [illegible]
hört, ließ sic
kunft trotz e
schungen r
klären. Viel
„Sagen" die
des einstigen
bers der Fir
nen zu könn
lichen aber
ter diesem
mythische Fe
sonnenwende
lieferungen d
vor einem
auch in Wes
bendig war, sind heute schon im Schwinden.

Wie immer auch die Entwicklung die Vielfalt des Brauchtums abbaut, zur Weihnachtszeit beleben sich auch in Ungarn die traditionsgebundenen Bräuche des Volkes, die sich mit all ihrer Eigenständigkeit doch einfügen in den größeren Rahmen des weihnachtlichen Brauchtums in Europa.

Károly Kiss

Tibor Zala: Frü

1021

Tuschzeichnung von Magda Zeisel

das Grundmaterial der graphischen Werke von Uitz aus den Jahrzehnten 1910 und 1920. Diese Sammlung mit einigen Fresk vervollständigt. Das des Albums beweist gestiver Form den schen Stil und die kons ve Komposition von Uitz. fand schon früh einen von starken Konturen umrissenen, dynamischen Zeichnerstil, dessen Wurzeln man in der Kunst von Cézanne findet und der mit dem Stil der Gontscharowa, der französischen Kubisten und dem der expressionistischen Graphiker verwandt ist.

Auf den Zeichnungen von Uitz sind nur wenig Figuren,

Frauengestalten, Mutter mit Kind, Porträts seiner Freunde etc., doch steht die weitausladende Monumentalität der Darstellung in scharfem Gegensatz zum intimen Charakter des Themas. Uitz suchte auf diesen Blättern die Heroen einer neuen Gesellschaft, je-

bare Gebäude ist eines der interessantesten Baudenkmäle Nicht bedeu- steriö- klein lauer steh eine egen n. wurd

das Gebäude von niemanden beachtet. Als man es dann „entdeckte", vermeinte man darin eine Grenzfestung gefunden zu haben, die die Türken in den letzten Jahren der Türkenherrschaft hier erbaut haben. Die Begeisterung der Lokalhistoriker war verständlich: von den nahezu dreißig Burgen und Festen an den Ufern des Balatons waren kaum zwei-drei bewohnbar. Csillagvár jedoch hat der Zeit getrotzt.

Obzwar kein Dokument, keine Landkarte aus der Türkenzeit über Csillagvár Aufschluß gibt, hielt man anfangs an der Meinung fest, daß das Gebäude von den Türken erbaut war. Mit der Zeit ergaben jedoch genaue Nachforschungen der Archivare, daß dieses sonderbare kleine Gebäude nie eine „Feste" war. Es wurde Anfang des vorigen Jahrhunderts von László Festetich, als „Jagdhaus" erbaut.

M.D.K.

Zeisel Magdolna
festő

Gyermánt László vendezett
közösen tárlatot Budapeshen.

Tölgyesi János: Kiállítási Krónika
Művészet, 1968. junius – 42 kgs.

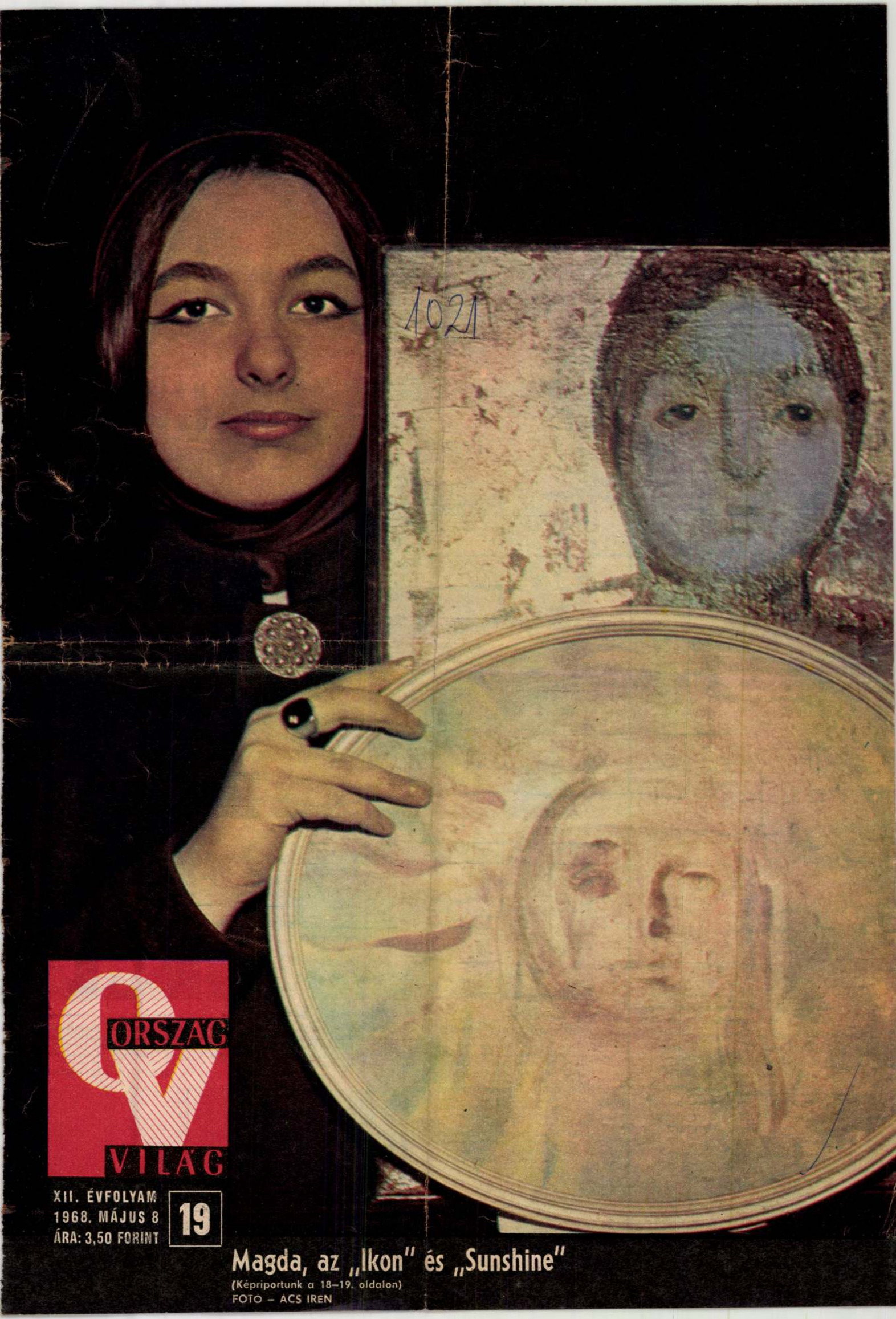

VILÁG ORSZÁG

XII. ÉVFOLYAM
1968. MÁJUS 8
ÁRA: 3,50 FORINT

19

Magda, az „Ikon" és „Sunshine"

(Képriportunk a 18–19. oldalon)

FOTÓ – ÁCS IRÉN

A HÉT KÉPEI

KÉRDÉSE

Miért kell leereszteni az atomsorompót?

Ez a kérdés ezen a héten nemcsak olvasóinkat foglalkoztatta, hanem az ENSZ tagállamok New Yorkban tanácskozó képviselőit is, hiszen a genfi leszerelési értekezlet az ENSZ közgyűlése elé terjesztette a nukleáris fegyverek terjedésének megakadályozásáról szóló szerződés tervezetét. A tervezet elfogadásával a világ államai leereszthetnék az atomsorompót és ezzel megállít parancsolnának egy nagyon veszélyes folyamatnak.

Napjainkban ugyanis az összes állam válaszút elé érkezett: leereszteni az atomsorompót vagy eltűrni a tömegpusztító fegyverek láncreakciószerű terjedését, s a nukleáris háború veszélyének meghatványozódását. Nyilvánvaló ugyanis, hogy minél több állam rendelkezik atomfegyverrel — s számos ország technikai fejlettsége erre lehetőséget biztosít — annál nehezebb féken tartani ezt a veszedelmes arzenált. Az atomfegyverkezési verseny meggyorsulna, következésképpen a lokális összecsapások szikrájából könnyebben lobbanhatna fel az atomkatasztrófa lángja.

Ezt a veszélyt ismerte fel az ENSZ, amikor felhívta a tagállamokat, dolgozzák ki az atomsorompó szerződést. Ez az okmány arra kötelezi majd az aláírókat, hogy sem közvetett, sem közvetlen formában ne adják át más országnak atomfegyvereiket. Akik pedig még nem rendelkeznek ilyen fegyverekkel, azoknak tilos gyártaniuk.

A szerződés célja azonban nemcsak a fegyverek terjedésének megakadályozása, hanem az is, hogy a nukleáris fegyverekkel rendelkező államoknak kedvező körülményeket biztosítson az atomenergia békés felhasználására. Pontosabban szólva: a szerződés hozzájárul majd a nemzetközi nukleáris együttműködés fejlesztéséhez.

Az atomsorompó leeresztése újabb intézkedés lenne a végső cél, az általános és teljes leszerelés érdekében. Megnyitná az utat a további enyhülés felé.

Mindent összevetve tehát a szerződés megkötése megfelelne az összes állam érdekeinek, mert megakadályozná a további atomfegyverkezést, kibővítené az atomenergia békés felhasználásának lehetőségeit, elősegítené a világbéke biztosítását. Ezek a meggondolások vezérlik az atomsorompóért síkraszálló kormányokat, s állítják a szerződés mellé a világ közvéleményét.

MÁJUS 1 ÜNNEPLÉSE

Magyarország népe, városainkban és falvainkban vidáman, jókedvvel ülte meg a dolgozók nagy ünnepét. Budapesten hatalmas politikai demonstráció volt a május 1-i felvonulás. Képeinken (fent): a díszt ribün egy része. Balról jobbra: Fock Jenő, Dobi István, Kádár János, Losonczi Pál, Kállai Gyula. Lent: a felvonulók a díszt ribün előtt

Bojár Sándor felv.

A moszkvai ünnepségen Andrej Grecsko marsall, honvédelmi miniszter beszélt. Mellette balról: Nyikolaj Podgornij, jobbról: Leonyid Brezsnyev és Alekszej Koszigin

Sík Endre nemzetközi Lenin-békedíjas

Április végén ítélték oda az idei nemzetközi Lenin-békedíjakat. Ezzel a nagy kitüntetéssel jutalmazták (balról — jobbra) Sík Endrét, a magyar Béketanács elnökét, Jean Effel francia karikaturistát, Joris Ivens holland filmrendezőt, Nguyen Thi Dinh asszonyt, a DNFF központi bizottsága elnökségének tagját, Jorge Zalamea Borda kolumbiai írót és Romes Csandrát, a Béke Világtanács indiai főtitkárát.

Marx dédunokái Moszkvában

Marx Károly születésének 150. évfordulója alkalmából meghívták Moszkvába Marx négy dédunokáját. Felvételünk a sajtóértekezletükön készült. Képünkön balról jobbra: Robert, Paul, Charles és Frédéric Longuet. Marxnak még két dédunokája él, akik azonban betegségük miatt nem vállalhatták az utazást

MTI—Külf. Képszolgálat

Zeisel Magda

Önarckép fa 50 x 30

Szürenon Budapest 1969

Zeisel Magda

Szerepel a progresszív törekvésű festők és szobrászok kiállításán a József Attila Művelődési Házban (1969 szept. 27)

Képhiső

Zeisel Magda

1. Nephentes nepr.

Budapest 1969

Zeisel Magda

1. Nephentes olaj 40×50 repr.
2. Kék ég olaj 90×100
3. Egyenletlenség 50×60

Szimeon Budapest 1969

Zeit Jakab

peinzvero

1627

l. Munkács

Lehoczky Tivadar

Munkács város egy.

monográfiája

Munkács 1907.

289. l.

MOB Könyvtár

Zeitblom Bartholomäus

Ernst Kulfmeister

Zeitblom, Bartholo-
maeus 4R

l

Va Hö Ernst gjüjt

II. 36.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
ki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
landmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
hát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**

döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Zeitblom Bartholomeus

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

481.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY
A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MŰVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK.

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT-UTCA 2.; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Zeitblom, Bartholomäeus

l.

Va Hö Ernst gyűjt

XV/a

tábla

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság elnöke

Zeitler János

1900/1901

Lelet, Halacskai VI. 128, 129

Ferkèpzomfoiskèvk

149. l.

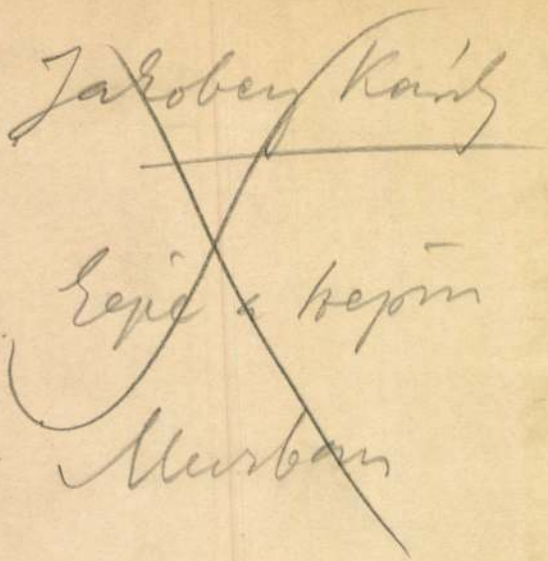

Zeitler Rudolf

épitész

aronos

Csaba Rezsővel

l. ott.

A tárgymutató borítékán:

BERÁN LAJOS Benczur-érme.

KÉPEK

Zeitler Adolf

IV. c. belső épitett

l. Éimisk 1930

40. l.

Zeitler Rudolf (ifj.)

IV. c. belső épitett

u. o. 43. l.

Zeitler Rudolf

Autorisierte

1925-29

Eimisk 1930

90. l.

SCHULEK JÁNOS

Müépitész.

A Müemlékek Országos

A gödöllői K
reállitási munkálatainak céljair
folyósittatott.-

Arra való te
héten belül el fog fogyni, tiszt
pengős részlet kiutalványozása i
méltóztassék.-

Tamár: György Denés

Zeitler Rudolf

V. éves novendek

Balatoni ugaraló terve

Római kath. templom és plébánia terve

György Denés

Az O. M. K. Iparművészeti Iskola építészeti szak-oktatása.

Térés Forma

1931. 1. sz.

Képekkel

Zeitler Rudolf MDK

épitész tervezte, Szondy söröző. repr.

Magyar Iparmüvészet 1933. 29-3o.o.

Zeitler Rudolf MDK

Részlet a Szondy-sörözőből. repr.

Magyar Iparművészet 1933. 31.o.

MDK

Zeitler Rudolf

A Britannia szálló Szondy-sörözője. Tervezte Zeitler Rudolf. Repr.

Magyar Iparművészet, 1933. 30.1.

Alla

Üvegablakok a Britannia szálló Nótás Termeből. Tervezte Haranghy Jenő. Készítette Palka József. — Fenster des Liedersaales im Hotel Britannia. Entwurf: Eugen Haranghy. Ausführung: Josef Palka. — Glass-window in the Singing-room of the Hotel Britannia. Designed by J. Haranghy. Executed by J. Palka.

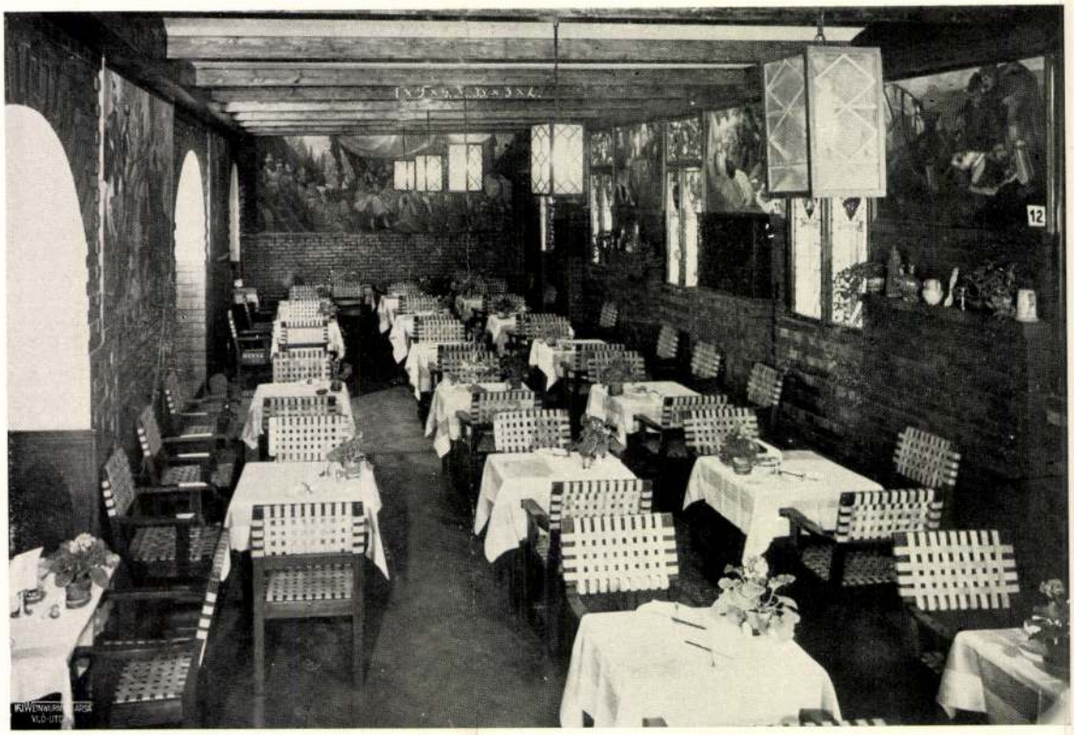

Fent: A Britannia szálló
Szondy-söröző. Tervezte Zeitler Rudolf. Lent balra: Részlet a söröző-ből. Lent jobbra: Fali fülke Haranghy Jenő falfestményével. — Oben: Szondy-Bierhalle des Hotels Britannia. Entwurf: Rudolf Zeitler. Unten links: Partie aus der Bierhalle. Unten rechts: Wandnische mit Wandmalerei Eugen Haranghys. — Above: Beer-hall of the Hotel Britannia. Designed by R. Zeitler. Left below: Part of the Beer-hall. Right below: Box in the Beer-hall, with frescoes of J. Haranghy.

30, 31. l.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1933.

Üvegablakok a Britannia szálló Nótás Termében. Tervezte Haranghy Jenő.
Készítette Palka József. — Fenster des Liedersaales im Hotel Britannia. Entwurf: Eugen Haranghy. Ausführung: Josef Palka. — Glass-window in the Singing-room of the Hotel Britannia. Designed by J. Haranghy. Executed by J. Palka.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1933

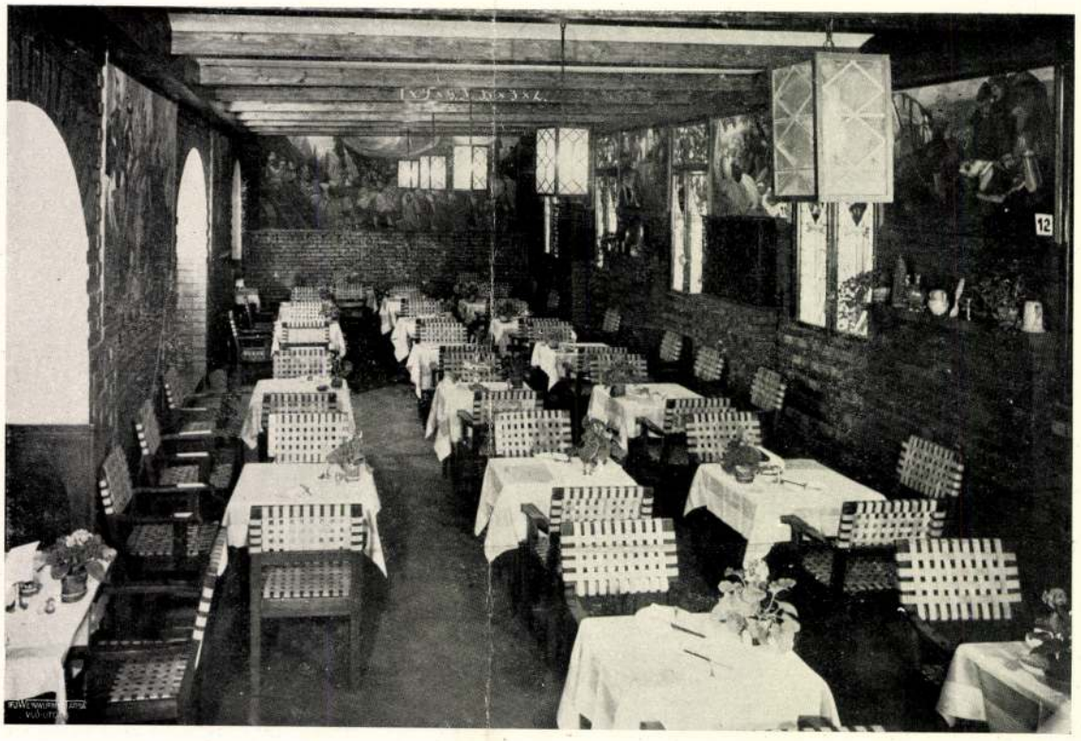

Fent: A Britannia szálló
Szondy-sörözője. Tervezte Zeitler Rudolf. Lent balra: Részlet a sörözőből. Lent jobbra: Fali fülke Haranghy Jenő falfestményével. — Oben: Szondy-Bierhalle des Hotels Britannia. Entwurf: Rudolf Zeitler. Unten links: Partie aus der Bierhalle. Unten rechts: Wandnische mit Wandmalerei Eugen Haranghys. — Above: Beer-hall of the Hotel Britannia. Designed by R. Zeitler. Left below: Part of the Beer-hall. Right below: Box in the Beer-hall, with frescoes of J. Haranghy.

MDK

Zeitsheimb Bálint kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

Zékács György képzőművész

P. Szűcs Julianna, Zékács Györgyel, Kass Jánossal beszélgetnek a hazai művészetről.

Művelődés

1976. júl. 2. Kossuth 16.05 /11/M.

Zékány György, festőművész

Az építészetnek és a képzőművészetnek a kapcsolatáról tanácskoztak, beszélgettek, vitatkoztak, e hónapban a Magyar és szovjet Képzőművészeti Szövetségnek a küldöttei. – A meghívottak közül most ellátogatott Zékány György festőművész, Bereczky Lóránt művészettörténész, – és még többen.

Művészeti Magazin

1977. dec. 22. TV. 21.35 – V Gné –

ŽÉKÁNY KRISZTINA

Új művészet

1997. OKT.–NOV.

39.0.

Zeke Ferenc

közös tárlaton vett részt Nógrádban
a pásztói Helytörténeti Muzeumban.

Magyar Hirlap 1978/277/9

ZEKE-HAJAS ILONA - festő

1996.05.09.
Heves Megyei Hírlap

A NAP KRÓNIKÁJA

Művészházaspár kiállítása Egerben

Ikonok és szobrok a Ferences altemplomban

Misztikus környezetben, az egri Ferences templom altemplomában nyitja meg pénteken este hét órakor Zeke-Hajas Ilona egyházi festő, és Simon László szobrászművész tárlatát Valuch István kanonok. Basel, Pompei, Dunaföldvár és Szikszó után május 26-ig Eger közönsége is megcsodálhatja a bizánci ortodox ikonográfia szabályai szerint készült festményeket, illetve a Rothenburgban is kiállított, javarészt komolyzenei és irodalmi élmények ihlette márvány- és faszobrokat, amelyek mind formavilágukat, mind megmunkálásukat tekintve nagy változatosságot mutatnak. Társkiállítóként lehetőséget kapott agyagszobrai bemutatására az Angolkisasszonyok Sancta Maria Leánygimnáziumának két ígéretes tehetsége, Rostás Beáta és Nagy Villő is.

FOTÓ: GÁL GÁBOR

yöngyösi húsipar ra állt és működik

yönyörű gyárat szeretnénk itt" – mondja a vezérigazgató

– A gyöngyösi húsipar meglehetősen markáns profillal rendelkezett az elmúlt évtizedekben. Várható most egyfajta fazonigazítás, vagy megőrzik az eddigi hagyományokat?

– Is-is. A hűtésszállítmányozás felé például nyitott a cég, és ezzel együtt komoly kamionparkot szeretnénk üzemeltetni. Az elképzeléseink szerint egy gyönyörű gyár, afféle referenciaüzem lesz a miénk.

Február 18-tól a sertésdaraboló üzem százszázalékos kapacitással működik, így elengedhetetlen, hogy bővítsük a sertés- és marhahúsvágó, valamint a -daraboló üzemrészt. Az elsődleges profilunk továbbra is a sertés- és marhavágás, a darabolt sertés- illetve marhahúsok exportja, és természetesen a készítményfeldolgozás. A készítményfeldolgozás oldaláról elsődleges piacainknak szeretnénk *visszahódítani* He-Nógrád Borsod-Abaúj-konkurenciaharc. Évente 3–4 ezer tonna közötti készítményt szeretnénk gyártani: ha több lesz, az nagyon jó, de ha kevesebb, akkor sem esünk kétségbe, maximum megnézzük, hogy ez miért lett kevesebb.

A készítményfeldolgozó üzem jelenleg nincs olyan állapotban, hogy az átlagosnál sokkal jobb termékeink legyenek, ma nagyon-nagyon sok pénzre lenne szükség, hogy ezt a területet

Sólyom György: Vannak megyék, amelyeket nem kívánunk meghódítani

– Ha az első évet sikerül

ZEKE Hajas ILONA KISALFÖLD 1996. június 21.

A gondos munkát mindig tisztelte a magyar

VITNYÉD. A falunapon nyitották meg a *Simon (Szikra) László* szobrászművész és felesége, *Zeke-Hajas Ilona* egyházi festő munkáiból nyílt kiállítást. A megnyitó után beszélgettünk a művész házaspárral.

– A boldog gyermekkor emléke mindig visszahúz a Rábaközbe, s azon belül Vitnyédre. Mindig szeretettel teli szívvel jövök haza szülőfalumba, s évek múlva jó volna a faluban letelepedni. Szeretnénk munkáink egy részét a falunak ajándékozni, s belőlük egy állandó tárlatot berendezni – mondta Simon László.

– *Mit szeretne bemutatni szobraival?*

– A humánumot akarom megragadni, amely nem kapcsolható semmilyen ideológiai irányzathoz, a puszta emberszeretetet. Vannak helyi kötődésű témáim, ilyen például a kiállításon is látható öregasszonyfej, amely Kámán Ágnes néni portréja. Ezzel a portréval szerepeltem először országos kiállításon, 1970-ben.

A művész házaspár a feleség, Zeke-Hajas Ilona egyik kiállított munkája előtt.

– *Miért csak ikon jellegű képeket fest?* – fordultunk Zeke-Hajas Ilonához.

– Görög katolikus vallású vagyok, így hozzám nagyon közel áll ez a fajta művészet. Gyerekkoromban mindig arra gondoltam, milyen csodálatos érzés lehet ilyen képeket festeni. Vallásos nevelést kaptam, s a templomba járás során belém ivódott az ikonok szeretete. Úgy indultam, hogy ikonfestő leszek, de elértem egy olyan szintre, amelyen már nem lehet továbblépni. Azóta hasonló stílusban, de a saját elképzelésem szerint tervezem meg képeimet, ám betartva az ikonfestés szigorú szabályait. Így a máig ható témákat is feldolgozhatom.

– *Hol állították már ki a munkáikat?*

– Általában közös kiállításokat szervezünk, de Pompejiben a Nemzetközi Egyházművészeti Kiállításon csak az én képeim szerepeltek. Ezenkívül Bázelben, Rothemburgban is láthatták munkáinkat. Magyarországon Dunaföldváron, Szikszón, Miskolcon, Egerben és Budapesten volt már kiállításom; szinte az egész országot bejártuk, és őszre is sok meghívásunk van. Szerénytelenség nélkül állíthatom, mindenhol nagy közönségsikert arat a kiállításunk. Talán azért, mert látják a tárlatlátogatók, hogy mi a befektetett munkánkkal megtiszteljük a közönséget. Hiszen nem is értik meg mindenütt a képek, illetve a szobrok üzenetét, a munkát értékelni tudják, s a gondos munkát mindig tisztelte a magyar ember.

Kép és szöveg: *Bódai Gyula*

mDK

Zeke József
nyomdász

szedte kifogástalanul a nagy történelmi monografiát a Forgáth családról. Írója Z. Szabó László dr muzeumi s. ör.

A Hunt-Paznan nemzetségbeli Forgáth-család története

Grafikai Szemle 1910 évf 9 sz 277 l.

MDK

Zeke József
nyomdász

Tervezte, szedte az első mellékletet
(Esztergomban készült) meglévő

– Borítékunk és mellékletünk

Grafikai Szemle 1908 évf. 8 sz 169l

MDK.

Zeke József

Kiállitási hir

Nógrád 1966 dec.4.

Zeke József

Szerepelni fog műve a dec. 15.-én nyílo pásztói Lovász József Művelődési Központ amatőr képzőművészeti stúdió tagjainak kiállításán.

Nógrád, 1974. dec. 13,

Zeke László:

AZ AURÓRA CIRKÁLÓ

„A pásztói általános iskola III. osztályos tanulója vagyok. Minden tantárgyat szeretek, csak sajnos a szám- egy kicsit nehezen me- mem: Pásztó, Ma-

Zeke Tibor

M.D.K.

tisztviselő

1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának hallgatója volt

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 417.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Zekelius Dániel

festö

Stil, 1807 Nagyszeben.

h

Fleischer Becs.

97. h

Rákóczy-könyvtár katalogus töredéke

VI. 255.

Zekheni Abraham

ZEKHENI, ABRAHAM ötvös. Münchenben dolgozott, 1609 - ben Ferdinand főherceg 1170 forint 36 krajcárt fizettet ki, neki („Abraham von Zekheni, Unger genannt") és Ulrich Eberle ugyancsak müncheni ötvösnek, két tabernaculumért, a hozzájuktartozó ezüst képekért, egy aranyláncért és egyéb egyéb holmikért, amelyeket a főherceg előző évi bajorországi útja alkalmából Branner János kamarás által tőlük vásárolt. Az írott forrásból nem derül ki, hogy Zekheni vagy Eberle volt-e a szokatlanul nagy áron vásárolt drágaságok készítői.

Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses, XIX. kötet, 16938. regeszta.

(Zenthon)

ZEKHENI, ABRAHAM

MDK

Zelemák Kresemeir

Aradi N.: Plakátjainkról.
Szabad Művészet 1955.2o1.o.

Zelemáry László

ötvös

l.

Imel

T. 3875.

és várost szemléljük, a háttért he-
edig az állványon lévő festmény előtt
ppal és czipőkkel, és mi alatt az
a függöny mellől kinéz. Felirata

garn

cht mehr an, als du kanst.

crepidam: tacuisse decorum est,
ni convenit iste pedi.
nst, nicht mehr ahn:
er hat gethan.
ekennen musz,
t nicht an ieden Fusz.

7 : 14.7 cm.

48.

Zelemeri templomrom

V. Gy. Zelemeri

csonkatorony.

Vas. Ujs. 1860

56 g. l. kappel

Veronese

Velhagen
& Klasing

I/2 pole

Zelemeri torony

Götdus

templomtorony

Vas. ujs

1860. 569. l.

keppel-

Zelenieri László

talpas Erentjé -

1586.

42

V ékkövekkel és gyöngyökkel

Zeleméri László talpas keresztje aranyozott ezüst, felül Krisztus a keresztén Sz. Mária és Sz. János ev. között, hátoldalára vésve a rézkigyó Mózes és Áronnal, valamint ószövetségi jelenetek. A talpon három szfinx, melyet Zeleméri cimerét hordják. A középtagon felirat: LADISLAVS. ZELEMERY. DE. GENERE. GUTKELED. COMES. ET. ~~ARCHIEP~~ ARCHIEPATUS. STRIGONIENSIS. OB. MEMORIAM. PASSIONIS. IESU. CHRISTI. DEI. VIVI. FIERI. FECIT. ANNO. M.D. LXXXVI. Magyar munka 1586-ból.

V a Mátyás kálváriát utánozza

V Mag. 68 cm.

A Gutkeled-nemből való Zeleméry László gróf, esztergomi érsekségi adminisztrátor készíttette 1586-ban. – Először az 1609. évi leltárban szerepel.

Esztergomi főszékesegyházi kincstár

~~80~~ Dankó 73–74 l. (repr. X. tábla)

~~28~~ Gerevich PA, 194 l.

~~85~~ Pulszky-Radisich: Az ötvösség remekei. II. kötet, Bp. 1885, 129–130 l és tábla

~~06~~ Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906, 286 l.

~~98~~ Erdős: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898, 99 l.

~~80~~ Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV–1880, 302 l.

~~14~~ Esztergom vármegye. Bp. é. n. 43 l.

~~80~~ Irodalom. Egyházművészeti Lap I–1880, 348 l.

~~81~~ Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XIV–1881, 164 l. XV–1881, 195–196 l.

Zelemér

Hajdum

templomrom
torony

Bönörmig mellett

Szeklod. 1908.

1) alapraje 1:50 (helyszínrajz vázlat) és nyugati oldal 1:200

Dr. Karfl. tapasztalatban

vázlatszerű tól.

2) távlati vázlatkép. írón rajz.

Andrei Pop

7.

8

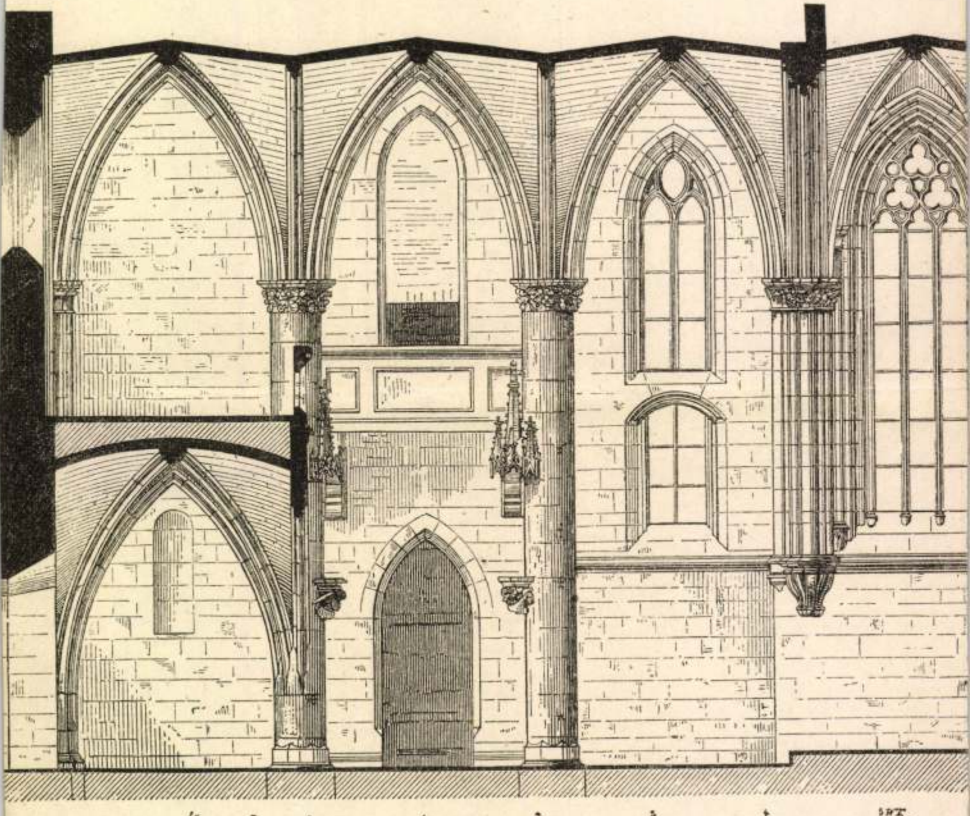

10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Zelenák Crescencia

Magyar Nemzet

1966 APR 4.

1021

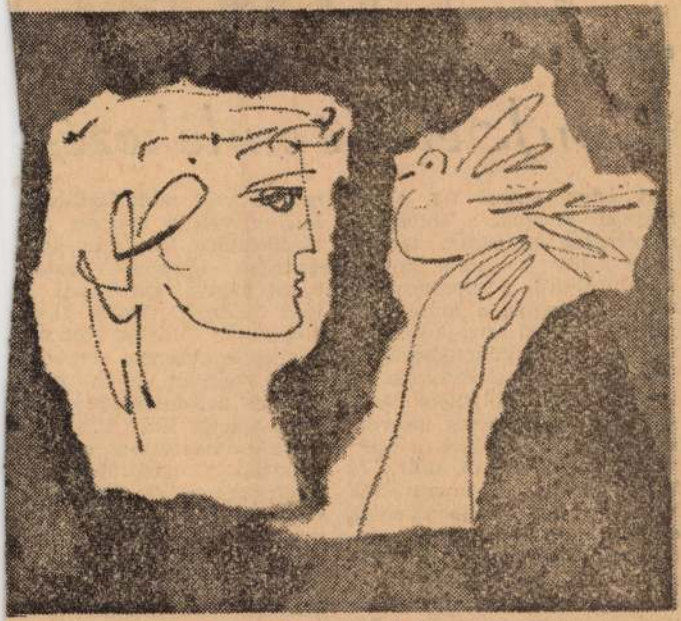

Zelenák Crescencia rajza

Kun Béláné emlékezés

A falusi jegyző fia, a szilágysági kisdiák, a kolozsvári református kollégium tanulója, a jogász, a váradi, kolozsvári újságíró, a munkáspénztár tisztviselője, a munkásság jussáért küzdő sztrájkok szervezője, az első világháború keleti frontjának a katonája, a tomszki hadifogolytábor lakója, a Vörös Hadsereg internacionalista egységeinek a szervezője, a petrográdi, uráli és krími harcos, a Kommunisták Magyarországi Pártjának egyik alapítója, az első magyar proletárdiktatúra vezető egyénisége, az ausztriai internált, a moszkvai emigráns, a nemzetközi munkásmozgalom égő, lobogó harcosa, végül sorsa végkifejletében ártatlanul, tragi-

milyen volt mint hadifogo
Milyen volt a magyar pro
tárdiktatúra 133 lázas és f
szikrázó, igazságot osztó
hazát mentő küzdelmei id
jén? Mennyit aludt? Hogy
dolgozott? Milyen volt visz
nya és érintkezése embertá
saival, hogyan vívta harca
jobb és bal felé? Milyen vo
mint apa és férj? Hogyan v
selkedett az 1919-es bukás, a
ausztriai megpróbáltatásol
végül a tragédia lassú árny
ként való közeledése idejér
erről beszél Gál Irén.

Közben, mintegy a margór
mintegy képzeletbeli széljegy
zetekben saját magáról is szó
elmondva a nagyenyedi pol
gárcsaládot, fölvillantva azt
reményt, küzdelmet, biztatás

H. D. K.

ZELENÁK Crescencia grafikus

Részvétel a kiállitáson

Duska Mária: Magyar Plakátlönté-
neti Kiállitás a Műcsarnokban
Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 265. sz. 8. l.
nov. 7.

Zelenák Crescencia

~~kerepel a bélyegtervek~~ kiállításán

a Kult. Kap. vs. Intéretében

N.N.: Bélyegtervek kiállítása

Népnabadság 1969 I. 12.

MDK

Zelenák Crescencia

"Odüsszeusz" 1959.

"A hetedik kereszt" 1959.

"A Szovjet Könyv Ünnepe" 1959.

"Ünnepi Könyvhét" 1960.

MAGYAR PLAKÁT-TÖRTÉNETI KIÁLLITÁS. Bp. 1960.
43.1.

Zelenák Kreszcencia

Péter J.: A kiállításrendezés művészete

Művelt Nép 1955 11 érf. 38. n. szept. 18 3 l.

Zelenák Crescencia

Az ujemberkovácsa, szlovák

Kónyai: A II. Plakátmű v. Miáll.

Irodalmi Ujság 1956 VII ét. 15 n. ajv. 14. 6 l.

Zelenák Crescentia MDK

"Zalameai biró" filmplakát 1955.

"A test ördöge" filmplakát 1956.

"Csigalépcső" filmplakát 1957.

"Régi idők mozija" filmplakát 1957.

"Ünnepi Könyvhét" 1958.

" A kisfiu és a varázsló" filmplakát 1958.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp.1960.

43.1.

Zelenák Crescencia / 1922- / MDK

"Szempilláid zizzenésére, Aladin és a csodalámpa" /Bábszinház/ 1952.

"Kicsik és nagyok" filmplakát é.n.

"Életjel" filmplakát é.n.

"Az alattvaló" filmplakát 1953.

"Smetana" filmplakát 1953.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp.1960.

43.1. 42474

Zelenák Criscencia

Repr:

"Ünnepi Könyvhét" 1959.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

67. kép.

Zelniak Crescencia

festő

M.D.K.

A plakátművészet terén elért eredményeiért a Munkácsy Mihály díj II. fokozatát ugyanis el.

Az 1961. évi irodalmi és művészeti díjak.

Élet és Irodalom, 1961. ápszlis 7 – 4 l.

Zelenák Crescencia, [grafikus] MOK

A Munkácsy M. - díj II. fokozatát nyerte a plakátművészet terén elért eredményeiért.

-: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat 7.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. ápr. 1.

Zelenák Crescencia, grafikus M Dh

„A szovjetkönyv hete" című alkotása nagy sikert ért el.

–: Magyar plakátkiállítás Kijevben 8.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 23.

Zelenák Crescencia M.D.K.

grafikus

Könyvnapi plakátja + repro

Lehőcz Mária: A magyar plakát útja, 28 l.
Művészet, 1961. febr.

Zelenák Crescencia

grafikus

MDK

Plakátművészet terén elért
eredményeiért a Munkácsy
Mihály díj II. fokozatát kapta

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. május. — 40 l.

M. D. K.

ZELENÁK Crescencia gratulál

Munkácsy-díj II. fok. a plakátművészet terén elért eredményeiért

Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat

Magyar Nemzet 1961. dec. 1. 3. l.

Zelenák Krescencia, grafikus TI Dh.

Az 1958-as év legjobb plakátjainak ítélt díjakból a kulturális plakátok kategóriájában a második díjat (Görög Lajossal megosztva) nyerte.

- Plakátművészeti díjak kiosztása

Népszabadság, 1959. jún. 6. 8. l

Zeleniak Crescencia M.D.K

Grafikus

Ünnepi könyvhet 1958-as című munkája.

Kiosztották az 1958-as év legjobb palakiatja díjakat

Magyar Nemzet, 1959. junius 6. Sl

Zelenák Crescencia, grafikus DOK

A osztrák sajtó részletesen elemzi Zelenák Crescencia műveit is.

Sz. F.: A magyar plakátkiállítás sikere Bécsben

Nejszabadság, Bp. 1959. nov. 21. 8.

Zelenák Crescencia

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Műcs. 1966. dec.

9000 - 66,5 - 625158 Pátria ny.-

Zelenák Crescencia, grafikus MDK

Hetedik Kerezt c. plakátja szincsonalas.

(-bák): „Hirdető oszlop" a Műcsarnokban

2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1960. nov. 11.

MDK

Zelenák Crescencia

a katalógus cimlapját tervezte

3. M. ipm. és népmüv. kiáll. 1955. Ipm.Muz.

C. Zelenák

Docens a Magyar Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályán.

I. International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966 /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 522 l.

Zeleniak Crescencia

grafikus

M.D.K.

„Bélyegtero" (repro)

Bauer Jenő: Reklám 68

Művészet, 1969. julius – 43 lap

Zelenák Crescencia

grafikus

MDK.

A kiállitáson bemutatta „Omnia" kávészenekből összeálló kávédarálóját ábrázoló plakátját.

Bauer Jenő: Reklám 68

Művészet, 1969. julius – 43 lap.

Zelenák Crescencia

Szerepel a Kult. kapcs. Intézete Kiállításán

N.N.: Reklámgrafikusok kiállítása

Typographia 1970 I. 1

Zelenák Crescencia

Omnia-kávé c. műve (enl)
díjat kapott a
kereskedelmi plakátok körött

N.N.: Kiosztották a díjakat 1909
legjobb plakátjainak

hagyok Nemkat 1919 IV. 19

Zelenák Crescencia

Terepel az alábbi táslatot a Kult. Kapcsolatok Intézetében

(Fedor): Emblématervek 1969

Magyar Nemzet 1969 XII. 17

Zeleniak Crescencia

grafikus

~~[illegible]~~ A Kutner-Kapcsolatok

Intézetében lévő kiállításon

vett részt

Vadas József: Embléma

Művészet, 1970. marcus – 44 kap

Zelenák Lorencin, grafikus

MDK

Díjat nyert a kereskedelmi plakátok kategóriában.

– : Kiosztották „Az év legjobb plakátja" díjait

8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 19.

Zelenák Crescencia

Szerepel az embléma-tervek
kiállításán a Kult. kap.
Intézetben (1969. XII. 13)

Nephíró

MDK

Zelenák Crescencia, grafikus

szerepel.

–: Bélyegtervek kiállítása 12.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 12.

Zelenák Crescencia

1021

ELJEN MÁJUS 1

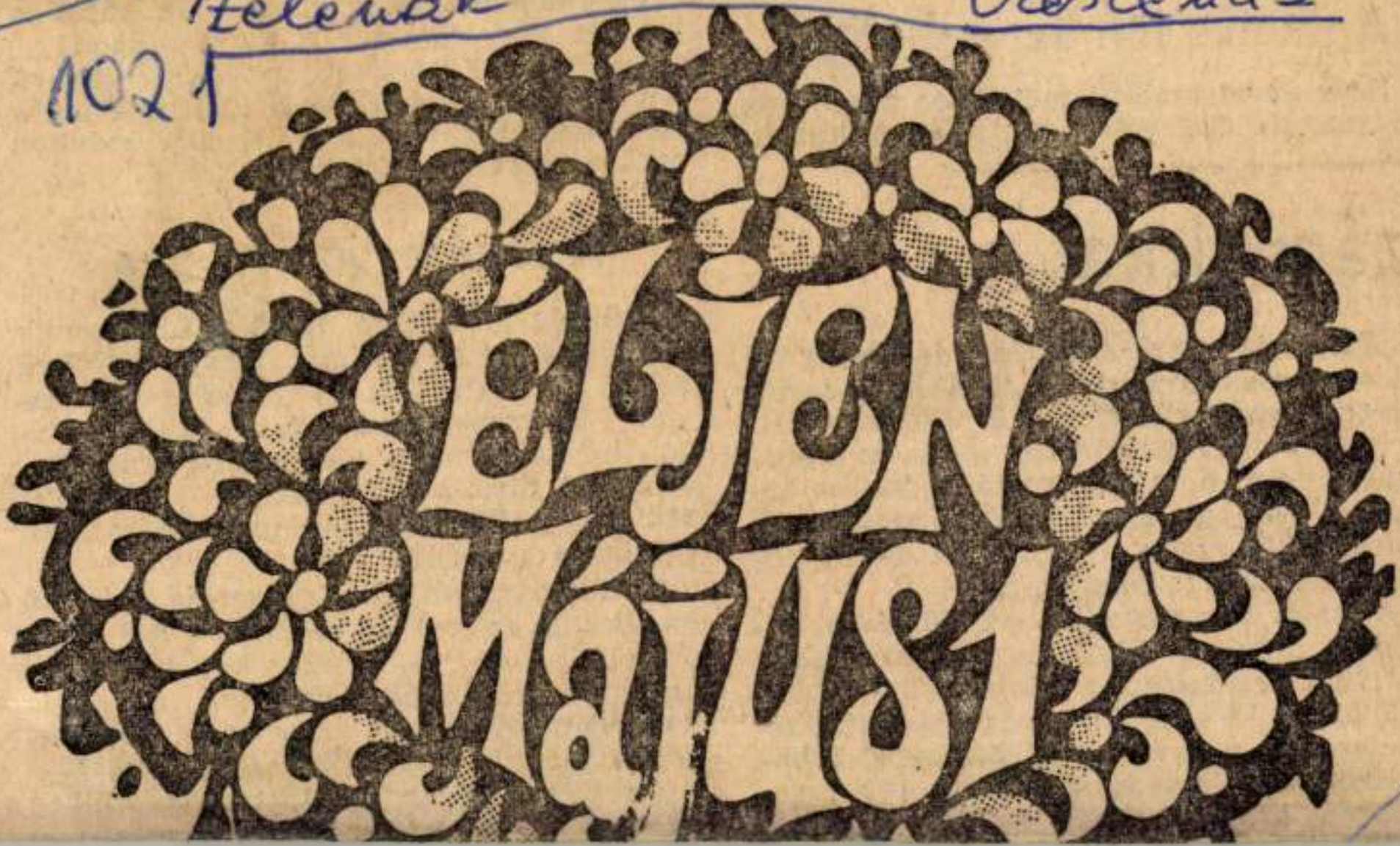

A munka jön az emberhe

Száz évvel ezelőtti metszeten akad

Zelenák Crescencia rajza

MDK

Zelenák Crescencia, grafikus

„talán az egész magyar bélyegtörténetben a legszebb (– kiállított terv –) – Zelenák Crescencia Írástörténet sora."

Két kiállításról

–: Bélyegtervek bemutatója 7.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 17.

Zelenák Crescentia

Szerepel a bélyegtérsek kiállításán a Kult. Kapcs. Intézetében

Péntek Gyula: Bélyeggyűjtőknek

Magyar Nemzet 1969 I. 18

Zelenák Crescencia

Szerepel a bélyegtervek kiállításán

K. A. Bélyegtervek kiállítása

Magyar Hírlap 1969 I. 14, 9old.

MDK

Zelenák Crescencia, 1922--

Odüsszeusz

A hetedik kereszt, filmplakát

A Szovjet Könyv Ünnepe

Ünnepi Könyvhét

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Zelenák Crescencia, 1922--

Csigalépcső, filmplakát

Régi idők mozija, "

Ünnepi Könyvhét

A kisfiu és a varázsló, filmplakát

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Zelenák Crescencia, 1922--

Az alattvaló, filmplakát

Smetana, "

Zalameai biró, "

A test ördöge, "

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDK

Zelenák Crescencia, 1922--

Szempillád zizzenésére, Aladdin és a csodalámpa,
/Bábszinház/

Kicsik és nagyok, filmplakát

Életjel, 6"

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDL

Zelenák Crescencia, grafikus

A plakátművészet terén elért eredményeiért a Munkácsy Mihály-díj II. fokozatát kapta.

–: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat 2. l.

ESTI HIRLAP, Jún. 1961. dec. 1.

MDK

Zelenák Crescencia

Az uj ember kovácsa

II. Plakátkiáll. 1956. N.Szal. 2o. 1l

Zelenák Crescencia, grafikus

MDh

Remek sínházi plakátja,

Hárry János. Repr.

(A IV. Magy. Plakátkiállításon.)

Péter Imre: Mai plakátművénetünk a mérlegen 7-8. l

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1962. jan. 7.

Zelenák Crescencia

grafikusműrén

A II. Bé Tércsabai Alkalmazott Grafikai Biennálén.

P. Szűcs Julianna
ünk

Műrénet
Rp 1980 nov.

Zelenák Crescencia grafikus

Kiváló művész

ZELENÁK CRESCENCIA
Munkácsy Mihály-díjas grafikusművész, a Magyar Képzőművészeti Főiskola egyetemi tanára, érdemes művész.

Népszabadság, 1990. márc. 14.

Zelenák Crescencia, Munkácsy-díjas grafikusművész.

Cs. Tóth János: A vonzális szemlélet bezsülete. Szereday Ilona pályaképe.

Szereday Ilona festő-grafikusművész a munkában szerzett gyakorlati ismeretekre építve gyjtottan fogadta Zelenák Crescencia és Tamássi Zoltán szakmai, grafikai útmutatásait.

Művészet, 1989., 4., 44-old.

ZELENÁK Crescencia (1922)
266. Az én XX. századom, 1989
My 2oth Century (film)
offset, 82x57 cm
j.n. – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 90.356

A változás jelei : Plakátok, 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin, Bp. : MNG, 1990 24.

Zelenák Crescencia, grafikus

Pompás mozi plakáttal szerepel a IV. Magy. Plakátkiállításon a Műcsarnokban.

Péter Imre: Mai plakátművészetünk a mérlegen

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 7.

7 ok

7. l.

M.D.K.

Lelewak Crescencia

grafikus

Iháry János plakátja

Lánczi Sándor: Szabályt alan hozzászólás a IV. plakátkiál

Élet és Irodalom, 1962. január 13 – 10 l. (kitáshoz)

MDK

Zelenák Crescencia

Kávéház a Főuton 1954 plakát Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 22.1.

Zeleniak Grescencia

grafikus

MDK

Plakatjait a színhán és
mozi szolgálatába állította

Baller Jenő: Az elmult 20'év plakáttermése Mo-
gyarországon

Művészet, 1965. február - 35 kep

P.P.C.

MDK

Zelenák Crescencia

Daumier kiállitás 1953 plakát Müv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke.23.1.

MDK

Zelenák Crescencia

Aladdin 1953 plakát Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke. 23.1.

Zelenák Crescencia grafikus

plakátjai a kiállításon (Műcsarnok)

Florián László: Magyar plakáttörténeti kiállítás

Magyar Grafika, 1960, 4. évf. 6. sz 438 l.

MOK

Zelenák Crescencia

grafikus

Ünnepi könyvkél e. plakátja

díjat nyert.

Ábra 256 l-on.

%. Az év legszebb plakátja

Magyar Grafika 1959, 3 évf 4 sz 256 l

Zelenka Crescencia

grafikus

M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Szamosi Ferenc: IV. Magyar Plakátkiállítás a Műcsarnokban
Művészet, 1962. március — 46 l.

M.D.K.

Zelenák Crescencia grafikus

A Képzőművészeti Főiskola tanársegédje filmplakátjaival kapcsolatban kérdéseket intéznek hozzá, melyekre válaszolva elmondja, miképen születik meg a terv. Ő készitette a Modigliani- film plakátját, valamint az "Amerika egy francia szemével" és a "Messzi utca" c. filmek plakátjait is.
A két utóbbinak reprodukciója a szöveg mellett szerepel.

G.P.: Töprengés vagy gyors rádöbbenés... c.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. dec. 15. V. évf.
/ 50. sz. 20-21. l.

Zelenák Crescencia
grafikus

M.D.K.

Jankovich Ferenc történelmi regénytrilogiájának borítólapját készítette.

Vayerné Zibolen Ágnes: Néhány szó az elmúlt év könyvborító lapjáról
Művészet, 1962. június — 33 lap.

Zelenák Crescencia garikus M.D.K.

Plakátokat készit

Bauer Ervin: Az elmult 2o év plakáttermése Magyarországon

Müvészet 1965. Febr.

MDK.

Zelenák Crescencia

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov .lap 22.

Zelenák Crescencia

M.D.K

grafikus

A plakátművészet művelője.

Gerelyes Ede: Politikai plakátkiállítás
Művészet, 1965. november – 22 kap

Zelenák Crescennia

„Omnia táré, ezt vegye!" (eml.)
c. plakátja Nívódíja tapott

N.N: kiosztották „az év legjobb plakátja" díjait

Nyszabadság 1970 IV. 19

Zelenák Krescencia

Szerepel az embléma kiállításon a Kult. Kaps. Intézetében

Ambrus Tibor: Láttuk, hallottuk

Rádió 1969 XII. 19

Zelenák Crescencia

emblématerv (repr.)

Emblema ternek ziállítása 1969. kiáll. kat.
Bev.: Ernyei Sándor

Zelenák Crescencia

Réntvett a „Magyar plakat 66"
c. kiállításban a Műcsarnokban

Székely István: Magyar plakat 66
Magyar grafika 1967 1. n. 19.

Zelenák Crescencia

repr.

(Irodalom - Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 november 7. 12.l

MDK.

Zelenák Erescencia

Plakáttervek

Magyar Nemzet 1967 jan.25.

MDK.

Zelenák Crescencia

Plakátterv

Magyrar Hirek 1967 jan.1.

Kärtyanaptár

Helenák Crescencia
Molér

1963. M. H. Asch.

Naptár

Zelenák Crescencia:
Mokcs

1963

Mjévi ütdvörlö

Kerekáll Crescencia
Mohép (Fitu)

1963

Illustráció

Ismák Crescencia:
optimista tragédia
e. filmhez

1963.

Ymmt Rácić

Jelenák Crescencia
Három emberek és
az erdő c. filmhez

1963.

Illustráció

Kelcsák Crescencia
Skalojan cár,
film,

1963

Étlap

Zelenák Crescencia:
Trastyák étterem

1963

Em Vlema

Velenáš Crescencia:
Kovyčt film hot

1963.

Röplap

Kelen ár, Crescencia:
Hogy állunk fiatal-
ember? c. filmhez,

1963.

Sajtógrafika

Zoltán Crescencia
Hungarofilm

1963.

Fajtografika

Zelenák Crescencia
Hiszom Ambek &
az erdőc. filmhez

1963.

Sajtografika

Kelenák Crescencia
Kalojan cár,
film.

1963

Prospelletus

Ecuador Crescencia:
Snowbathely, rel. torc.

1963. M. H. Hoch.

Prospektus

Helmáll Crescencia:
Jó pórallozást,
film.

1963. M. H. Arch.

Plakát

Zelenák Crescencia
Harom ember és
az erdő, 118x84,
bilu,

1963.

M. H. Arch.

Plakát

Zelenáč Crescencia:
optimista trajédia
c. filmhez
118 x 84

1963. M. H. Arch.

Plakát

Kolcnák Crescencia:
Téli kön yv vásár
59 x 84

1963. M. H. Arch.

Plakát

Ženák Coescencia:
Tři filmy do sejfu,
59 x 84

1963. M. H. Hoch.

Plakát

Felcsák Crescencia:
a képes levelező lap
tőrténete,
50 x 70 cm,

1963. M. H. Hrch.

Plakát

Zelená Crescencia:
Mokép Bianco

1963. M. H. Hrch.

Plakát

Kelemán Crescencia:
A Kilhámomó, film.
59 x 84

1963. M. H. Hrch.

Plakát

~~Kolmán Crescencia:~~
Stalojan cár, film.
59 x 84

1963. M. H. Arch.

Plakát

Kelenák Crescencia:
„Walkyd" 70 x 100

1963. M. H. Hrch-

Plakát

Kelemán Crescencia:
Nov. 7. (59 x 84)

1963. M. H. Arch.

Żelenák Crescencia MDK

Háry János, repr.

Műcsarnok 1961 IV. Magyar plakát kiáll.

Zelenák Crescencia MDK

Unnepi könyvhét, repr.

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zelenák Crescencia MDK

A hetedik kereszt, filmplakát, 1959

A Szövjet Könyv Ünnepe, 1959

Ünnepi Könyvhét, 196o.

Mücsarnok 196o.Magyar plakát-történeti kiáll.

Zelenák Crescencia MDK

Smetana filmplakát, 1953

Zalameai biró, filmplakát, 1955

A test ördöge, filmplakát, 1956

Csigalépcső, filmplakát, 1957

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zelenák Crescencia MDK

Szempillád zizzenésére, Aladin és a csodalámpa /Bábszinház/, 1952

Kicsik és nagyok, filmplakát, é.n.

Életjel, filmplakát, é.n.

Az alattvaló, filmplakát, 1953

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zelenák Crescencia

Régi idők mozija, filmplakát, 1957

Ünnepi Könyvhét, 1958

A kisfiu és a varázsló, filmplkaát, 1958

Idüsszeusz, 1959

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zelenák Crescencia

herejel a II. nemzetközi grafikai biennálén Brnoban

Nagyvarsa 1966 feb. 22

MDK

Zelenák Crescencia

az alanti katalógust tervezte

Gruber B. emlékkiáll. Képzőm.Főisk. 1964.ápr.

Zelenák Crecencia MDK

Kávéház a Főuton, 1954 plakát

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Zelenák Crescencia, grafikus

MDK

A posta alkalmi bélyegzőt fog használni a Műcsarnokban a IX. Magyar Képzőművészeti kiállításon. A bélyegző rajzát Zelenák Crescencia tervezte.

—: Itt

10.1

NÉPSZABADSÁG bp. 1962. máj. 10.

MDK.

Zelenák Crescencia
grafikus

munkái a kievi Magyar Plakát-
kiállitáson

mozaik

Nipszava, 89 évf 70 sz. 1961, márc 23

mDK

Zelenák Crescencia
grafikus

plakáljaiért kapta a Munkácsy díj
II. fokozatát.

÷ Kiosztottuk –
Népszava 89 évf 78 sz 1961 ápr 1 én 2 l

Zelenák Crescencia

Darvas: Zenei ABC-i könyv borítója (Szepkó)

A szép magyar könyv 1963

Zelenák Crescencia grafikus M.D.K.

A mezőgazdasági kiállitás egyik grafikusa

/ a nemeztközi taktrmányozás pavillonjs Tövisvári Olgával

Dutka Mária: Ujszerü formák, ötletek, megoldások a mezőgazdasági kiállitás rendezésében

Magyar Nemzet 1964. szeptember 6. 9.l.

Telemak Crescencia Grafika M.L.I.

\ a nemaxkÖxi tak trmÉnyozás pavilonja Tévivatri

Olgával

MDK

Zelenák Crescencia /1922-/

A hetedik kereszt /filmplakát/ 1959., 83x57 MH

A Szovjet Könyv Ünnepe. 1959., 84x59 MH

Ünnepi Könyvhét. 1960., 84x59 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállítás.1960.
Műcsarnok. Kat. 43.1.

MDK

Zelenák Crescencia /1922-/

Szempillád zizzenésére, Aladin és a csodalampa /Bábszinház/ 1952., 83x57 MH

Kicsik és nagyok /filmplakát/ é.n., 84x57 MH

Életjel /filmplakát/ é.n., 97x67.5 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960. Műcsarnok. Kat. 43.l.

MDK

Zelenák Črescencia /1922-/

Az alattvaló /filmplakát/ 1953., 84x57.5 MH

Smetana /filmplakát/ 1953., 82x56.5 MH

Zalameai biró /filmplakát/ 1955., 59x48 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitas.1960.
Műcsarnok. Kat. 43.1.

MDK

Zelenák Crescencia /1922-/

Ünnepi könyvhét.1958., 84x57 MH

A kisfiú és a varázsló /filmplakat/ 1958., 83x58.5 MH

Odüsszeusz. 1959., 83x57 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.1960. Műcsarnok. Kat. 43.1.

MDK

Zelenák Crescencia /1922-/

A test ördöge /filmplakát/ 1956., 83x56 MH

Csigalépcső /filmplakát/ 1957., 59x40 MH

Régi idők mozija /filmplakát/ 1957., 83x57 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.1960.
Műcsarnok. Kat. 43.1.

MDK

Zelenák Crescencia

Ünnepi könyvhét. 1959. című plakat repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiállítás.1960.
Műcsarnok. Kat.

Zelenák Crescencia

Klasszikus zongora-
albumok.

Borító.

Emlékre.

A szép magyar könyv.
1963 25. l.

Zelenák Crescencia

Ránki György: 1514.

Bonítóterv.

Említve.

A nép magyar könyv.

1963 25 l.

Zelemék Crescencia

Darvas Gábor: Zenei ABC.

Védőbonítója.

emeltre.

A szép magyar könyv.
1963 22. l.

MDK.

Zelenák Crescencia

Plakátkiállitási kritika

Magyarország 1966 /5o 21 lap

Zelenák Crescencia, grafikus 7 b k.

Szerepel a Π. Bonói Nemzetközi Biennálén és a Krakkói Tárlaton.

—: Kis hiradó 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. febr. 24.

M.D.K.

Z elenák Crescencia grafikus

Műve a Brnoban rendezett II. Nemzetközi Biennálén

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 18. 4.l.

2 clock Dependence graphics

M.D.T.

Z elenák Crescencia grafikus

Rajz Czele György: Mária c. irásához , repr.

Magyar Nemzet 196[illegible]. febr. 20. 12.1.

Z glenek Crescencis erelikus

Rajz Czele Győrgy: Maria c. Iréséhez , repr.

20. 12.J.

M.D .K.

Z elenák Crescenci grafikus

Rajz / női fej , galammbbal// repr.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 4. 11. 1.

Zelenák Crescencia.

Darvas Gábor: Jenei ABC
c. könyvének Védőbosi Foját
tervezte

Magyar Grafika, 1964, II.

Zelenák Crescencia grafikus

Wallkyd plakátja az 1963 év legjobb keresztedenni plakátja díjat kapta

Négnava, 1964, ápr. 24, Soldal

MDK

Zelenák Crescencia, grafikus

4 kereskedelmi plakátok kategóriájában

Wallkyd c. művével nyert díjat.

– : Kiosztották az „1963. évi legjobb plakátja" díjakat 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 24.

Teleniak Crescencia M.D.K.

grafikus

Kereskedelmi plakát kategoriá-
jáért 1964-ben az ev legjobb
plakátja díjban részesült.

—: Hírek

Művészet, 1964. junius – 44 lap

Lebnák Crescencia
grafikus

Méltatás

---:Kiállitási naptár.

Művészet,1975.január - 49.oldal

Zelenák Crescencia

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási Termében rendezett „Hétköznap" c. grafikai kiállításon szerepelnek a művész munkái.

Meglívó

1975. ~~19~~ jan. 24.

ZELENÁK CRESCENCIA

... Z.C.a tőle megszokott szellemességgel kinál mulatságos tapétákat.
...ld,még Papp Gábor

Acsay Judit: Egy hiján husz.Dorottya utcai terem

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.13.sz.3.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

Zelenák Crescencia

Többekkel együtt emlékmatricákat mutatott be a KKJ-
ének kiállításemben.

Magyar Grafika; 1970.2.sz. 45.l.

Zeleniak Crescencia

Grafikus

A Műcsarnokban rendezett plakát kiállitáson részt vett.

f.a.: Az utca tárlata a Műcsarnokban.

Nők Lapja, 1972. ~~[illegible]~~ aprilis – 16 oram

MDK

Zelenák Crescencia
grafikus

anyagát

A nemzetközi takarmányozás pavilonjának Zelenák Crescencia és Tövisvári Olga ötleletesen állitotta össze.

Dutka Mária: Ujszerü formák, ötletek, megoldások a mezőgazdasági kiállitás rendezésében.
MAGYAR NEMZET 1964 szept. 6.

Zelenák Crescencia, Munkácsy-díjas grafikusművész

A fordulat éve után, a dogmatizmus időszakában a politikai plakátművészet elvesztette lendületét. A hatvanas évek elején azonban Konecsni György szárnyai alatt felnőtt nemzedék tagjainak a műfaj mai derékhadának – Zala Tibor, Zelenák Crescencia és még többeknek – plakátjain a korszakváltással együtt a stilusváltás is megtörtént. Plakátművészetünk a nemzetközi eredmények átvételével néhány év alatt újjászületett.

Brestyánszky Ilona: Korunk politikai plakátjai.
Békés Megyei Népújság, 1982. nov. 27.

Zelenák Crescencia

1969. jan. 11.-én nyílik meg a bélyeg-~~kiállítás~~ ~~tervek~~ kiállítása, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási Termében, melyen a művész tervei is szerepelnek.

Meghívó

1969. jan. 11.

Jelenák Crescencia grafikus

a Petőfi Irodalmi Múzeumban látható a filmplakát-kiállítás, melyen műsoralak-figurás plakátjai szerepelnek.

Fekete Judit: Magyar lengyel csillagvárak filmplakátok.

Magyar Nemzet, 1974. szept. 6.

Zelenák Crescencia

Munkácsy-díjas. Idegen nyelvű könyvsorozat borítókkal szerepelt.

Székely Artúr: Magyar plakát '66; Magyar Grafika, 1967. 1. sz. 19. l.

Zelenák Crescencia

Zelenák Crescencia és Kováco
Károly megbízást kapott a
Komjádi Béla Sportuszoda
részére sinterett alumini-
um felirátok elkészítésére.

—: Köztéri munkák.
Művészet, 1978. október - 45. lap.

Zelenák Crescencia, grafikus

Új, jó minőségű fedőlapot kapott a könyv, a kék és zöld alapszínű stilizált telefonos, az ABC betűit feltüntető korszerű grafikát *Zelenák Grescencia* Munkácsy-díjas grafikusművész tervezte, készítette.

Békés Attila: Tíz az új budapesti telefonkönyv. 4.

Esti Hírlap, Bp. 1978. aug. 25.

Zelenák Crescencia, grafikus

L. Vanya Imre.

—: Kitűnő és érdemes művészek 3.

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 3.

Zelenák Crescencia, grafikus

L: Varga Imre

1.

-: Átadták a kiváló és Érdemes Művén hitünkéseket

Esti Hirlap. Bp. 1970 árr. 2.

Zelenák Crescencia

Műveivel szerepelt a "Falra hányt boreó" c.grafikai kiállitáson a MKI kiállitótermében 1978 márciusában

-katalógus a könyvtárban-

Zelenák Crescencia

Több disztávirat-tervező művészt sorol fel /vadas/ sign.-val közölt cikk, "Disztávirat" cimmel, akik az ujabb példányokat tervezik. Közöttük szerepel a művész is.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 11.
XVIII. évf. 19. sz. 8. lap.

Zelenák Crescencia, grafikus:

„Fabra hányt, borsó" c. grafikai kiállítás nyílik márc. 2.-án, a KKT. kiállító termében, melyen tizenegy grafikus alkotása szerepel, – a műveszé is.

Meghívó

1948. márc. 2.

Zelenák Crescencia, grafikus

L: Máté András

□ Falra hányt borsó 2.

Esti Hírlap,

Bp. 1978. márc. 2.

Zelenák Crescencia

grafikus

ZELENÁK CRESCENCIA

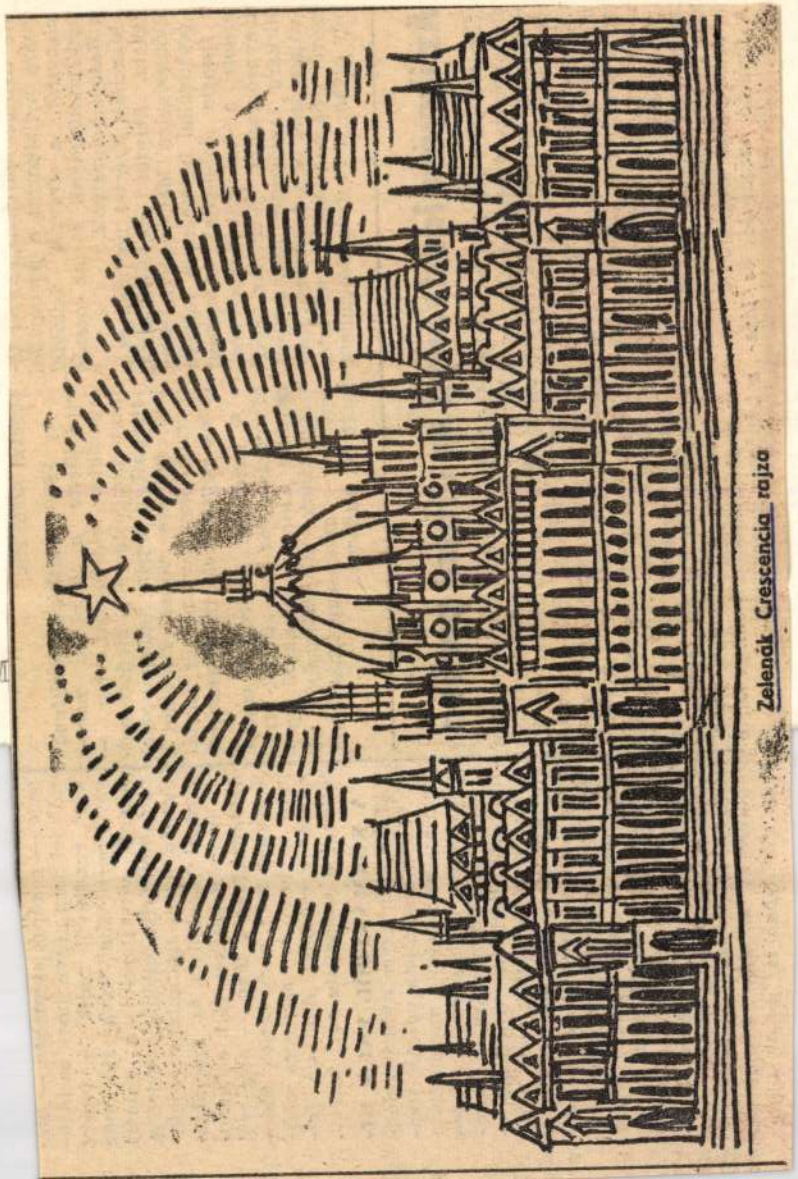

Zelenák_Crescencia_rajza

sége — e körök szemében — biztató jel arra nézve, hogy az időnként rendkívül radikális íveket vevő portugáliai folyamatot még sikerül visszaterelni a polgári parlamentáris fejlődés medrébe. Csupán egyes tisztánlátó nyugat-európai szocialista és szociáldemokrata vezetőket tölt el aggodalommal az a tény — amelyről Soaresék még nem vettek tudomást —, hogy *egy esetleges jobbratolódás második áldozata feltétlenül a szocialista párt lesz...*

A KORMÁNYBÓL VALÓ KIVÁLÁS után egyre nyilvánvalóbbá vált a szocialista vezetés stratégiája: a hatalmi monopólium megszerzése érdekében — *Vasco Goncalves* lemondatása, a kommunisták háttérbe szorítása — előbb elszabadították az antikommunizmus szellemét. Utóbb pedig, erődemonstrációik nyomán úgy álltak a katonai vezetés elé, mint olyan erő, amely *képes szembeszállni az MFA-val is.* A szocialista akcióknak sikerült megosztania a Fegyveres Erők Mozgalmát: *Melo Antunes* volt külügyminiszter és csoportjának különválása *válságot robbantott ki az MFA-ban is*, amely eddig

Zelenák Crescencia grafikus

(Dunaharaszti, 1922 –

Az Iparművészeti Főiskolát végezte,

Plakát-, kiállítás-, embléma-, prospektusterveséssel foglalkozik.

Munkácsy díjas, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, a

Munka Érdemrend ezüst fokozatának tulajdonosa.

„Az év legjobb plakátja" kiállításokon hásom alkalommal

nyert nívódíjat.

A Képzőművészeti Főiskola tanára

Békéscsabai Alkalmazott grafikai Biennálé

Plakátkiállítás '78 – Munkácsy Mihály Múzeum

1978. IV. 2 – V. 28

– katalogus a könyvtárban –

Zelenáč Crescencia

grafikus

Zelenák C. grafikus

„Falva hányt borsó" c. kiállítás megnyílt a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében. – A művész plakátja szerepel e kiállításon; a Tízparancsolat felnagyított és összetört törvénytábláját mutatja be grafikáján. Rajta az aktuális évszám, 1978.

Esti Magazin

1978. március 2. Kossuth 18.30, K Gyné.

Zelenák Crescencia, grafikus

Részt vett a Budapest centenáriumra kiállításon.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 17.

Zelenák Crescencia

a Kulturális Kapcsolatok Intézetében Kiállítás '72 címen grafikusaink egy 1963-ban alakult csoportja rendezte kiállítását, melyen műre szerepel: négyes osztású címer tesve Budapestnek, az egyikben Kresz-táblák, a másikban autótömeg, a harmadikban füst és smog, csupán a negyedikben jut virág. (említve).

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.
Magyar Hírlap, 1972. dec. 20.

Feledák Crescencia

Művével szerepelt a Reklám '70 kiállításon
(Ernst Múzeum).

F.L.: Láttuk – hallottuk; Magyar Hírlap, 1970. III. 3. 9. l

Zelenák Crescencia

grafikus reintven a bélyegtervkiállításon
(Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya
utcai kiállítóterme. 11 grafikus állított
ki.).
Zelenák egyetlen dekoratív eleme, sok ötlettel:
a betű.

Bélyegtervek kiállítása (KA)

Magyar Hírlap, 1969. január 14. 9. l.

Zelenák Crescencia grafikus

szerepel az „Emblématerek 1969" c. kiállításon

Magyar Nemzet 1969 december 17
4. old.

Zelenák Crescencia

rajz (repr.)

Magyar Hírlap, 1969. május 1. 1. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-668, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
1970 NOV 7

...még el nem jött a fény, a győzelem
és megfutott a dermesztő sötétség).
Leningrád, 1970. október

Zelenák Crescencia rajza

Zelenák Crescencia

Baranyi Ferenc

tetésének.

PUSKÁVAL LÖVÖLDÖZÖTT [illegible] NYÁS LÁNYOKRA az afganisztáni Kabulban Gul Mohamed hitoktató, és ezért halálra ítélték. Az elítélt fellebbezésében azzal védekezett, hogy meg akarta akadályozni a miniszoknyadivat átterjedését a fővárosból vidékre.

A BOLOGNAI MAGYAR HÉTEN vendégszereplő Budapesti Madrigálkórus *Szekeres* Ferenc vezetésével forró sikert aratott a városi színházban. A koncerten részt vett a *Csikesz* Józsefné vezetésével kinn tartózkodó magyar küldöttség, amely egyébként pénteken megtekintette az ottani magyar kulturális intézetet, és Bologna urbanisztikai szakértőivel tárgyalt a két nagyvárost érintő közös problémákról.

Ez volt a kiállítás nagy tanulsága.

Kell és helyes a művészeknek új, merészebb csapásokat keresni, a közönséget az új impulzusok, sőt az új élményanyag és új művészeti módszerek befogadására is elő kell készíteni; itt a sokkoló improvizáció helyén is való, de ez esetben kevesebb több lett volna. A kiállítás így – bár változatos – műfajában, technikai megoldásaiban egyenetlen volt, a problémafelvető vázlattól a néhány, igen jó, már kiragasztott plakátig terjedt. A csapongó rögtönzések mellett a csoport tagjainak mindegyike bemutatott egy-egy bravúrosan jó munkát is, melyek alkalmazott grafikusaink magas műhelyszínvonalára és az európai plakátművészetben való sokoldalú tájékozottságra mutattak. Némely munka azonban nem ment túl a szellemes ötletfelvetésen, mnti *Zelenák Crescencia* szürrealista fogantatású, a csillaggá-válás utolsó fázisában megrekedt folyékony gázgömbje. Ezt a témát egyéni hangon, a tasizmus véletlenszerűen sorakozó folthatásainak utórezgésével *Heinzelmann Emma* fejlesztette tovább hatásos írószerreklámmá; a lilák, rózsaszínek árnyalataival festett, csepegős gázgömböt társítva a kezében színes ceruzákat tartó kis oroszlán figurájával. *Zelenák Crescenciá*nak a balatoni halpusztulást ábrázoló felnagyított újságoldala a betűkön átrajzolt lombikkal és a kék, zöld halakkal kitűnő prospektusmegoldás. *Hegedüs István*nak, a Ludas Matyi munkatársának a terjedő hivatali bürokráciát támadó, maró szatírájú karikatúrája a műfaj határain belül maradt.

Zelenák Crescencia

P. Brestyánszky Ilona: Alkalmazott grafikánkról.. Művészet, 1975. augusztus – 26 oldal

Velenák Crescencia

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. 1975 Szépművészeti Múz.

Zelenák Crescencia
grafikus

„Plakat" (repro) 1959.

Uzy Endrené: A jubileumi Plakathiállítás
Művészet, 1975 május - 14 oldal.

Zelenák Crescencia

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítóteremében dec. 16.-án nyílik meg kiállítása, 13 művésszel közösen.

Meglíve, 1942. dec. 16.

Zelenak Crescencia

grafikus

A művésznő plakátjai a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteménjében találhatók.

P. Brestyánszky Ilona: Az utca művészete ...

Művészet, 1974. június – 4 lap.

Zelenák Crescencia

Kereskedelmi plakátjaiért díjat kapott.

Az év legjobb plakátjai; Magyar Hírlap, 1970. IV. 19. 9. l.

Zelenák Crescencia

Balogh István, Darvas Árpád, Finta József, Görög Lajos, Heinzelmann Emma, Kemény György, Máté András, Papp Gábor, Schmal Károly, Szilvásy Nándor, Zelenák Crescencia grafikusmüvészek közös kiállitást rendeztek a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitó termében.
Vadas József: „Poszter vagy pótszer?" cimmel számol be a tárlatról.
A kritikát lásd: Papp GÁbor nevénél!

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 5.
XX. évf. 23. sz. 12. lap.

Zelenák Crescencia, grafikus

Művészek, tervezők, akik az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola növendékei/beiratkozott/voltak 1920 és 194[illegible] közt
Zelenák Crescencia, grafika szkon 55.old

Kovai Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Zelenák Crescencia

A művész részt vett a tár-
laton.

H. Gy.: Kalligrafia és tipografia.
Tükör, 1977. április 17 - 41 lap.

Zelenák Crescencia grafikus

Papp Gábor grafikus és baráti-munkatársi köre évente, egyszer kiállítást rendeznek a kulturális kapcsolatok Intézetében, — a mostani kiállításon szerepel a művész munkája, végy kísérlete.

H. Gy.: Kalligráfia és Tipográfia, Tükör, Budapest, 1977. ápr. 17.

Zelenay Crescencia

szerepelt a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében rendezett POSTER kiállitáson

Katalógus a könyvtárban

Kiállitási Intézmények, Magyar Hirdető 1976 Bp.

Zelenák Crescencia

A Szépmüvészeti Muzeumban rendezett Jubileumi Plakátkiállitáson szerepel a müvész.
Vadas Józsefet "A látható jelszó" c. kritikájában, az ország különböző ünnepeinek ábrázolásával kapcsolatos számjegyek formájának változtatásai "ingerli". Felteszi a kérdést: "Elképzelhető-e, hogy egy modern formáju egyes uj tartalmat ad a munka ünnepének? Ezért zavarja őt a müvész "kellemetlenül pöndörödő harmincasa". A Kiállitáson ugyanis harminc év plakáttermésének egyes darabjai kerültek bemutatásra.
Élet és Irodalom, Bp.1975.ápr.5.XIX. évf.14.sz
13. lap.

Zelenák [Crescencia:], grafikus

Kisherező kisködmön c.

plakátja megemlítve.

Rózsa Szyuka: Moziplakat

M. 8 -

S-G

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 15

Zelenák Katalin (diák)

A Zrínyi Gimnázium végy végzős nőnendék munkáit bemutatták a Műveloldési Házban. — Ihász Zsuzsa, Zelenák Katalin, Juhász Ilona diákok és Borostyán Mária munkái szerepeltek a kiállításon.

(makai): Rajztagozatra jártak.

Déli Hírlap (Miskolc), 1976. máj. 27.

Zelenák Crescencia

Nevo említve,szerepel a "Pappolunk"
c.kiállításon a MKI Dorottya utcai kiállító-
termében

Szabó György cikkét lásd:Papp Gáborról

Magyar Nemzet 1981.II.21.

Zelenák Crescencia

A Minisztertanács által adományozott díjak, kitüntetések az 1979. évben:

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze:
Varga Imre szobrászművész.

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze:
Bedécs Sándor belsőépítész,
Illés Gyula szobrászművész
Kántor Anna festőművész
Madarassy Walter szobrászművész
Orosz János festőművész
Pap Jenő fotóművész
Zelenák Crescencia alkalmazott grafikusművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7.
XXIII. évf. 14. sz. 8. lap.

Zeneldk Crescencia, grafikusművész:

„Tegnapután" c. alkalmazott grafikai kiállítás nyílik meg 1980. ápr. 24.-én a kulturális kapcsolatok történetének kiállítási termében, - melyen szerepelnek a művész művei is.

Meghívó

1980. ápr. 24.

Zelenák Crescencia Munkácsy dijas alkalmazott grafikus

1979-ben a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címet adományozták

Magyar Hirlap 1979/78/6

Helenák Crescencia, grafikusművész

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében megnyílt a „Tegnap után" című grafikai kiállítás, melyen a művész művei is szerepelnek.

Láttuk, hallottuk...

1980. V. 9. Kossuth 17.35 (Ámé).

Zelenák Crestencia

KÉT MAGYAR PLAKÁTTERVEZŐ GRAFIKUS — Zelenák Crestencia és Vertel Beatrix — munkáit jutalmazták értékes díjakkal az NDK és hazánk képzőművész szövetségeinek a nemzetközi gyermekév alkalmából meghirdetett közös plakátpályázatán. A beküldött pályázati anyagokból később kiállítást is rendeznek az NDK-ban.

Magyar Hirla[illegible]

Zelenák Crescencia, grafikus

A Műcsarnok Dorottya u.-i kiállítási termében „Papírplunk" c. kiállítás 1981. febr. 5.-én nyílik meg, melyen a művész műveit is láthatjuk.

Meghívó

1981. febr. 5.

Zelenák Krescencia

Az ENSZ New York-i székházában kedden kihirdették a világszervezet plakátpályázatának eredményét. Az oklevéllel jutalmazott első öt között van a magyar Zelenák Krescencia plakátja is, amely a neutronbombát leküzdő fehér galambot ábrázol. A kitüntető oklevelet és a velejáró ENSZ-békeérmet Kurt Waldheim főtitkár kedden nyújtotta át Rácz Pál nagykövetnek, Magyarország állandó ENSZ-képviselőjének.

Magyar Nemzet MN 1984. X. 15

Zelenák Crescencia, grafikusművész

A Művészek Otthona u.-i kiállítótermében márc. 5.-én nyílik meg az „Ilyján Ilisz..." című kiállítás, melyen tizenegy grafikusművész alkotásai szerepelnek. Közöttük van a művész alkotása is. – A kiállítás márc. 28.-ig tekinthető meg.

Meghívó

1982. márc.

Zelenák Crescencia, grafikus

„Tapéta falmászóknak," műanyagtapéta,
100 x 40 cm. /repr./

Művészet, 1982. júl. 58. old.

Zelenák Crescencia, grafikus

L: Papp Gábor

Vadas József: Több: kevesebb 13

Élet és Irodalom, Bp. 1983. aug. 22. XXVII/16

Zelenák Crescencia

Nagy Zoltán: 1 Rián 20

Művészet, 1982. július

KÁRPITTÖREDÉK

Tisztelettel meghívjuk
Önt és kedves családját

Zelenák Katalin

textilművész
tárlatának megnyitójára a Duna Galériába.
Budapest XIII. Pannónia u. 95.
1999 május 26.-án 18 órakor

A kiállítást megnyitja
Jankovich Júlia művészettörténész

A kiállítás megtekinthető május 26-tól június 13-ig
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A kiállítást támogatja:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
és az Alkotóművészeti Közalapítvány.

DUNA GALÉRIA

Zelenák Katalin ipa

gobelinjei

emlékére

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

Zelenák Katalin

Gobelinkiállítás a salpótarjáni
ifjúsági házban

Magyar Nemzet 1985. XI. 13.

Zelenák Crescencia grafikus

Szövegben említve részvétele a Brnoi II. Nemzetközi Grafikai Biennálén.

1966. febr. 22. Nyíregyháza

MDK.

Zelenák Crescencia

Brnoi kiállitásáról

Magyar Nemzet 1966 febr. 18.

Zelenák Crő scencia M.D.K.

Rajz, / két női fej / repr.

Magyar Nemzet 1965. dec. 25. 10. 1.

Zelenák Crescencia, grafikus MDk

Plakátja. Repr.

R. Gy.: Választási plakátok 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 12.

M.D.K.

Zelenák Crescencia

grafikus

Plakátokkal és könyvcímlapok-
kal vett részt a tárlaton.

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakáttárlat.
Művészet, 1967. május - 38 lap.

Zelenák Crescencia

Plakát:
Éljen Május 1. Bp. 1961.
Ábrázolva: a különböző nemzetek szineiből összeállitott szalag és rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 56.1.

Zelenák Crescencia

rajza az Alkotmány ülmepére

Magyar Nemzet, 1967. VIII. 20. 3. O.

Zelenák Crescencia

Plakátja:

Véradás-életmentés. Magyar Vöröskereszt. Bp.1961.
82x56.

Ábrázolva:Balról egy beteg arc. Jobbról a felső piros szivből csepegő vér fokozatosan megtölti vérrel a beteg, fehér szivet.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 98.1.

Zelenák Crescencia

Plakát:
Hirlapokra, folyóiratokra. szaklapokra előfizethet a postakézbesitőnél Bp. 1961.
Ábrázolva: különböző fajta napilapokat, folyóiratokat olvasó férfiak, nők és gyermekek.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállitotta Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 53.l.

Zelenák Crescencia

Aladdin, 1953 plakát

Milcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Zelenák Crescencia

Daumier kiállitás 1953, plakát

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

MDK.

Zelenák Crescencia

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.39.

Zelenák Csecsemő

grafikus

Részt vett a tárlaton

Bauer Jenő: Reklám '70
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 39.lap

1980.
Magyar Nemzet IV. 20. 11

Zelenák Crescencia

Alkalmazottgrafikai biennále

Kiállítás Békéscsabán

A tipográfia, a könyvillusztráció és a nyomtatvány köré-be tartozó művekből rendezték meg a II. Alkalmazott Grafikai Biennálét ebben az esztendőben. A bemutató, csakúgy mint az első biennálé, Békéscsabán, a Munkácsy Mihály múzeumban látható.

Sokféle, egymással valójában alig összevethető munka került egymás mellé ezen a tárlaton. Fajtánként persze összemérhető volna — például két hotel-prospektus, ám az ilyen összehasonlításnak, a nézők magánzsüri játékának ellenáll a rendezés elve — a szerzőnkénti bemutatás. Csak a katalógus az, amely a grafikusok által beadott művek jegyzékét széjjeloszlatta és műfaji csoportokba sorolta. Ezek: könyvek, könyvtervek, illusztrációk, folyóiratok, napilapok, hanglemezborítók, naptárak, térképek, kisnyomtatványok, prospektusok, katalógusok, árjegyzékek és műsorfüzetek. Persze a rendezés és a katalógusszerkesztés elvének ilyetén kettőssége jókora nehézséget okoz annak, aki nem csak megnézni, de megismerni is szeretné a kiállítást. A katalógusban ugyanis csak hosszas böngészéssel lehet rálelni egy keresett művészre, miután a látogató már kitanulta a füzet szerkezetét. Ámde: az ily módon megfejtett jegyzék sem nyújt teljes információt, mert nem tudni meg belőle, hogy egy-egy grafikustól mit is láthatunk a tárlókban.

Életünk mindennapi grafikai közegének jó részét — ha leszámítjuk a plakátokat, az emblémákat és a hivatali nyomtatványokat —, alkotják az itt felsorakoztatott nyomtatványok, azaz ennek a grafikai közegnek a legjobbjait. Nyilvánvaló, hogy az esztétikailag magas szintű környezet objektív társadalmi szükséglet, hogy hatása fejleszti a gondolkodás kultúráját és eredményesen befolyásolja a szemlélet fejlődését. Ám amikor a gyakorlati megvalósításra kerül sor, mintha elfelejtődnének e dolgok. S egy kor vagy egy ország bármelyik művészeti ágának színvonala nem néhány zseniális alkotás mércéjéhez igazodik, hanem — a nagy számok törvénye alapján — az átlaghoz. E kiállítás darabjainál —, hiszen a készítők is bemutatásra érdemesnek ítélték műveiket —, úgy tetszik, csak kiválót, azaz átlagosan felülit láthatunk. S környezetünket szemlélve megállapíthatjuk: ez így is van. A biennále összképe mégsem megnyugtató.

Túl sok a szokványos megoldás, a lélektelen munka. Teljesen egyetérthetünk *Frank* Jánossal, aki a katalógus előszavában így ír erről: „A magyar nyomtatvány zöme jólfésült, sőt hibátlan... E nyomtatvány-tipográfiai anyag egyik részének láttán olyan érzéseim vannak, hogy ezek eminens tanulók jeles dolgozatai mindössze." Valóban, mintha azok volnának. Békéscsabán százznégy grafikus munkái láthatók, s kevés az olyan megbízható — mindig ötletes, egyenletesen magas színvonalú — grafika, mint például a folyóiratok között a *Kemény* Zoltán-tervezte *Művészet*, vagy *Helényi* Tibor bizarr *Interpress Magazin* címlapjának sorozata. Még a díjazottak mindegyikéről sem állítható, hogy ilyen volna, hiszen *Papp* Gábor és *Réber* László máséval össze nem téveszthető művei mellett a harmadik fődíjat nyerő *Alapfy* András beküldött munkái bizony erősen hullámzó értékűek.

Frappáns ötlet, tiszta kivitelezés — ez *Aba* Béla *Chairs* című műszaki prospektusa. Említésre méltóan jól sikerült *Schmal* Károly *Makói Művésztelep '79* című katalógusa, csakúgy, mint *Bányai* István *Múzsák* folyóirat-címlapja. Ritka erényként hordozza magán az egyéniség jegyeit *Heinzelmann Emma Libabuli* című könyvillusztrációja és *Zelenák* Crescencia *Gyermeknaptára*.

Annak ellenére, hogy a Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése révén a kiállításra háromszázhatvan olyan „*Szép Könyv*" került, amely 1974—1979 között díjnyertes volt, a könyvek a biennálé mostohagyermekei. A bejárattal szemben levő falon, keskeny polcokon kiadónként sorakoznak egymás mellett, mintegy jelentéktelen, tarka hátteret adva a folyosószerű fekete-fehér kiállítófalaknak. Papp Gábornak, a kiállítás rendezőjének nyilván választania kellett a sokféle, szétfutó tematikájú anyag kiállításában, hogy mit emeljen ki. S bár nem biztos, hogy szerencsésen járt el, s világos megoldásra lelt, amikor a grafikák szerzőkénti elrendezése és a könyvek háttérbe szorítása mellett döntött, vitathatatlan: a tárlat egésze, munkája nyomán esztétikus, vidám benyomást kelt, s ennyiben jól szolgálja célját.

Ipari háttérhez kapcsolódó művészeti ág az alkalmazott grafika. Megvalósult művei a grafikusi asztalról és a nyomdából mint közös alkotóműhelyből kerülnek ki. Mert *az alkalmazott grafikák* nem öncélú művészi alkotások, hanem megrendelésre készült, sokszorosított *termékek*. S amikor egy gyengébb lemezborító, vagy egyéb nyomtatvány láttán a grafikus ötletszegénységén vagy nyomdatechnikánk tökéletlenségén avagy a szűkös anyagi keretek felett siránkozunk, ne feledkezzünk meg a megrendelőkről sem. Mert könnyen meglehet — és az esetek jó részében így is van —, hogy nem az előbbiekben, hanem az utóbb említett megrendelői kívánalmakban van a baj gyökere. Iparáganként, vállalatonként, országszerte nem számít már nagy felfedezésnek végre, hogy az árut, legyen az akár kulturális termék vagy szolgáltatás, el kell adni. Csak még az a fölismerés késik sok helyütt, hogy a gazdasági osztályok propagandával és egyéb hasonló feladatokkal megbízott dolgozói nem minden esetben rendelkeznek ítélőképes, jó ízléssel. Bátorságról, kockázatvállalásról már ne is beszéljünk. Így eshet meg aztán az, hogy egy reklámgrafikai művek tucatjait felsorakoztató biennálén, nem nagyon sziporkáznak föl a kiáltóbbnál kiáltóbb, meghökkentő, vásárlócsalogató ötletek.

Ebben a helyzetben, láthatólag, a legjobb grafikus is tehetetlen. Mert nem a művész feladata propagandisták, közgazdászok, szervezők meggyőzése az esztétikai kultúra szükségességéről, a látvány csábító erejéről, képzőművészeti alapfogalmakról. Az ezen a területen dolgozóknak maguknak kellene szakmailag és elméletileg felkészülniük az együttműködésre a művészekkel. Ha a grafikustól elvárjuk, hogy legyen egy kicsit gyakorlati ember, egy gazdasági osztályvezetőtől is megkövetelhetjük, hogy legyen egy kicsit művész, vagy ha nem az, hát megbízzon a grafikusban. S akkor a legközelebbi biennálén remélhetőleg kevesebb lesz majd a szolid, szépen megrajzolt nyomtatvány, és több az ötletes, hatásos, az ízlést is nagyobb sikerrel formáló grafikai munka.

Hajdú Éva

A Liszt Ferenc Kamarazenekar Angliában

A **Liszt Ferenc** Kamarazenekar *Rolla János* vezetésével nagy sikerrel mutatkozott be az angol és az ír közönségnek. Az angliai vendégszereplés kiemelkedő eseménye volt a londoni Queen Elisabeth Hallban, *Schiff* András zongoraművész közreműködésével adott hangversenyük, amelyen Bach-, Händel-, Mendelssohn- és Csajkovszkij-műveket szólaltattak meg. A *The Times* és a *Daily Telegraph* pedig nagy elismeréssel méltatta a londoni bemutatkozást. A kamarazenekar még nyolc városban lép fel turnéján.

Hétfőn temetik Pernye Andrást

Pernye András Erkel-díjas zenetörténész, a Zeneművészeti Főiskola egyetemi docensének hamvasztás utáni búcsúztatása április 21-én 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

TAMÁSI ÁRON

A székely legény levele

December 31. és április 4. számunkban közöltük Tamási Áron hagyatékának néhány érdekes darabját. Most további kiadatlan írásokat teszünk közzé részben olvasóink kérésére, részben azért, mert meggyőződésünk: azoknak is elvezetes olvasmány e levélsorozat, akik a korábbiakat nem ismerhették meg.

New York, január hó (1924)

Kedves Ángyomasszon,

mely nagy öröm lepné meg a szüvemet — no, nézzen ide, be falusimódon el futa a szám. Pedig e nem jó, mert tudja-é, hogy a sükei embernek is elfutott vót, mikor a plébános urat emígy hítta a lakadalomba:

— Naccságos tisztendúr, én tanólatlan szegény embör vagyok s nem tudom kigyelmedet ügyesen elhíni a vigadalomba, hanem a menynek-fődnek Istene híja el.

Csak azt akarám kihozni, hogy nagy örömömre szolgálna, ha az újesztendőben elsőben is az egésséggel s azután a hosszú élettel találkozott vóna. Ebből a szempontból magam jól állok, mert egy olyan angollal találkoztam, aki szekérrel vitte a pénzt — igaz esment, hogy mindaketten álmunkban cselekedtük.

Hanem émetten is sok bolond dolgot láttam, amik nagy össze-vissza ságban mind az újesztendő köszöntésire voltak. Én korántsem rendezem őket, hanem leírom úgy zavarosan, mint a muszka cár a forradalmat.

Olyan vizes-köd ereszkedett ide minden oldalról, hogy mi szárazföldi halak lettünk. Csak éppen némelyikünknek pénze nem volt, ami nélkül dísztelen a halállapot.

Az ablakokba világosságot tettek s az uccán karókat állingattak s azokra is lámpákat kötöztek. Fényesség vala kívül-belől, amihez fogható otthon csak akkor áll elő, ha valamelyik jó ivónak az erős szilva-pálinkától kigyúl a torka.

Az ágyúkat kipucolták szépen, hogy lőjjék agyon az észtendőt. Azok állottak s nagyfényesen vigyorogtak is, mert csak annyi eszik van, hogy a lövésen kívül egyéb jövedelmező mesterséget itt sem tanulnak.

A mennyi hajós-legény, az mind a kürtőket pucolta s mondják, hogy a Resolute-hajó kürtjébe egy Brontosaurus-tojást ütött bele a kapitány, hogy annál veszettebbül szóljon. Kigyelmednek nyilván nem teccik tudni, hogy ez az ős-tojás kilencedmagával éppen a minap került valamelyik ázsiai barlangban s hogy egy szikrát se hazudjak: igyenessen huszonegy fontos vót. Most vessen ide, be pazarlás az ilyen, mert az összes elcsapott erdélyi tisztetviselőknek elég lett volna húshagyókeddi vacsorára.

Hanem mégse rekedjünk meg ezen tojásnál, inkább vessünk ügyet egyébre is.

A módosabb legénkék, úgy tizenötig fel, mind maszkurába öltöztek s az uccára tojultak. A szegényebbje elhányt csengő-bongó szerszámokat karisztolt össze s kapu alá húzódott, hogy az óra érkeztével a maga rendje-módja szerint ijessze a régi esztendőt.

A szakácsnék a hasonszőrű más asszonyemberek palacsintasütőkkel, a likas fazakakkal az ablakokba gyűltek, mintha boszorkány ellenfeleiket, kik a férfiakat magiknak megguruesálják, végképpen elűzni akarták volna.

A nagy mulatóhelyek szépen kireperált hölgyekkel mind teli lettek s körülöttük számtalan pinzes férfiú, kik rajonganak a festményekért. S ahol csak éppen kellett, hát valahonnét ital is került, mert ez olyan szer, aminek erős tilalomban sem dugul el a forrása.

Most már odáig jutottunk, hogy Szilveszter-estéjén éppen üti a tizenkettőt: ripp-ropp, bumm, drrr, ojjé, ojjé, gyúrjad, ne hagyd magad, vágjad te is, fújjad, ahogy kitelik, ha te, ha: az ágyúk s hát a harangok, rikóts ember, üssed óra, légy bolond te is vén baktató, úgy sem érsz mán több esztendőt... Happy new year, happy new year, csókol-

Polgár István

HANGOK EGY MEDVEBARLANGBÓL, MELYNEK KIJÁRATA BEOMLOTT

Én nem önszántamból álltam ki a sorból,
ti löktetek félre
— már nem kell, mit tudnék, mit csak én tudok
e csapdás hegyekben.

Mancsaimon agyag, bundámon korom, por,
sebem mintha égne.
Barlangomban csend fojt, ritkuló légburok,
gúzs-sötét... Hidegszem.

Győre Imre

TALÁLKOZÁS ELŐTT

Saját nyomomban jártam
Ez okból azt hihettem,
hogy valaki megy előttem,
s valaki jön mögöttem,
csak épp nem látom őket,
mert egyik éppen eltűnt
elől, az útkanyarban,
s hátul a másik nem ért
még ki az útkanyarból.
Igaz, úrfi-koromban
voltam még Gyömörén is,
de ott sem láttam őket.
Mindegy. Majd utolérem
a nyavalyást előttem,
akárhogy szaporázza,
s akkor sarkamra lép,
ki mögöttem közelget.
Az lesz a nagy vígasság,
mivel remélem, mindez
Bonyhád táján esik meg,
hol annakidején még
jó marhasültet adtak,
sőt a jónál is jobbat.
Két adagot bevágunk,
három deci vörösbort
elkortyolunk eközben,
s pohárunk elhajítjuk:
ne igyon más belőle.

A Miskolci Galéria

szeretettel meghívja Önt és családját

ZELENÁK KATALIN

textilművész

kiállításának megnyitására
1998. március 26-án,
csütörtökön délután 5 órára
a Rákóczi-házba.

Köszöntőt mond:

Kobold Tamás

Miskolc város polgármestere

A kiállítást megnyitja:

Torday Aliz

művészeti író

Közreműködik:

a Miskolci Galéria Kamarazenekara

Zelenák Katalin Miskolcon született.
A Magyar Iparművészeti Főiskola gobelin szakán
1983-ban szerzett diplomát.
Szülővárosában egyéni kiállításon
első alkalommal mutatkozik be.

A kiállítás 1998. április 15-ig tekinthető meg.
Miskolci Galéria, Rákóczi-ház,
Miskolc, Rákóczi u. 2.
(főbejárat a Széchenyi út felől)

KÁRPITTÖREDÉK

Tisztelettel meghívjuk
Önt és kedves családját

Zelenák Katalin

textilművész
tárlatának megnyitójára a Duna Galériába.
Budapest XIII. Pannónia u. 95.
1999 május 26.-án 18 órakor

A kiállítást megnyitja
Jankovich Julia művészettörténész

A kiállítás megtekinthető május 26-tól Június 13-ig
hetfő kivételével naponta 10-től 18 óráig

A kiállítást támogatja:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
és az Alkotóművészeti Közalapítvány.

DUNA GALÉRIA

TÁMOGATÓK
SPONSORS

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM
NATIONAL CULTURAL FUND

KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY A TEXTILMŰVÉSZETÉRT
CULTURAL FOUNDATION FOR TEXTILE ART

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
MINISTRY OF NATIONAL CULTURAL HERITAGE

ORSZÁGOS MŰSZAKI FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG
NATIONAL BOARD OF TECHNICAL DEVELOPMENT

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
FEDERATION OF THE HUNGARIAN ARTISTS AND INDUSTRIAL DESIGNERS

MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
NATIONAL ASSOCIATION OF HUNGARIAN ARTISTS

BUDAPESTI FESZTIVÁLKÖZPONT KHT.
BUDAPEST FESTIVALCENTER UTILITY COMPANY

GÖDÖLLŐ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
SELF-GOVERNMENT OF GÖDÖLLŐ TOWN

GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY KHT.
GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION UTILITY COMPANY

GÖDÖLLŐI REMSEY JENŐ MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY
GÖDÖLLŐ "JENŐ REMSEY" ART FOUNDATION

GÖDÖLLŐI ÚJ MŰVÉSZET KÖZALAPÍTVÁNY
GÖDÖLLŐ NEW ART FOUNDATION

AVON

CULTURAL FOUNDATION FOR TEXTILE ART,
GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION UTILITY COMPANY,
"PETŐFI SÁNDOR" CULTURAL CENTRE,
TOWN OF GÖDÖLLŐ

WE REQUEST THE COMPANY OF YOURS

AT THE

EXHIBITION OF
15. HUNGARIAN TEXTILE BIENNIAL
AND THAT OF
1. INTERNATIONAL FLAG BIENNIAL

AS THE

OPENING PROGRAMME
OF THE BUDAPEST SPRING FESTIVAL - GÖDÖLLŐ SPRING

IN THE RIDING HALL OF THE GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION
AT 17.00 ON SATURDAY, **13 MARCH, 1999.**

WELCOMING WORDS BY
EDIT SIX
DEPUTY MAYOR OF TOWN GÖDÖLLŐ

INAUGURATED BY
MIHÁLY SZEGEDY-MASZÁK
MEMBER OF THE ACADEMY, UNIVERSITY PROFESSOR
AND
MRS. GAÁL DR. MÁRIA MERVA
HISTORIAN OF LITERATURE, DIRECTOR OF THE MUNICIPAL MUSEUM OF GÖDÖLLŐ

SONGS BY
IRÉN LOVÁSZ
SINGER

AWARDS

THE EXHIBITION IS ARRANGED BY
PÉTER OROSZ
ARTIST

ASSISTED BY
MÁRIA MEZEI A.
IMRE SERES

THE EXHIBITION IS OPEN TO 11. APRIL, 1999
EVERY DAY EXCEPT MONDAY, OPENING HOURS 10 A.M. 18 P.M.

INVITATION

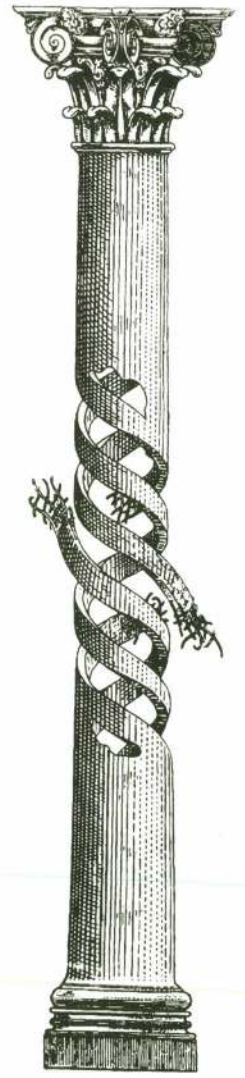

ZELENÁK KATALIN

MEGHÍVÓ

MEGHÍVÓ

INVITATION

KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY A TEXTILMŰVÉSZETÉRT
GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY KÖZHASZNÚ TÁRSASÁG
GÖDÖLLŐI PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
GÖDÖLLŐ VÁROS

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK ÖNT

A

15. MAGYAR TEXTILBIENNÁLÉ
ÉS AZ
1. NEMZETKÖZI ZÁSZLÓBIENNÁLÉ VENDÉGKIÁLLÍTÁSÁRA

A

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL - GÖDÖLLŐI TAVASZ
NYITÓRENDEZVÉNYÉRE

1999. MÁRCIUS 13-ÁN (SZOMBAT) **17 ÓRÁRA**
A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY LOVARDÁJÁBA.

KÖSZÖNTŐT MOND:
SIX EDIT
GÖDÖLLŐ VÁROS ALPOLGÁRMESTERE

MEGNYITJA:
SZEGEDY-MASZÁK MIHÁLY
AKADÉMIKUS, EGYETEMI TANÁR
ÉS
GAÁLNÉ DR. MERVA MÁRIA
IRODALOMTÖRTÉNÉSZ, A GÖDÖLLŐI VÁROSI MÚZEUM IGAZGATÓJA

ÉNEKEL:
LOVÁSZ IRÉN
ELŐADÓMŰVÉSZ

DÍJÁTADÁS

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:
OROSZ PÉTER
KÉPZŐMŰVÉSZ

A RENDEZŐ MUNKATÁRSAI:
MEZEI A. MÁRIA
SERES IMRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1999. ÁPRILIS 11-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

A KIÁLLÍTÁS VÉDNÖKEI
PATRONS OF THE EXHIBITION

DR. ENTZ GÉZA
HELYETTES ÁLLAMTITKÁR
(NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA)
DEPUTY UNDER-SECRETARY OF STATE
(MINISTRY OF NATIONAL CULTURAL HERITAGE)

DR. GÉMESI GYÖRGY
GÖDÖLLŐ VÁROS POLGÁRMESTERE, ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ
MAYOR OF TOWN GÖDÖLLŐ, MEMBER OF PARLIAMENT

NEMES TAMÁS
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ
(GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY KÖZHASZNÚ TÁRSASÁG)
MANAGING DIRECTOR
GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION UTILITY COMPANY

KECSKÉS JÓZSEF
IGAZGATÓ
(PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT)
DIRECTOR
"PETŐFI SÁNDOR" CULTURAL CENTRE

SIMONFFY MÁRTA
TEXTILMŰVÉSZ
A KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY A TEXTILMŰVÉSZETÉRT ELNÖKE
TEXTILE ARTIST
PRESIDENT OF THE CULTURAL FOUNDATION FOR TEXTILE ART

KATONA SZABÓ ERZSÉBET
TEXTILMŰVÉSZ
A KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY A TEXTILMŰVÉSZETÉRT ALELNÖKE,
A GÖDÖLLŐI ÚJ MŰVÉSZET KÖZALAPÍTVÁNY ELNÖKE
TEXTILE ARTIST
VICE-PRESIDENT OF THE CULTURAL FOUNDATION FOR TEXTILE ART
PRESIDENT OF THE GÖDÖLLŐ NEW ART FOUNDATION

Szabadság
1998

.....De szabadság mért halovány az orcád
Szenvedésid emléke szállt hozzád?
Vagy nem tettünk még eleget érted
Koronádat a jövőből félted?..."

Petőfi Sándor: Szabadság (1848) - részlet

Liberty
1998

15. TÉR- ÉS FALITEXTIL BIENNÁLÉ

VENDÉGKIÁLLÍTÁS A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY LOVARDÁJÁBAN
1999. MÁRCIUS 13 - ÁPRILIS 11.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK
EXHIBITORS

ARDAI ILDIKÓ
ÁRVAI AGNES
BALÁZS IRÉN
BARÁTH HAJNAL
B. BOROS ILONA
BENEDEK NOÉMI
BÉNYEI TÜNDE
CSILLE MÁRTA
CSÓKÁS EMESE
DANI GIZELLA - FARAGÓ MÁRTI - IPACS HAJNAL
DOBRÁNYI ILDIKÓ
GULYÁS JUDIT
HARMATI HEDVIG
HAGER RITTA
KATONA SZABÓ ERZSÉBET
KECSETI ÉVA - KECSETI GABRIELLA
KECSKÉS ÁGNES
KISS KATALIN
KISS VIRÁG
KOMÁROMI ERZSÉBET KATALIN
KÓKAY KRISZTINA
KÖLLŐ MARGIT
KUSTÁN MELINDA
LENCSÉS IDA
LÉVAI NÓRA
MIKLÓDYNÉ KARDOS JUDIT
NAGY JUDIT
OLÁH TAMÁS
OLÁJOS GYÖRGY
ORIENT ENIKŐ
PÁPAI LÍVIA
POLGÁR RÓZSA
PÓTÁRI ANNA
REMSEY FLÓRA
R. FÜRTÖS ILONA
RÓNAI ÉVA
RUTTKA ANDREA
SCHULTEISZ MÁRTA
SIMONFFY MÁRTA
SIPOS ÉVA
SZABÓ ÉVA
SZÉKELYI KATI
SZILASI ANNA
SZIRÁKI KATALIN
TÓTH LÍVIA
VAJDA MÁRIA
VERECZKEY SZILVIA
ZELENÁK KATALIN

15. TEXTILE ART BIENNIAL

EXHIBITION IN THE RIDING HALL OF THE GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION
13. MARCH - 11. APRIL, 1999.

1. NEMZETKÖZI ZÁSZLÓBIENNÁLÉ

VENDÉGKIÁLLÍTÁS A GÖDÖLLŐI KIRÁLYI KASTÉLY LOVARDÁJÁBAN ÉS A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN
1999. MÁRCIUS 13 - ÁPRILIS 11.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK
EXHIBITORS

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK / UNITED STATES OF AMERICA
FERNANDES, MARIA-THERESA

ANGLIA / ENGLAND
DENTON, ELIZABETH
DOVEY, JANE
MUNRO, FIONA
TEBBUTT, LOUISA

ARGENTÍNA / ARGENTINA
ROCCA, NELLY

AUSZTRIA / AUSTRIA
SUKALO, JASNA

BELGIUM / BELGIUM
VERMEIREN, ARLETTE

KÉPZŐMŰVÉSZETI AKADÉMIA
STEDELYKE ACADEMIE VOORE BELDENOK KUNSTEN
DEKEYSER, GODE LIEVE
GEENS, MAGDA
HAECK, MONIQUE
MASSY, ROSALINDE
MENTENS, LUTGARD
MERTENS, MAURICE
NELSEN, MICO
THUYS, MARCELINE
VAN HIRTUM, PAULA
VANNUFFELEN, ROSA
VAN'THOF, MYRIAM
WEEKHUYSEN, LEA

FINNORSZÁG / FINLAND
HAAVISTO, ANNA-RIITTA
PAAVOLA, MAIJA

FRANCIAORSZÁG / FRANCE
AMARGER, BRIGITTE

GRÚZIA / REPUBLIC OF GEORGIA
CHIKHLADZE, MEDEA

HOLLANDIA / THE NETHERLANDS
ARP, MARJIKE
DE SÉNERPONT DOMIS, NATASJA

IZRAEL / ISRAEL
VITAL, MICHAL

JAPÁN / JAPAN
HOSOI, CHIKA
NAGANO, GORO
NAKANO, EMIKO

KOREA
JUNG JA, YOO
SHIN, YOUNG OK
YOUNG SOON, CHA

LENGYELORSZÁG / POLAND
BLASZCZYK, ADRIANA
FRYMARK-BLASZCZYK, KAZIMIERA
OKUPNIAK CHMIELEWSKA, URSZULA
PINKIEWICZ, JANINA

MAGYARORSZÁG / HUNGARY
ARANYOSI ZSUZSÁNNA
BÁN MÁRIA
EGRESSY TERI - KOZMA VERA
E. SZABÓ MARGIT
GULYÁS JUDIT
HAGER RITTA
KATONA SZABÓ ERZSÉBET
KECSETI GABRIELLA
KELEMEN KATALIN
PROHASZKA MARGIT
SIMONFFY MÁRTA
SZÉLES JUDIT
SZIRÁKI KATALIN
TÓTH LÍVIA
UDVARDI HAJNALKA
VAJDA MÁRIA
VÁNYAI KATALIN
VIZI JULIANNA
ZSIGMOND ARANKA

NÉMETORSZÁG / GERMANY
REINL, RETA
WAGNER, INES

OLASZORSZÁG / ITALY
BANDIERA CERANTOLA, MARISA
BEDENKNECHT-DE FELICE, HEIDI

ROMÁNIA / ROUMANIA
KÖLLŐ MARGIT

SKÓCIA / SCOTLAND
ARNOT, JENNIFER
FRASER, ALICE
GRAHAM, DANIEL
HENRY, LOUISE
HODGE, MAUREEN
HUGHES, XAVIERE MARY
KONIECZNY, VICTORIA
LOCKHART, KATE
MACAULAY, FIONA
MACARE, MORVEN
MATHISON, FIONA
MOFFAT, RACHEL
RUSH, CATHRIONA J.
SLATER, LOREN
SUTHERLAND, JASMIN HANNAH
THOMSON, JUDIT

SVÁJC / SWITZERLAND
MUSSARD, DANIÉLE

SZLOVÁKIA / SLOVAKIA
SLIZOVA, LIVIA

SZLOVÉNIA / SLOVENIA
KLANCIC, ANDA

1. INTERNATIONAL FLAG BIENNIAL

EXHIBITION IN THE RIDING HALL OF THE GÖDÖLLŐ ROYAL MANSION AND THE GÖDÖLLŐ CULTURAL CENTRE
13. MARCH - 11. APRIL, 1999.

15. ALKALMAZOTT TEXTILBIENNÁLÉ

VENDÉGKIÁLLÍTÁS A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT GALÉRIÁJÁBAN
1999. MÁRCIUS 13 - ÁPRILIS 11.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK
EXHIBITORS

ARANYOSI ZSUZSÁNNA
BALÁZS KLÁRA
BÁNYÁSZ JUDIT
BEIN KLÁRA
BÉNYI ESZTER
BRINKUS KATA
CZEGLÉDI JÚLIA
E. SZABÓ MARGIT

EVENTUELL STUDIÓ
CSÍKSZENTMIHÁLYI RÉKA - KÓNYA KINGA

GÖBÖLYÖS MÁRTA
HEGEDŰS ANDREA
HOLB MARGIT
KARATTUR KATALIN
KATONA SZABÓ ERZSÉBET
KECSETI GABRIELLA
KISS KATALIN
KISS MÁRTA
KÓNYA KINGA
KOVÁCS PÉTER
MADARÁSZNÉ KATHY MARGIT
MÁLIK IRÉN

MILL'ART STUDIO
BÉNTI ESZTER - DARÓCZI PÉTER - JOHN ÁGOSTON
KISS KATALIN - KOVÁCS PÉTER - MÁLIK IRÉN

NAGY GABRIELLA
PÁJER EMÍLIA
PAULI ANNA
RADNAI MÁRIA

RAKPART MŰTEREM:
BÉNYEI TÜNDE, SCHULTEISZ MÁRTA, SZŰCS BLANKA

MATIL JULI - SZABÓ TÍMEA
SZALONTAI ÉVA
SZIRÁKI KATALIN
VARGA JUDIT
VERECZKEY SZILVIA

15. APPLIED TEXTILE BIENNIAL

EXHIBITION IN THE ART GALLERY OF THE GÖDÖLLŐ CULTURAL CENTRE
13. MARCH - 11. APRIL, 1999.

Zelenák Miklós

orgonakészítő

1784. Kassa

1794.

l.

Arch. Ert. 1915

361. l.

Vészi-nyomda. Tel. 108—03.

Madách sétány: historikus nyitány

A leendő Madách sétány első épületének látványterve

A Hazai Lakóingatlan Szövetkezet tartja magát a határidőkhöz. Ez pedig nem csekélység a Madách sétány történetében. Ha a cég tartja szokását, 2005-re elkészül a sétány első háza.

Két röpke év múlva átadják az erzsébetvárosi Madách sétány első épületét. Az ünneplést azonban botorság lenne elkapkodni. A sétány terve – és vele az utcát szegélyező házaké – több mint százéves. Közben politikai rendszerek, kormányok, közgyűlések váltották egymást, a sétány megépítésének terve azonban makacsul tartotta magát. Ám az elképzelések csak nem akartak formát ölteni. Egészen a rendszerváltozás hajnaláig, amikor egy kölni cég irodaház-építésbe fogott a Rumbach Sebestyén utcában. A ház elkészült, mindörökre elzárva a sétányt a Károly körúttól. A tett olyannyira meghökkentette a kerületi önkormányzatot, hogy pályázatot írt ki a sétány terveinek elkészítésére. Később egy másikat is. Mindkét tervet elfogadta a testület, ám a befektetők csak nem érkeztek meg Erzsébetvárosba. Egészen 2000-ig, amikor a ciprusi befektetőket tömörítő Magyar Ingatlan Kft. megvásárolta a Gozsdu udvart. Az építkezést azonban mind a mai napig nem kezdhették meg a bérlőkkel folytatott elhúzódó önkormányzati alkudozás miatt. Az utolsó bérlő ellen indított kénytelen-kelletlen perben sem született még jogerős ítélet. Elunva a várakozást, a cég a jogvita által nem érintett Holló utcai épületek helyén kezdett építkezni.

A négy telekkel szemközt választott építési területet a Hazai Lakóingatlan Szövetkezet. – Nagy kihívás elsőként építkezni egy leendő belvárosi sétányon – jelenti ki *Máté István*, a szövetkezet elnöke. A feladat komolyságát átérezve nem egyszerűen megbíztak egy építészt a tervek elkészítésével, hanem ötletpályázatot írtak ki. Ám a nyári holt szezonban a vártnál szerényebb pályaművek születtek. A szeptemberi eredményhirdetésen végül öt pályázatot emeltek ki a többi közül, és a pályázókat felkérték az ötletek kibontására. A pálmát végül a Sinus Art Építész Stúdió Kft. vitte el. A vezető tervező, *Zelenákné Keresztes Brigitta* a városrész polgári hangulatát tükröző, historizáló épületet álmodott a sétány Holló, illetve Kazinczy utca közötti szakaszára.

– A homlokzati tagozódások, a párkánymagasságok, nyílászárók alkalmazkodnak a környezet formavilágához. A hármas osztás könnyebben emészthetővé teszi az épület tömegét – indokolja a szövetkezet döntését Máté István. Az építész ráadásul rendkívül rugalmas: a földszinti 80-200 négyzetméteres üzletek, illetve a hasonló méretű első emeleti irodák kialakításában január közepéig egyéni kívánságokat is elfogad. Máté István reméli, addig akad elég vásárló a helyiségekre. Nem végleges még az épület alatti mélygarázs mérete sem, hiszen ezt is előzetes igények alakítják. A felső három emeletet, illetve a tetőteret lakásokkal töltik meg. A leendő vásárlók többféle típus közül választhatnak negyventől száz négyzetméterig. A szobaszám másféltől ötig változhat. – Emberléptékű lakásokat szeretnénk építeni – magyarázza Máté. – Mindegyik szobában elfér egy franciaágy, a fürdőszobákat az átlagnál nagyobbra szabjuk, alapfelszereltség, az erkély, illetve a tetőtéri lakásokhoz a terasz. A konyha lehet zárt vagy amerikai, a vevő ízlése szerint. A déli fekvésű, illetve a tetőtéri lakásokat a tervek szerint hűthetővé teszik. Az ár várhatóan 380-420 ezer forint lesz négyzetméterenként.

A területen álló két ház bontását február végén kezdik. A lakókkal hosszas alkudozás után sikerült megállapodniuk, de ez még belefér a menetrendbe. Az építkezés május közepén indul és várhatóan 12-15 hónapig tart. Egyelőre kérdés, hogy az épületek hármas osztását követve szakaszolják-e a munkát és az átadásokat, vagy egy ütemben bonyolítják le az egész beruházást, amelynek összértéke megközelíti a kétmilliárd forintot.

SZ. A. A.

Jól adminisztrálta

Százharminc éve foglalta el polgármesteri szék

Az egyesített főváros születésével értelemszerűen egy időben, százharminc évvel ezelőtt foglalta el hivatalát a három nappal korábban megválasztott Kamermayer Károly, Budapest első polgármestere. Nem is lehetett kirobbantani a székből közel negyedszázadon át. Nem is akarta senki. Négyszer választották újra, egyre nagyobb támogatottsággal és csak akkor távozott a posztjáról, amikor számára is egyértelművé vált: a város, amelyet negyedszázaddal korábban provinciális állapotban vett át, a századfordulóra Európa első városai közé emelkedett, s irányításával nem bír már egy beteges ember, közel a hetvenhez.

1829. május 14-én született Pesten, apja, Kamermayer József jómódú üvegiparos volt, élete utolsó éveiben Károlyi György parádi üveggyárának igazgatója lett. Módja is és törekvése is volt fiát taníttatni, aki Gyöngyösön járt gimnáziumba, majd az egri jogakadémiára iratkozott be. Nem sokkal azután, hogy visszakerült a budapesti egyetemre, kitört a forradalom. Honvédként részt vesz a szolnoki, hatvani, kápolnai, isaszegi és cinkotai, peredi csatákban, Buda ostrománál pedig a Lánchíd megszállásával akadályozta meg a híd felrobbantását. Komáromban tette le a fegyvert, ahol Klapka főhadnaggyá léptette elő.

A korszak bonyolult viszonyaira jellemző, hogy nem került börtönbe, nem sorozták be, sőt tisztviselői munkát kapott előbb a dologházban ellenőrként, majd 1857-től a budai magisztrátusban. Jellemzésében az szerepelt – írja Budó Jusztin a főváros polgármestereiről szóló kötetében –, hogy „tehetségénél, fáradhatatlan szorgalmánál és az ügyekben való jártasságánál fogva" méltó az állásra. Megítélését az sem rontotta, hogy 1861-ben a városi tanáccsal együtt tiltakozásul lemondott hivataláról. Általános volt a vélemény: Kamermayer olyan megbízható szakférfiú, aki nem ül fel könnyű politikai hangulatoknak, így végül jellemzésébe még a lojális jelző is bekerült. Tíz-

Kamermayer Károly

FORRÁS: FSZEK BUDAPESTI GYŰJTEMÉNY

éves szolgálat után Pest tanácsnoknak választotta, hat év elmúltával pedig polgármester lett. Személyében testesítve meg a kiegyezés kompromisszumát.

A Budapest-törvény a város vezetését a megyékhez hasonlóan oldotta meg, a törvényhatóságok rendezéséről néhány évvel korábban született jogszabály mintájára osztva meg a hatalmat. Ráth Károlyt, Budapest első főpolgármesterét a főispánokhoz hasonlóan a király nevezte ki – még ha a város jelöltjei közül is –, míg a polgármesteré az alispánokéhoz hasonlóan választott tisztség volt. A főpolgármesteri tisztség a huszadik század elejére aztán teljesen kiüresedett, a város igazi vezetője a polgármester lett.

1873. november 21-én négy jelölt volt az egyesült főváros vezetésére: Kamermayeren kívül Kada Mihályra és Békey Imrére négy-négy, Gerlóczy Károlyra negyvenhárom szavazat érkezett. A Kamermayer Károlyra leadott 297 voks meglepően elsöprő többséget jelentett.

„Az egyesített főváros közigazgatásának élére állíttatni az alkotmányos élet legmagasztosabb kitüntetése, a polgári jutalmak legszebbike – iktatta be tisztségébe Ráth Károly főpolgármester. – A főváros közönsége örömmel emlékezend mindenkoron azon napra, melyen Önt a polgármesteri székbe ülteté és a fővárosi közigazgatás főközegévé megválasztá."

Ezek után az újdonsült polgármester ismertette programját, amelyben az oktatás állt az első helyen. A vízvezeték- és csatornaépítés mint a modern várossal szemben támasztott alapvető követelmény mellett a vásárcsarnokok építése és a kereskedelem támogatása kapott még hangsúlyt, s „hogy jó közutak építése és fenntartása által a közlekedést és forgalmat minden irányban könnyítse."

A fogadtatás enyhén szólva is vegyesnek mondható. A Vasárnapi Ujság például elég markánsan vetette fel a kérdést: „Hogyan történhetett, hogy egy ily fontos őrállomásra, a legnevezetesebbre,

Képeskönyv a Margit-szigetről

Színes, szép album jelent meg a Margitszigetről a húszéves fennállását ünneplő Budapesti Városvédő Egyesület kiadásában. Az Adalékok a Margitsziget történetéhez című kötet az egyesület Adalékok... sorozatába illeszkedik – ez a tizenegyedik darabja –, bár formailag eltér az eddig megszokott, alig illusztrált, fekete-fehér, vaskos kerületfeldolgozásoktól. Az információs súllyal, de adatokat is kapunk persze bőven. Például a sziget eddigi érdekes elnevezéseit: volt Urak, Nyulak, és a török korban Lányok, később Palatinus szigete – utóbbi azért, mert 1790-től a nádor birtokolta. Mindezek mellett a Margit-sziget elnevezés a XIV. századtól kezdve ismert.

Történetét régi térképmásolatok, metszetek, képeslapok és mai felvételek kísérik. (Kár, hogy a szigetről készült legelső térképet, amely feltünteti a kegyhelyről, ebbe az albumba sem került kép – pedig jó lett volna végre megmutatni.)

A história felidézése mellett a kötet célja a mai sziget bemutatása. Minden létesítménye, építménye külön fejezetként szerepel, nemcsak a hotelek, a kolostorromok, a fürdők, de a szobrok, a kutak és a mai csónakházak is. Az eligazodásban a könyv végén részletes, nagyméretű térkép tos helyét, a sétányok aligalig használt nevét.

Az Adalékok... eddigi köteteiben lelkes városvédő amatőrök írták a szócikkeket. E könyv szerzője két szakember: Végváry Annamária építész és a nem rég elhunyt műemlékes, Dercsényi Balázs. Hasonló jellegű munka utoljára a hatvanas években látott napvilágot a szigetről, azóta pedig történt ott jó néhány

Zeleni Ferenc (Várpalota)

A III. Országos Bányász Képzőművészeti Körök kiállítása megnyílt. A munkasmozgalmi évfordulók jegyében pályázatott hirdetettek, melyen harmadik díjat nyert szobraiért, melyek láthatók e kiállításon.

H.B.: A Puskin Művelődési Házban 110 kép, szobor, faragvány.

Dunántúli Napló, 1969. febr. 21.

Zeleni Ferenc

A Bányász Képzőművészeti Körök II. Országos Kiállításán fafaragásait – három kis szobrát – látjuk, mekjek karaktert, egyenységet sugároznak, jóízű népi dolgokra emlékeztet, őrzinte, mint a népdal igazsága. – A zsüri díjjal jutalmazta.

Romváry Ferenc: Távlat a Puskinban.

Dunántúli Napló, 1969. márc. 2.

ZELEZNIK GYULA építész

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen korai modern építészete. Debrecen : Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990 43.p.

MDK

Zelenik Gyula épitészmérnök

A Kamara uj tagjai. MM.és ÉE. 1928. IX.21.
268 l.

Zelenka

bécsi asztalos

l.

Bíró Erdkast

105. l

ZELENKA ÁDÁM, gombkötőmester

13.-Az anyakönyvben csak házasságkötése szerepel... ?ardittal.-polgár lett 1678.máj.6-án.A céh tagjai sorába lépett 1679.december 13-én.1726-35 között halt meg. 398.old.

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

M.D.K.

Zelenka Ferenc, könyvkötő

az ceri adóösszeírásokban
1824-34. között szerepel. 1837-
ben Heves megye számára „A. ma-
gyarországi új mappának vászonra
húzását" végzi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 422. old.

ZELENKA Ferenc egri könyvkötő. A városi adóösszeirásokban 1824-34 között szerepel. 1827-ben a belvárosban mint egy segédes könyvkötőmestert irják össze. 1837-ben Heves megye számára „A magyarországi uj mappának vászonra huzását"végzi el. 1825-1840 között mint tulajdonos a Bajcsy Zsilinszky ut 11.sz. házban /Hsz.358/2/ lakik, amely házat 1787-1820 között Gyalogay Ignác egri könyvkötő birt.1848-ban özvegy Zelenka Anna a megyének dolgozik.

AHevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

ZELENKA Ferenc egyi könyvkötő

1824

J. Halász Margit: Kerekedőtörle – kérnüvesség – piac a könyves szakmában. In: VIII. Kérnüvesipartörténeti – konferencia, 1992. Veszprém, 1993. 155.

ZELENKA János egri könyvkötő. 1791-ben nyer polgárjogot Egerben, amikor --+ Gyalogay Ignác, --+ Keszner Sebestyén és --+ Konterschweller József egri könyvkötők tiltakoznak letelepedése ellen. Szerepel az 1795. évi adóösszeirásban is. 1795-1805-ig a Dózsa György tér 2.sz. ház /hsz.470/ tulajdonosa. Özvegye 1827-ben a belvárosban két segéddel dolgozik és 1837-ben a megye számára különböző könyvkötő munkákat végez.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit

Aj. Zelenka János, könyv-kötő M.D.K.

1800-1815-ig az egri Dobó u. 28. sz. ház tulajdonosa. Atyja érdemeire való tekintettel [aki itt mint Ferenc szerepel, holott a Dobó u. 28. sz. házat János nevű apjától örökölte, B. ne.] 1827-ben a várostól munkát kér. Neve a városi adó könyvekben 1814-45. körött fordul elő.

Heves megye müemlékei I irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 422.old.

M.D.K.

Zelenka János, könyvkötő

1788 körül Csehországból telepedett Egerbe s ott-különböző mesterek (felsorolás) tiltakozása ellenére – 1791-ben polgárjogot, nyer. Szerepel az 1795. évi adóösszeírásban is. 1795-1805-ig a Dózsa Gy. tér 2. sz. ház tulajdonosa, 1798-ban megvette a Dobó u. 28. sz. házat, melyet egyik fia, ifi Zelenka János örökölt.

Heves megye müemlékei I irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 422. old.

M.D.K.

Zelenka János Csehországból betelepedett egri könyvkötő

1791-ben nyer polgárjogot.
[Galogay könyvkötőmester nevénél az áll, hogy akkor vetkőzi el tőle, az önálló működési joggal együk. Bné].
Szerepel az 1795-ös adóosszerzésben.
1795-1805 körök több házat vásárol.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 334. old.
+ 422. "

Ifj. ZELENKA János egri könyvkötő. 1800-15-ig az egri Dobó u.58.sz. ház /hsz.534/ tulajdonosa, amelynek 1820-51 között Zelenka Jánosné szerepel birtokosaként. Eger városától atyja érdemeire való tekintettel /---+ Zelenka Ferenc/ munkát kér 1827-ben. Az egri városi adókönyvekben 1814-45 között találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Zelenka János, könyvkötőlegény

neve Contersveller Józsefnek 1792-ben az egri városi tanácskor bennyitott panasza folytán maradt fenn, aki őt kontársággal és üzérkedéssel vádolta.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 268. old.

MDK

Zelenka Rezső, Jablonicza

1899. I.dij. Gundel

Bécsi képzőm. akadémia magy. ösztönd. névsora
Fleischer Bécs. 162. l.

MDK

Zelenka Rezső, Jablonicza

1900. Füger dij

Bécsi képzőm. akadémia ösgyar ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 103. l.

MDK

Zelenka Rezső, Jablonica

Mesteriskolai dijak 1898

Bécsi képzőm. akadémia megy. ösztönd. névsora

Fleischer Bécs. 1o5. l.

MDK

Zelenka Rezső, Jablonicza

1899. Gundel I. dij.

1900. Füger-dij.

Bécsi Képzőmüv. Akad. magyar ösztöndijasainak névsora. Fleischer, Bécs. 102, 103. l.

MDK

Zelenka Rezső, Jablonica.

1898. Mesteriskolai-dij.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.
Fleischer, Bécs. 105.l.

Zelenka R

Tájkép, olaj.

Löw Immánuel tulajd.

Szeged 1917

A m.kir. vallás - és közoktat
o. szám alatt a Keb. Számvevő
nek másolata:

Utasitom, hogy
kir. postatakarékpénztárnál v
ra a Bizottság 1934.évi márci
szegeket utalja ki elszámolás

Zelezny Scholtz Helen

K

Zelezny Scholtz Helén szobrászművésznő mintázza Herczeg Ferenc mellszobrát a Hűvösvölgyben

A Budapesti Sütők Ipartestületének kiállitásán a kormányzó elismerését fejezi ki Ruzicska Ede elnöknek. A kormányzó mellett Kállay Miklós miniszter áll, jobbra dr. Georgevics Béla főjegyző és Vogl Imre titkár, a nagysikerű kiállitás rendezői

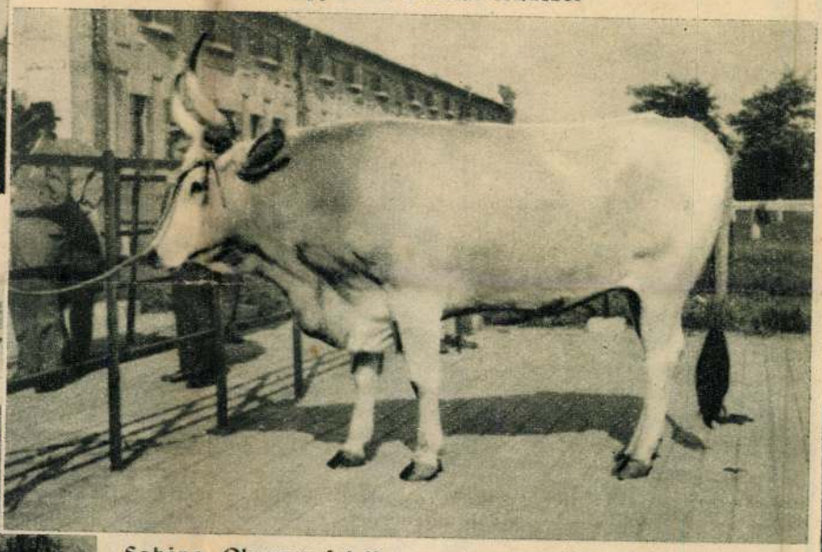

Sabina, Olaszországból a magyar marha vérfrissitésére vásárolt maremanne-tehén

Tolnaváraljaiak csoportja a Kaposvári Virágoshét „Somogyi Bokréta-ünnepén"

Szacsvayné Pető Margit „Esztergomi kis Dunaág" című festménye a Nemzeti Szalon őszi tárlatán

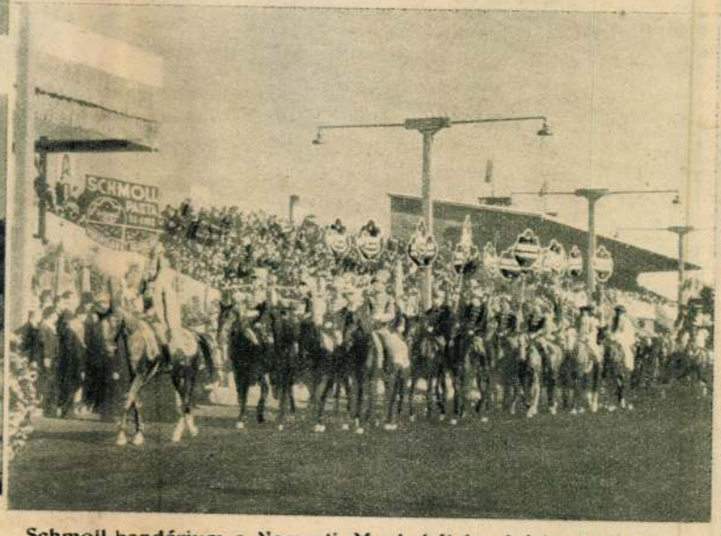

Schmoll-bandérium a Nemzeti Munkahét ipari felvonulásán

1934. okt. 14.

ŐSZI BUDAPEST

FELELŐS KIADÓ: BARANYAY LAJOS

A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET RT. MÉLYNYOMÁSA — NYOMDAIGAZGATÓ: HAVAS K.

ZELESNY Károly fényképész

ROMVÁRY Ferenc: A pécsi Vasvári ház története. = Janus Pannonius Muzeum Évkönyve 34. 1990 267-268.p.

intendő, tehát a leütési ár
-t, sem illetéket, sem pedig

k erejéig 1991. március 31.-ig
lletve hitelt nyujt, lo %-os
eket a pénztárossal lehet meg-

mber lo.-én hétfőn 9-16 óra
zeti Galéria Szoborosztályán
ldszint/ a készpénzfizetési

ZELESNY Károly fotói

Pécs

MUSz 1994/2. 78, 84, 85.

MDK

Zelesny Sári festőművész. Pécs

Pécsi Képzőművész. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jun. 13 l.

nnyal, épült 1796-ban.

gélikus templomok. Bp. 1944, 173,

Zeleszny Sári
Jestő

l.

Pécsi kiáll, 1928. ősz

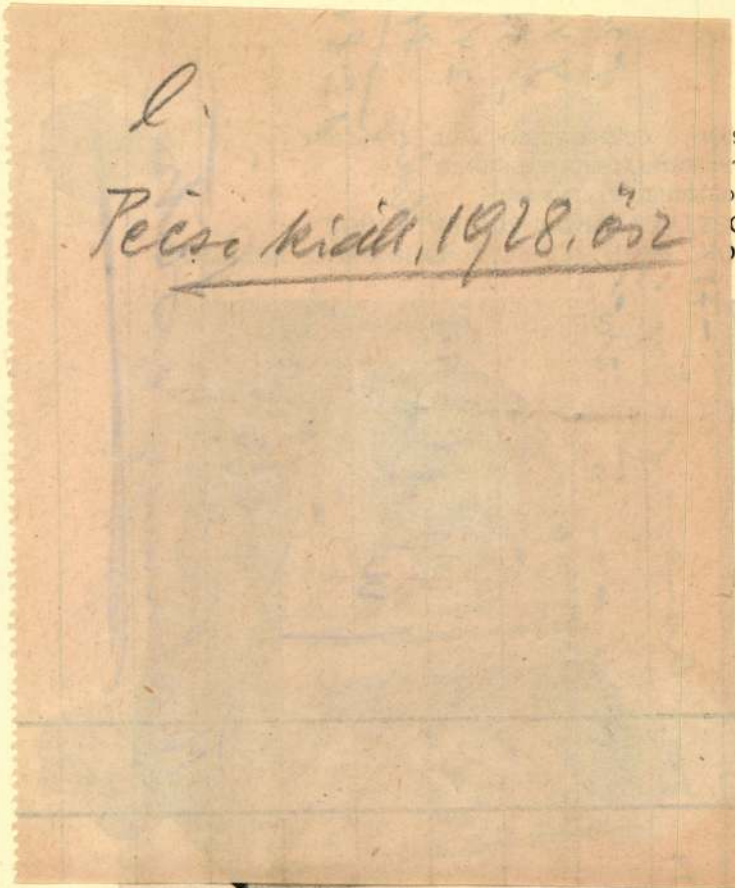

MAGYAR OTTHON. PRO
DAS UNGARISCHE HEIM. CHEZ

Zelesny Saří

Pečsi KMT 1928

tav. kidlt

15. l.

Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II., 79. szám.

SARTO, ANDREA DEL (olasz festő, 1486—1531) után

Madonna

Vászon, olaj, 143×103 cm. (Első emeleti fogadó.) Simor prímás Rómában vette.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Rényi 15—16. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI. 1885., 579 l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 235. l. — Maszlaghy II., 109. szám.

TREVISO, GIROLAMO DA (olasz festő, működött 1470—1492 közt)

A Szent család

Vászon, olaj, 170×106 cm. (Első emeleti fogadó.) A Bertinelli-gyüjteményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II., 114. szám.

VARONI, GIOVANNI (olasz festő, 1832—1910)

Salzburg látképe

Jelezve lent jobbra: J. Varrone, 1878. (39. szoba.) Maszlaghy II., 455. szám.

Zelesny Sári

Pécs

l. Pécs KMT. 1928.

savarni
metall.
8 l.

170. kép. *Magyarországon dolgozott olasz s*

Ipolyi, Biharvármegye, 150. szám. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. kötet. Bp. 1911., 7. l. — Gerevich PA, 259. l.

NÉMET SZOBRÁSZ, 1480 körül
Fejereklyetartó, női fej
Fa, mag. 38 cm.

Radisics: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar,

Zelesny Sári

festő

lakik Pécs, Anna

u. 4.

Pécsi KMT művész-

tagja 1933

Delaney Lee

Lee
Lee's Pool Palace
N.Y.

Tel: PLAZA 3-
Tel: 913

Zelesny Sári
Festő
meghalt 1937.

Pécsi Kiáll. Int.
1938.

Zelenka Rezsö

festö

Nyl. 1875 dec. 4 –

Jablonican (Nyitram)

1899. Gundel dij!

Lärd ohr

Fleischer Becs

97 l.

~~Bronzkori~~

~~[illegible] Jarek VII. 195~~

Zeleny Scholz

„Szobrász művésznő"

Herczeg Ferenc

mellszobra;

fentitől

Repr.

Szinházi Magazin

1944. 16. szám

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M.D.K.

Zeleny Scholz szobrászművésznő

Herczeg Ferenc mellszobrának repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1944. ápr. 5-11. VII. évf. 16. sz. 6. lap.

M.D.K.

Zeler, Hans, festő és kőfaragó

neve a szalónari és rohon-
ci elszámolásokban fordul elő
a 17. sz.-ban.

Mária G. Aggházy: Steirische Beziehungen der ungar-
ländischen Barockkunst

Acta Historiae Artium,
Bp.1967. Tom.XIII. fasc. 4. 329. old.

M. D. K.

ZELER, Hans szobrász kőfaragó

Vép - és kőfaragó Dobronokon

1654. Városszalónak és Rohonc szám

adásaiban szerepel

Agghány. Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 300.

Zelesné, Gaál Gertrud

Batik teritő

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitás

Ernst Múzeum, 1955. junius, 31 l.

M.D.K.

Zelesny,fényképész

Pósett volt régi hirnevü fényképmüterme. 218.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora.1855-1885. 209.o.

Fxx Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadó váll.Bp.1958

MDK

Zelesny Sári festő

megholt 1937

Pécsi Képzőműv. és Műbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

ZELESNY SÁRI

meghalt 1937.

Pécsi Képzőművészek a Múbarátok Társasága
1937. őszi kiáll.kat.9.l.

MDK

Zelesny Sárá

a Társaság elhunyt tagja, megh.: 1937

Pécsi Közgőn. és Műbar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun.

Zelesny Sári MDK

meghalt 1937

Pécsi képzőművész
a pécsi képzőm. társ. tagja

MDK

Zelesny Sári festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Zeleznik Gyula főmérnök

A közmű ellátás a városokban és a telepeken cimen ir a Városépitésügyi Törvényalkotás c. könyvben.

•

Dr.F.G.: A városépités időszerü kérdései.

Épitő Ipar - Épitő MűVészet 1932.14.1.

M.D.K.

Zelezny Scholtz Helén

Rómában élő magyar szobrászművésznő mintázta meg Herczeg Ferenc szobrát, akinek fényképét és a szoborportré repr.-ját bemutatja a lap.

Herczeg Ferenc Baskircsev Máriáról, a fiatal magyar írókról...
Színházi Élet. Bp. 1935. jan. 27-febr.2.
XXV. évf. 5. sz. 8. lap.

M.D.K.

Helene Zelezny-Scholtz

Két szoborportréjának repr.-ját bemutatja a lap a modellekkel együtt: Herczeg Ferenc és Wolffner Györgyi szobrai.

Szinházi Élet. Bp. 1934. okt. 14-2o. XXIV. évf. 43. sz. 78-79. lap

MDK

Zelezny Scholtz Helén szobraszművésznő

Zelezny Scholtz Helén szobraszművésznő mintázza Herczeg Ferenc mellszobrat a Hüvösvölgyben. Fénykép.

Nemzeti Magazin, 1934. okt.14. 15.1.

Kedves Schulz Helen szobrászművésznő!

Kedves Schulz Helen szobrászművésznő!
mintegy hercegi terem rendelkezésére á
Hivatalomban. tényleg.

Kelt Budapesten, 1934. okt.14. 15.1.

Zelfel Waldemar

butorterverő

1927-28

Éimisk 1930

90-l.

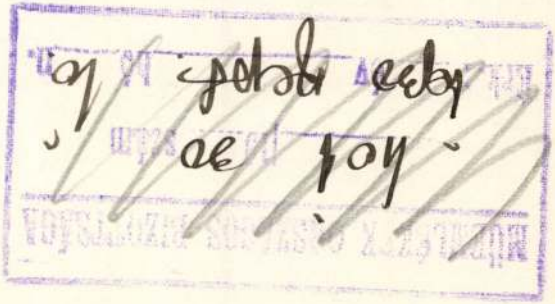

A m. kir. vallás- és közok

ügyszám alatt a keb. számv.

rendeletének másolata:

Költségvetési év: 1930/31.

gatása." Műemlékek Országos

Rovat: 6. Alrovat: 1.és 2.

nincsen.

Utasit

pénztár Egyesület Fiókjánal

Műemlékek Országos Bizotts

Zeletzky Blanka

textil

1931-32

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46. l.

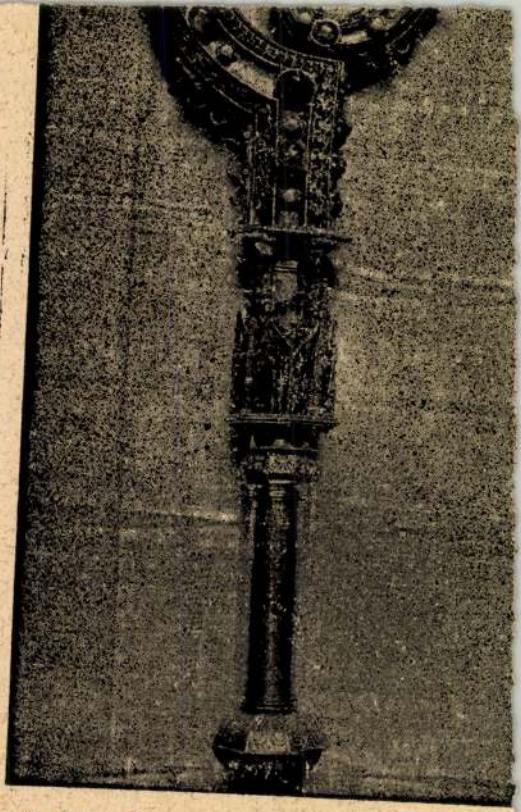

249. kép. *Oláh Miklós pásztorbotja, 1490 körül*

Železník Gyula

építészmérnök Debrecen

1932-ben kilépett a Pozsti Mérnöki Kamarából.

MMÉE Közl 1932. 51. l.

Železnik Gyula

építész.

Szül. Szolnok 1899.
Oklevelet nyert 1923.

Műegyetem 27.

T. 6047.

t város és vártól jobbra az
rölül jobbra a rojtos kendőn:

YN.

1. La Ville és befejezése:

7 cm.

Zelhauser Ruberth

ácspallér a várpalotai várkastélyban
különböző munkálatokat végez 1700-ban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
V. (1967-68) Budapest, 1970

138 l.

Zelich Gerasimo
1752 – 1828
Ltáb IV
98, 153

Kro

er

Zelich Gerasimus

dalmát festő

lásd teljes életrajzát
(időközben)

Wurzbach Biogr. Lex
Wien 1890. 59K. 303-304l

Zelizi rk. templom

Bars vm

kepe repr.

Kiss Sziklkath Magy

368. l.

369. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

a *mensa-academica*-t, a mely a napokban valósult meg. A Zöldfa-utca 14. számú ház első emeletén ezentúl minden nap teritett asztal várja délben és este Magyarország jövendő reményeit és a ki nekik főz, maga a megtestesült magyar konyhaművészet: *Zilahy* Ágnes asszony. Havi tizenhat forintért kap az egyetemi tanuló jó ebédet és vacsorát, a szegényebbje féláron, vagy éppenséggel ingyen. Kimondhatatlan jótétemény ez már csak azért is, mert az ifjúság nem szorul ezentúl a korcsmai életre. Maga *Wlassics* miniszter is jelen volt a megnyitásnál, mintegy jelezve ezáltal, hogy a mensa-academica nevelésügyi és kulturális vívmány.

—

Szuppán Vilmos. Nemcsak a pedagógusok, de a nagyközönség is tisztában van azzal, hogy az összes nevelésügyi kérdések közül a legfontosabbak egyike a nőnevelés. A nő, a mai társadalomban, már nemcsak a családi tűzhely őre, hanem gyakran kiveszi részét a létért folyó súlyos küzdelemből is. Erre a harcra őt előkészíteni, a szükséges fegyverekkel ellátni, de úgy hogy a nőiességén csor-

Szuppán Vilmos.

ba ne essék, a mai nőnevelés legfontosabb feladata.

Bemutatunk egy férfiut, a kinek nagy érdeme van a magyar nőnevelés terén. *Szuppán Vilmos*, a budapesti állami felsőbb leányiskola igazgatója, ösmert nevű tanférfiu és a hazai nőnevelési ügynek egyik legbuzgóbb munkása. Nemcsak hogy röpiratokban és füzetekben mutatott rá a nőnevelés fontosságára, de mint igazgató és miniszteri biztos ismeri azonfelül a hazai összes felsőbb leányiskolák ügyeit és sokszor szolgált már jó tanácscsal az egyik vagy másik reform életbeléptetésekor.

Mindezeknek fölemlítésére pedig az adja meg az alkalomszerűséget, hogy a király a napokban Szuppán Vilmosnak a *királyi tanácsos* címet adományozta.

—

Molnár Viktor. Osztálytanácsos a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, kit e minőségben a napokban *kitünő szolgálata* elismeréseül a vaskorona-renddel tüntetett ki a Felség. E kitüntetésben a nagy közönség szempontjából voltaképp nem a vaskorona a fontos, hanem inkább a kitünő szolgálat elismerése. Mert az tény, hogy egy minisztériumban osztályt s hozzá még elnöki osztályt vezetni, csakis

Molnár Viktor.

kitünő szolgálat mellett lehetséges. Nem elég itt szorgalom, pontosság, tudás, titoktartási képesség, leleményesség, engedelmesség, udvariasság, kellemesség és jellemesség, hanem még elpusztíthatatlan vasegészségre is van szükség. Molnár Viktor ezt a sok jó tulajdonságot mind egyesíti magában. Ezért szerette előbb Trefort, aztán Csáky, aztán Eötvös és most szereti Wlassics. Bizony kevés ember dicsekedhetik négy miniszter szeretetével! S ha a miniszterek változtak is – Molnár megmaradt változatlanul kitünő szolgálatu tisztviselőnek. Hiszszük, a vaskorona sem fog változtatni rajta semmit, de félő hogy az emberek e kitüntetése folytán öregebbnek fogják tartani, mint a milyen valóságban. Pedig hogy nem több, mint harminchét éves, azt nemcsak pályatársai tudják (a pályatársak a legbiztosabb életkori adatokkal rendelkeznek), hanem azok is, kiknek szemeláttára felnőtt tizennégy év alatt a díjtalan gyakornok vaskoronás-lovag – osztálytanácsossá.

—

Schubert Magyarországon.

Valami sajátos, ósdi zamatu, de ósdiságában kellemes levegő csap meg, ha most fölmegyünk a bécsi *Künstlerhausba* és végignézzük a Schubert-kiállítást, a melyet ő felsége nyitott meg.

Az *Alt-Wien* hamisíttatlan *vormärzlich* levegője ez, a melyet nem lehet *márciusi előttinek* magyarítani.

Első sorban szemünkbe tűnik Schmitt óriási képe, a melyen huszonkilenc alak van, középpontján a zongorázó Schubert. A szinpompa sokkal elevenebb ezen a festményen, mint Isabey híres *kongresszusi képén* és a gyertyák világosságának híven visszaadott puha fénye a londoni Salomonsra emlékeztet.

Itt vannak Schubert intimusai, Vogl, a hírneves énekes, Schober, a mester Orestese, Spaun, Grillparzer, az *Ósanya* költője és mellette életének hű társnője, Fröhlich Katalin.

De mindezeknél jobban érdekelnek bennünket, magyarokat, az Eszterházy Károly János gróf és családjának arcképei. Schubert úgy a gróf bécsi herrengassei palotájában, mint a barsmegyei zelici kastélyban gyakran megfordult, sőt Zelicen egy egész nyarat is töltött.

A gróf ugyanis zongoramestert keresett és a budai születésü Schönstein báró, a háznak intim barátja, Schubertet ajánlotta. Akkor volt ez, midőn Schönstein, a kinek szép hangja volt, a bécsi főúri szalonokban propagandát csinált az ifju mester dalainak és mindenfelé énekelte azokat.

Az Eszterházy-család maga is nagyon szerette a zenét és valóságos négyessé alakult. A gróf basszust énekelt neje, Festetich Rozina grófnő és leánya, Karolin altot, másik leánya, Mária pedig szopránt. Karolin grófnő volt Schubert eszményképe, de természetesen, tekintettel az akkori merev társadalmi viszonyokra, a szerény származásu zeneszerző sohasem merte elárulni érzelmeit.

Csak egy ízben történt, hogy célzott rá s ez akkor volt, midőn Karolin grófnő megkérdezte, hogy miért nem ajál neki semmit, holott a többi családtagokat már mind megajándékozta egy egy művével.

Schubert lángvörös lett, lehajtotta szép szőke fejét s aztán félhangon mondá: *Minek is, hisz úgyis minden önnek van ajálva.*

Eszterházy Karolinról egy 1824-ben Zelicről *Schwind Józsefhez* intézett levelében is megemlékezik Schubert, természetesen csak képletben beszélve az ideálról. A levél erre vonatkozó passzusa így hangzik: ». . . noha itt időzésem tudvalévő *csillag* miatt kimondhatatlanul boldogító, azért mégis sokszor ördöngősen vágyódom a mi kis korcsmánkba, a *Mondschein*-ba, ott a Wien folyó mellett . . .

A két szép Eszterházy-leány egy képen van lefestve a kis fiu testvérökkel, Albert gróffal, az akkori idők divatjához híven, mitológikus háttérrel, kék, rózsaszín szallagokkal és rózsakoszorúkkal környezve.

Érdekes a zelici kastély képe is. Tömör, sárgára festett földszintes épület, nehézkes barok-stilben, mint a hogy a XVIII. század vége felé s ennek elején épitettek. A szép kivitelü akvarell Seligmann műve; valamint le van festve az a szoba is, a melyben Schubert Zelicen lakott; és a folyosó a *spinéttel*, a melyen a *Wanderer* költője gyakran játszott.

Sokat is komponált Zelicen Schubert és különös passzióval hallgatta a szomoru magyar és tót melódiákat, a melyeket a parkban a kertészlegények, a konyhán a szolgálók danoltak. Egy ilyen impresszió alatt született meg *Divertissement hongroise* cimü, igazi magyar ritmusérzékkel megirt műve is.

Schubert eltávozván Zelicről, vége szakadt az idillnek is. Mint a beavatottak állítják, Karolin grófnő is osztotta a mester plátói lángolását, mert míg Schubert élt, minden kérőjét visszautasította, és csak 1874-ben, harmincnyolc éves korában nyujtotta kezét Folliot-Creneville Károly grófnak, de már 1851-ben, nem egészen hat évi házasság után meghalt.

Egy intim barátnőjének élete fogytáig emlegette *Francli*, így nevezte Schubertet, és a *csalogányfészket*, a hogy Zelicet együtt elnevezték. Férje tudtán kívül kiment néha a régi währingi temetőbe, a hol Schubert sírja volt, *még pedig gyalog*, mert félt, hogy a bérkocsis esetleg fölismeri.

Por ma már minden. Csak a mester emléke él és csillagfényes, enyhe nyári estéken most is száll még a dal ábrándos lányok, ifjak ajkain: Trockene Blumen die Sie mir gab —

Ug Idők 1897. III. 7.

Die legt mit mir in meinem Grab . . . Talán éppen Eszterházy Karolinra gondolva komponálta ezt a bánatos dalt, és a hű Schober talán oda is rejtette koporsójába a zelici park elhervadt, száraz virágait.

—

A vadász szerencséjéről.

Ha vissza gondolok arra az egészséges pofonra, a mit sok esztendővel ezelőtt kaptam *Kolozsváry* János urambátyámtól azért, hogy neki sok szerencsét kivántam az útra, mikor kora reggel vadászatra indult, még most is elfog a szégyenérzet. Nem a pofon miatt, mert hisz' csak kilencesztendős voltam és ilyen korban még nem diszkvalifikál egy nyakleves, de mivel mint egy híres vadászó familia reményteljes sarja, nem tudtam, hogy szerencsét kivánni annak, a ki lesbe megy, főbenjáró bűn. Most is annak tulajdonitom, hogy Kolozsváry urambátyám nem rám hagyta nevezetes puskagyüjteményét, a melyben a kovás *flintától*, a duplacsövü *lancastherig* minden fajta képviselve volt, hanem az unokabátyámra. Megérdemeltem a mellőztetést és belenyugszom.

Hiába tettem aztán jóvá a ballépésemet azzal, hogy valahányszor az urambátyám vadászni ment, én mint a pilota-hal a cápa előtt, beszáguldtam Kolozsváry uram előtt a szabad térséget és minden szembe jövő vén asszonyt, meg papi ruhába öltözött férfiút arra kértem, hogy térjen más útra, csak azt értem el vele, hogy a vén asszonyok megcibáltak, a tisztelendő urak meg szememre vetették korai romlottságomat, hogy ily ifjú létemre nem átallottam belőlük gúnyt űzni. Pedig az én szándékom tisztességes volt, habár nem egészen önzetlen. Mert az urambátyám, ha kedvezett neki a vadászszerencse, nem sajnálta tőlem legszebb barackjait és még a spanyol meggyet termő fájára is föl engedett mászni.

Ezek a régi emlékek kelnek bennem életre, mikor meglátom azt a három humoros rajzot, a mit egy jókedvü piktor vetett papirra, hogy a vadászat három korát megelevenitse. Az első az *őskorba* vezet vissza, mikor még a vad bőrébe bujtatott vadász kovahegyes lándzsájával, vagy kőbaltával fegyverkezve páros viaskodásra provokálta az ősmedvét, a bölényt és az oroszlánt. Bezzeg, akkor még nem tekintették főben járó vételnek, ha a vadásznak szerencsét kivántak, sőt az őreg asszonyoktól sem ijedtek meg, nem is említve a tisztelendő urakat, a kik még föl sem voltak találva. A két ellenfél nekiment egymásnak, szemtől-szembe folyt a harc, mint daliákhoz illik, az egyik körömmel dolgozott, meg éles fogaival, a másik kőbárddal döngette vis á vis-ja koponyáját. A ki tovább győzte türelemmel és kitartással, az maradt a síkon és falta föl a másikat, hol nyersen — ha az ősmedve került fölül, — hol pedig lobogó tüzön, félig megsütve, ha megfordítva történt az eset.

A mai párbajoknak elementumos alapja már ezekben a véres harcokban föltalálható. Mind a két fél kockáztatta bőrét, hogy kitudódjék, ha vajjon az ő részén van e az igazság? S ebben a közös rizikóban rejlett a hajdani vadászatok szépsége és igazsága. Nem volt egyoldalu a mulatság, a vadászat gyönyöre, mert a vadnak is meg volt adva a módja, hogy alkalomadtával szerepet cseréljen és üldözöttből föl-csapjon üldözőnek, vadból vadásznak.

A mai korban nincs igazságosan beosztva a szél és a nap, mint a régi tornajátékokban mondani szokták. Minden előny a vadász részén van, még akkor is, ha tigrisre vagy oroszlánra leselkedik. Nagy néha megesik, hogy a fejedelmi vad egészen közelébe férkőzik megtámadójának és érvényesítheti rajta a szentirásbeli axiomát: szemet szemért, sebet sebért. De legtöbbször már az első lövésnél megöli a robbanó golyó, a mely nyúlszaporasággal magában rejti és nyomban megszűli a kisebb golyókat. Mit is használ a tigrisnek körme, az oroszlánnak hatalmas mancsa, mikor a dinamit nyomban megöli? Bármit mondjanak is, ez nem lovagias eljárás. Nem kényszerítenek senkit sem, hogy oroszlánokra és tigrisekre vadászszon, de ha már megcselekszi, legyen benne annyi elszántság, mint Jules *Gerard*-ban volt, a ki régi módi hátultöltő puskával kilencven oroszlánt ölt meg, de sokszor közel volt hozzá, hogy az állatok királya őt megölje.

Azért is babonás a modern vadász, mivel egyéb akadályok hijával saját magának alkot képzelt akadályokat és veszedelmeket. S mily alaposan megrögzött az effélékben! Lám, az a tisztelendő úr, a ki az én korai romlottságom ellen menydörgött, mikor őt a papi ruhájához kötött vadászbabona miatt el akartam távolitani Kolozsváry urambátyám útjából, mily nagyszerűen tudott mérgelődni, ha nemródi vállalkozásai közben egy, nem civilbe öltözött kollégával, vagy éppenséggel vén anyókával találkozott. Káplánkorában az ablakon keresztül ment el hazulról, mikor vadászni indult, nehogy a korán-kelő plébános, a ki ilyenkor reggeli sétáját végezte, keresztezze ösvényét.

Mikor pedig igazi vadászszerencséről van szó, mindig eszembe jut a *walesi* herceg esete, a melyhez hasonlót alig jegyezett még föl a krónika. Mikor mint III. Napoleon császár vendége Franciaországban időzött, Compiegne-ben nagy vadászatot rendeztek tiszteletére. A beszámolónál kitünt, hogy a herceg 87 nyulat lőtt, 53 fácánt, 11 szarvast, 18 őzikét és 3 császármadarat. Ünnepelték is felköszöntőkben és összehasonlították Nemródddal, a nagy vadászok ősével és mintaképével. A herceg jókedvűen hallgatta végig a dicsőítő felköszöntőket, aztán így válaszolt:

Vadászat hajdan.

Jelenkori vadászat.

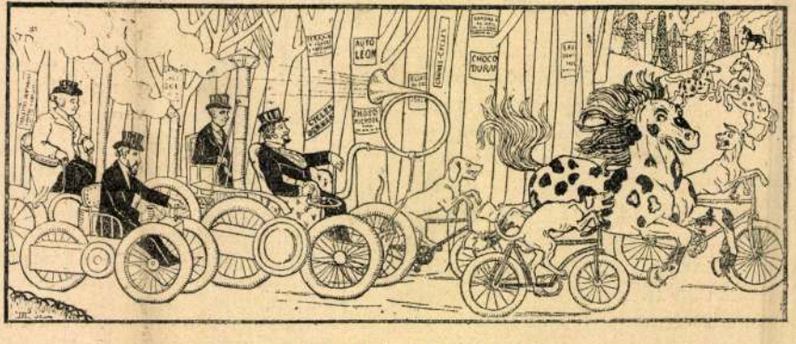

A jövő század vadászai.

MDK

Zélinger Gyula

Képzőművészet 1930. 30. sz. 117.1.

MDK

Zelinger Gyula

Ráczváros past.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 23. l.

M.D.K.

Zelikovits, vagy Zelikovitz /?/

„Uj müsor az Apolló -kabaréban" c. közleményt illusztrálja a szereplő művészek képeivel, illetve karikaturáival:
Mály Gerő, Kőváry Gyula, Gózon Gyula, Magyari Lajos, Sándor József, Herczeg Jenő és Erdélyi Géza karikaturái.

Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr. 8-15. VI. évf. 15. sz. 72.-73.-74.-75. lapokon.

M.D.K.

Zelikovitz /De lehet Zelikovits vagy Zerkovitz is mert az aláirás nem olvasható tisztán/

Rajz Z. Molnár szinművészről a Magyar Szinházban bemutatott "Kedves Mester" c. darab egyik szerepében.

Szinházi Élet. Bp. 1917. ápr.1-8. VI. évf. 14. sz. 16. l.

Zelikovits József

szül. Szablonczán (Máramarosm) 1897 ápr. 18

Izr. 6 polg.

1917/18 II. elsőéves művésznő Ballók, Pilch D.

1918/19. I. másodéves Réti J.

(Zelkovits Józsefnek írva szül. Szaploncán)

1918/19 II. másodéves u. o.

(Zelikovits József)

1919/20 I. másodéves

(Zelikovits J. szül 1897 máj. 3.)

Honfoglaláskori csiholó - acél

VII. 206.

Zelikovics József

1917/18 II. – 1918/19

1919/20 I.

Tanárképzőintézeti évk

149. l.

Janisch Sándor

festő

Lásd: Ipolyi Sándor.

Zelinger Erzsébet
iparművész
51 éves
(tüdőgümőkor)
+1949. I. 29.
III. ker Izraelita temető

Halotti főkönyv
82 folyószám

Zélinger Gyula

festő Budapest

ZÉLINGER GYULA, BUDAPEST

1274. A Dachstein tömege és a Hallstatti tó, aquarell .
1275. Az Olperer csúcsa és a Gefrorene Wand . .
1276. A Gutin hegylánca (Keleti-Kárpátok) . . . .

Nemzeti Szalon 1930 máj.-ápr.

Nemzetközi Alpin Kiállítás

Zélinger Gyula

NÉPSZAVA 1980. IV. 18.

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Zélinger Gyula emlékezete Csepelen

A magyar művészet mezeje tele van ismeretlen halottakkal, élve elfeledett és eltemetett művészekkel, akik mind feltámasztásra várnak. Még sok idő, s a maradandó értékek felismerésére érzékeny kutatói fáradozás szükséges ahhoz, hogy egy-egy — életében mellőzött, meg nem értett, esetleg önszántából megalkuvást nem ismerő művészi egyénisége okán visszavonult — alkotó hagyatékát feltárjuk, s mind a művészeti élettel, mind a nagyközönséggel elismertessük. Aligha kétséges, hogy minden ilyen vállalkozás képzőművészetünk *összképének* gazdagságát növeli.

Most ismét egy ilyen feltámasztási kísérletnek lehetünk szemtanúi a kicsiny *Csepel Galéria* jóvoltából. Akit fel akarnak támasztani, mindenképpen érdemes rá: *Zélinger Gyula* festőművész, aki 1893-ban született Budapesten, s ugyanitt halt meg 1974-ben. Proletárkörnyezetből jött: édesapja szegény külvárosi szabó volt, aki nyolc gyermeket nevelt fel nehéz anyagi körülmények között.

A századelő szellemi erjedésének hatására fiatalon bekapcsolódott a baloldali mozgalmakba: részt vett a Galilei-kör és a szociáldemokrata párt háborúellenes megmozdulásain; 1918-ban néhányadmagával megalakította a Láng Gépgyár kommunista pártsejtjét, majd a tanácskormány alatt az itteni munkászászlóaljban teljesített szolgálatot. Az ellenforradalom győzelme után rövid időre Bécsbe emigrált, a húszas évek közepén azonban már hazatér: mérnökként dolgozik, miközben a párt legális fedőszervében, a Természetbarát-mozgalomban fejt ki agitációs tevékenységet.

A felszabadulást követően fontos gazdasági és politikai posztokat töltött be egészen nyugdíjazásáig.

Művészi pályája *Kernstok Károly* Haris-közi szabadiskolájából indult, ahol a kiváló mester mellett *Rippl-Rónai József* is foglalkozott vele. Meleg barátság fűzte *Derkovitshoz* és *Czigány Dezsőhöz*: rajtuk keresztül kapcsolatot tartott a két világháború közének progresszív művészi törekvéseivel. Java képeit a harmincas években festette: ezeken mind stílus, mind téma dolgában *Dési Huber István* útját követi — pontos, szabatos látleleteket rajzol a korszak munkáséletéről, szociális és poltikai problémáiról (*Evezősök, Téli reggel, Munkásebéd, Bányaszerencsétlenség, Újpesti Dunapart stb.*). A második világháború küszöbén festői világa zaklatottabb, nyersebb lesz: ekkor készült *Hétköznapok* című rajzsorozatában sajátos, groteszk szemlélettel eleveníti meg a háborús pszichózis terhei alatt nyögő kisemberek életét.

A Természetbarát-mozgalomban szerzett élményei fordították figyelmét a tájfestészet felé: számos temperán, vízfestményen örökítette meg a haza tájakat, hegyeket. Ábrázolásmódja ebben a műfajban sem naturalisztikus: a természetben is a ritmust, a mozgalmasságot, a harmóniát vélte meglátni és megláttatni. Erdőrészleteiben finom kalligráfiában, a természet belső életét megsejtetve hajladoznak a fák, hegyvidéki tájain a tiszta, kék ég felé nyújtózkodnak a sziklák és az utak (*Hűvösvölgy, Budakeszi erdő, Pilisi hegyek* stb.). Utazásainak élményeit is (Olaszország, Kanári-szigetek stb.) számos rajz és festmény örökíti meg. Alkotókészségének érdekes terrénuma volt a portrérajzolás: pszichikai hitelességű önarcképek mellett markáns, plasztikus arcmásokat rajzolt többek között Szabó Ervinről és Madzsar Józsefről.

Zélinger Gyula több munkáját ma már a Nemzeti Galéria és a Munkásmozgalmi Múzeum őrzi: az ő áldozatkészségük is hozzájárult ahhoz, hogy most, első ízben áttekinthető képet nyerjünk életművéről, amely egyéni színekkel gazdagítja szocialista művészeti örökségünket.

Tasnádi Attila

a tagsággal

A beszámoló feletti vitában kifejtette véleményét *Sümegi Csaba*, a gyulai kötőipari vállalat igazgatója. *Király Mihály*, a HVDSZ budapesti bizottságának titkára és *Németh Bertalan*, a Forrás Tanácsi és Vízügyi Vállalatok Egyesülésének igazgatója. Összefoglalójában *dr. Kócsó Illésné* rámutatott: ki kell használni a vállalatokon belüli adott lehetőségeket. A nehezebb gazdasági körülmények között még inkább előtérbe kerül a tagsággal való párbeszéd, a szakszervezet *érdekvédelmi munkája*.

Ezután a *Szakszervezeti Munkáért* kitüntetés arany és ezüst fokozatát nyújtották át a központi vezetőség, illetve a központi ellenőrző bizottság 6 tagjának, majd a HVDSZ KV egyéb ügyeit tárgyalt.

V. Zs.

jén

rlege

ni szervekkel való együttműködésben. Hangsúlyozta, hogy a leendő pedagógusoknak a hivatásra nevelése, a pályakezdők harmonikus beilleszkedése sem mehet a szakszervezet segítsége nélkül. Az iskolai fegyelem erősítésében és az anyanyelvi nevelésben is számítanak a mozgalom *hatékony támogatására*.

A központi vezetőség a beszámolót, az elhangzott javaslatok figyelembevételével, elfogadta, majd a szakszervezet 1979. évi gazdálkodásáról tárgyalt.

K. K.

KÖZÉLET

Veress Péter külkereskedelmi miniszter — dr. Josef Staribacher osztrák kereskedelmi és iparügyi miniszter meghívására — a magyar—osztrák gazdasági, ipari és műszaki együttműködési vegyes bizottsági tárgyalásokra csütörtökön Ausztriába utazott.

Simon Pál nehézipari miniszter vezetésével csütörtökön hazaérkezett a magyar küldöttség Magdeburgból, ahol részt vett a KGST vegyipari állandó bizottságának ülésén.

Szíria nemzeti ünnepe alkalmából Saddik Saddikni, a Szíriai Arab Köztársaság magyarországi nagykövete fogadást adott az Intercontinentál-szállóban.

KITÜNTETÉS

Az Elnöki Tanács *Schneider Bélának*, a Telefongyár személyzeti és szociális igazgatójának, több évtizedes eredményes munkája elismeréséül, nyugdíjba vonulása alkalmából, a *Munka Érdemrend* arany fokozatát adományozta. A kitüntetést szerdán *Littvai István* kohó- és gépipari miniszterhelyettes adta át.

Ifjúsági delegáció utazott Moszkvába

Csütörtökön az Összszövetségi Lenini Komszomol meghívására Moszkvába utazott a KISZ Központi Bizottságának négytagú delegációja, *Köpf Lászlonénak*, a KISZ KB titkárának a vezetésével. A delegáció részt vesz a *Vlagyimir Iljics Lenin* születésének 110. évfordulója alkalmából rendezendő *Lenin és az ifjúság* című tanácskozáson.

Ülést tartott a KISZ Központi Bizottsága

Csütörtökön ülést tartott a *KISZ Központi Bizottsága*. A testület meghallgatta és elfogadta *Maróthy László*nak, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a KISZ KB első titkárának tájékoztatóját *a párt XII. kongresszusáról*, az ifjúsági KB titkára, a *képviselő-, és tanácstagválasztások előkészítésével és lebonyolításával* kapcsolatos KISZ-feladatokról szólt. Végül a testület meghallgatta és jóváhagyólag tudomásul vette *Kovács Jenő*nek, a KB titkárának *a nemzetközi ifjúsági*

Karba
a

Közel nyolc hónapos szünet után ismét pilótás üzemmódban dolgozik a Szaljut 6. Április 10-én a Szojuz 35 űrhajó összekapcsolódott az űrállomással. Popov és Rjumin az átszállást követően megkezdte a kikapcsolt fedélzeti rendszerek felélesztését, a korábban leállított berendezések beindítását.

Az űrállomás új lakói az első időszakban rendkívül felelősségteljes tevékenységet végeznek. Ellenőrzik a fedélzeti rendszerek működését, meghatározzák az elvégzendő kisjavítási-felújítási munkálatokat, s ezeket a fontossági sorrendnek, valamint a rendelkezésre álló tartalékalkatrész-készletnek megfelelően végre is hajtják.

Az említett munkák elvégzéséhez az űrhajósok már az ellenőrzési-bevizsgálási tevékenység megkezdése előtt is számos információ birtokában voltak. Ugyanis az elmúlt év augusztus 19-től kezdve, amikor a Ljahov—

Már a Földön

A Szaljut 6 űrállomás tervezése, kifejlesztése során különleges feladatként jelentkezett úgy kialakítani az űrállomás szerkezeti egységeit, hogy *az űrhajósoknak lehetőségük legyen a karbantartó és javító-felújító tevékenység elvégzésére.*

Az űrállomás ezernyi különféle berendezésből, műszerből, mechanizmusból áll. Az összes ilyen szerkezet felújítását, másszóval *az űrállomás világűrbeni teljes nagyjavítását lehetetlen elképzelni.* Elsősorban azoknak az alkotóelemeknek a felújítását kellett megoldani, melyek a személyzet életfeltételeinek megteremtésében, illetve az

Javítható r

A Szaljut 6 űrállomás fedélzeti rendszerei állományának, bonyolultságának ismeretében még megközelítően sem lehet teljes képet adni a jelenleg s a közeli néhány hétben folyó karbantartási, javító-felújító munkálatokról. Egy-két érdekesebb művelet azonban mindenképpen említést érdemel, mert ezek alapján értékelhető igazán az

Zelinka

Der Bloxberg bei Pest. „F. Zelinka“ 18×13 cm. Kremmer: II. 213.

Nagyítás 67 l.

„Ungern, Ofen und Pest". „Gez. v. J. Alt — Druck v. Kranike". Donauansichten . . . 264. Bll. 1820—26, sorozatban.

Zelmka F

Der Bloxberg bei Pest.

A régi .. ...213.

"F. Zelinka" 18 x 13 cm. Kremmer:

Zelinka, F

Kőrajzok

Der Blocksberg bei
Pest. Kőrajz, 18×13 cm

und

Kremnegi Bp. 25, 1.

Zelinger Gyula

1920. május

kiáll. Nemzeti Szalonban

Ráczváros, pastell, 1500.–

Homokkőszobor fejrésze, római

V. 175.

MDK

Zélinger Gyula

A Dachstein tömege és a Hallstatti tó,aquarell

Az Olperer csucsa és a Gefrorene Wand

A Gutin hegylánca /Keleti-Kárpátok/

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
71.l.

MDK

Zélinger Gyula

A Dachstein tömege és a Hallstatti tó, vf.

Az Olperer csucsa és a Gefrorene Wand

A Gutin hegylánca /Keleti Kárpátok/

Nemzetközi Alpin képkiáll. kat. Budapest, 1930. március. 71.l.

Zalinger Gyula

Nemzeti Szalonban az alpin-kép-
kiállításon képei szerepeltek.

M. 930. III. 23

Zellenberg, festő

Honderü, 1847. II. 75-76. skvl.

Zerffi: A pesti mükiállitás...

ZELINSKY, Martinus, pozsonyi kőmüves

M. Z. Maurer, tbz éves korában, 1820 január 24, végelgyengülésben. (1820, I. kötet, 153 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Lelk Loltán
grafikus-író

M.DK

Illusztráció Csurka István,
egy fogadó lelkivilága cimű novellájához.

N. L.: Srók-költők ~~kiállítás~~ kiránduláson III.
Élet és Irodalom, 1963. október 26. – 11 lap.

JOSEPH ZELKE, német varga. 26[illegible]

A Székesfehérvári Városi Levéltár kéz-ban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listátma rómaiak az öt csoportot jelzik. 26[illegible].old

/ 1,?./ V. német varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek a Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

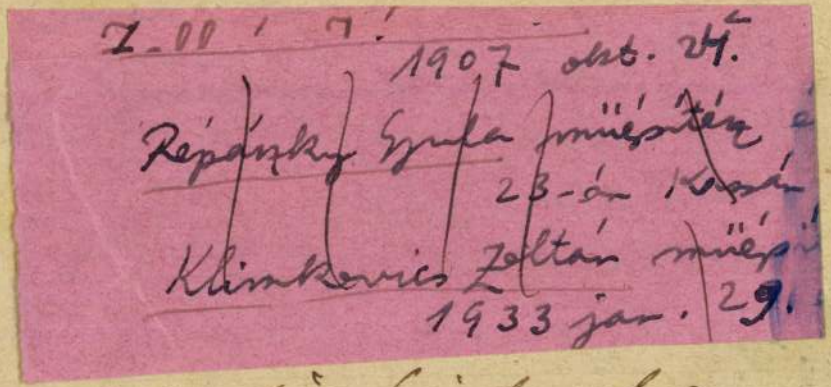

Z. 00 / 7 /

1907 okt. 24.

Répászky Gyula müépítész é

23-án Kassán

Klimkovics Zoltán müépít

1933 jan. 29.

Mihalik Sándor dr

közlése

Zoltán János

festő

24 sz.

ÁRJEGYZÉK.

UÁR KÖNYVEK

Zellenberg.

festi

l.

Csat-Frey Öst Kunstt

XXIV. K

136. l.

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Ténykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Zellenberg

Hadjárat. T. 1220. II.

Az előtérben a tüz mögött Schlick tábornok áll, kit kisérete vesz körül, mig balra kocsit, a háttérben pedig gyalogságot és ágyúüteget látunk. Felirata:

BIVOUAC IN UNGARN

alól balra: In Oel gem. u. lith. v. Franz Edler von Zellenberg.
jobbra: Dedruckt b. J. Rauh in Wien.
legalól balra: Verlags-Eigenthum v. Jos. Bermann in Wien.
jobbra: Vervielfältigung ausschliesslich vorbehalten.

Szines kny., mér. az aranykeretnek 41.3 : 55.5 cm.

ZELLÁR Paulus

1767. gondag tagolása
homlokrat ideáltervre

AH 1994/1. 78,79. és ill

ZELLER

Agghásy: Barolek szolvászat ... Bl. 1959.
I. 232.

M. D. K

LÁNDOR Tarlenid asztalas

Zeller

MDK

Repr. : "Győr. Zeller metszete, X V I I I. sz"

Jenei Ferenc : Régi győri házak.
Bp. 1959. 5.o.

Zeller

pesti aranymíves

l.

Tanulmányok Bjeot II.

189. l.

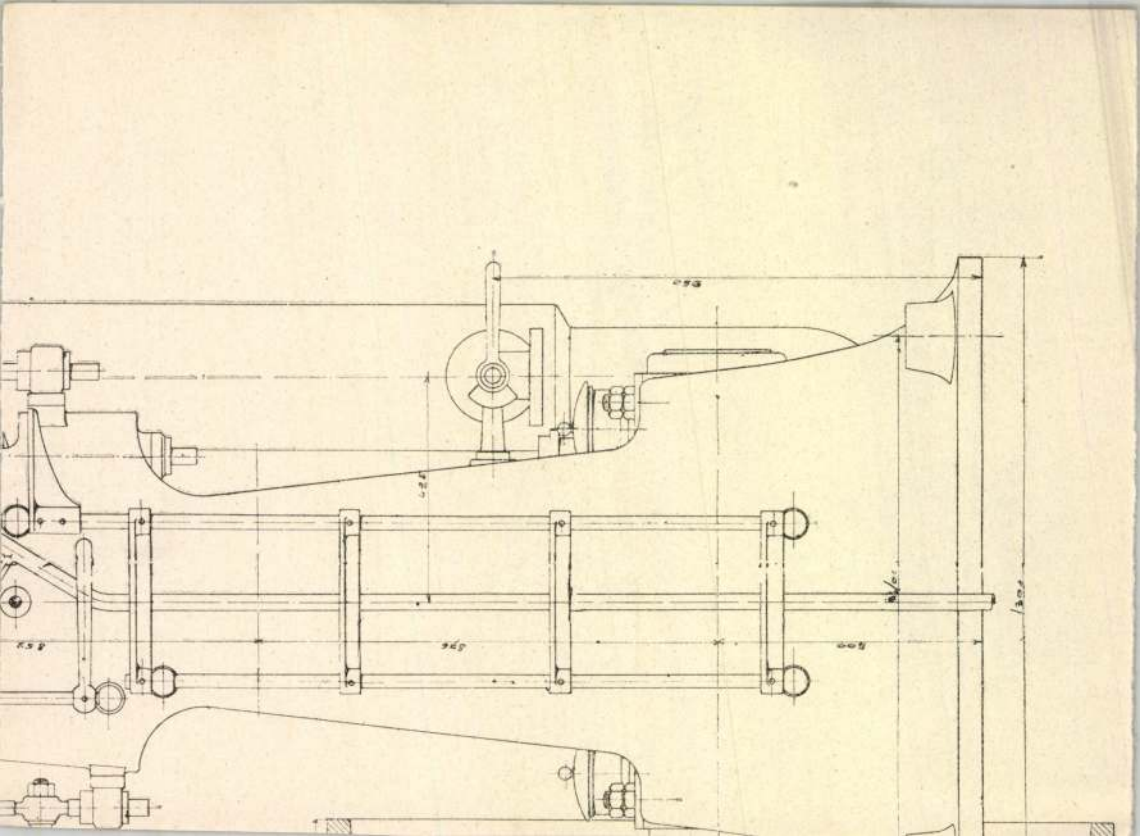

Zeller Eötvös János

Kolozsvári ötvös

1638

l.

Bakkyaneum

II. 148. f.

Viselet.

Czigányok.

A hordón ülő és játs
felesége guggol. Mögötte jobbr
Felirata
fölül jobbra: 4.

Rk., mér. a rl. 12: 8.
Abbildungen verschiede
bürgens, 1. folge, von jemahli

10. HEVES. *Kehely.* Ezüst. Kupájának pereme és belseje aranyozott. Tagozott köridomú talppal. Hengeres nodusán gyűrűs öv. Harangidomú sima kupáján kétsoros vésett körirat:

He vesi Helv. Conf. lévő Eklának ajándékozta Nságos Kir. Udv. Tanácsos és Septem Viralista B. Falvi BERNÁT JOSEF és Hites Társa Sz. Pét. SZENTPÉTERY KLÁRA. Heves 15. Novembr. 1798.

Magasság 23, talpátmérő 13, szája 8·5 cm. Talppereménél a pesti ötvöscéh hitelesítőbélyege, I. évbetű és a ZF betükből álló mesterjegy van beütve.

Pest, 1798. Zeller Ferencz műve.

Zeller Ferenc
ötvös

Mih. reg. pest. örm.
15. l.

könyv- és papírkereskedő
Vasvár

NYOMTATVÁNY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

1943 nov. 10.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zeller Ferenc

Heves

Művészettörténet · 32 t.

1. Zeller Ferenc műve 1798-ból. Heves. (Lásd: 10. sz.).

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ..... I. 343

Név: Zeller Franciscus

Foglalkozás: arany műves

Szárm. hely: Waldhof im Böhmen

Hitfelekezet: R.K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1783. VII. 3

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 16.

MD K

Franz Zeller,aranymives,

mint mester emlitve 1783-ban.

Dr. Horváth Henrik:Pester Goldschmiede-Barock.
A Hügyüjtö.- Der Komor. 1931.V.évf.5.sz. 130-134.l.

Zeller Ferenc festő
~~Lerepel az egri~~ Művelődési ház
tárlatán

(farkas): Fotók és festmények
tárlata Egerben

Heves Megyei Népujság 1969 IV. 4

Zeller, Griger

réfarekas

l. Kassa 1672

Arch. Ert

1909. 269. l.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
becsületes iparkodással szolgáltam minden
, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

ZELLER Ferenc ötvös

Pest - Buda, 1783-1801.

GROTTE András: Kísérlet néhány magyarországi ötvösjegy feloldásáról 2. = Művészettörténeti Értesítő, 1991. 1-2. 78 - 79.p. és ill.

lei József páller háza mellett. (EÁL Eger v. ir. 1769. no. 93.) Órái a Magyar Történeti Múzeumban, az egri múzeumban és a rimaszombati városházán. (Sümeghy Vera, Műv. Lex. Rein W.) A rimaszombati városházán levő óráját Divald Kornél publikálta. (Múz. és Könyvt. Ért. 1914. 48. l. és Divald K. Felvidéki séták 214. old.) 1760—70 között készült az irgalmas rendház refektóriumának díszórája. A hozzátartozó kereszt a kórházban még működő ex miseri orvospapnál van. (Voit, 1959.) Rein Wunibaldus egy eddig ismeretlen lábasóráját az egri székesegyház káptalani sekrestyéje őrzi. (Voit, 1958.)

REINDL Antal (Anthony) zirci kőművesmesterként írja alá egy közelebbről meg nem jelölt templomtervét, amely mind alaprajzilag, mind belső és külső kialakításában az irodalom által — stilkritikailag — Fellner Jakabnak tulajdonított kistályai r. k. plébániatemplom előtervének, ill. tervvariánsának látszik s Franz Anton Pilgram templomtípusára, esetleg valamely konkrét tervére vezethető vissza. (EÁL ÉrsGazd L tvj. 148.) A zirci Historia Domestica adatai szerint Nagytevelen az 1770-i alapkőletétellel megindult templomépítés vezetője Antonius, majd Andreas Reindl volt. (Zirc, Apátsági L Hist. Dom. 1770 N° 314 150. o.) A helyettesítés oka az előbbinek 1770. július 7-én bekövetkezett halála volt, írja a továbbiakban Aggházy. (Aggházy: A zirci apátság templomépítkezései a XVIII. században. Veszprém 1937. 48. old.) Viszont adatunk van arról, hogy Reindl Antal 1772-ben, ill. 1774-ben elkészítette a szentgáli (Veszprém m.) r. k. templomhoz a költségvetést

Kassa

Göncöi ötvös Zeller János, 1613

Arch.Közl.1899. XXI. 252

Zeller Janós

ötvös

Kolozsvárty 1634-1635 ben
második céhmester.

Jakab Elek. Kolozsvár történetre
Bpest. 1888. II K. 620. 1.

Gönczi ötvös Zeller (Zselle) János

1613–1614.

1613. dec. 28án áll a céhbe, de nem kassán, hanem Gönczön lakott és működött. T. i. Külső céhet váltott.

1614. máj. 5én Hegőcsteti Szakmári Pétert másul.

Mihalik J. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 252. lap

Komor István

ötvös

XVII. sz.

Zeller Hans

U. 383.

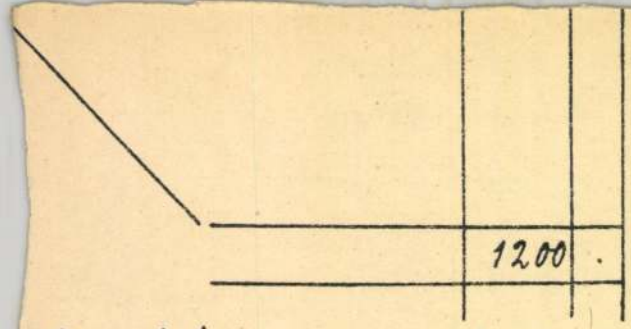

nány három eredeti példányban
egy a vallás és közoktatásügyi
tevőnek, egy a nevezett miniszte-
int átvevőnek, egy pedig az Orsz.
eumnak mint átadónak adatik.
ber 28.

Az Orsz. Magy. Szépművészeti
Múzeum részéről:

igazgató, mint átadó.

Zeller, Franz

Ötvös

Pest, 1783

Horváth, Dr. Heinrich:

Pester Goldschmiede –
Barock.
A Műgyűjtő
1931. 5. sz.

134 l.

Zeller Ferenc

ötv

Kőmagyötvi 486 z.

Zeller (Celler) Ferenc

Ötvös Pest

1783. mester

1802 ben már nem el

Horváth Szentpéter

257. P.

Zeller Ferenc

M.D.K.

ötvösmester

1783 - 1802 - ig a pesti ötvösök lapja

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungrischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom. VII. Fasc. 3-4. 272. old.

Zeller Ferenc

ötvös

Gentmüeml

287. l.

Nagytekintetü

Csatoltan van szerencsém
bécsi fényképész számláját be
igazolt 80 koronás összegét a
lévö Budavár alaprajzát felti
talványozni méltóztassék. A
fényképész örzi, mig alkalmi
üveglemezt ugyanis a fényképé
csak egy levonatot küldött a
zennel igazolom.

Budapest 1916 október 24.

486		**Franciscus Zeller,** M 1783, e. —1798. (1802-ben már nem él. — *Vor 1802 gestorben.)* M—*H* 23
	Nr. 393 +457	*a)* Kehely. — *Kelch.* Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Heves. Expos. 1934: ~~Mihalik 7~~
	Nr. 392 +459	*b)* Könyvcsat. — *Buchschließe.* Mauthner Alfréd, Bp.

—„1798"

M.S.10.

Zeller

Körmagyötvy. 73.1.

ZELLER Márton

– Görgey-emlékmű, Vicegrád, felujítás

MN 1998. máj 22.

Czóbel Béla 19, 102
Czobor Alfréd 99
Csányi Károly 6, 7
Csontváry Kosztka Tivadar 41
Diener-Dénes Rudolf 77
Éber László 8, 9, 10, 11, 28, 3
58, 59, 90
Egger Henrik 92
Elek Artúr 12, 13, 42
Erlach, Fischer von 28
Ernst Endre 89
Fényes Adolf 54
Ferenczy Béni 100
Ferenczy Valér 105
Feulner, Adolf 39
Friedländer, Max 44
Fülep Lajos 14, 15, 16, 41, 42
Gádor István 82
Gáspárné Dávid Margit 48
Gerbner Árpád 30
Glatz Oszkár 57
Glück Frigyes 3
Gogh, Vincent van 8, 52
Góth Móri 53
Gráber Margit 81
Gross, George 62
Gyárfás Júlia 43, 44
Hann Sebestyén 7
Haranglábi Nemes József 81

Feliratok római oltáron VI. 210

Zeller Mihály

Nagyszínyai kiáll. kat. 1912

79

Zeller István

ötvös.

Kolozsvárt 1657'ben.
1645-ben második ichmester.
1648-ben első ichmester
1640 ben is már Kolozsvárt
élt.

Zakabkek Kolozsvár tör-
ténete. Bpest. 1888. II. K.
498. l. 620 l.

Zeller József

epikörnesta

láid Suhajda Emlait

Zeller Mátyás
építőmester
1572
l.
Varjú Elemér
Magyar várak.
Bp. é.n. (1932.)
176 l.

— **Piroska** . . . . . Diszes tölgyfakeretben K 40.—	Műv. litografia
— **Szépanyánk** . . . . . 4 cm. kemény tölgyfakeretben K 15.—	Heliogravure
— **Tavaszi tánc** . . . . . Diszes tölgyfakeretben K 40.—	Műv. litografia
— **Uzsonna előtt**	Heliogravure

	Oldal	A műlap nagysága		Árak koronákban			
		margó nélkül	margóval	21	2, 3, 36	26, 29, 32, 35	10, 11, 14, 16, 17, 20, 24, 28, 34, 37
				számú keretben felszerelve			
ire	2	53×63	75×95	**78**	**82**	**86**	**92**
ile	2	53×63		—	**52**	**54**	**56**
		53×63	75×95	—	**64**	**66**	**70**
	2	53×80	75×105	—	**72**	**76**	**78**
		34×53	58×74	**50**	**52**	**54**	**58**
	49	36½×50	58×72	Sajtó alatt			
	70	36×27½	54½×70	—	—	—	—
ile	49	38×54	62×80	**50**	**52**	**54**	**58**
	50	38×54	62×80	**50**	**52**	**54**	**58**
	70	23×30	40×50	—	—	—	—
		24×17	45×31	—	**47**	**48**	**52**
ile	2	46×37	55×70	—	—	—	—
	58	39½×59½	62×80	**50**	**52**	**54**	**58**
	1	110×60	—	**82**	**84**	**86**	**90**
	35	65×97	—	**70**	**72**	**76**	**84**
	36	65×97	—	**70**	**72**	**76**	**84**
	14	130×90	—	—	—	—	**120**
	9	90×70	—	**62**	**64**	**66**	**68**
	6	80×60		—	**52**	**54**	**58**
	55	50×80	80×110	—	**72**	**74**	**80**
el	55	50×80	80×110	—	**92**	**94**	**100**
ile		50×80		**70**	**72**	**76**	**84**
	61	20½×24	40×50	—	—	—	—
a	27	49×34	63×48	—	—	—	—

M.D.K.

Zeller Sebestyén, rézmetsző

melszeteről maradt reánk a budai királyi palota Oralschek-féle terve, melynek „egyenlen alakított hettős kupolasisakja a gödöllői Grasselkovich kastély hasonlóan megfogalmazott tető kialakításával egyezik."

Heves megye müemlékei I. irta Voip Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

164. old.

Sebastian Zeller

A Mária Terézia - féle palota dísztépcső - jének metszete, 1758. (repr.)

A Mária Terézia - féle palota keleti és nyugati homlokzata, metszet, 1758. (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

20-21. l.

Sebastian Zeller

A Mária Terézia féle palota északi homlokzata, metszet, 1758. (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

17 l.

1.

Sebastian Zeller

metszetein terjentette be 1758-ban Grassalkovich a királynőnek az addigi budavári építhezés elkészült vagy befejezés előtt álló épületek rajzát (és az addigi építhezés elnámolását)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

26. l

Sebastian Zeller

1758-as metszetes a kápolna, a tőle
keletre fekvő előcsarnok és dinlépcső
(a volt diplomata lépcső) sinonylag
kén állapotát tüntetik fel. A honlok-
zati metszeteken a középső (D) épület
tetőzetén látnik már a kupola felépít-
mény (Oracsek Ignác terve).

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

26. l.

MDK

Zeller Sebestyén, grafikus
Pozsony, XVIII. sz. II. fele

báró Amadé László, a kedves rokokó költö
ismert képének metszöje.

Szépmüv. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. Elöszó. 6.l.

Zeller Sebestyén /Mük. 1735-77 között/

MDK

rézmetsző

1. Splis D.D. Franc. Xaver Nob.D.de Weidinger"...
   Jel.: Ant. Rosier Del. - Seb Zeller sc. Posony"
2. Szentkép. Szövege: "Smilugte se nad nami, aspon
   wy Pratele nassy." Jel. : "S. Zeller sc. Posonii

205.o.

Cennerné Wilhelmb Gizella - Rózsa György: A Magyar Történelmi Képcsarnak rézlemezgyüjteménye.
FOLIA ARCHAEOLOGICA XI. 1959. 197-199.o.
A publikálatlan rézlemezek jegyzéke.
U.O. 199-205.o.

Zellet Sebestyén

A mátra verebélyi hegyteniplom

Magyarország vörös kepék

Magyar Nemzeti Mus.

Katalógus: Kózsa. György

J. Legat

M.D.K.

Zeller Sebestyén,rézmetsző,müködött 1735-77 között

1."Splis D.D.Franc.Xaver Nob.D.de Weidinger..."Jelezve: Ant.Rosier del:-Seb.Zeller sc.Posony".15.1+9.4 cm.Ltsz. 59.86.Anton Karl Rosier pozsonyi festő volt a XVIII.sz. első felében.Rézlemez.Magy.Tört.Képcsarnok. 205.o.

Rózsa György
Cennerné Wilhelmb Gizella: A Magyar Történelmi Képcsarnok rézlemez gyüjteménye. 197.o.

Folia Archaeologica.XI.1959.Bpest.Képzőmüv.Alap.Kiadó váll.Bp.

M.D.K.

Zeller Sebestyén,fézmetsző,müködött 1735-77 között

2.Szentkép.Szövege:"Smilugte se nad nami,aspon wy Pratel le nassy".Jelezve:"S.Zeller sc.Posonii."11.7+7.3 cm. Ltsz.58.638. Rézlemez.Magy.Tört.Képcsarnok. 205.o.

Cennerné Wilhelmb Gizella-Rózsa György: A Magyar Történeti Képcsarnok rézlemez gyüjteménye. XX 197.o.

Folia Archaeologica.XI.1959.Bpest.Képzőmüv.Alap.Kiadóváll. Sp.

 m. D. K.

Zeller Sebestyén grafikus, Pozsonyba müködött 1735 - 1777 között

a pozsonyi tükészitök cehlevelé-hez készit metszetet.

Anna Petrová - Pleskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 31. old.

MDK

Zeller Sebestyén rézmetsző

Csáky Miklós, esztergomi primas (1698-1757)
Rézbe metszette Zeller. Pozsony.
Magyar Nemzeti Muzeum Könyvtara. Bpest.

Czakóexlibr. 32.1.

M.D.K.

Zeller, Sebestyén (1735-1777)

Porsonyban is működő rézmetsző. Szt. karcitot ábrázoló, német feliratú szenthépe hátterében a budai vár fiktív ábrázolása látható. 13·9 x 7·7 cm.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp.1963. 323. old.

ZELLER, Sebestyén, Kézmetvző Pozsonyban

Wöchentliche Warpenbelustigung c. rézmet-vzet-művét kiadetik. (1764, 2. vzám 4 l, 15. vzám, 7-8 l)

(Pataky ismeri)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Zeller Sebestyén, rézmetsző M.D.K.

műve egy 1751-ben Pozsonyban megjelent zsebnaptár címlapja, és több kegkép, pld. a soproni kis szent kép gyűjteményben, a kassai muzeumban Loyolai Szt. Ignác kőpénes rézlapja van meg. Patary „A magyar rézmetszés története" c. művében még 23 más művét sorolja fel.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.
1. sz. 23. old.

MDK

Zeller Sebestyén

Grassalkovich Antal gr.arcképe c.művének repr.

Szépm.Múz.graf.oszt.87.kiall.1954.

MDX

117. *Keglevics Zsigmond.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

118. *Kemény László br.*
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

119. *Draveczky Ferencz.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

120. *Luzsénszky László br., esztergomi kanonok.*
(† 1790.) Rézmetszet.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

121. *Nagy István, esztergomi kanonok.*
(† 1804.) Rézmetszet.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

122. *Okolicsányi Imre.*
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

123. *Galgóczi Ferencz.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

124. *Barkótzy Ferencz, püspök.*
(1710—1765.) MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

125. *Ivancsics János.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

126. *Csáky Miklós, esztergomi primás.*
(1698—1757.) Rézbe metszette ZELLER, Pozsony. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

127. *Galgótzy.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

128. *Helmuth Gáspár, esztergomi kanonok.*
(1728—1807.) Rézmetszet.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

129. *Horthy Ignácz, esztergomi kanonok.*
(1727—1794.) Rézmetszet.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

130. *Olsavszky Mihály Manó, munkácsi püspök.*
Rézmetszet 1766-ból.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

Czakócxlib 32. l.

MDK

Zeller Mihály, 19.sz.

Naplemente, of.

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

MDK

Zeller Mihály.

1903-ban az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje./1902-1912/. 79.l.

Zeller Mihály

Hold kelte, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.
1904. május. 34 l.

Zeller Mihály

Tájkép, olaj
Tájkép, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

55 l.

Zeller Mihály

Esti ima, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállítása. 1943.

aug. 6 l.

Zeller Mihály festőművész
Esthangulat.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900 szeptember 16

CÍMER
Greuff von Stallberg felirattal
Német neogótikus utánzat, XIX. század
Tondó, átm. 12 cm.

CÍMER

CÍMER
Német neogótikus utánzatok, XIX. század
Egyenkint 25×19 cm.

IPOLYI ARNOLD TÉRDELŐ ALAKJA
Miserere mei Arnoldi Eppi felirattal
Magyar munka (Stornó ?), XIX. század.
118×70 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 40. lap.

ÖTVÖ

KERESZT FELSŐ RÉSZE
Corpus nyomával, hátoldalon vésett dextera d
mini.
Német munka, XI. század.
Aranyozott réz, 10·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

M. D. K.

ZELLER Mihály festő

1903-ban Nagybányán a Szabadis-kola növendére

Réti Bp. 1954. 326. l.

MDK

Zeller Mihály, festő

Esti ima, v. f.

Alk. Művész Lár, - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy.

Mesterek. - Jegyz.

MEK

Zeller Mihály, festő:

Esti ima, . of.

Alk.-Művészház -1943 aug. -XVI. Kiáll. -Magyar

Mesterek. -Jegyz.

MDK

Zeller Mihály, 19.sz.

Kukoricafosztás, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 41 l.

Leller Mihály
festő

M.D.K.

Horgászók.

Birankció 1957. Budapest

24 l.

MDK

Zeller Mihály, festő.

Őszi táj. Of.

Nemz. Szal. - Karács. Kiáll. 1898-99, dec. 16 - jan. 20. - Tm.

MDK

Zeller Mihály, 19.sz.

Kukoricafosztás, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

36 l.

MDK

Zeller Mihály, XIX.sz.

Alkony, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.
32 l.

MDK

Zeller Mihály

Balatoni hangulat, of.

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll.

64 l.

MDK

Zeller Mihály, /19. s zázad/

Alkony, of.

Árv. Közl. 1939. 4.rk.sz.

ZELLER MIHÁLY

352. Est. Olajfestmény

Mücsarnok 1903: tav:kiáll./nemzetk:/ kat: 40:oldal

ZELLER MIHÁLY

593. Balatoni hangulat. Olajf.

Képzőm.Társ.1899.tav.kiáll.kat. 64.oldal
nemzetk.

MDK

Zeller Mihály, festöm.
19.sz.

573. 2 da rab festm.:
1. Esti hangulat. J.l.b.: Zeller 903. Vászon
48 x74
2. Esti hangulat. J.l.j.: Zeller M. "
48 x 74

Ernst Museum gyüjteményei. XIII-XIV. 47.l.

MDK

Zeller Mihály

Tájkép, of.

Valatoni részlet

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 34 l.

MDK

Zeller Mihály, festőm.

Est a Balatonon. Olf. J.l.b.

Arv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 71.l.

Zeller Mihály, festöm. MDK

Tájkép. Olf. 46x3o.

Árv.Közl.193o. 4.[illegible].sz. 55.szám. 38.l.

Festészet.

„Útfélen" c. kép.

(Zeller Mihály-tól).

K. V. 586/1898.

1898. jun. 22.

Zeller Mihály festő.

K. T. 586/1898.

1898. jun. 22.

Zeller Mihály festő.

K. V. 390/1898.

1898. máj. 4.

Zeller Mihály MDK

Tisza partján, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Zeller Mihály, festöm.
XIX.sz.

Naplemente. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 38.1.

MDK

Zeller Mihály

Őszi hangulat.Olajf.

KMT 1901.tav.nemzetk.kiáll. 41.l.

MDK

Zeller Mihály, festöm.
XIX.sz.

Kukoricafosztás. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 39.l.

MDK

Zeller Mihály

Sir a kislány a Balaton partján, olajfm.

KMT 1898/99. téli kiáll. 35.lap

Zeller Mihály MDK

Est, olf.

Mücsarnok 19oo tavaszi kiáll.

Zeller Mihály MDK

Sir a kislány a Balaton partján, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Zeller Mihály MDK

Ave Mária, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Zeller Mihály, festöm.

982. Tájkép. Olf. Jelz.

983. Tájkép. " "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 55.l.

Zeller Mihály MDK

Az utfélen, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

MDK

Zeller Mihály

Őszi hangulat, olajfm.

KMT 1901. tav. nemzetk.kiáll. 41.lap

Zeller Mihály MDK

Rákoscsabai liget, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Zeller Mihály, festöm.

Az erdöben. Olf.

KMT 1905/6 téli kiáll. kat.56.l.

MDK

Zeller Mihály

Citerázás, fa

A gitározó kocsmáros, fa

Ernst Muzeum aukciói XXX. 61.l.

MDK

Zeller Mihály, festöm.

48. Est. Olf.

Mücsarnok. 1900. tav.kiáll. Kat. XX 31.l.

MDK

Zeller Mihály, festőm.

Est. Olf.

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiáll.1900. Kat. 31.1.

MDK

Zeller Mihaly

Tájkép.Olajf. 20x30.Jelz.
Tájkép. " 20x30. "

Arverési Közlöny, 1936. 2.sz. 55.l.

MDK

Zeller Mihály

Ave Mária, olajf.

KMTárs, 1900/1. téli kiáll.kat.53.l.

Zeller Mihály MDK

Az erdőben, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Zeller Mihály

Műcsarnok 1899. 13. sz. 191.l.

MDK

Zeller Mihály

Táj tóval, of.

Ernst Museum aukciói XVI. 50.l.

Zeller Mihály festőművész
Naplemente:Olajf: } két kép
Naplemente.Olajf. }
Pusztai részlet.Olajf.
Hangulat.Olajf.
Kilátás a Balatonra:Olajf.
Esti hangulat.Olajf:
Tanulmányfej. Olajf.
Lengyel lő.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16

42 • 12

24522. — K. M. E. Ny.

Zeller Mihály

Balaton, guache

Esti hangulat, guache

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 36 l.

MDK

Zeller Mihály

Erdő széle, olaj

Szt.György Céh XVII. műk. 1914. márc.

67 l.

MDK

Zeller Mihály

Őszi hangulat, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

15 . 1.

MDK

Zeller Mihály

Napnyugta, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tavaszi kiáll. 19o1.
15 l.

Zeller Mihály

MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Zeller Mihály MDK

Est, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

S. Zeller, rézmetsző

MDK

A XVIII. sz. elejéről készült győrről egy metszete. 314. old.

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Zeller S., grafikus

Győri Szemle, 1930.I. 237.242.

Pfannl Jenő: Régi ábrák és képek Győr váráról.

MDK

Zeller, S.

gr. Batthyány József, rm.

Koronázási kiáll. Tört.Képes. 1916.dec.

szentély/ az ókori gö
pontja volt. I.e. 7.
az uj templomot Eupol
-4 Polykleitos készit
radványait egyéb épül
oszlopcsarnok, római
tások feltárták. -- I
eum. 1--2. köt. Bosto
tuaire d'Apollon Pyth

argosi iskola:

Zeller Samuel

evol

Eva. 245. 1.

Zeller Samuel
-resin. XVIII n

źród

M. Konjoszemle

1903. 245. 1

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Zeller

MDK

A zeller féle metszeten /1755/ már látható a főbb vonalaiban kibontakozó budai palota.

Ø67.o.

Borsos -Söder - Zádor: Budapest. Bp.1959

M.D.K.

Zeller pozsonyi grafikus

Boldog Margit képe egy ájtatoskodó könyvben.

Cikk: Budai és pesti vedutak vallásos tárgyú képeken irta Jajczy János.

Bp. 1936.

MDK

Se.Zeller sc.Pozsony.

Pálffy Lipót gróf, ezredtulajdonos, koronaőr.
Megh. 1795 után. Rézmetszet.
XVIII. sz. Jelz.lent balra:
Se.Zeller sc. Posony". Kettős példány.

Metszetek.-Tört. Képes. graf.kiáll. 1907. 69-72.szd.

Zeller M.D.K.

Amade László arcképe /metszet/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19[illegible]

97.1.

MDK

Zeller

Amade László Ferencz báró. Rézbe metszette Zeller, Pozsony. Magyar Nemzeti Muzeum Könyvtára. Bpest.

Czakóexlibr. 37.1.

Zeller Sebestyén

rézmetsző MDK

működött 1735-1777.

a Mátraverebély-Szentkuti kegytemplom és kolostor képe.

280.o.

repr.:

264. kép.

Genthon:Nógrád. 1954.

Zeller Mihály

szul. Nagypeleskén 1863
3 gm. 2 tanítókép. osztály

1892/93 I. fest. osztály
Helyszűke miatt vmeri
utasíttatott

1892/93 II. fest. osztály

1893/94 I. " "

1894/95 II. " "

1895/96 " —

Tordai Izraelita Önképző-Egylete

V. 300.

Zeller Mihály

festő szül 1859
Nagypeleske

vrod
z

Krück II. 738 l.

Grosse dr., egyetemi tanár III. 164.

Zeller Mihály

„Mitterambern" o.v. 63,5 X 79

J. l. b.: Zeller Mihály Ujvédét 97.

Védett Kiár 4000 ft.

BÁV 41.Müvészeti Képaukció Budapest 1976.december

MDK

Zeller Mihály, festő

Erdőkéle, of.

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukc. - Kat.

332. l.

Zeller Mihály
festő

Fővárosi Lapok 1895. márc. 22., 920. old.
(Művészetek. (sz. t.): Nemzeti Szalon.)

Kalmán

Zeller Mihály XIX. n.

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV (1920) 573 n.

108. ZELLER MIHÁLY: Naplemente est (olajf.) Ára 300 kor.

109. „ „ Naplemente (olajf.) Ára 240 kor.

110. „ „ Tisza partja (olajf.) Ára 120 kor.

Zeller Mihály
festő

Nemzeti Szalon.
1900. tav. kiáll.

Zeller Mihály

Árverési Csarnok Kat. Sukció

31. sz. 1926. febr.

37. sz. 1927 márc.

38 sz. 1927 máj.

39. sz. 1927. okt.

40 sz. 1927 dec.

~~Aranyékszerek, római női VI.130.~~

Zeller Mihály
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 18., 8. sz.
(Művészeti. A Nemzeti Szalon kiállítása.)

Kalmár

Aerarium V. 249. — Saturnini

VI. 211.

Zeller Mihály

Budapest.

Mincsarnok

1894. tavassi kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1898. tav. kiáll.

1898/99. téli kiáll

1899. tav. kiáll.

1900. Tav. kiáll.

1900–1901. téli kiáll.

1901. tav. kiáll.

1903. tav. kiáll. 352

1905. tav. kiáll Rákoshjet 224

1905–6. téli kiáll. 603

. Mihály

1892/93 – 1895/96

Ferkl pzomfoisk vk

149. l.

ZELLER 1. *Mihály*, festő. * Nagypeleske 1859 aug. 13. A bpesti mintarajziskolában. Nagybányán, Bécsben, Münchenben és Berlinben tanult, utóbb Párizsban töltött egy évet. Tisza partján c. képét 1906. Párizsban díszoklevéllel tüntették ki. 1908. Szatmárnémetiben kollektív kiállítást rendezett műveiből. Jelentékenyebb képei: Sír a kis lány a Balaton partján, Kertek alján. Ave Mária stb.

E-G II. 6251

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOR
Dr. MIKLÓS MARCELL ügyvéd
VII., RÁKÓCZI-UT 36.

TELEFON: 31—8—03

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnak,

Zellev Mihály festő.

1900ban lakott: VII. Rottenbiller u. 54.

A Képz. társ. 1900/i séli tárlatán:

Ave Mária. Olajf. 1000 korona. (596 sz)

Kiáll. cat.

191. *Csernovics.*
Gloria Csernagorae, Graecorum prodita Marte,
Nobilis, Hungarico fulget in orbe, fago.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

192. *Vajay László báró.*
Rézmetszet. XVIII. század.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

193. *Ujvári.*
Rézmetszet. MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

194. *Ordódy.*
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

195. *Vrana István, esztergomi kanonok.*
(1770—1822.) Rézmetszet.
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

196. *Horányi Elek.*
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

197. *Sághy Ferencz (sághi és csukár pákai).*
MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

184. *Závodczky József.*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

185. *Amade László Ferencz báró.*
Rézbe metszette ZELLER, Pozsony.

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

186. *Podhradszky János.*
Rézmetszet 1784-ből.

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

187. *Török.*
Rézmetszet. XVIII. század.

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

188. *Tóth de Csáford.*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

189. *Török János.*
Rézmetszet. XIX. század.

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

190. *Vay László báró.*

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
KÖNYVTÁRA, *Budapest.*

Czakó ex libris 37. l.

Zeller Sebestyén MDK

1o2, 1o8.o.

Esposizione Internazionale Roma 1911. Mostre retrospettive. Ungheria. Bp. 1911.

MDK

Zeller Sebestyén rézmetsző

Amadé László báró arcképe, rézmetszet

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954.
15.1.

MDK

Zeller Sebestyén

Grassalkovich Antal gróf arcképe, rézmetszet

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954.
16.1.

Z eller Sebestyén M.D.K.

Amadé László arcképe /rézmetszet/ ./XVIII.sz. közepe.

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy:A magyar zenetörténet képes-
könyve Bp. 1960. 143.1.

Spielberger J. M.: Lukrécia (36. sz.)

Zeller Sebestyén: Grassalkovich Antal gr. arcképe (43. sz.)

Szépm. Muz. graf. ost. 87. kiáll. 1954

Zeller Sebestyén rézmetsző, XVIII. szd.

Archaeologiai Értesítő
XLII., 1928., 159–162.

Frey Dagobert: Csepelsziget térképe.

Zeller rézmetszö, 1758.

Archaeologiai Értesítő

XLII., 1928., 166—187.

Kapossy János: Mária Terézia budavári palotája.

Sebastian Zeller M.D.K.

vajroló

1758. vajrai a budai várpalo táról. és metszetei

repr.: 289-290 o.

Gerő L.: A budai várpalota tört. 1541-ig napjain Vig. Klny. Bpest hüemlékeiből Bp. 1955 294.

ZELLER, Sebastian

Felvételi rajzok a budai várpalotáról

1758.

Kapossy János: Mégegyszer a budai királyi vár tervező mesteréről 124. l.
126. l.
127. l.

ZELLER, Sebastian řezník

1773 Porsoy

An 1998. 246

8. P. 125.
9. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 66. és 21. cs. capsa 60. N. 33
10. N. 5. alapján
11. P. 125.
12. P. 125.
13. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 71.
14. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 35.
15. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8. Hering József a pápai Esterh
végén a 19. század elején. A levéltár ma is használt rendszere felt
16. N. 4. alapján
17. P. 125.
18. P. 125.
19. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 35.
20. Esterházy levéltár. Cseklészi ág levéltára, Szlovák Állami Levé
Kutató: Détshy Mihály
21. P. 125.
22. A város 1660-as leírása publikált: *Katona Imre:* Pápa város 1660.
Múzeumok Közleményei, 11. 1972. 341-356. Az 1660-as és az 166
Esterházy cs. levéltára. P-125. Esterházy Pál nádor iratai 11.62
amely forrás megjelölésért Détshy Mihálynak kell köszönetet mo
mikrofilmjéért a pápai Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmú
Gábornak tartozom köszönettel.
23. N. 11-es oklevél alapján
24. *Liszkay* No. 101.
25. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
26. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 35.
27. Esterházy levéltár. Cseklészi ág levéltára, Szlovák Állami Levé
Kutató: Détshy Mihály
28. P. 125.
29. P. 125.
30. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
31. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 35.
32. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
33. P. 1216. 18. cs. capsa 58. N. 106. p. 311-312. A felszólításra ad
nem olyan rossz, hogy el kéne hányatni, mivel falai téglából és k
rából áll, teteje ugyan nádból van, de 5-6 éve csináltatták újra és „
vannak Pápán". Amikor épült a ház, nem az uraságtól kapták az

Zeller Sebestyén

verein

l

Egyházm. Lap

1886. 13. l.

god szóbeli kívánságára mai értékkel

részvénytársaságnak Helyben, a Müemlékek

ttük. Kiváló tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Zeller Sebestyán

vézmetsző Pozsonyban

1737 – 1777 Körök

Egy metszete az

alábbi múzeumban.

Kat Bratislavy

309. l

Zeller Sebestyén

rézm.

Gr Grassalkovics

Antal arcképe.

Fenti rézkarca

Repr-

Marczali Henrik

Mária Terézia.

1717-1780

Byp. 1891. 35. l.

Magy. Tört. Életr.

HELYSÉG

K a s s a .

VÁRMEGYE

Abaujtorna m.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Áll.Muzeum.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Festm

Szárny

KOR

1430-

MÉRET

78 x

TÁRGY

Festett tábla.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Angyali üdvözlet.-
Kivitele népies stilusban.Többfé
a későbbi átfestéstől.- Restaurá

FÉNYKÉP, RAJZ

Zeller Sebestyén

vezin

Padanyi Biró Márton

arcképe, vokoko kretben

fentitól.

Repr.

Bedy Vince dr

A felsőörsi prépost-

ság története. Veszprém

1934. 87. l.

IRODALOM

— Muz. és Könyvt. Ért. II évf. 95 old. 30 ábr. (Kuzsinsky)

— Arch. Ért. 1888, 94. I. AN.

JEGYZET

ZELLER Sebestyén vérmetrió

MÉt 1999 72.

er er fühlte sich auch
er Akademie Schüler
lte. Vielleicht schulte
ky für dieses Thema.
ky hatte ein außerge-
mpfinden hinaus ein
ufgeschlossen, die er
ungen aus Pantheis-
nliche Natur ein und
n von Gefallenen mit
nlichem Taumel. Die
chaftsbilder wie auch
renden Landstreicher-
leidet in den Elends-
nniumsausstellung zu
einzige Einzelausstel-
zahlreiche Landstrei-

Zeller, Sebastian

vezin

Grassalkovich Antal
gróf archepe roholó
keretben, fenti rez-
karca
Repr.

Takáts Sándor

A főváros alapi-
sotta budapesti
piarista kollegium
története. Bp. 1895
192. l. után

)pen irja ezt a

. és kulturális

)k tekintendő

.. Az ujabb tol-

:léstelen Statio-

)gfelelő dombor-

ivészi kivitelben

a Madarasy Walter

vázlatait is le-

ermészetesen

nar bemutatni.

k a munkálatok

agyjában abban a

amelyet Eminen-

Zeller Sebestyén
verin

l.

Peter II

36.1.

József, Somogyi Pá
lovag Csiky Lajos
gróf Dégenfeld J
György Endre, Gy
Hajdu Zsigmond, C

vannak felvéve s egy-két vonást tartalmaz
foltokat, de nem méltatásokat, nem a tuc
az emberhez tartozókat. Egy azonban té
vetlen, személyes élmények, tapasztalatok

A szerző sok barátjának, ismerősé
figyelmébe ajánljuk e derűs lapokat, mely
pedig 1·20 pengőért kaphatják meg.

Az előfizetési díjak a 46,754. szám
könyvkereskedésbe küldendők be. Üres l

A kedvezményes előfizetési ár cs
idő után a magasabb bolti ár lép érvény

Debrecenben, 1938 november hó

Kiváló tisztelettel:

DEBRECEN SZ. KIR.
HÁZKERÜLET KÖN

„MÉLIUSZ
DEBRECEN, FERENC

Városi nyomda, Debrecen. 1938—2250.

Zeller Sebestyén

rezin 1780

irod

Varga Rezin

151. l.

~~Cziráky Antal gróf~~

VII. 195.

Zeller Sebestyén

vezm.

l.

Uxa. 136. l.

138. l.

Első rész.

Zeller S.

rezin. Pozsony

laid

Pfannl Györvár

237 l.

242 l.

Zeller Sebestyén

Báró Adamc László arcképe.
Rézm.

Repr.
Magyar művelődéstört.
IV. 505. l.

Zeller Sebestyén (2)

ábrázolja. A kissé nehéz-
kes kézre valló sa formai rész-
letek visszaadásában nyil-
vánvaló elnagyolásoktól, sőt
elrajzolásoktól sem ment
homlokzati képek. —
Legge megbízhatóknak
bizonyulnak.

Kapossy János: Mária Te-
rézia budavári királyi pa-
lotájának tervező mestere.
Arch. Ért. 1928. 172, 173
s kör. U.

Jézus a jeruzsálemi templomban

829. Paolo Caliari – Veronese: Ma-
solat a XVI. – XVIII. századból

Zeller, pozovnyj rezm-

l.

Jajczay Veduták

1. l.

IX.

Zeller Sebestyén

rézmetsző

l. Pchm. 304. l.

*

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczim: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Rudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztés. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszitések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I. Kärnthnerstrasse 16. és

BENOID-GA

a legalkalmasabb és leg

lakóházak

FÉNY! ✓ H

Díjtalan fölv

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest VI

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. Al
C. Köller Bécs, VI/1. Est

Fiume. Európa kávéház.
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.,

Fiume. Hotel Lloyd. Elsőr
lemmel berendezve. Kitün
kiszolgálás, mérsékelt áral

Fiume. S. Georgevic. Első
választéka. Fő-utcza, Lloy

Fiume. Wurzer Albano. Erz

Zeller Sebestyén

Padányi Biró diár-
ton veszprémi püspök
arcképe Compendiósa
c. művéből
jelzése: Seb. Zeller Sc Posonii.
Repr.

Pehm

Zeller

Ž. 2. *Sebestyén*, kamarai rézmetsző a XVIII. sz. derekán Pozsonyban. Schmutzer Jakab osztrák rézmetsző mestere. Munkái közül említésreméltók: Emléklap gróf Barkóczy Ferenc esztergomi érsek halálára, Amade László arcképe, a pozsonyi lakatoscéh céhlevele, a mátra-verebélyi kegyhely képe, Grassalkovich Antal gróf képmása, a budai kir. palota alaprajzai és homlokzati képei stb.

K. G. II. 625 l

Zeller Sebestyén

Padányi Bíró Márton arcképe, Compendiosa c. művéből.

Repr.

Bedy Vincedr: A felsőörsi prépostság története. Veszprém 1934. 87 l.

Fenti rézmetszete.

1838. ÁRVIZ. /Ismeretelenek szerzőktől./

Egykoru metszet az 1838.-ki
pesti árvizről.A Sz.György Céh
XIV.aukc.317.sz./A Gyüjtő II.évf.
1-2.sz.41.old./repr.

Borzalmat gerjesztő szerencsétlenséget
előadandó,legujabb napi történet.....
Pest:Beimel,1838.
Főv.Kvt.....
Kr./2./ 400Ø.

Zeller Sebestyén (1)

1758-ban Mária Terézia jelentést kér a budai kir. palota épitkezésének előrehaladásáról. Maga a jelentés elkallódott, de fennmaradtak a mellékletéül készült s 1758 febr. 9. ról keltezett felvételi rajzok (Bécs, Hofkammerarchiv, Sammlung von Karten und Plänen. G. 33. I–V.), amelyeket Sebastian Zeller kamarai vérmetszőmásolt, nyilván az eredeti tervekről. Az öt kisebb-nagyobb méretű, aquarellel szinezett lap a palota három alaprajzat, dunai és udvari homlokzatát, oldalnézetét s az egyik lépcsőház hosszmetszetét

Jézus és a bűnbánó Magdolna

32
8 [redacted] Paolo Caliari Veronese másolat
a XVII. - XVIII. sz.-ból

BEITRÄGE ZUR ALTEN UNGARISCHEN TAFELMALEREI.

Das häufige Kopieren deutscher Stiche
uf ungarischen Altären, haben schon
tere Kunsthistoriker, so vor allem Imre
enszlmann [1] bemerkt. Der fein analy-
erende Geist und das sichere Auge
enszlmanns vertieften sich objektiv in
e Untersuchung unserer Kunstdenk-
äler, die er mit europäischer Orien-
ertheit mit fremdem Kunstgut ver-
ich. So taten auch andere,[2] indem sie
ven Glauben, sie rührten von einem Un-
garn her, herablassend zu beloben. Und
sich im vorhinein gegen einen solchen
Fall verteidigend zu erklären, die Frage
der Originalität wäre durchaus gleich-
gültig.

Das Ergebnis der durchgeführten Aus-
musterung aber wird nicht auf unsere
Armut hinweisen, sondern wird das
Niveau unserer Malerei bedeutend he-

wissenschaftlichen Forschung bildet und in vielen Fällen auch vor wertloser Schöngeisterei schützt. Diesem Verzeichnis möchte ich einige Worte über elementare prinzipielle Fragen beifügen, deren Klärung mir für unvermeidlich erschien.

Wir wissen alle sehr wohl, dass es in früheren Zeiten allgemeiner Brauch war, aus Arbeiten fremder Künstler zu schöpfen. Im Mittelalter war die Frage des Eigenrechtes noch nicht geklärt, sie war noch garnicht aufgetaucht. Das Kunstgut war freies Raubgebiet, es hing nur von der Selbstachtung eines Künstlers ab, ob er Neues sagen, oder sich mit Kopieren begnügen will. Dürer-Kopien

die Vorstellung das ganzen Werkes. I
können kaum Meinungsverschiedenhe
ten darüber gelten, ob die entscheiden
Rolle der so umschriebenen Inventi
zufällt. Alles, was der schöpferische
Kraft des Künstlers entspringt, komm
in der Invention zum Ausdruck. In d
Invention drückt sich der Geist des ga
zen Werkes aus, hier entscheidet es sic
ob jemand eine so ekstatische und my
tische Seele hat, wie Grünewald, s
lyrisch und lieb ist, wie Altdorfer od
so dramatisch, wie Dürer. Darin ur
nur darin erschliesst sich das Seelenw
sen eines Künstlers ; Farbe, Licht, et
ist damit verbunden und folgt darau
Was darüber hinausgeht, die Ausfü

Zeller Sebestyen

rezin - Pozsony

Amade László archépe-
rokokó keretben, rezin.
Repr.

Széchy Károly:

Gróf Gvadányi Jó-
zsef. 1725 - 1801.

Bp. 1894.

Magy. Tört. Életrajzok

Zeller Sebestyén

Grassalkovics Antal
gróf archépe rokokó
karlben. Rézkarc
Repr..

Takpiarkoll

192. l.
nielett.

BUDAPEST
46 VI. -7. 8
CO 741 CO

BUDAPEST
46 VI. -7. 13

MDK

Zeller S.

rajza egy győri céhlevélen Győr város-
át ábrázolja 1720 körül.

Borbíró-Valló Győr, Bp. 1956. 9. l.

Zeller Sebestyén

a pozsonyi udvari kamara
rézmetszője

Báró Amde László mar-
caltói kastélya és kertje.
Fenti rézm. 1750 körül

Repr.

Magyarországtól

IV. 208,640. l.

Zeller

Attila, Bezdegúz, Balambér,
Rovas, Ottar. Rézm.

Romano ducit: de Sangvine, Consule natos,
Inde Lupae dentes: haec Domus, Arma tenet.
Ompud Omodeus; simul Omodeus; is idem;
Qui Marczal=theöy est hic Homodeus erat.
Ut livor rigidis, rigatur dentibus est haec
Gentili, et trino provida Dente Lupae
Zoilus impugnet pugnabit Troilus, Hector,
Insultet Momus; stabit, at ista Domus"

s a keretén belül:
„Seb. Zeller Cam. R. A. H. Chalcog."

Rézmetszet, méretei a keretnek 25.1 : 39. cm.

Ltfra 4387

Marczaltő:

Balra az ~~ebr~~ emeletes urasági kastélyt látjuk, melynek sarkán torony van csillaggal az ormán, s a melynek melléképületei a tágas udvar tulsó részén vannak. Jobbra a gyönyörűen rendezett kert s gyümölcsös terül el. A községi épületek a bekeritett templomon túl állnak s a háttérben a szántóföldek közt: „Sárosfa, Ujfalu, Egyház Gelle, Beketfa, Kiss Lutse, Bite, Egyházi Kartsa, Wárkony" épületei közik le figyelmünket. Jobbra „Bőős" fekszik s az előtérben két előkelő úr társalog: az egyik áll s a másik ül. A kastélyon innen a kidölt kerités mellett az iránytű van jelezve. Felirata a kép felett:

„Et misericordia ejus de progenies timentibus Eum"

a kép alatt czimertől megszakítva:

Aspice Barenses gratissima Rura Penates,
Quos Pomona Colit, Pan, Thetys, Alma Ceres.
Cernis Amadeae, Viridaria florida, stirpis,
Condidit haec primum, qui Ladislaus, erat.
Flora coloratis; hic Diva superbit Amyclis,
Hicce Colore omni, versicolore nitet.
Hic situs Aestate est: Curarum saepe levamen,
Promptus et est Cunctis hospitibusq; locus.

Sebastian Zeller

1756 évi másolatón a budai királyi
várpalotára vonatkozó rajzok építészeti
részelemei távol állnak Jadot oeuvre-
jének klasszikus stilusától.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 1521

471

Sebastian Zeller

másolata 1756-ból a budai királyi palota északi homlokzatának tervéről. Reprodukció

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

481

ZELLER, Sebastian

rajzai ismeretlen mester után

GÁL Tibor: Adalékok a budai királyi palota 18. századi épitéstörténetéhez. (1712-1770). Művészettörténeti Ért. 1992. 1-4. 69. skk. ill.

Visitatio Canonica : Az Esztergomi Főegyházmegye Barsi Főesperességének egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1747-1674. Vál., bev. Tomisa Ilona. Bp. : MTA Néprajzi Kutató Intézete, 1992

ZELLER Sebestyén vérmetsző

Haeftenus Benedek: A' Keresztnek
körönséges úta... Pesten. 1772.

11. o. tartozó vérmetszet
(Pataky nem ismeri)

Borda 16. No 6276

MEGHÍVÓ

ZELLER SEBESTÝÉN

ZÁVADOVÁ-JANČOVÁ, KATARÍNA:
SEBASTIAN ZELLER, MEDIRY-
TEC Z BAROKOVEJ BRATISLAVY*

ARS 1989, 2, 57-70

* POZSONY

rkesztő Bizottsága	11 fő
	11 fő
	11 fő
ga	13 fő
k	
lgozók Bizottsága	11 fő
Bizottsága	11 fő
ók Bizottsága	15 fő
ók Bizottsága	13 fő
Dolgozóinak	13 fő
ézeti Dolgozók	13 fő
itástechnikai	11 fő

Zeller Sebestyén

C. Nicolaus Csáky Metrop.
Strigon.
And. Miller del. Seb. Zeller
sculp. Posonii
grand folio.

Rómer Flóris hag. I. 6.

emlékek Országos Biz

pest Székesfőváros

Elöljáróságának

ZELLER Sebestyén sérmetnő

A kamaldulisok majki templomának
főoltárképe 1760 r.

Szilárdffy

M. Ért, 1993/3-4. 203. és 4. kép

an férjétől eltérő módon
sebbik fia, László meg-
minden ingó és ingatlan
eleszámított a lányoknak
nt készpénz. Férje aka-
ági öröksödés elsőfo-
rtása végett négyezer
k az osztályon felül.
ikor BLASKOVICH JÓZSEF
és dacsóhalmi Dacsó Pé-
leányát, Annát. 65 Mindkét
tagjaik már a XIII. és
ózsef igen előnyös há-
rul az apától örökölt

ZELLER Sebestyén szimetria

1753. Sopron vm. térképe

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet
95, 97.

Zeller Sebestyén

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet

185,306

Zeller Sebastian

läst

Reh

70, 72, 76, 78

454-455, 461-465 oldr

Zeller Sebestyén

Verebély. T. 6430.

A hegyes vidék előterében van a boldogságos szüz temploma, a hová jobbról az úton búcsusok közelednek. Körülötte különböző épületek és kegyhelyek kötik le figyelmünket. Fölül pedig két lebegő angyal tartja a Madonnát ~~[illegible]~~ a gyermek Jézussal ábrázoló képet. Felirata a Sigillum Ord: Erem. S. Antonii Abbatis pecsétjétől megszakitva a kép alatt:

Effigies Divae Virginis Deiparae Mariae, in Ecclesia Eremi
ad Sacrum Fontem Mattra Verebélyensem habita.

legalól jobbra: Seb. Zeller sc. Posony.

Rm., mér. a vk. 31.2: 38.6 cm.

140-95

Pozsony. T. 6181.

A WIR Zechmeister und andere Meister des Ehrsamen Handwerks deren Bürgerlichen Schlossern, Frimbwerkern kezdetü czéhlevelen fölül szentekkel, allegorikus ábrákkal, a város és az ország czimerével diszitett keretben látjuk Pozsony várát és városát a Dunán bárkával, az innenső parton pedig járókelőkkel és a repülő hid felé hajtó hintókkal. Jelzése alól jobbra: S. Zeller Sc. Posonii.

Rm., mér. a rl. 36.7 : 46.4 cm.

140-95.

Marczaltő. T. 4387.

Az előtért elfoglaló községen, kastélyon és a hozzá tartozó kerten innen balra az iránytüt jelezték, jobbra pedig, a hol egy kutya is szaladgál, két nemes beszélget, kiknek egyike ül. Környezetét Sarosfa, Ujfalu, Egyház Gelle, Beketfa, Kiss Lutse, Bite Egyház Kartsa, Wárkony és Böös képezi. Felirata:

Et misericordia ejus de progenie in progenies, timentibus Eum.

a koronás czimertől megszakitott sorokban tizenhat soros vers:
Aspice Barenses gratissima Rura Penates kezdettel és Insultet
Momus; stabit, at ista Domus, befejezéssel.
alól balra: Seb. Zeller Cam. R. A. H. Chalcog.

Rm., mér. a vk. 25.1 : 39.1 cm.

Pozsony. T. 6179.

A Wir Vor- und andere Meistere des Handwerks deren bürgerl. Nadler-Meistern auf dem königl. freyen Markt und Schlossgrund bey Pressburg kezdetü czéhlevelen fölül az allegorikus alakokkal és a város czimerével diszitett keretbe foglalt tájon Pozsony várát és városát látjuk a Duna innenső partján járó-kelőkkel és a repülő hid felé hajtó hintókkal. Fölül lebegő angyalok tartják Magyarország koronás czimerét. Jelzése alól balra: Seb. Zeller Sc. Posonii.

Rm., mér. a rl. 17 : 41.3 cm.

140-95.

Győr. T. 334.

L kés

A diszes keretü czéhlevél felső részén Győr városát látjuk, a mely felé az előtérből utak vezetnek, a hol járókelőket, kocsit és lovast veszünk észre. Diszét Magyarország koronás czimere képezi. Jelzése alól balra: S. Zeller sc. Posonÿ.

Rm., mér. a vk. 32.8: 42.3 cm.

Zeller Sebastian n. Jos. Heyni.

Barkóczy Ferenc markofágya.
Rézm.

Zeller Tamás, Kömüvesegéd,
1778. Pozsony.

Pressburger Zeitung
1778., 44. sz.

Pozsony. Zeller Tamás, kőművessegéd,

1778.

Pressburger Zeitung.

1778., 44. Sz.

ZELLER, Thomas, pozsonyi könyvkereskedő

T. Z., Klausenburg, 8 éves lánya meghalt. (1778, 44. szám, 81)

Brandenburger Zeitung
(Genthan)

Zellerin B

L.

Räth. I. 502

Zellerin Matyás

kiszítette az Operaházban
a díszes csillárok egy
részét

Vas. Lip. 1884. 616.

Zellerin M. M.D.K.

A tőzsdepalotav bádogosmunkáit végették.

A budapesti áru- és értéktőzsde Szabadságtéri palotája felépítésének története és az épület műszaki leírása. 21 lap.

Budapest 1908.

MDK

Z ellerin M.

Hauszmann A: A kir. vár belső kiképzése és iparm. felsz. MI. 1903.

162 l.

Tes J.

M. Martins S.

M.D.V.

Lellerin M. rt.

A vízvezetéki és csatornázási munkát a tőzsdepalotáig a cég végezte el.

A budapesti árú és értéktőzsde Szabadságtéri palotája felépítésének története és az épület műszaki leírása. 22 lap. Budapest, 1908.

1

Zellerin Matyás

1879

l.

Faragó Bálint: A mezőtúri ref. egyház története 1530–1917 ig. Mezőtúr c. n. 95. l.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani Ma
Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre
f.év junius 26.napján d.u.
a l a k u l ó k ö z

Tárgysorozat:

1. Az előkészitő bizotts
2. A tisztikar és a vála
3. Esetleges inditványok

MDK

Zellerin Mátyás

Alapitók... ÉIÉM 1925.

M D.K.

Zellerin M.r.t.
- --------

A debreceni szinház átalakitására Szilágyi János által készitett és 1898-ban elfogadott terv fütési munkáit [illegible] kapta meg. 194.o. 39.jegyz.

Sápi Lajos: A debreceni Csokonai szinház 100 éves története 161.o.

A Debreceni Déri Múz. Evkönyve.1965. Debrecen.1966
Alföldi Nyomda. Debrecen

Zellerin Mátyás

Vizvezetéki munkálat végzett

Gombos Zoltán: Budavári Zeitel

Bp. Natura 1969

158. old

Zellerin Mátyás

M.D.K.

szignója olvasható a Budai Várpalota átalakításának 1892. máj. 5-én kelt kiviteli tervein, mint az „alacsonynyomásu gőz- és légfűtés, valamint szellőztetés" tervezőjének neve. A mellette látható „Szepessy" nevet, további adatok hiján ma még nem lehetett megállapitani.

Czagány István: Műemlékhelyreállitási kérdések a Budai várpalota ujjáépitéménél

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.3.sz.

212. old.

Tellevin Mátyás
bádogos

M.D.K.

A magyar ipar egyik
meghonosítója

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyar polgár születése
Városi Szemle, 1947 — 466 lap

Zellinger, Andreas

festo

Gentmüeml.

142. l

... terhére a fentmegjelölt al-
...a el.

...z állampénztárt, hogy az igénybe
...vezettnek jarandósagaiból 1916.
...e 12 havi egyenlő és egymasutan
...le s a levont részleteket tarcam
...naplóban beszerzési előleg-térit-
...olja el.

...t hiteléul:

...nlóss

...ó.

Zelnik József, [népművész?]

A fiatalok Népművészeti Stúdiójának vezetője.

Hegedüs Mária: Szeréptál alatt szőtt szalvéta 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 13.

Zelever – Kalman

Szilfák Ősszel olaj 77x64

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok – kiskemét

Celwer

Szilfák össel repr.

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok
Kecskemét